

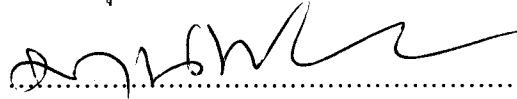
การศึกษาทางระนาบเอกพลงแปะ 3 ชั้น

ปริณูณานิพนธ์
ของ
สุรศักดิ์ จำนงศ์สาร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกมานุษยดุริยางควิทยา
พฤษภาคม 2542
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกมานุษยวิทยารากวิทยา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

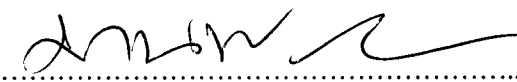
 ประธาน

(รองศาสตราจารย์มานพ วิสุทธิแพทย์)

 กรรมการ

(รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์)

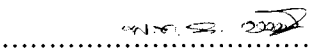
คณะกรรมการสอบ

 ประธาน

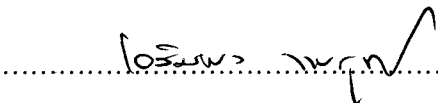
(รองศาสตราจารย์มานพ วิสุทธิแพทย์)

 กรรมการ

(รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์)

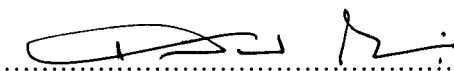
 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(พันโทเสนาะ หลวงสุนทร)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.เฉลิมพล งามสุทธิ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกมานุษยวิทยารากวิทยา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ 14 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2542

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี ทั้งนี้เนื่องมาจากความอนุเคราะห์ ความเมตตาปราณี คำแนะนำ ตลอดจนการสละทั้งกำลังกาย กำลังใจและเวลาอันมีค่าของบุคคล หลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยสำนึกในคุณูปการของทุกท่านอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์มานพ วิสุทธิแพทย์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุณานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจติมพล งามสุทธิ และพันโทเสนาะ หลวงสุนทร คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ดร. สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป เล้ารัตนอารีย์ ดร.วิภา คงคากุล ประธานและคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ที่กรุณาเป็นที่ปรึกษาและให้คำชี้แนะอันยังประโยชน์แก่การจัดทำปริญญานิพนธ์

ขอขอบพระคุณครูเชื้อ คนตรีรส ครูตำราญ เกิดผล ครูหิรัญ กลั่นหอม ครูพินิจ ฉายสุวรรณ เรือเอกกิตติ เกตรา ครูเชษฐ กองโชค ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร ครูณัฐพงษ์ โสวัตร ครูพัฒน์ บัวทั้ง ครูชัยยะ ทางมีศรี ครูน้ำว่าร่วมโพธิ์ทอง ร้อยคำตรวจตริกาหลง พึ่งทองคำ จำสิบเอกสมชาย คุริยประณีต ครูไพฑูรย์ เอยเจริญ และครู นิกร จันทสร ที่กรุณาอนุเคราะห์ข้อมูลและการบรรเลงที่ใช้ในการวิจัยอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณครูบุญสืบ บุญเกิด ผู้เป็นทั้งครูและผู้ปกครองที่ให้กำลังใจ อบรมดูแล ตั้งสอนในสิ่งที่ควร วางรากฐานทางความคิดให้กับผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์พลปลั่ง คงชนะ อาจารย์ผู้ให้ทั้งกำลังใจ กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญาแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณอาจารย์ฐิระพล น้อยนิคย์ อาจารย์วีระ พันธุ์เสื่อ อาจารย์ประยุทธ กองวุฒิ อาจารย์เอกสิทธิ์ สุนิมิต คุณสวัสดิ์ชัย เจียนเสมอ คุณพิเชฐ ไกรสิงห์ คุณนรเทพ มาแสง คุณปกรณ์ คลอวุฒิวัฒน์ คุณพิษณุ บุญศรีอนันต์ คุณจุฬากุล มาเสถียรวงศ์ และคุณจุฬากรณ์ มาเสถียรวงศ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ด้านต่างๆ ตลอดจนเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบพระคุณ คุณจตุรงค์ ถึงสุข คุณธรรมภณ จงรัมย์ คุณเมืองมด เจื่อนาค คุณวรวิทย์ อ่อนพานิช คุณรวี คินิมาน คุณสุนันทา กลั่นรัก คุณพิพัฒน์ สอนโย และคุณยสพรรณ เต็มแถม ทีมงานวิจัยที่ให้ความช่วยเหลือในการจัดทำปริญญานิพนธ์อย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณอาจารย์ประสิทธิ์ อาจารย์วัชรินทร์ ดีทรง คุณพ่อคุณแม่คนที่สองของผู้วิจัย คุณนันทวัน จำนงค์สารพี่สาวคนเดียวของผู้วิจัย และครอบครัวมานะทัศน์ของคุณยายที่ให้ ความรัก ความอบอุ่น ความปรารถนาดี และยังเป็นกำลังใจที่สำคัญแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ท้ายที่สุด ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริม และให้
สิ่งที่ดีกับผู้วิจัยเสมอมา

สุรศักดิ์ จำนงค์สาร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	12
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	12
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	13
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	14
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
เอกสารการวิจัย.....	16
เอกสารตำราทางวิชาการ.....	22
ข้อมูลจากการสัมภาษณ์.....	26
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	27
ขั้นรวบรวมข้อมูล.....	27
ขั้นศึกษาข้อมูล.....	28
ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล.....	28
ขั้นตอนการนำเสนอข้อมูล.....	28
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
การวิเคราะห์โครงสร้างทาง้องวงใหญ่เพลงแป๊ะ 3 ชั้น.....	30
กระสวนจังหวะ.....	33
ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงและลูกตก.....	36
ศึกษาเปรียบเทียบทาง้องวงใหญ่กับระนาดเอก.....	44
วิเคราะห์ทางระนาดเอกในแต่ละประโยค.....	62
ศึกษาทางระนาดเอกแต่ละวรรคที่มีเสียงลูกตกต่างๆ.....	104

บทที่		หน้า
5	สรุปผลการอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	131
	ผลการวิเคราะห์.....	131
	ข้อเสนอแนะ.....	133
	บรรณานุกรม.....	136
	ภาคผนวก.....	138
	ประวัติย่อผู้วิจัย.....	198

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมมนุษย์ในอดีตมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย มีวิถีชีวิตที่มีโครงสร้างไม่ซับซ้อนนัก การได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม และสิ่งต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ก่อให้เกิดวิวัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ขนบธรรมเนียม ตลอดจนศิลปะแขนงต่าง ๆ ล้วนมีวิวัฒนาการไปพร้อมกันกับสังคมมนุษย์ และนอกจากสภาพแวดล้อมแล้ว มนุษย์เองยังเป็นส่วนหนึ่งของกลไกที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้นด้วย

ดนตรีนับเป็นศิลปะแขนงหนึ่งได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางสังคม และความเชื่อของมนุษย์ ตั้งแต่ครั้งก่อนประวัติศาสตร์ ดังที่ไบแซง สุขวิธนะ (2529 : 1) อธิบายไว้ว่า

... การที่จะเอาใจและตอบสนองบุญคุณพระเจ้าต่าง ๆ ก็จะทำให้ได้โดยการบวงสรวงการเต้น และการร้อง สิ่งที่ทำให้เกิดดนตรีขึ้นอีกอย่างหนึ่ง ก็คือ ความสบายใจภายหลังที่เสร็จจากภารกิจต่าง ๆ ก็เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์โดยนำสิ่งที่อยู่ในสภาพแวดล้อม เช่น ปล้องไม้ เเข้ดัดว์มาประดิษฐ์เป็นเครื่องดนตรี โดยเริ่มจากการทดลองเป่าให้เกิดเป็นเสียง ...

ดนตรีมีการพัฒนาไปตามกาลเวลา จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะคนในแต่ละยุคหรือแต่ละกลุ่มสังคม ต่างได้รับการเรียนรู้และมีแนวคิดที่เกิดจากสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม จารีตประเพณีที่แตกต่างกัน จึงมีผลทำให้การดนตรีมีความแตกต่างกันไปในทุกสมัยทุกสังคม (ศรีศักดิ์ วัลลิโภดม. 2535 : 2)

ความแตกต่างทางวัฒนธรรมการดนตรีในยุคต่อมามีผลมาจากบทบาทหน้าที่ของดนตรีได้เปลี่ยนไป นอกจากจะเป็นดนตรีประกอบพิธีกรรมและถ่ายทอดสู่อนุชน เพราะอิทธิพลทางความเชื่อเพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องการให้เป็นศาสตร์ทางดนตรีที่แท้จริง โดยอาศัยกลไกต่าง ๆ ทางสังคมดังที่ สุมาลี นิมนานุภาพ (2524 : 2) อธิบายไว้ว่า

... ดนตรีในระยะต่อมาเริ่มออกจากวัดไปสู่ประชาชน และสังคมโดยเข้าไปในราชสำนัก ก่อน เพราะราชสำนักประกอบด้วย เจ้านาย และขุนนางที่มีทุนทรัพย์ และ ความรู้ สนับสนุนให้มีการแต่งบทบรรเลงที่ไม่เกี่ยวข้องกับศาสนา แต่แต่งขึ้นอย่างพิถีพิถันถูกหลักวิชา มีการฝึกซ้อมอย่างดี มีโรงเรียนสอนดนตรีเกิดขึ้น ...

ลักษณะวิวัฒนาการของดนตรีไทยก็เป็นที่ไปในทำนองเดียวกันนี้ จะเห็นได้ว่าเรามีเพลงประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เรียกว่าเพลงพิธี เช่น สวด เทศน์ แห่ เพลงชุดโหมโรงเช้า โหมโรงเย็น เพลงมหาฤกษ์ มหาชัย เพลงรับกัณฑ์เทศน์มหาชาติ เป็นต้น เพลงพื้นบ้านของไทยก็มีมากมาย เช่น เพลงเหย่อย เพลงเกี่ยวข้าว เพลงพื้นบ้านยังแบ่งย่อยไปแต่ละท้องถิ่น เป็นต้น เพลงที่เป็นแบบแผนของไทยมีเป็นจำนวนมาก อาทิ เพลงเถา เพลงตับ เพลงชุดระบำรำฟ้อนต่าง ๆ (สุมาลี นิมนานุกาพ. 2524 : 3) เมื่อดนตรีมีวิวัฒนาการตามลำดับในขั้นตอนการปฏิบัติ สิ่งทีวิวัฒนาการมาพร้อมกัน คือ ทฤษฎีทางดนตรีที่เติบโตมาจากภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ และถ่ายทอดมาจนถึงปัจจุบัน การศึกษาทฤษฎีทางดนตรีนั้น มีทั้งการศึกษาในส่วนของโครงสร้างพื้นฐาน เช่น รูปแบบของบทประพันธ์ รูปแบบของวง เป็นต้น และการศึกษาในส่วนของโครงสร้างทางความคิดที่ความลึกซึ้ง เช่น วิธีการบรรเลง วิธีการประพันธ์เพลง เป็นต้น

การศึกษาทางด้านดนตรีในอดีตนั้น มักมุ่งเน้นในทางปฏิบัติมากกว่าวิชาการ ด้วยเหตุความจำเป็นที่จะนำความรู้ทางด้านดนตรีไปประกอบอาชีพในฐานะผู้บรรเลงมากกว่าการนำไปสอนในฐานะทางนักวิชาการ แต่มิใช่ว่าความรู้ทางวิชาการดนตรีจะไม่มีถ่ายทอด หากแต่ว่าเป็นการถ่ายทอดไปพร้อมกับการเรียนปฏิบัติ โดยมีได้แยกออกจากกันชัดเจนดังที่ อานันท์ นาคคง (2540:13) กล่าวว่า

... สังคมดนตรีไทยเป็นสังคมมุขปาฐะ เมื่อใครได้วิชาความรู้ของโบราณก็ต้องอาศัยไถ่ถามครูบาอาจารย์กันด้วยปากเปล่าบ้าง คิดค้นพิจารณาหาคำตอบด้วยตัวเองบ้าง ครูพักลักจำบ้าง ไม่มีตำราช่วยในการเล่าเรียนหรืออธิบายข้อปัญหาในการดนตรีเรื่องที่รู้ที่เข้าใจ บางทีก็บอกกล่าวเล่าแจ้งขยายให้ฟังให้เห็นจริงต่อกันไปได้ ...

พัฒนาการด้านการศึกษาทางดนตรีไทยในเชิงวิชาการได้เริ่มต้นขึ้นอย่างจริงจัง เมื่อมีการศึกษาดนตรีไทยทั้งในด้านปฏิบัติและวิชาการไปพร้อม ๆ กัน เริ่มมีการบันทึกโน้ตเพลงไทยด้วยโน้ตสากลเมื่อปี 2479 มีการเขียนเอกสารตำราทางวิชาการดนตรี โดยมนตรี ตราโมท เมื่อปี 2481 ซึ่งเป็นการเริ่มต้นที่ดีของการศึกษาภาควิชาการและต่อมานักวิชาการดนตรีท่านต่าง ๆ ได้รวบรวมความคิด และกลั่นกรองออกมาเป็นเอกสารตำราอีกมากมาย แต่สิ่งหนึ่งที่ยังมิใคร่ได้รวบรวมกันคือ ข้อสรุปของการบรรเลง ในด้านของกระบวนการคิดในการบรรเลงที่มีความหลากหลายและลึกซึ้งมาก หากมีการเริ่มต้นด้วยการรวบรวมศึกษาโครงสร้างต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความลุ่มพุ่มของการบรรเลงในรูปแบบต่าง ๆ นำที่จะเป็นประโยชน์กับการศึกษาทางดนตรีไทยดังที่มานพ วิสุทธิแพทย์ (2534 : 1) อธิบายไว้ว่า

... ทางของระนาดเอก และทำนองหลักจะต้องมีความสัมพันธ์กัน ความสัมพันธ์เช่นนี้ก็จะพบในเครื่องมืออื่น ๆ ด้วย คือ “ทำนองหลัก” ก็จะมีความสัมพันธ์กับทางซอด้วง ซออู้ ระนาดทุ้ม ช้องวงเล็ก ฯลฯ เมื่อทางของเครื่องมือต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับทำนองหลักแล้ว เครื่องมือทุก ๆ ชิ้นในวงดนตรีก็ย่อมมีความสัมพันธ์กันด้วย ...

การศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์ของการบรรเลงดนตรีไทย เรามักมุ่งเน้นไปถึงความสัมพันธ์ของทำนองหลักกับทำนองแปรเป็นสำคัญ เช่น ในกรณีของวงปี่พาทย์ทำนองหลักหรือบางท่านเรียกว่า เนื้อเพลง คือ ทำนองการบรรเลงของฆ้องวงใหญ่ ส่วนในเครื่องดนตรีเช่น ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ช้องวงเล็ก เป็นต้น ล้วนเป็นทำนองแปรซึ่งเกิดขึ้น โดยกระบวนการความคิดแบบเบ็ดเสร็จทางดนตรี ซึ่งประกอบด้วยความเหมาะสมของบันไดเสียง การเคลื่อนที่ของเสียงลูกตก เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดศิลปะที่งดงามจนได้รับการแปรทำนองที่เหมาะสม

เครื่องดนตรีไทยที่มีการตั้งเสียงตายตัวนั้นในคู่ 8 จะแบ่งได้ 7 เสียงที่มีระยะห่างเท่า ๆ กัน แต่ในการเทียบเสียงจริง ๆ ไม่ว่าจะเป็นระนาดหรือฆ้องวงก็ตาม ความห่างของเสียงจะมีความผิดเพี้ยนไปบ้าง ทั้งนี้เพราะการเทียบเสียงระนาดและฆ้องวงยังใช้ฟังด้วยหู ไม่นิยมใช้เครื่องมือที่วัดความถี่ของเสียงมาใช้เทียบเสียง อย่างไรก็ตามถือว่าในคู่ 8 แบ่งได้ 7 เสียงเท่า ๆ กัน (มานพ วิสุทธิแพทย. 2534 : 2) หากพิจารณาเพียงแต่จำนวนเสียงที่เทียบในเครื่องดนตรีใน 1 ช่วงเสียง (Octave) มี 7 เสียง แต่หากพิจารณาให้ละเอียดลงไปถึงท่วงทำนองของการบรรเลงจะพบว่า เสียงทั้ง 7 นั้นมีความสำคัญไม่เท่ากัน ด้วยเหตุที่บางเสียงจะใช้น้อยมากหรือไม่ได้ใช้เลย แต่บางเสียงใช้บ่อยมากจนเกิดเป็นบันไดเสียงขึ้น โดยเสียงที่ใช้เป็นเสียงหลักจะมีอยู่ 5 เสียงโดยจะเป็นตำแหน่งที่ 1, 2, 3, 5 และ 6 ของช่วงเสียงทั้ง 7 ใน 1 ช่วงเสียง (Octave) ดังนั้น บันไดเสียงของดนตรีไทยจึงควรเป็น Pentatonic Scale ดังที่ มานพ วิสุทธิแพทย (2534 : 3) กล่าวว่า

... เมื่อกล่าวถึงบันไดเสียงของเพลงไทยแล้ว จำเป็นต้องกล่าวถึง 2 สิ่ง คือบันไดเสียง 5 เสียง หรือ Pentatonic Scale และการแบ่ง 7 เสียงเท่า ๆ กันในคู่แปดในเพลงไทยนั้น ทั้ง 2 สิ่งนี้จะมีสัมพันธ์กันมากจนเกิดการทับซ้อน เมื่อกล่าวถึงบันไดเสียงของเพลงไทย ...

การนำบทเพลงดนตรีไทยมาศึกษาเพื่อพิจารณาถึงบันไดเสียงนั้น สามารถศึกษาได้จากทั้งทำนองหลัก และทำนองแปร แต่ส่วนที่จะสามารถทำให้เกิดความชัดเจนมากที่สุดน่าที่จะเป็น

ส่วนที่เป็นทำนองหลักที่บรรเลงโดยฆ้องวงใหญ่ เพราะเป็นทำนองที่บรรเลงทำง ๆ ไม่ซับซ้อนมากนัก สามารถแยกบันไดเสียงได้ชัดเจน โดยพิจารณาจากลูกตก ซึ่งเป็นเสียงสำคัญและเสียงสุดท้ายของวรรคเพลงนั้น ๆ ทั้งนี้ตำแหน่งเสียงของลูกตกจะเปลี่ยนตำแหน่งไปตามบันไดเสียงด้วย แม้จะเป็นเสียงเดียวกันก็ตาม เช่น เสียงเร เป็นเสียงที่ 2 เมื่ออยู่ในบันไดเสียงโด แต่จะเป็นเสียงที่ 5 เมื่ออยู่ในบันไดเสียงซอล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ค ร ม ^ ซ ล

1 2 3 5 6

ซ ล ท ^ ร ม

1 2 3 5 6

บันไดเสียง Pentatonic Scale และลูกตกเสียงต่าง ๆ มิได้เกิดกับทำนองหลักเพียงอย่างเดียว แต่ยังเกิดขึ้นกับทำนองแปรด้วย เพราะทำนองแปรนั้นเกิดขึ้นจากการใช้คีตปฏิภาณโดยมีกรอบของลูกตกของทำนองหลักบังคับอยู่ หากแต่เราสามารถบรรเลงได้หลายแบบโดยแต่ละแบบจะมีความเหมาะสมต่างกันออกไป ดังจะยกตัวอย่างทำนองหลักที่เป็นทางฆ้องวงใหญ่ที่อยู่ในบันไดเสียงโด ใช้เสียง 5 เสียงประกอบด้วย โด เร มี ซอล ลา เปรียบเทียบกับทำนองแปรที่เป็นทางระนาดเอก ซึ่งมีการใช้เสียงจร คือ เสียงฟาและที กับการไม่ใช้เสียงฟาและที ดังนี้

ทำนองหลัก

- ล ช ม	ช ม ร ค	ค ค - ร	ร ร - ม	- ซ - ล	- ซ - ม	ม ม - ร	ร ร - ค
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองแปรที่ใช้เสียงจร

ท ล ช ร	ซ ล ท ค	ร ม ร ค	ท ล ช ม	ซ ล ท ค	ท ค ร ม	ค ร ล ท	ค ม ร ค
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ท ซ ล ท	ค ล ท ค	ร ท ค ร	ม ค ร ม	ซ ล ท ค	ท ล ช ม	ฟ ซ ล ช	ฟ ม ร ค
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทำนองแปรที่ไม่ใช้เสียงจร

ซ ล ช ม	ช ม ร ค	ม ร ค ร	ม ร ช ม	ร ม ซ ล	ค ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ค
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ช ม ร ค	ม ร ค ล	ร ค ล ช	ค ล ช ม	ร ค ล ช	ค ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ค
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จากตัวอย่างการแปรทำนองข้างต้นจะเห็นได้ว่า การแปรทำนองของระนาดเอกในฐานะเป็นเครื่องดนตรีที่เป็นผู้นำในวงปี่พาทย์นั้น มีความหลากหลายแตกต่างกันออกไป

โดยผู้บรรเลงจะต้องอาศัยประสบการณ์ และทักษะทางดนตรีดังที่กล่าวไว้ก่อนหน้านี้มา
กลั่นกรองออกมาเป็นทางระนาดเอกที่ลักษณะเฉพาะตัว โดยอาจมีส่วนประกอบใกล้เคียงกัน
แต่ในรายละเอียดมักไม่ซ้ำกัน ผู้วิจัยมีความสนใจและเล็งเห็นประโยชน์ของการศึกษาวิธีการ
และรวบรวมลักษณะการแปรทำนองของระนาดเอก เพื่อหาข้อสรุปและแนวทางการวิเคราะห์
วิจัยสืบไป ทั้งนี้สิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาวิจัย คือ

- บทเพลงที่นำมาศึกษา
- ที่มาของข้อมูลในส่วนของการระนาดเอก

การศึกษาค้นคว้าของผู้วิจัยพบว่าเพลงแป๊ะ 3 ชั้น เป็นเพลงไทยที่แพร่หลายเป็นอย่างมาก
ในหมู่นักดนตรีไทยปัจจุบัน อีกทั้งเมื่อศึกษาถึงโครงสร้างของทำนองพบว่า เพลงแป๊ะ 3 ชั้น
เป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียงโด และมีลูกตกครบทั้ง 5 เสียง ในบันไดเสียงเดียวกัน จึงเหมาะสม
เป็นอย่างยิ่งด้วยเหตุผลนี้

- สามารถชี้ให้เห็นรูปแบบของ Pentatonic Scale ในบทเพลงไทยได้ชัดเจน
- การดำเนินทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันตลอด
- ลักษณะของเพลงเป็นเพลงทางพื้นที่สะดวกแก่การแปรทำนอง และเป็นที่แพร่หลาย
- เสียงลูกตกของเพลงมีครบทั้ง 5 เสียง จึงสามารถเป็นตัวอย่างของการแปรทำนองในเสียง

ลูกตกต่าง ๆ ได้ครบถ้วน

เพลงแป๊ะ 3 ชั้น นับเป็นเพลงไทยเพลงหนึ่งที่มีวิวัฒนาการที่แตกต่างจากเพลงอื่นมาก
คือ เป็นเพลงที่ได้้นำทำนองจากเพลงจีนที่คณะดนตรีจีนบรรเลงกัน แล้วนำทำนองนั้นมาดัด
แปลงเป็นทำนองเพลงไทย โดยพระประดิษฐ์ไพเราะ (มี ดุริยางกูร) หรือครูมีแขก อีกทั้งยังได้
นำทำนองเดียวกันนี้ไปประดิษฐ์เป็นเพลงอื่นที่มีสัร้อยต่อท้ายคล้ายกันอีก คือ เพลงอาเฮีย เพลง
ภิรมย์สุรางค์ และเพลงจีนแสด โดยได้ประดิษฐ์ทำนอง 2 ชั้นขึ้นก่อน แล้วจึงประพันธ์ทำนอง
3 ชั้น และมีการถ่ายทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเมื่อถึงปัจจุบันทำนองเพลงแป๊ะ 3 ชั้นในส่วนที่
เป็นทางฆ้องวงใหญ่นั้นมีความแตกต่างกันออกไปบ้างตามสมควร แต่โครงสร้างสำคัญ เช่น
หน้าทับ ขนาดของเพลง ลูกตกสำคัญ ยังคงเดิมและตรงกัน จากการศึกษาผู้วิจัยได้พบทางฆ้องวง
ใหญ่เพลงแป๊ะ 3 ชั้น ในสำนวนต่าง ๆ ซึ่งสามารถแยกออกมาได้ 4 สำนวน คือ

สำนวนที่ 1 : ทางฆ้องวงใหญ่เพลงแป๊ะ 3 ชั้น ครูเชื้อ คนตรีรส เป็นผู้บรรเลงบันทึกที่
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2540

ท่อนที่ 1

--- ซ	- ซ - ซ	- ม - -	ฟซล - ค	- - ม ร	ม ค ร ล	ค ล ร ค	ร ล ค ซ
- ค ร ม	- ซ - ล	- ร - ค	- ล - ซ	- - ค ล	ค ซ ล ม	ซ ม ล ซ	ล ม ซ ร

ช ร ม ร	ช ฟ ม ร	ค ร ม ร	ช ฟ ม ร	- ม ช ร	ม ร ค ล	ร ร ม ร	ค ล ค ช
- ร ค ล	ค ล ช ม	- ร - ม	ล ช - ล	- - ค ล	ค ช ล ม	ช ม ล ช	ล ม ช ร
- - - ม	- ม - ม	- ช - ม	- ร - ค	- ล - ช	ช ช - ค	ค ค - ร	ร ร - ม
- ค ร ม	- ช - ล	- ร ค ล	- ช - ม	- ช - ค	- ร - ม	- ช - ม	- ร - ค

ท่อนที่ 2

- - ร ม	ช ล ช ม	ช ร ช ม	ช ล ช ม	- - ร ม	ช ล ท ค	- - ร ค	ท ล ช ม
- - ค ค	- - ร ร	- - ม ม	- - ช ช	- - ค ล	ค ช ล ม	ช ม ล ช	ล ม ช ร
- ล - ช	ช ช - ล	ล ล - ค	ค ค - ร	- - ม ร	ม ค ร ล	ค ล ร ค	ร ล ค ช
- ล ช ม	ช ม ร ค	ค ค - ร	ร ร - ม	- ช - ค	- ช - ม	ม ม - ร	ร ร - ค

สร้อย

----	----	----	----	ร ม ช ล	ค ช ล ค	ช ล ค ร	ม ค ร ม
----	----	----	----	ร ม ช ล	ช ล ค ร	ม ร ค ล	ค ม ร ค
----	----	----	----	ร ม ช ล	ค ช ล ค	ช ล ค ร	ม ค ร ม
----	----	----	----	ร ม ช ล	ช ล ค ร	ม ร ค ล	ค ม ร ค
----	----	ล ล ค ล	ช ล ค ล	----	----	ช ช ล ช	ม ช ล ช
----	----	ม ม ช ม	ร ม ช ม	----	----	ร ร ม ร	ค ร ม ร
- - ค ค	- - ร ร	- - ม ม	- - ร ร	- - ค ค	- - ร ร	- - ม ม	- - ช ช
- ค ร ม	- ช - ล	- ร ค ล	- ช - ม	--- ร	--- ม	--- ช	--- ล

สำนวนที่ 2 : ทางฆ้องวงใหญ่เพลงเป๊าะ 3 ชั้น ครุฑน้ำว่า ร่มโพธิ์ทอง เป็นผู้บรรเลงบันทึกเทป,
ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ หนองบัวเมื่อนั้น 16 ธันวาคม พ.ศ. 2540

ท่อนที่ 1

--- ช	- ช - ช	- ม - -	ฟชล - ค	- - ม ร	ม ค ร ล	ค ล ร ค	ร ล ค ช
- ค ร ม	ร ม ช ล	ช ล ค ร	ค ล ค ช	- - ค ล	ค ช ล ม	ช ม ล ช	ล ม ช ร
- ล - ช	ช ช - ล	ล ล - ค	ค ค - ร	- - ม ร	ม ค ร ล	ค ล ร ค	ร ล ค ช
- ค ร ม	ร ม ช ล	ช ล ค ร	ค ล ค ช	- - ค ล	ค ช ล ม	ช ม ล ช	ล ม ช ร
- - - ม	- ม - ม	- ช - ม	- ร - ค	- ล - ช	ช ช - ค	ค ค - ร	ร ร - ม
- ค ร ม	- ช - ล	- ร ค ล	- ช - ม	- ช - ค	- ร - ม	- ช - ม	- ร - ค

ท่อนที่ 2

--- ร	- ม ม ม	--- ช	- ม ม ม	--- ร	- ม ม ม	- ร - ม	- ม - ม
--- ค	ค ค - ร	ร ร - ม	ม ม - ช	-- ค ล	ค ช ล ม	ช ม ล ช	ล ม ช ร
- ล - ช	ช ช - ล	ล ล - ค	ค ค - ร	- ม - ช	- ม - ร	ร ร - ค	ค ค - ล
- ล ช ม	ช ม ร ค	ค ค - ร	ร ร - ม	- ช - ล	- ช - ม	ม ม - ร	ร ร - ค

สร้อย

----	----	----	----	ร ม ช ล	ค ช ล ค	ช ล ค ร	ม ค ร ม
----	----	----	----	ร ม ช ล	ช ล ค ร	ม ร ค ล	ค ร - ค
----	----	----	----	ร ม ช ล	ค ช ล ค	ช ล ค ร	ม ค ร ม
----	----	----	----	ร ม ช ล	ช ล ค ร	ม ร ค ล	ค ร - ค
----	----	ล ล ค ล	ช ล ค ล	----	----	ช ช ล ช	ม ช ล ช
----	----	ม ม ช ม	ร ม ช ม	----	----	ร ร ม ร	ค ร ม ร
-- ค ค	-- ร ร	-- ม ม	-- ร ร	-- ค ค	-- ร ร	-- ม ม	-- ช ช
- ค ร ม	- ช - ล	- ร ค ล	- ช - ม	--- ร	--- ม	--- ช	--- ล

สำนวนที่ 3 : ทางฆ้องวงใหญ่เพลงเป๊าะ 3 ชั้น ร.ต.ต.กาหลง ฟังทองคำ เป็นผู้บรรเลงบันทึกเทป,
ที่บ้านพัก อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2541

ท่อนที่ 1

--- ช	- ช - ช	- ม - -	ฟชล - ค	-- ม ร	ม ค ร ล	ค ล ร ค	ร ล ค ช
- ค ร ม	- ช - ล	- ร ค ล	- ช - ม	- ม ช ร	ม ร ค ล	- ช - ล	ร ค - ร
- ร ม ร	ช ฟ ม ร	ค ร ม ร	ช ฟ ม ร	- ม ช ร	ม ร ค ล	- ล - ล	ล ล - ช
- ฟ - ช	ล ช ฟ ม	ร ค ร ม	ฟ ช - ช	- ล - ช	ช ช - ล	ล ล - ค	ค ค - ร
- ช - ค	-- ร ม	- ช - ม	- ร - ค	ช ล - ช	ช ช - ค	ค ค - ร	ร ร - ม
- ค ร ม	- ช - ล	- ร ค ล	- ช - ม	- ช - ค	- ร - ม	- ช - ม	- ร - ค

ท่อนที่ 2

--- ร	- ม ม ม	--- ช	- ม ม ม	--- ร	- ม ม ม	- ร - ม	- ม - ม
-- ค ค	-- ร ร	-- ม ม	-- ช ช	-- ค ล	ค ช ล ม	ช ม ล ช	ล ม ช ร
- ร ม ร	ช ฟ ม ร	ค ร ม ร	ช ฟ ม ร	- ม ช ร	ม ร ค ล	- ล - ล	ล ล - ช
- ล ช ม	ช ม ร ค	ค ค - ร	ร ร - ม	- ช - ล	- ช - ม	ม ม - ร	ร ร - ค

สร้อย

----	----	----	----	ม ค ร ม	ร ค ร ม	ร ค ร ม	ร ม ม ม
----	----	----	----	ช ล ค ร	ค ล ค ร	ค ล ค ร	ค ม ร ค
----	----	----	----	ม ค ร ม	ร ค ร ม	ร ค ร ม	ร ม ม ม
----	----	----	----	ช ล ค ร	ค ล ค ร	ค ล ค ร	ค ม ร ค
----	----	ล ล ค ล	ค ล ค ล	----	----	ช ช ล ช	ล ช ล ช
----	----	ม ม ช ม	ช ม ช ม	----	----	ร ร ม ร	ม ร ม ร
--คค	--รร	--มม	--รร	--คค	--รร	--มม	--ชช
-ครม	-ช-ล	-รคล	-ช-ม	---ร	---ม	---ช	---ล

จากทางฆ้องวงใหญ่เพลงแป๊ะ 3 ชั้น ทั้ง 3 ส่วนจะเห็นได้ว่า ถึงแม้จะมีความแตกต่างกันออกไปบ้างโดยรายละเอียด แต่โครงสร้างหลักส่วนใหญ่ยังคงเหมือนกัน แต่ทว่าการศึกษาของผู้วิจัยมีความจำเป็นที่จะต้องอ้างอิงทางฆ้องวงใหญ่เพียงส่วนเดียว ทั้งนี้พิจารณาจากความเหมาะสมทางด้านความแพร่หลาย ความเป็นที่ยอมรับในมาตรฐาน และความเห็นจากครูผู้ใหญ่ว่า เช่น ครูสำราญ เกิดผล ครูพินิจ ฉายสุวรรณ ครูณัฐพงศ์ โสวัตร รศ.มานพ วิสุทธิแพทย์ เป็นต้น ว่าทางฆ้องวงใหญ่เพลงแป๊ะ 3 ชั้น ที่บันทึกไว้ในแถบบันทึกเสียงทำนองหลักบทเพลงตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย ระดับ 4-6 (ก่อนอุดมศึกษา) ปีการศึกษา 2540 ม้วนที่ 2 ที่ทบวงมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยนาฏศิลป์ร่วมกันจัดทำขึ้นเป็นทางที่เหมาะสมและแพร่หลายที่สุด ผู้วิจัยจึงใช้ทางฆ้องวงใหญ่ส่วนดังกล่าวเป็นข้อมูลของทำนองหลัก ในการอ้างอิงและใช้เป็นทำนองหลักในการแปรทำนองของระนาดเอกที่จะใช้ศึกษาต่อไป ทางฆ้องวงใหญ่นี้ดังกล่าวนี้นี้

ส่วนที่ 4 : ทางฆ้องวงใหญ่เพลงแป๊ะ 3 ชั้น จากแถบบันทึกเสียงที่ 2 ของทำนองหลักบทเพลงตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยระดับ 4 - 6 (ก่อนอุดมศึกษา) ปีการศึกษา 2540

ท่อนที่ 1

---ช	-ช-ช	-ม--	ฟชล-ค	--มร	ม ค ร ล	ค ล ร ค	ร ล ค ช
-รคล	ค ล ช ม	-ร-ม	ล ช-ล	--คล	ค ช ล ม	ช ม ล ช	ล ม ช ร
-ล-ช	ช ช-ล	ล ล-ค	ค ค-ร	--มร	ม ค ร ล	ค ล ร ค	ร ล ค ช
-รคล	ค ล ช ม	-ร-ม	ล ช-ล	--คล	ค ช ล ม	ช ม ล ช	ล ม ช ร
---ม	-ม-ม	-ช-ม	-ร-ค	-ล-ช	ช ช-ค	ค ค-ร	ร ร-ม
-ครม	-ช-ล	-ค-ล	-ช-ม	-ช-ค	-ร-ม	-ช-ม	-ร-ค

ท่อนที่ 2

--- ร	- ม ม ม	--- ช	- ม ม ม	--- ร	- ม ม ม	- ร - ม	- ม - ม
--- ค	ค ค - ร	ร ร - ม	ม ม - ช	-- ค ล	ค ช ล ม	ช ม ล ช	ล ม ช ร
- ล - ช	ช ช - ล	ล ล - ค	ค ค - ร	-- ม ร	ม ค ร ล	ค ล ร ค	ร ล ค ช
- ล ช ม	ช ม ร ค	ค ค - ร	ร ร - ม	- ช - ล	- ช - ม	ม ม - ร	ร ร - ค

สร้อย

----	----	----	----	- ม ช ล	ค ช ล ค	ช ล ค ร	ม ค ร ม
----	----	----	----	- ม ช ล	ช ล ค ร	ม ร ค ล	ค ร - ค
----	----	----	----	- ม ช ล	ค ช ล ค	ช ล ค ร	ม ค ร ม
----	----	----	----	- ม ช ล	ช ล ค ร	ม ร ค ล	ค ร - ค
----	----	ล ล ค ล	ช ล ค ล	----	----	ช ช ล ช	ม ช ล ช
----	----	ม ม ช ม	ร ม ช ม	----	----	ร ร ม ร	ค ร ม ร
-- ค ค	-- ร ร	-- ม ม	-- ร ร	-- ค ค	-- ร ร	-- ม ม	-- ช ช
- ค ร ม	- ช - ล	- ค - ล	- ช - ม	--- ร	--- ม	--- ช	--- ล

การศึกษาการแปรทำนองของระนาดเอกนั้น เมื่อได้ข้อมูลในเรื่องของทางฆ้องวงใหญ่ ที่ใช้เป็นทำนองหลักแล้วสิ่งที่ต้องคำนึงถึงอีกประการหนึ่ง คือ ที่มาของทางระนาดเอกที่จะนำมาศึกษาผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากครูดนตรีไทย ที่เป็นที่ยอมรับในด้านการบรรเลงระนาดเอก จำนวน 11 ท่าน โดยทุกท่านใช้ทางฆ้องวงใหญ่ทางเดียวกันเป็นทำนองหลัก คือ ทางฆ้องวงใหญ่สำนวนที่ 4 โดยทั้ง 11 ท่านนั้นประกอบด้วย

1. ครูเชื้อ ดนตรีรส

ครูเชื้อ ดนตรีรส เป็นหลานปู่ของครูพลอย ดนตรีรส ครูดนตรีไทยที่มีชื่อเสียงของพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นครูดนตรีไทยอาวุโส และมีความรู้ความสามารถสูง ครูเชื้อได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางดนตรีไทยจากบิดาคือครูสิงห์โต ดนตรีรส ครูพริ้ง ดนตรีรส พระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) หลวงบำรุงจิตระเจริญ (รูป ชาติวิไล) หลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ครูสอน วงฆ้อง ครูพุ่ม บาปุยวาทย์ เป็นต้น เคยเป็นข้าราชการสังกัดวงดนตรีไทยกรมประชาสัมพันธ์ และเป็นนักดนตรีไทยกรมตำรวจรุ่นแรก ในปัจจุบันเป็นผู้เชี่ยวชาญพิเศษทางด้านดนตรีไทยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นอาจารย์พิเศษทางดนตรีไทยของ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง และสถาบันราชภัฏพระนคร มีความเชี่ยวชาญทางระนาดเอกเป็นพิเศษ ได้รับพระราชทานปริญญาศุภบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์(ดุริยางคศาสตร์ไทย) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และได้รับยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม

2. ครูสำราญ เกิดผล

ท่านเป็นครูดนตรีไทยซึ่งเป็นที่ยอมรับในการบรรเลงระนาดเอกอย่างกว้างขวาง เป็นผู้สืบทอดทางเพลงบ้านคุณครูจางวางทั่ว พาทยโกศลที่สำคัญท่านหนึ่ง ได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางดนตรีไทยจากครูหลายท่าน อาทิ ครูพุ่ม บาปุยวาทย์ ครูช่อ สุนทรวาทีน ครูฉัตร สุนทรวาทีน ครูเทียบ คงลายทอง ครูอาจ สุนทร ครูเทวประสิทธิ์ พาทยโกศล เป็นต้น ปัจจุบันเป็นอาจารย์พิเศษทางดนตรีไทยสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม

3. ครูหิรัญ กลั่นหอม

ศึกษาดนตรีไทยจากครูในจังหวัดสมุทรปราการ แล้วจึงได้ศึกษาต่อกับพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทีน) ครูชั้น ดุริยประณีต ครูชั้น ดุริยประณีต และคุณครูหลวงประดิษฐ์ไพเราะ (สร ศิลปบรรเลง) เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญการตีระนาดเอกเป็นพิเศษมีประสบการณ์ในฐานะผู้ประกอบอาชีพทางดนตรีไทยอย่างแท้จริง และเป็นที่ยอมรับในวงการศิลปอย่างกว้างขวาง

4. ครูพินิจ ฉายสุวรรณ

เป็นครูดนตรีไทยที่ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปการแสดง ดนตรีไทย เพราะเป็นผู้ที่มีความสามารถสูงทางด้านการบรรเลง และการประพันธ์เพลงไทย ได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางดนตรีไทยจากครูสอน วงฆ้อง ครูพริ้ง ดนตรีรส ครูบุญยงค์ เกตุคง ครูเชื้อ ดนตรีรส เป็นต้น มีความสันทัดในการตีระนาดเอกเป็นอย่างมาก ปัจจุบันเป็นผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทยของงานสวัสดิการ กรุงเทพมหานคร

5. พันโทเสนาะ หลวงสุนทร

ท่านผู้นี้เป็นอดีตนายทหารเตรียมการและอาจารย์สอนดนตรีไทยและสากลของโรงเรียนดุริยางค์ทหารบก เป็นผู้มีความสามารถทั้งทางดนตรีไทยและดนตรีสากล ทางดนตรีไทยนับเป็น

ผู้บรรเลงระนาดเอกที่มีชื่อเสียงมาก ได้รับการถ่ายทอดวิชาความรู้จากบิดา คือ ครูบาง หลวงสุนทร ครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ครูหลวงบำรุงจิตรเจริญ (รูป สาตรวิสัย) และ ครูบุญยงค์ เกตุคง ปัจจุบันเป็นอนุกรรมการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยของทบวงมหาวิทยาลัย และเป็นอาจารย์พิเศษทางดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์

6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร

เป็นอาจารย์ประจำภาควิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้มีความสามารถทางดนตรีไทยสูง โดยได้รับการถ่ายทอดจากบิดา และต่อมาได้ศึกษากับ พระประณีต วรศัพท์ (เขียน วรวาทีน) หลวงบำรุงจิตรเจริญ (รูป สาตรวิสัย) ขุนบรรจงทัมเลิศ (ปลั่ง ประสานศัพท์) และครูประสิทธิ์ ถาวร ตามลำดับ

7. ครูเผชญ์ กองโชค

ท่านนี้เป็นนักระนาดเอกที่มีฝีมือสูงท่านหนึ่งของกรมศิลปากร เพราะเป็นผู้มีประสบการณ์ทางบรรเลงและการศึกษาทางดนตรีจากครูหลายท่าน เช่น ครูชื่น ดุริยประณีต ครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ครูเผือก นักระนาด ครูสอน วงฆ้อง เป็นต้น จนเป็นที่ยอมรับในสังคมดนตรีไทยเป็นอย่างมาก

8. เรือเอก กิตติ เกตรา

เรือเอก กิตติ เกทรานับเป็นนักดนตรีที่มีฝีมือทางระนาดเอกเป็นที่ยอมรับกันในกลุ่มนักดนตรี เป็นศิษย์ของ ครูหยด ศรีอยู่ ครูกาหลง ฟังทองคำ และพระภิกษุบุญธรรม คงทรัพย์ มีประสบการณ์การบรรเลงประชันวงมากมายและปัจจุบันเป็นนายทหารสังกัดกองดุริยางค์ทหารเรือ

9. ครูณัฐพงศ์ โสวัตร

จบการศึกษาระดับปริญญาตรีวิชาเอกดุริยางคศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยมหิดล นับเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทั้งทางปฏิบัติและทฤษฎี มีความสามารถทางการบรรเลงระนาดเอกเป็นอย่างมากโดยได้รับการถ่ายทอดจาก ครูเผือก นักระนาด ครูประสิทธิ์ ถาวร ครูเชื้อ ดนตรีรส ครูเจียน มาลัยมัลย์ และครูชุบ โสวัตร ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำหมวดดุริยางค์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร

10. ครูพัฒน บัวทั้ง

ท่านเป็นบุตรชายของครูเฉลิม บัวทั้ง ศิลปินแห่งชาติ นับเป็นนักระนาดเอกที่มีความสามารถสูงทั้งทางทฤษฎีและการปฏิบัติ โดยได้รับการถ่ายทอดจากบิดา คือครูเฉลิม บัวทั้ง มีประสบการณ์การบรรเลงมาก ปัจจุบันเป็นข้าราชการสังกัดสถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร

11. ครูชัยยะ ทางมีศรี

ครูชัยยะ ทางมีศรีนับเป็นศิษย์คนสำคัญของครูรวมพรหมบุรี และครูบุญยงค์ เกตุคง เพราะได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางดนตรีไทยไว้อย่างมาก และเป็นผู้บรรเลงระนาดเอกที่สำคัญท่านหนึ่งในยุคนี้ ครูชัยยะ ทางมีศรีปัจจุบันเป็นข้าราชการสังกัด สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร

จากที่ได้กล่าวมา ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงประโยชน์ของการศึกษาทางดนตรีไทยว่าด้วยการแปรทำนองของเพลงแป๊ะ 3 ชั้น ที่เป็นเพลงไทย ที่มีลูกตกครบทั้ง 5 เสียงใน Pentatonic Scale ซึ่งนับเป็นโอกาสอันดีที่จะได้ศึกษาถึงการแปรทำนองของระนาดเอกได้ครบทั้ง 5 เสียง จากการแปรทำนองของครูผู้เป็นที่ยอมรับในปัจจุบันว่า เป็นผู้บรรเลงระนาดเอกที่มีความสามารถสูง ทั้ง 11 ท่าน ไว้เป็นประโยชน์ทางการศึกษาและเป็นแนวทางในการจัดระบบของทฤษฎีทางดนตรีไทยสืบไป

จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบของทำนองฆ้องวงใหญ่ เพลงแป๊ะ 3 ชั้น
2. เพื่อศึกษาการแปรทำนองของระนาดเอก เพลงแป๊ะ 3 ชั้น ในวรรคเพลงเสียงลูกตกต่าง ๆ
3. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบทางระนาดกับทางฆ้องวงใหญ่ ในรูปแบบต่าง ๆ ของศิลปินทั้ง 11 ท่าน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาการแปรทำนองของระนาดเอก เป็นประโยชน์กับการศึกษาที่ว่าด้วยทฤษฎีดนตรีไทย
2. การศึกษารูปแบบและบันไดเสียง ของเพลงไทย เป็นตัวอย่างในการศึกษาวิจัยในลักษณะเดียวกันได้ดี
3. เพลงแป๊ะ 3 ชั้น เป็นเพลงไทยที่มีเสียงลูกตก ครบทั้ง 5 เสียง ใน Pentatonic Scale และเป็นเพลงที่แพร่หลาย

4. ศิลปินทั้ง 11 ท่าน เป็นผู้บรรเลงระนาดเอกที่เป็นที่ยอมรับในหมู่นักดนตรีไทย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทำนองหลักของเพลงแป๊ะ 3 ชั้น
2. เป็นการศึกษาวิจัยการแปรทำนองของระนาดเอกจากศิลปิน 11 ท่าน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. วิธีการบรรเลงระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้น ในแบบต่างๆ กัน
2. จำนวนทางฆ้องวงใหญ่เพลงแป๊ะ 3 ชั้น จำนวนต่างๆ
3. การแปรทำนองของระนาดเอกในลักษณะต่างกันออกไป แต่ใช้ทำนองหลักเดียวกัน
4. สามารถนำวิธีการแปรทำนองไปใช้ในเชิงปฏิบัติกับเพลงอื่นๆ ได้
5. ทราบถึงวิธีการแปรทำนองในเสียงลูกตกต่างๆ กัน
6. สามารถหาข้อสรุปทฤษฎีดนตรีไทยว่าด้วยการแปรทำนองของระนาดเอกได้ในโอกาสต่อไป

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ข้อมูลในการวิเคราะห์ได้จากการบันทึกเทปและการบันทึกโน้ต จากศิลปินทั้ง 11 ท่าน
2. การบันทึกโน้ตในส่วนวิเคราะห์ข้อมูลจะบันทึกด้วยโน้ตอักษรไทย
3. การบันทึกโน้ตในส่วนภาคผนวก จะบันทึกด้วยโน้ตอักษรไทย และโน้ตสากล
4. การบันทึกโน้ตสากล จะบันทึกด้วยบรรทัดห้าเส้น ในอัตราจังหวะ 2/4 ทุญแจประจำหลัก ซอล
5. การบันทึกโน้ตอักษรไทย และโน้ตสากลของทางระนาดเอก จะบันทึกเฉพาะเสียงของมือซ้ายที่เป็นเสียงหลัก
6. การใส่เครื่องหมายแปลงเสียง ชาร์ป (#) และ แฟลต (b) เป็นเพียงต้องการให้เสียงใกล้เคียงกับดนตรีไทยเมื่อบรรเลงด้วย คอมพิวเตอร์ (Computer) หรือเครื่องดนตรีสากลเท่านั้น แต่ในการปฏิบัติบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีไทยไม่ต้องคำนึงถึงเครื่องหมายดังกล่าว

นิยามศัพท์เฉพาะ

เก็บ หมายถึง การบรรเลงระนาดเอกถี่ขึ้นกว่าทำนองหลัก หากบันทึกด้วยโน้ตอักษรไทยจะได้ 4 ตัวโน้ต ใน 1 ห้องเพลง

ลูกตก หมายถึง เสียงสำคัญของบทเพลงซึ่งตรงกับเสียงสุดท้ายของวรรคเพลง
วรรคเพลง หมายถึง ทำนองเพลงที่มีความยาวเท่ากับ 4 ห้องเพลงของโน้ตอักษรไทย หรือ 2 ห้องเพลงของโน้ตสากล

บันไดเสียง บันไดเสียงของคนตรีไทยส่วนใหญ่ คือบันไดเสียงซึ่งโครงสร้างของเสียงสำคัญ หรือเสียงหลัก 5 เสียง และมีเสียงรอง 2 เสียง ตามแผนผังด้านล่าง

1 2 3 (4) 5 6 (7)

เสียงขั้นที่ 1 2 3 5 และ 6 เสียงขั้นที่ 4 และ 7 เป็นเสียงรอง เสียงแต่ละเสียงจากขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 7 มีความห่างของระดับเสียงเท่ากัน เสียงที่สูงขึ้นไปต่อจากขั้นที่ 7 นั้น เป็นเสียงเดียวกับขั้นที่ 1 นั้นเอง แต่มีระดับเสียงสูงกว่า เป็นคู่ 8 ในที่นี้คือ บันไดเสียงตามลักษณะบทเพลง

บันไดเสียง “โด” คือบทเพลงที่ใช้โน้ต ค ร ม ช ล เป็นโน้ตหลัก และใช้โน้ต ฟ ท เป็นโน้ตรอง

ทางฆ้อง หมายถึง ทำนองเพลงที่บรรเลงโดยฆ้องวงใหญ่

มือฆ้อง หมายถึง ลักษณะต่างๆ ในการบรรเลงฆ้องวงใหญ่ ซึ่งฆ้องวงใหญ่จะมีลักษณะการบรรเลงสลับมือตามทำนองเพลง เสียงที่เกิดขึ้นจะเป็นเสียงเดียว และถ้าฆ้องวงใหญ่บรรเลงสองมือพร้อมกัน จะทำให้เกิดเสียงประสาน ซึ่งเสียงประสานที่ใช้บรรเลงฆ้องวงใหญ่ มีด้วยกัน 6 ลักษณะ คือ

1. ประสานเสียงคู่สอง แนวทำนองเด่นจะอยู่ที่ลูกฆ้อง เสียงสูง
2. ประสานเสียงคู่สาม แนวทำนองเด่นจะอยู่ที่ลูกฆ้อง เสียงต่ำ
3. ประสานเสียงคู่สี่ แนวทำนองเด่นจะอยู่ที่ลูกฆ้อง เสียงสูง
4. ประสานเสียงคู่ห้า แนวทำนองเด่นจะอยู่ที่ลูกฆ้อง เสียงต่ำ
5. ประสานเสียงคู่หก แนวทำนองเด่นจะอยู่ที่ลูกฆ้อง เสียงต่ำ
6. ประสานเสียงคู่เจ็ด แนวทำนองเด่นจะอยู่ที่ลูกฆ้อง เสียงต่ำ
7. ประสานเสียงคู่แปด แนวทำนองเด่นจะอยู่ที่ลูกฆ้อง เสียงสูง

เพลงเถาคือ เพลงที่มีอัตราจังหวะลดหลั่นกันไปตามลำดับ ตั้งแต่อัตราจังหวะสามชั้นสองชั้น ชั้นเดียว ซึ่งจะต้องเป็นเพลงเดียวกัน เพลงเถามีใช้ทั้งหน้าทับปรบไก่และหน้าทับสองไม้

เพลงสามชั้น เป็นการกำหนดอัตราจังหวะหน้าทับและบทเพลง ซึ่งจะมีประโยคและจังหวะหน้าทับยาวกว่าอัตราสองชั้นอีกเท่าตัว ถ้าเปรียบกับโน้ตสากลในจังหวะหน้าทับหนึ่ง ๆ ถ้าเป็นประเภทสองไม้จะมีความยาวเท่ากับ 4 ห้องของจังหวะ และถ้าเป็นประเภทปรบไก่ จะมีความยาวเท่ากับ 8 ห้องของจังหวะ

หน้าทับ คือ สีลาการตีเครื่องหนังทั้งหลาย อันได้แก่ กลองชนิดต่างๆ ของไทย

หน้าทับมีหลายชนิด เช่น หน้าทับสองไม้ หน้าทับปรบไก่ หน้าทับสดาบ หน้าทับจันทน์ หน้าทับ
 ลงตรง หน้าทับเป็นสิ่งที่นักร้องและนักดนตรีต้องยึดเอาไว้เป็นหลัก เพราะสามารถนำมาใช้วัดใน
 บทบรรเลงหรือบทร้องได้ และในกรณีที่นักร้องหรือนักดนตรี บรรเลงเพลงขาด หรือเพลงเกิน
 บทเพลงจะขัดกับหน้าทับ

ท่อนเพลง คือ การกำหนดส่วนใหญ่ส่วนหนึ่ง ๆ ของเพลง เพลงบางเพลงอาจมีท่อน
 เดียว สองท่อน หรือหลายท่อน ซึ่งจะจบเพลงก็ได้

ท่า เรียกอย่างเต็มๆ ว่าลูกท่า คือ การขึ้นเสียงใดเสียงหนึ่งไว้ชั่วขณะและปกติ
 มักจะมีแทรกอยู่ในเพลงประเภทหน้าทับปรบไก่ ความยาวของลูกท่ากำหนดให้มีครึ่งหน้าทับ
 เท่านั้น แต่ก็มีเพลงเรื่องบางเพลงใช้ท่าเต็มจังหวะหน้าทับ การขึ้นเสียงใดเสียงหนึ่งอยู่ครึ่งจังหวะ
 หน้าทับนี้เวลาบรรเลงนักดนตรีมักมีการประดิษฐ์ดัดแปลงทำนองเพลง ให้มีความไพเราะน่าฟัง
 ได้ตามความพอใจแต่ต้องตกอยู่เสียงใดเสียงหนึ่งที่ขึ้นอยู่

ลูกล้อ เป็นวิธีการบรรเลงทำนองอย่างหนึ่ง ที่แบ่งเครื่องดนตรีออกเป็นสองพวก
 ซึ่งมักจะแบ่งเป็นพวกที่มีเสียงสูงและเสียงต่ำ โดยปกติพวกที่มีเสียงสูงจะบรรเลงนำก่อน แล้วพวก
 ที่มีเสียงต่ำจะบรรเลงตามหลัง (แต่ก็อาจใช้พวกเสียงต่ำบรรเลงก่อนก็ได้ในบางเพลง ที่เป็นความ
 ประสงค์ของผู้ประพันธ์) การบรรเลงลูกล้อนั้น พวกที่บรรเลงที่หลังจะบรรเลงทำนองเช่นเดียวกับ
 พวกบรรเลงก่อน เป็นการล้อเลียน

ลูกเหลื่อม เป็นวิธีการบรรเลงทำนองเพลงอย่างหนึ่ง ซึ่งแบ่งเครื่องดนตรีออกเป็น
 สองพวก คือ พวกที่มีเสียงสูงและพวกที่มีเสียงต่ำ จะเป็นพวกบรรเลงตาม ประโยคเพลงที่ใช้ในการ
 เหลื่อมจะมีความยาวเท่ากันทั้งพวกนำและพวกตาม แต่พวกนำจะขึ้นประโยคเพลงก่อน ดังนั้นจึงจบ
 ประโยคเพลงก่อนจังหวะตก ส่วนพวกตามขึ้นประโยคเพลงที่หลังจึงจบเพลงที่จังหวะตกพอดี
 ลูกเหลื่อมจะมีความสั้นยาวเพียงใดแล้วแต่ความประสงค์ของผู้ประพันธ์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการแปรทำนองของระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้น เป็นการนำทางระนาดเอกจากศิลปิน 11 ท่านมาศึกษา ดังนั้นข้อมูลหลักที่นำมาวิเคราะห์จึงได้จากการสัมภาษณ์ บันทึกโน้ต และบันทึกเทป ขั้นตอนต่อมาจึงนำข้อมูลที่ได้มาทำการศึกษา โดยใช้ข้อมูลข้างต้นและเอกสารตำราต่าง ๆ ที่มีผู้จัดทำขึ้นมาเป็นส่วนประกอบในการศึกษาวิจัย ดังจะได้กล่าวต่อไปโดยสังเขป

เอกสารการวิจัย

อรรพรรณ บรรจงศิลป์ (2534) ทำการวิจัยเรื่องความคิดและภูมิปัญญาไทยชุดดุริยางคศิลป์ ซึ่งมีขอบเขตของการวิจัย 5 เรื่อง ได้แก่

1. การไหว้ครูดนตรีไทย
2. เครื่องดนตรีไทย และวงดนตรีไทย
3. โครงสร้างของเพลงไทย
4. ประเภทของเพลงไทย และการประพันธ์เพลงไทย
5. การร้องเพลงไทย

ผลของการวิจัยพบว่า

1. การไหว้ครูดนตรีไทย เป็นความเชื่อของสังคมไทยความกตัญญูกตเวทีเป็นสิ่งที่ดีควรแก่การปฏิบัติ
2. เครื่องดนตรีไทยแบ่งเป็น 4 ประเภทตามกิจริยาที่เล่น คือ ดิด สี ดี เป่า เครื่องดนตรีทุกชนิดมีกำเนิดจากวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในสังคมไทย แต่ได้มีการปรับปรุงดัดแปลง และผสมผสานกับเครื่องดนตรีของกลุ่มคนในวัฒนธรรมอื่น ๆ
3. โครงสร้างของเพลงไทยประกอบด้วย
 - 3.1 บัณไดเสียงซึ่งมี 7 เสียง มีระยะห่างของแต่ละเสียงเท่ากัน (โดยทฤษฎี) และมีทาง (บันไดเสียง) ที่ใช้บรรเลง 7 ทาง
 - 3.2 จังหวะ มีอัตราจังหวะ สามชั้น สองชั้น ชั้นเดียว
 - 3.3 ทำนอง มีแนวโน้มนั้นเป็นแบบเรียงเสียง หรือเสียงกระโดดในช่วงแคบ ๆ และมีลักษณะเป็นวรรคเล็ก ๆ มาเรียงต่อเนื่องกัน
 - 3.4 การประสานเสียง มีลักษณะการประสานเสียงในแนวนอน (Heterophony)
 - 3.5 รูปแบบ (Form) มีการแบ่งเป็นวรรค ประโยค ท่อน มีการจัดกลุ่มเพลงเป็น

3.5 รูปแบบ (Form) มีการแบ่งเป็นวรรค ประโยค ท่อน มีการจัดกลุ่มเพลงเป็นประเภทต่าง ๆ และมีรูปแบบของเพลงสามชั้น สองชั้น และชั้นเดียว

3.6 อารมณ์เพลง สามารถให้ความรู้สึก และอารมณ์ต่าง ๆ ได้ แต่ไม่รุนแรงเท่าดนตรีตะวันตก

4. ประเภทของเพลงไทยแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ตามความคิดของครุคนตรี แต่ละท่าน การประพันธ์เพลงไทยมี 4 วิธีคือ (1) การแต่งขยายจากเพลงเดิม (2) ตัดทอนจากเพลงเดิม (3) แต่งทำนองขึ้นใหม่โดยอาศัยเค้าโครงจากของเดิม (4) แต่งด้วยความคิดของตนเอง โดยอาศัยหลักการแต่งเพลงไทย

5. การร้องเพลงไทยมีวิวัฒนาการมาจากการขับ – ลำ และเพลงพื้นบ้านตั้งแต่สมัยสุโขทัย ต่อมาได้พัฒนาขึ้นในราชสำนักสมัยอยุธยาจนเป็นแบบแผนที่ค่อนข้างชัดเจน และได้พัฒนาต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ พบศัพท์ที่ใช้ในการร้องเพลงไทย 28 คำ

การศึกษาวิเคราะห์นั้นจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ตามที่วัฒนา ศรีสมบัติ (2540) ได้สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์ไว้ดังนี้

1. โครงสร้างของทำนองในการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิตโครงสร้างของทำนองหลักใช้ระบบเสียง 5 เสียง หรือ Pentatonic Scale และในบางท่อนยังมีการใช้ทั้ง 7 เสียงที่เรียกว่า Diatonic Scale

2. ทำนองแปร ในแนวของเครื่องดนตรีที่มีแนวทำนองเก็บมีการใช้ Chromatic Passing Note และ Broken Chord ในกลุ่มของเครื่องเป่าลมไม้ และในกลุ่มเครื่องเครื่องทองเหลือง

การใช้โน้ตนอกประสาน (non-chord tone) ในการสร้างทำนองแปร ใช้โน้ตนอกประสานทั้ง 4 แบบ คือ

1. Passing Note
2. Skipping Passing Note
3. Auxiliary Note
4. Changing Note

3. การย้ายบันไดเสียง มีการย้ายบันไดเสียงในแต่ละท่อนซึ่งจะใช้แบบ Common Chord Modulation

4. การประสานเสียง เป็นเสียงที่เกิดจากการเบี่ยงเบนของทำนองหลักและทำนองแปร ซึ่งจะเกิดโน้ต คู่ 3 คู่ 4 คู่ 5 ในบางประโยคยังเกิดเสียงประสานที่อยู่ในรูปแบบของคอร์ด

การนำทางของเครื่องดนตรีหลาย ๆ ทางมาศึกษานั้นต้องอาศัยวิจัยลักษณะเดียวกันเป็นแนวทางเช่นที่ ฌ็อง-ฌัก ปีญกรซ์ (2534 : 319) ได้ศึกษาวิเคราะห์ทางฆ้องเพลงสาธุการ โดย

และการดำเนินทำนองฆ้องวงใหญ่ บทบาทสำคัญของเพลงสาธการต่อวัฒนธรรมการดนตรี และพิธีกรรม ผลของการวิเคราะห์ข้างข้อเกี่ยวกับจำนวนของประโยคเพลงสาธการ ประโยคนำ และระดับเสียงลูกตกท้ายประโยคเพลง สรุปได้ว่าเพลงสาธการทุกทางจะมีรูปแบบและทำนองทางฆ้องกำหนดไว้อย่างมีกฎเกณฑ์ ซึ่งวิธีการวิเคราะห์ดังกล่าวสามารถที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้

นอกจากนั้นบุญช่วย โสวัตร (2538:110) ได้ทำการวิเคราะห์เพลงแขกมอญบางขุนพรหม วิทธานิพนธ์ปริณูตมหาบัณฑิต เรื่องการวิเคราะห์เนื้อทำนองหลักของเพลงแขกมอญบางขุนพรหม โดยเสนอแนวการวิเคราะห์เนื้อทำนองหลักของเพลงแขกมอญบางขุนพรหมในด้านทฤษฎีการประพันธ์เพลงเถา โดยแยกวิเคราะห์รูปแบบการประพันธ์เนื้อทำนองหลัก พบว่าผู้ทรงนิพนธ์ดำเนินตามแบบแผนการประพันธ์ในรูปของการขยายโครงสร้างทำนองจากอัตราสองชั้นขึ้นเป็นอัตราสามชั้น และย่อโครงสร้างในอัตราสองชั้นลงเป็นอัตราชั้นเดียว ทรงนิพนธ์ด้วยสำนวนเนื้อทำนองหลัก ลักษณะ ทางดำเนินทำนอง ผสมกับทางบังคับในรูปของเพลงลักษณะดำเนินทำนองผสมลักษณะบังคับทาง และลักษณะลูกล่อลูกขัด และวิเคราะห์ของสำนวนในรูปการจำแนกเป็นประโยคตามโครงสร้างเพลงเถา โดยใช้กรอบวิชาการด้านทฤษฎีการประพันธ์เพลงเถาที่กำหนดไว้ ความเป็นจริงการประพันธ์เพลงประเภทหน้าทับปรบไถ่นั้น จะต้องประพันธ์ให้สำนวนทำนองเพลงของประโยคที่ติดกันมีลักษณะสัมผัสอย่างมีความสัมพันธ์กันชุดละไม่น้อยกว่า 2 ประโยค นอกจากนี้ที่ได้วิเคราะห์บทบาทของเพลงแขกมอญบางขุนพรหม ได้สะท้อนให้เห็นลักษณะวัฒนธรรมดนตรีไทย และลักษณะเฉพาะของความเป็นสุนทรียะของดนตรีไทย

การศึกษาทางระนาดเอกโดยการนำมาเปรียบเทียบกับทางฆ้องวง บุญเชิด พินพาทย (2540) ได้กล่าวถึงผลการศึกษาดังกล่าวในทางระนาดเอกว่า

1. องค์ประกอบของเพลงเดี่ยวกราวในสามชั้นทางระนาดเอกนั้น นอกจากส่วนที่สำคัญที่เรียกว่า ลูกโยน และเนื้อเพลง แล้วยังมีกลุ่มทำนอง ลูกนำ ทำนองเชื่อมระหว่างลูกโยนกับลูกโยน และลูกจบ รวมองค์ประกอบของเพลงเดี่ยวกราวในสามชั้นทางระนาดเอกได้ 14 กลุ่ม

2. การเปรียบเทียบทำนองทางฆ้องวงใหญ่กับทางเดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวในสามชั้น พบความสัมพันธ์ของวรรณเพลงและลูกตก ในส่วนที่เป็นทำนองโยน 6 กลุ่ม และในส่วนที่เป็นเนื้อเพลงกราวใน พบว่าเสียงลูกตกของวรรณเพลงส่วนมากตกเสียงเดียวกันกับเสียงลูกตกทางฆ้องวงใหญ่ จะมีเพียงบางวรรณเพลงที่เสียงลูกตกต่างกัน แต่ก็ไม่ทำให้ทำนองในกลุ่มต่างๆ ผิดไป

3. บันไดเสียง

3.1 ลูกโยนที่ 1 บันไดเสียง โด

3.2 ลูกโยนที่ 2 บันไดเสียง ฟา

- 3.3 ลูกโยนที่ 3 บ้านไคเสียง เร
- 3.4 ลูกโยนที่ 4 บ้านไคเสียง ซอล
- 3.5 ลูกโยนที่ 5 บ้านไคเสียง ซอล
- 3.6 ลูกโยนที่ 6 บ้านไคเสียง เร
- 3.7 เนื้อเพลงกราวใน บ้านไคเสียง เร

โดม สว่างอารมณ์ (2540) ได้ทำวิจัยเรื่องศึกษาประวัติและวิเคราะห์ผลงานการประพันธ์เพลงของจางวางทั่ว พาทยโกศลโดยเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลซึ่งเป็นผลงานการประพันธ์เพลงของจางวางทั่ว พาทยโกศล ในเบื้องต้น และคัดเลือกผลงานเพลงประเภทที่ท่านประพันธ์ไว้มากที่สุดมาทำการศึกษา ซึ่งก็ได้ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์เป็นบทเพลงเถาสำเนียงเขมรจำนวน 5 เพลง อันได้แก่ เพลงเขมรพวง เพลงเขมรปากท่อ เพลงเขมรเหลือง เพลงเขมรเอวบาง และ เพลงเขมรใหญ่ จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูล และกำหนดขอบเขตที่จะศึกษาผลงานเพลงของท่านออกเป็น 4 หัวข้อ คือ

1. สัดส่วนและโครงสร้างทำนองเพลง
2. บ้านไคเสียง
3. ความสัมพันธ์ของทำนองเพลงในแต่ละอัตราจังหวะ
4. รูปแบบของเพลงกรณีมีทางเปลี่ยน

ในการวิเคราะห์หัวข้อทั้ง 4 ที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ตามหลักทฤษฎีดนตรีไทย ซึ่งได้ผลพอสรุปได้ดังนี้

1. บทเพลงสำเนียงเขมรทั้ง 5 เพลงที่นำมาวิเคราะห์ มีการสร้างแนวทำนองเพลงโดยการใช้รูปแบบจังหวะและรูปแบบทำนอง เป็นส่วนสร้างความสมบูรณ์ให้เกิดขึ้นในแต่ละวรรคเพลง

2. ในวรรคเพลงหนึ่งๆ จะมี ลูกตก ซึ่งเป็นโน้ตตัวสุดท้ายของวรรคเพลง ลูกตก มีความสำคัญในบทเพลงหลายประการ เช่น

- ใช้ในการเชื่อมวรรคเพลงต่างๆ ให้มีความต่อเนื่องกัน
- ใช้เป็นส่วนสำคัญในการทอน และการขยายบทเพลง
- ใช้ในการจบบทเพลง

3. จางวางทั่ว พาทยโกศล ประพันธ์เพลงสำเนียงเขมร ใช้บ้านไคเสียงต่างจากเพลงสำเนียงเขมรที่บรรเลงโดยทั่วไป เพลงสำเนียงเขมรที่บรรเลงโดยทั่วไปมักใช้บ้านไคเสียงฟา แต่เพลงสำเนียงเขมรทั้ง 5 เพลง ที่จางวางทั่ว พาทยโกศล ประพันธ์ส่วนใหญ่ใช้บ้านไคเสียง โด เพลงที่ใช้บ้านไคเสียง โด จากการวิเคราะห์ในครั้งนี้มี 4 เพลงด้วยกัน คือ เพลงเขมรพวง

เพลงเขมรปากท่อ เพลงเขมรเหลืออง เพลงเขมรเอบาง ส่วนเพลงเขมรใหญ่ มีการใช้บันไดเสียงร่วมกันทั้งสองบันไดเสียงในแต่ละท่อน และแต่ละตอนของเพลง

4. การดำเนินทำนองเพลงในวรรคเพลงส่วนใหญ่ จะใช้เสียง 5 เสียง ในการดำเนินทำนองเพลง แต่ก็มีบางช่วงบางตอนของบทเพลง ผู้ประพันธ์ใช้เสียงในบันไดเสียงครบทั้ง 7 เสียง ในการสร้างแนวทำนองเพลง

5. การสร้างทำนองเพลง เถา ในอัตราจังหวะสามชั้น สองชั้น และชั้นเดียว มีความสัมพันธ์กันในด้านรูปแบบที่ใช้ในการสร้างทำนองเพลง รูปแบบที่ใช้ในการสร้างทำนองเพลงในแต่ละอัตราจังหวะ จากการวิเคราะห์ พบเห็น 4 ลักษณะ คือ

1. การขยายทำนองเพลงโดยใช้พื้นฐานทำนองทำนองเพลงเดิม
2. การขยายทำนองเพลงโดยการปรุงแต่งทำนองเพลงขึ้นใหม่
3. การทอนทำนองเพลงโดยใช้พื้นฐานทำนองเพลงเดิม
4. การทอนทำนองเพลงโดยการตกแต่งทำนองเพลงขึ้นใหม่

6. การสร้างทำนองเพลง ทางเปลี่ยน จะใช้ลูกตกเสียงเดียวกับเพลง ทางพื้น แต่จะสร้างลีลาการดำเนินทำนองเพลง ที่แตกต่างกันออกไปจากเพลงทางพื้น มีบ้างบางสำนวนเพลง ที่พบว่า เพลงทางพื้น และเพลงทางเปลี่ยน ใช้ลูกตกเสียงไม่ตรงกัน ลูกตกที่ใช้เสียงไม่ตรงกันมักจะเป็นลูกตกในวรรคเพลงคือ ส่วนลูกตกในวรรคเพลงจะมีจำนวนน้อยมากที่ใช้ไม่ตรงเสียงกัน

ธำม คงอิม (2539 : 136) ได้อธิบายไว้ในผลงานวิเคราะห์หน้าทับตะโพนและกลองทัดของเพลงชุดโหมโรงเย็น เกี่ยวกับความสัมพันธ์ในการบรรเลงจังหวะหน้าทับ กับคติความเชื่อในการทำนองเพลงกราวในมีรายละเอียดว่าเพลงกราวในคือการเสด็จมาของเทพเจ้าฝ่ายอสูรคือ ท้าวกุเวรวะสสุวรรณ ในเพลงนี้จังหวะหน้าทับเปรียบเสมือนการมาของผู้ที่มีซึ่งพลังกำลัง มีอิทธิฤทธิ์ผิแดดแตกต่างจากผู้อื่น เสียงของกลองทัดและตะโพนจะสอดแทรกแรงเร้า ให้ความรู้สึกรุนแรงขามและน่าเลื่อมใสไปในขณะเดียวกัน นับเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญชิ้นหนึ่ง

ถาวร ศรีผ่อง (2530) ได้กล่าวว่า จากการวิเคราะห์และเปรียบเทียบการแปรทำนองของระนาดเอกในเพลงสาธุการจะพบว่าลักษณะสำนวนกลอนพิเศษจะมีคุณค่าทางศิลปะมากกว่า เช่น ลักษณะสำนวนกลอนไต่ลวดจะมีลักษณะเสียงที่เรียงชิดกันขึ้นไปด้านบนและจากด้านบนลงมาด้านล่างนอกจากนี้ยังมีสำนวนกลอนดาข่ายที่มีลักษณะกลอนที่ลวดดาข่ายจากด้านบนลงมาด้านล่าง หรือจากด้านล่างขึ้นไปด้านบนจะมีลักษณะการตีระนาดเอกเต็มผืน นอกจากนี้การแปรทำนองของระนาดเอกสำนวนกลอนพิเศษยังมีสัมผัสระหว่างประโยคที่สนิทสนมกลมกลืนทั้งกลอนในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

ส่วนลักษณะสำนวนกลอนธรรมดาบางประโยคมีการแปรทำนองที่ใช้กลอนข้ามไปมา มีข้อบกพร่องบางประโยค ไม่สัมผัสต่อเนื่องกัน แต่มีบางประโยคที่ใช้ลักษณะสำนวนกลอนที่

สัมผัสกันดี และเป็นที่ยิมนำมาใช้บรรเลงของผู้บรรเลงระนาดเอกในปัจจุบัน เช่น

1. กลอนไต่ลวด

กลอนไต่ลวดจะมีลักษณะใช้เสียงที่เรียงชิด ๆ กันอย่างต่อเนื่อง และมีความสัมผัสเสียงนั้นจะเรียงขึ้น ๆ ลง ๆ อยู่สม่ำเสมอ ต้องระมัดระวังเรื่องการใช้พละกำลังอย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญต้องระวังเรื่องความแม่นยำในการใช้กลอนชนิดนี้ด้วย อย่าให้เกิดการผิดพลาดเป็นอันขาด กลอนไต่ลวดนี้ให้คุณค่า ในการฟังเนื่องจากเสียงที่เรียงชิด ๆ กันนั้นฟังแล้วรู้สึกรื่นหู มีความเรียบร้อยในตัวกลอนไต่ลวดนี้มีความรู้สึกเหมือนกับว่าเราเดินอยู่บนเส้นลวดเล็ก ๆ ซึ่งมีความลำบากในการที่ก้าวเท้าเดิน ต้องเดินก้าวสั้น ๆ ชิด ๆ กันจึงจะไม่ตกจากเส้นลวดเล็ก ๆ นั้น ดังนั้นลักษณะของกลอนจึงเรียงเสียงชิด ๆ กัน

2. กลอนลอดตาข่าย

กลอนตาข่ายจะมีลักษณะการดำเนินกลอนที่ให้ความรู้สึกเหมือน การลอดบ่วงหรือลอดตาข่ายผ่านเข้าไป แล้วไปลงลูกตกอย่างไม่คาดคิดว่าจะดำเนินกลอนมาลงลูกตกนั้นได้ สมมุติว่าทำนองของลูกฆ้องเป็นตาข่าย ระนาดเอกเดินกลอนลอดตาข่ายผ่านเข้าไปแล้วไปลงลูกตกเสียงสุดท้ายของประโยคได้อย่างอัศจรรย์ ทั้ง ๆ ที่ฟังดูแล้วเหมือนไม่ลงลูกตกในช่วงแรก ๆ แต่ระนาดเอกก็ดำเนินกลอนลอดตาข่ายที่ขวางอยู่เข้าไปลงเสียงตกสุดท้าย ของประโยคได้อย่างไม่คาดคิดว่าจะสามารถดำเนินกลอนมาลงลูกตกเสียงสุดท้ายของประโยคนั้นได้ นับว่าเป็นความฉลาดในการรู้จักกลอนที่ดีมาบรรเลงทำให้การแปรทำนองนั้นน่าฟังยิ่งขึ้น

3. กลอนย้อนตะเข็บ

กลอนย้อนตะเข็บนั้นจะเป็นการดำเนินกลอนจากกลุ่มเสียงสูงย้อนมาหากกลุ่มเสียงต่ำอย่างวิจิตรพิสดาร โดยใช้ลักษณะการตีฆ้องกลอนลงมาจากเสียงสูงลงมาเสียงต่ำหรือเป็นการย้อนจำนวนกลอนจากเสียงสูงมาหาเสียงต่ำ การย้อนตะเข็บนี้ถ้าจะเปรียบเทียบให้เห็นภาพพจน์ยิ่งขึ้นก็จะเปรียบเทียบได้กับ การเย็บผ้าด้วยมือ คือใช้เข็มและด้ายเย็บผ้าสลับขึ้นไปด้านบนของผ้าแล้วเย็บผ้าย้อนกลับลงมาโดยการสลับไปมาให้สวนทางกัน การเย็บผ้าขึ้นไปเป็นการย้อนตะเข็บลงมาเหมือนกับลักษณะของกลอนย้อนตะเข็บลงมา นอกจากกลอนย้อนตะเข็บจะให้คุณค่าในการฟังและความสวยงามของการดำเนินกลอนที่พิสดารแล้วยังประโยชน์ทางด้านการแปรทำนอง คือเป็นการแก้ปัญหาในการแปรทำนองที่หมดเสียงทางด้านบนแล้วสามารถใช้กลอนย้อนตะเข็บนี้ดีย้อนลงมา เป็นการแก้ปัญหาอย่างงดงามน่าชื่นชม

หากพิจารณาในรายละเอียดของการวิเคราะห์รูปแบบของทำนองพงษ์ศิริ ศิลปบรรเลง (2540) ได้กล่าวว่า การวิเคราะห์เพลงร่ำมอญ ผู้วิจัยวิเคราะห์รูปแบบจังหวะ ทำนอง ขึ้นคู่ และบันไดเสียง ตลอดจนความสัมพันธ์ของจังหวะกับวรรณคดี พบว่า รูปแบบจังหวะ -x-x -x-x

จะมีปรากฏในทุกเพลงทั้ง 12 เพลง และมีมากในทุกเพลง ถือเป็นรูปแบบพื้นฐานของเพลง และสามารถอยู่ได้ใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลง หรือ 2 ห้องหลังของวรรคเพลง สำหรับเพลงที่ 8 ซึ่งเป็นเพลงไทยจะมีรูปแบบมากกว่าทุกเพลง คือ มีถึง 25 รูปแบบ ซึ่งทำให้เพลงมีความหลากหลาย และไพเราะกว่าเพลงอื่นๆ ในการวิเคราะห์รูปแบบของทำนองพบว่า จะมีลักษณะการดำเนินทำนองแบบห่างๆ และกระโดดข้ามเสียงในวรรคเดียวกัน สำหรับการวิเคราะห์ขั้นคู่และบันไดเสียงของเพลงรามัญ พบว่าขั้นคู่ที่พบในทุกเพลงจะเป็นขั้นคู่ 8 และขั้นคู่ 4 ส่วนบันไดเสียงโดและบันไดเสียงซอล

เอกสารตำราทางวิชาการ

จากการที่ดนตรีไทยเริ่มต้นขึ้นตั้งแต่อดีตกาล และมีความผูกพันกับพิธีกรรมทางศาสนา อย่างแนบแน่น แต่ยุคสมัยเปลี่ยนไป ทำให้ดนตรีไทยเพิ่บทบาทเพื่อความบันเทิงด้วย เมื่อมีการนำดนตรีออกมาจากพิธีกรรมดังที่สุมาลี นิมนานภาพ (2524:3) ได้กล่าวไว้ในดนตรีวิจักษณ์ว่า เมื่อมนุษย์ได้มีการสร้างสรรค์ผลงานขึ้นเพื่อความบันเทิงและพิธีถือนั้น ต่อมาการศึกษาทางด้านดนตรีจึงเกิดขึ้น และนับเป็นการเริ่มต้นของดนตรีที่เป็นแบบแผน (Classical Music) อย่างแท้จริง เช่นเดียวกับสุจิตต์ วงษ์เทศ (2532:96) ได้กล่าวไว้ใน ร่องรำทำเพลง ดนตรีนาฏศิลป์ชาวสยามว่า ดนตรีวิวัฒนาการมาจากพิธีกรรม เช่น การเกิดเครื่องดนตรีประเภทระนาดที่มีที่มาจากการตีเกราะหรือโกร่งในพิธีทรงเจ้าเข้าผี

เมื่อดนตรีมีวิวัฒนาการขึ้นตามลำดับจนถึงขีดสุดแล้วมนุษย์จึงหันกลับไปมองอดีตเพื่อหาข้อสรุปและตั้งกฎเกณฑ์ของดนตรีขึ้นมา จนเกิดเป็นการศึกษาทางดนตรีขึ้นมากมาย แต่ในอดีตของดนตรีไทยได้ศึกษากันแบบมุขปาฐะ โดยมีได้กล่าวให้เป็นรูปธรรมดังเช่น คำกล่าวของอานันทนาครัง (2540:13) ในดุริยางคศาสตร์ไทย ภาควิชาการ และมนตรี ตราโมท (2481) ได้ปรารภไว้ในคำนำของดุริยางคศาสตร์ไทย ภาควิชาการเช่นเดียวกันว่า การออกข้อสอบทางดนตรีในอดีตเป็นไปด้วยความยากลำบาก เพราะไม่มีขอบเขตชัดเจน เนื่องจากไม่มีตำราวิชาการจึงเป็นเหตุให้ท่านได้จัดทำตำราทางดนตรีไทยขึ้น และนับเป็นจุดเริ่มต้นทางดนตรีศึกษาที่ดี

การศึกษาทางดนตรีได้เจริญงอกงามขึ้นมาจนมีการนำทฤษฎีที่เป็นสากลมาพิจารณา ดนตรีไทย เพื่อหาข้อสรุปซึ่งบ้างก็หาข้อยุติได้ บ้างก็หาข้อยุติไม่ได้ เช่น ในกรณีของบันไดเสียงทางดนตรีไทยที่อุทิศ นาคสวัสดิ์ (2522 : 5) ได้กล่าวไว้ในทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีไทยภาค 1 ว่า ดนตรีไทยมีมาตราเสียงคล้ายกับดนตรีสากล คือ มี 7 เสียงเท่ากัน หรือ Diatonic Scale แต่มานพ วิสุทธิแพทย (2534 : 3) ได้กล่าวในดนตรีไทยวิเคราะห์ว่า ดนตรีไทย มีเสียง 7 เสียงใน 1 ช่วงเสียง แต่มีเสียงหลักหรือเสียงสำคัญเพียง 5 เสียง คือ เสียงที่ 1 2 3 5 และ 6 จึงควรเป็น

Pentatonic Scale ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าหากพิจารณาถึงการบรรเลงแล้ว ควรเป็น Pentatonic Scale ซึ่งจะนำมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการวิเคราะห์การแปรทำนองของระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้นของผู้วิจัยต่อไป

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยถึงการแปรทำนองของระนาดเอกในเพลงแป๊ะ 3 ชั้น ด้วยเหตุที่เป็นเพลงที่แพร่หลายและมีลูกตกครบทั้ง 5 เสียง ตามบันไดเสียงซึ่งมานพ วิสุทธิแพทย (2535:18) ได้กล่าวไว้หนังสือหลักการประพันธ์เพลงไทยเบื้องต้นว่า คนตรีไทยมีบันไดเสียงที่มีโครงสร้างหลัก 5 เสียง คือ เสียงที่ 1 2 3 5 และ 6 โดยมีเสียงที่ 4 และ 7 เป็นเสียงรอง ซึ่งหากกล่าวถึงบันไดเสียงในเพลงแป๊ะ 3 ชั้น ที่เป็นบันไดเสียงโดแล้ว จะพบว่ามีเสียงลูกตกครบทั้ง 5 เสียง คือ โด เร มี ซอล และลา ดังนั้นเพลงแป๊ะจึงเหมาะสมที่จะนำมาศึกษาอย่างยิ่ง

สำหรับเพลงแป๊ะนั้นจัดเป็นเพลงประเภททางพื้นที่ใช้หน้าทับปรบไก่ ที่สร้อยต่อท้ายเพลงเช่นเดียวกับเพลงที่มีที่มาจากเพลงสำเนียงจีนด้วยกัน ตามที่สำเนียง มณีกาญจน์ และสมบัติ จำปาเงิน (2539:43) ได้อธิบายไว้ว่า เป็นเพลงที่แต่งขึ้นจากเพลงจีนที่คณะคนตรีจีนบรรเลงกัน โดยพระประดิษฐ์ไพเราะ (มี ดุริยางกูร) ได้ประดิษฐ์ขึ้น ให้มีสำนวนแตกต่างกันออกไป 4 เพลง คือ เพลงภิรมย์สุรางค์ เพลงอาเฮีย เพลงชมสวนสวรรค์ และเพลงแป๊ะ ผู้วิจัยนำทำนองเพลงแป๊ะ 3 ชั้น มาศึกษาการแปรทำนองของระนาดเอกโดยยึดทำนองหลักเดียวกัน

เหตุที่ทำการศึกษาเฉพาะทางระนาดเอก เพราะระนาดเอกเป็นเครื่องมือที่มีความโดดเด่นในวงปี่พาทย์ และมีวิธีการแปรทำนองที่หลากหลายออกไปมาก ดังที่มนตรี ตราโมท (2538:31) ได้อธิบายไว้ใน ดุริยาสัน ฉบับวันที่ 11 มีนาคม 2463 แต่ได้มาตีพิมพ์ใหม่เพื่อแจกในงานพระราชทานเพลิงศพของท่านเองว่า ช้องวงใหญ่ดำเนินทำนองด้วยเนื้อเพลงแท้ ๆ ให้ผู้อื่นยึดถือเป็นหลักได้ทั่วทั้งวง และระนาดจะบรรเลงแตกต่างออกไป อาจจะกรอบ้าง เก็บบ้าง รัวเป็นทำนองบ้าง แล้วแต่ความประสงค์ของผู้บรรเลง ยังได้กล่าวถึงหน้าที่ความเป็นผู้นำวงของระนาดเอกด้วยว่า มีความสำคัญมากไม่ว่าจะหยุดหรือทอดลง และในกรณีเดียวกันสิริชัยชาญ พิกจำรูญ (2539:15) อธิบายบทบาทหน้าที่ของเครื่องดนตรีไว้ในเอกสารประกอบการประชุมสัมมนาคนตรีนานาชาติ ครั้งที่ 3 ไว้ว่า การบรรเลงคนตรีไทยจะใช้ทำนองฆ้องเป็นหลัก และเครื่องดนตรีอื่นจะบรรเลงทำนองตามทางของเครื่องดนตรีนั้น ๆ โดยมีระนาดเอกเป็นผู้นำวง ดำเนินทำนองเก็บเป็นหลัก

การศึกษารูปแบบของเพลงได้ใช้แนวทางของ มานพ วิสุทธิแพทย (2533: 26) ที่กล่าวถึง วรรคเพลงว่าหมายถึง การแบ่งทำนองเพลงเป็นส่วน ๆ โดยยึดหน้าทับเป็นหลัก และกำหนดว่า 1 วรรคเพลงยาวเท่ากับ 1 หน้าท๊บนั่นคือ ความยาวของวรรคเพลงขึ้นอยู่กับความยาวของหน้าท๊บบนของเพลงนั้น ๆ การแบ่งหรือกำหนดวรรคเพลงในลักษณะนี้จึงเป็นการกำหนดเพื่อบอกความยาวของเพลง โดยใช้หน้าท๊บบนเป็นมาตรวัดความยาว ถ้าแบ่งทำนองเพลงเป็นวรรคโดยยึดทำนองเพลงเป็นหลัก ก็จะได้ วรรคเพลง ที่แตกต่างออกไป

ในเมื่อ วรรณเพลง คือการแบ่งทำนองเพลงออกเป็นส่วน ๆ ในการแบ่งจึงควรยึดถือทำนองเพลงเป็นหลักโดยคำนึงถึงความหมายของเพลงและจุดประสงค์ในการแบ่งเป็นหลัก

การแบ่งทำนองเพลง ทำนองหนึ่ง ๆ นั้น สามารถแบ่งได้เป็นส่วนยาว ๆ หรือส่วนสั้น ๆ ซึ่งจะได้ความหมายและความสมบูรณ์แตกต่างกัน การแบ่งทำนองเพลงจึงไม่ควรแบ่งให้เล็กหรือสั้นจนไม่ได้ความหมาย (แต่ในการวิเคราะห์วิจัยควรแบ่งทำนองเพลงให้เล็กที่สุดด้วยเพื่อจะได้ข้อมูลทีละเอียดที่สุดที่เป็นประโยชน์จากการวิจัยนั้น ๆ)

นอกจากนั้น มานพ วิสุทธิแพทย์ ยังได้กล่าวถึงรูปแบบ (Pattern) ซึ่งหมายถึงลักษณะสำคัญหรือลักษณะเด่นที่ปรากฏในทำนองเพลง โดยทำนองเพลงแต่ละเพลงมักจะมีรูปแบบที่เป็นคุณลักษณะเฉพาะของบทเพลงนั้น ๆ รูปแบบที่จะกล่าวถึงมี 2 อย่าง คือ

รูปแบบของจังหวะ คือสัดส่วนในการใช้โน้ตในทำนองเพลงนั้น ๆ มีการใช้โน้ตเสียงยาวเสียงสั้นอย่างไร เช่น จากทำนองเพลง

----	--- ล	--- ซ	- ม - ล	--- ซ	- ค - ล	--- ซ	- ม - ล
----	- ซ - ม	--- ร	- ค - ม	--- ร	- ซ - ม	--- ร	- ค - ล

จะเห็นว่าสัดส่วนของจังหวะที่ใช้โน้ตนั้น มีลักษณะเด่น ๆ ที่จัดเป็นหมวดหมู่ หรือจัดเป็นกลุ่มได้ชัดเจนประกอบด้วยรูปแบบของจังหวะที่มีความยาว 2 ห้องเพลง ซึ่งห้องหนึ่งมีโน้ตตัวเดียว อีกห้องหนึ่งมีโน้ต 2 ตัว ดังตัวโน้ตข้างล่างส่วนที่อยู่ในวงกลม

----	--- ล	--- ซ	- ม - ล	--- ซ	- ค - ล	--- ซ	- ม - ล
----	- ซ - ม	--- ร	- ค - ม	--- ร	- ซ - ม	--- ร	- ค - ล

รูปแบบดังกล่าวเขียนเป็นสัญลักษณ์ได้ คือ

---	x	- x - x
-----	---	---------

เครื่องหมาย - หมายถึง ส่วนที่ว่างไว้ไม่มีตัวโน้ต

X หมายถึง ส่วนสำคัญที่มีตัวโน้ต

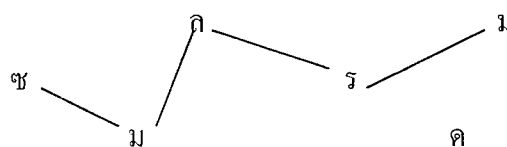
รูปแบบของจังหวะมีมากมายหลายอย่าง และบางรูปแบบก็มีความยาวแตกต่างกันออกไป ส่วนใหญ่แล้วรูปแบบของจังหวะจะยาวเป็น 2 ห้องหรือ 4 ห้อง

2. รูปแบบของทำนอง คือ ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลง ซึ่งมีทิศทางการเคลื่อนที่หลายอย่าง เช่น

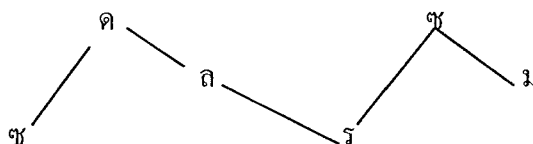
----	---ก	---ช	-ม-ก	---ช	-ค-ก	---ช	-ม-ก
----	-ช-ม	---ร	-ค-ม	---ร	-ช-ม	---ร	-ค-ก

จะเห็นว่ารูปแบบของทำนองที่อยู่ในวงกลมนั้นมีลักษณะเดียวกัน คือ แต่ละรูปแบบมีโน้ต 3 ตัว ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองมีลักษณะเด่น 2 อย่าง คือ เริ่มที่โน้ตตัวใดตัวหนึ่งแล้วถ้าโน้ตตัวที่ 2 สูงขึ้น ตัวที่ 3 จะต่ำลง และถ้าโน้ตตัวที่ 2 ต่ำลง โน้ตตัวที่ 3 จะสูงขึ้น

เช่น รูปแบบที่ต่ำลงและสูงขึ้น

รูปแบบที่สูงขึ้นแล้วต่ำลง

รูปแบบของทำนองมีทิศทางหลายอย่าง เช่น

1) เสียงเรียงกันสูงขึ้นหรือต่ำลง เช่น ค ร ม ฟ ช หรือ ช ฟ ม ร ค หรือ เรียงตามบันไดเสียง เช่น ค ร ม ช ล ค หรือ ค ล ช ม ร ค

2) มีเสียงกระโดด เช่น ค ร ม ล, ช ล ค ม หรือ ค ล ช ร, ม ร ค ช

3) มีรูปแบบคล้ายฟันปลาสูงขึ้น, ต่ำลง เช่น ร ค ม ร ช ม ล ช หรือ ล ค ช ล ม ช ร ม

4) ใช้เสียงซ้ำ เช่น ค ค ค ค, ร ร ร ร หรือ ม ช ม ม, ช ล ช ช, ร ค ร ร ฯลฯ

รูปแบบทั้ง 2 อย่างที่กล่าวมานี้พบบ่อยมากในบทเพลงประเภท เพลงกรอ หรือ เพลง บังคับ

ทาง

นอกจากเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยยังได้เก็บข้อมูลภาคสนามโดยการสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ อีกด้วย

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ศิลปินและครูอาวุโส เพื่อนำข้อมูลมาใช้ให้เป็นประโยชน์กับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ และได้รับความอนุเคราะห์ท่านต่าง ๆ ตามวันและสถานที่ดังต่อไปนี้

ร.ต.ต. กาหลง พึ่งทองคำ	12 ธันวาคม 2540	นนทบุรี
ร.อ. กิตติ เกตรา (ร.น.)	14 พฤษภาคม 2541	กรุงเทพมหานคร
นายชัยยะ ทางมีศรี	26 มกราคม 2541	กรุงเทพมหานคร
นายเชื้อ ดนตรีรส	31 ธันวาคม 2540	กรุงเทพมหานคร
นายฐิระพล น้อยนิคย์	4 พฤษภาคม 2541	กรุงเทพมหานคร
นายรัฐพงศ์ โสวัตร	15 พฤษภาคม 2541	กรุงเทพมหานคร
นายน้ำว่า ร่มโพธิ์ทอง	22 กุมภาพันธ์ 2541	ลพบุรี
นายนิกร จันทศร	18 พฤศจิกายน 2540	กรุงเทพมหานคร
นายบุญสืบ บุญเกิด	20 กันยายน 2540	พระนครศรีอยุธยา
นายเผชญ์ กองโชค	1 มกราคม 2541	พระนครศรีอยุธยา
นายพัฒน์ บัวท้ง	26 มกราคม 2541	พระนครศรีอยุธยา
นายพินิจ ฉายสุวรรณ	19 พฤษภาคม 2541	กรุงเทพมหานคร
นายไพฑูรย์ เฉยเจริญ	26 มกราคม 2541	กรุงเทพมหานคร
นายสงบดีก ธรรมวิหาร	28 พฤษภาคม 2541	กรุงเทพมหานคร
จ.ส.อ. สมชาย ดุริยประณีต	18 มกราคม 2541	กรุงเทพมหานคร
นายถำราญ เกิดผล	27 ธันวาคม 2540	พระนครศรีอยุธยา
พ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร	20 เมษายน 2541	กรุงเทพมหานคร
นายหิรัญ กลั่นหอม	2 พฤษภาคม 2541	สมุทรปราการ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยรวบรวมข้อมูลจากการ
บันทึกเทป คำสัมภาษณ์และการบรรเลงมาทำการศึกษา เพื่อการศึกษาที่มีขั้นตอนและบรรลุจุด
ประสงค์ จึงแบ่งลำดับขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

1.1 รวบรวมเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยเรื่องของทฤษฎีทาง
ดนตรีไทยที่ว่าการวิเคราะห์ บันไดเสียง และการแปรทำนอง

1.2 บันทึกเทปคำสัมภาษณ์ และการบรรเลงฆ้องวงใหญ่เพลงแป๊ะ 3 ชั้น จากครู
อาวุโสจำนวน 4 ท่าน คือ

อาจารย์เชื้อ ดนตรีรส

อาจารย์สำราญ เกิดผล

อาจารย์น้ำว่า ร่มโพธิ์ทอง

ร.ต.ต. กาหลง พึ่งทองคำ

1.3 บันทึกเทปคำสัมภาษณ์ และการบรรเลงระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้นจากครูอาวุโส
และศิลปินดนตรีไทยที่เป็นที่ยอมรับจำนวน 11 ท่าน คือ

อาจารย์เชื้อ ดนตรีรส

อาจารย์สำราญ เกิดผล

อาจารย์หิรัญ กลั่นหอม

อาจารย์พินิจ ฉายสุวรรณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร

พันโทเสนาะ หลวงสุนทร

อาจารย์เผชญ์ กองโชค

เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.

อาจารย์พัฒน์ บัวท่ง

อาจารย์นัฐพงศ์ ไส้วัด

อาจารย์ชัยยะ ทางมีศรี

2. ชั้นศึกษาข้อมูล

- 2.1 เปรียบเทียบทางฆ้องวงใหญ่เพลงเป๊าะ 3 ชั้น ในแต่ละทาง และพิจารณาความเหมาะสมในการเลือกทำนองหลัก
 - 2.2 ศึกษาลักษณะพื้นฐานโครงสร้างพื้นฐานของเพลงเป๊าะ
 - 2.3 นำข้อมูลจากแถบบันทึกเสียงมาศึกษาโดย
 - 2.3.1 คัดลอกทางฆ้องวงใหญ่และทางระนาดเอก โดยบันทึกเป็นโน้ตอักษรไทยและโน้ตสากล
 - 2.3.2 นำทางระนาดเอกเพลงเป๊าะ 3 ชั้น มาศึกษาเปรียบเทียบกับทางฆ้องวงใหญ่ในลักษณะวรรคต่อวรรค
 - 2.4 จำแนกข้อมูลในส่วนการบรรเลงระนาดเอกเพลงเป๊าะ 3 ชั้น ของแต่ละทำนองในเสียงลูกตกต่าง ๆ
- ## 3. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.1 วิเคราะห์โครงสร้างทางฆ้องวงใหญ่เพลงเป๊าะ 3 ชั้นจำนวนต่าง ๆ
 - 3.1.1 บันทึกเสียงและลูกตก
 - 3.1.2 กระสวนจังหวะ
 - 3.1.3 ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงและลูกตก
 - 3.2 ศึกษาเปรียบเทียบทางฆ้องวงใหญ่กับทางระนาดเอกเพลงเป๊าะ 3 ชั้น
 - 3.3 ศึกษาการแปรทำนองของระนาดเอกเพลงเป๊าะ 3 ชั้นในวรรคที่มีเสียงลูกตกต่าง ๆ
- ## 4. ขั้นตอนการนำเสนอข้อมูล
- 4.1 ตอนที่ 1 : นำเสนอผลการศึกษาวิจัยโดยโน้ตอักษรไทย ในเชิงพรรณนาวิเคราะห์
 - 4.2 ตอนที่ 2 : นำเสนอทางบรรเลงโดยโน้ตอักษรไทยและโน้ตสากล พร้อมทั้งสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาทางระนาเดอเพลงแป๊ะ 3 ชั้น พบว่าสิ่งที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการแปรทำนองของผู้บรรเลงคือทำนองหลักที่เป็นทางฆ้องวงใหญ่ โดยที่ผู้บรรเลงแปรทำนองจากทางฆ้องวงใหญ่ที่แตกต่างกันออกไปตามที่ได้รับถ่ายทอดมา แต่ทั้งนี้ในการศึกษาของผู้วิจัย ได้ให้ผู้บรรเลงทุกท่านใช้ทางฆ้องวงใหญ่เพลงแป๊ะ 3 ชั้น จากแถบบันทึกเสียงที่ 2 ของทำนองหลักบทเพลงตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยระดับ 4-6 (ก่อนอุดมศึกษา) ปีการศึกษา 2540 เป็นหลักในการแปรทำนอง และเพื่อความสัมฤทธิ์ผลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางระนาเดอเพลงแป๊ะ 3 ชั้น ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์โครงสร้างทางฆ้องวงใหญ่เพลงแป๊ะ 3 ชั้น
2. วิเคราะห์การแปรทำนองของระนาเดอเพลงแป๊ะ 3 ชั้น ในเสียงลูกตกต่างๆ
3. วิเคราะห์ทางระนาเดอเปรียบเทียบกับทางฆ้องวงใหญ่เพลงแป๊ะ 3 ชั้น

ทำนองเพลงแป๊ะ 3 ชั้น ทางฆ้องวงใหญ่ จากแถบบันทึกเสียงที่ 2 ของทำนองหลักบทเพลงตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยระดับ 4-6 (ก่อนอุดมศึกษา) ปีการศึกษา 2540

ท่อนที่ 1

--- ช	- ช - ช	- ม - -	ฟ ช ล - ค	- - ม ร	ม ค ร ล	ค ล ร ค	ร ล ค ช
- ร ค ล	ค ล ช ม	- ร - ม	ล ช - ล	- - ค ล	ค ช ล ม	ช ม ล ช	ล ม ช ร
- ล - ช	ช ช - ล	ล ล - ค	ค ค - ร	- - ม ร	ม ค ร ล	ค ล ร ค	ร ล ค ช
- ร ค ล	ค ล ช ม	- ร - ม	ล ช - ล	- - ค ล	ค ช ล ม	ช ม ล ช	ล ม ช ร
--- ม	- ม - ม	- ช - ม	- ร - ค	- ล - ช	ช ช - ค	ค ค - ร	ร ร - ม
- ค ร ม	- ช - ล	- ค - ล	- ช - ม	- ช - ค	- ร - ม	- ช - ม	- ร - ค

ท่อนที่ 2

--- ร	- ม ม ม	--- ช	- ม ม ม	--- ร	- ม ม ม	- ร - ม	- ม - ม
--- ค	ค ค - ร	ร ร - ม	ม ม - ช	- - ค ล	ค ช ล ม	ช ม ล ช	ล ม ช ร
- ล - ช	ช ช - ล	ล ล - ค	ค ค - ร	- - ม ร	ม ค ร ล	ค ล ร ค	ร ล ค ช
- ล ช ม	ช ม ร ค	ค ค - ร	ร ร - ม	- ช - ค	- ช - ม	ม ม - ร	ร ร - ค

สร้อย

----	----	----	----	- ม ช ล	คํ ช ล คํ	ช ล คํ ร	ม คํ ร ม ^{ค3}
----	----	----	----	- ม ช ล	ช ล ค ร	ม ร ค ล	ค ร - ค ^{ค1}
----	----	----	----	- ม ช ล	คํ ช ล คํ	ช ล คํ ร	ม คํ ร ม ^{ค3}
----	----	----	----	- ม ช ล	ช ล คํ ร	ม ร ค ล	ค ร - ค ^{ค1}
----	----	ล ล คํ ล	ช ล คํ ล ^{ค6}	----	----	ช ช ล ช	ม ช ล ช ^{ค5}
----	----	ม ม ช ม	ร ม ช ม ^{ค3}	----	----	ร ร ม ร	ค ร ม ร ^{ค2}
-- ค ค	-- ร ร	-- ม ม	-- ร ร ^{ค2}	-- ค ค	-- ร ร	-- ม ม	-- ช ช ^{ค5}
- ค ร ม	- ช - ล	- ค - ล	- ช - ม ^{ค3}	--- ร	--- ม	--- ช	--- ล ^{ค6}

จากการพิจารณาถูกต้องทางฆ้องวงใหญ่เพลงเป๊าะ 3 ชั้นจะพบว่าถูกต้องทั้งหมดเป็นเสียงหลักของบันไดเสียงโด ทั้งสิ้น ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ท่อนที่ 1

วรรคที่ 1	ถูกต้องคือเสียง โด	ซึ่งเป็นเสียงที่ 1	ในบันไดเสียง โด
วรรคที่ 2	ถูกต้องคือเสียง ซอล	ซึ่งเป็นเสียงที่ 5	ในบันไดเสียง โด
วรรคที่ 3	ถูกต้องคือเสียง ลา	ซึ่งเป็นเสียงที่ 6	ในบันไดเสียง โด
วรรคที่ 4	ถูกต้องคือเสียง เร	ซึ่งเป็นเสียงที่ 2	ในบันไดเสียง โด
วรรคที่ 5	ถูกต้องคือเสียง เร	ซึ่งเป็นเสียงที่ 2	ในบันไดเสียง โด
วรรคที่ 6	ถูกต้องคือเสียง ซอล	ซึ่งเป็นเสียงที่ 5	ในบันไดเสียง โด
วรรคที่ 7	ถูกต้องคือเสียง ลา	ซึ่งเป็นเสียงที่ 6	ในบันไดเสียง โด
วรรคที่ 8	ถูกต้องคือเสียง เร	ซึ่งเป็นเสียงที่ 2	ในบันไดเสียง โด
วรรคที่ 9	ถูกต้องคือเสียง โด	ซึ่งเป็นเสียงที่ 1	ในบันไดเสียง โด
วรรคที่ 10	ถูกต้องคือเสียง มี	ซึ่งเป็นเสียงที่ 3	ในบันไดเสียง โด
วรรคที่ 11	ถูกต้องคือเสียง มี	ซึ่งเป็นเสียงที่ 3	ในบันไดเสียง โด
วรรคที่ 12	ถูกต้องคือเสียง โด	ซึ่งเป็นเสียงที่ 1	ในบันไดเสียง โด

ท่อนที่ 2

วรรคที่ 1	ถูกต้องคือเสียง มี	ซึ่งเป็นเสียงที่ 3	ในบันไดเสียง โด
วรรคที่ 2	ถูกต้องคือเสียง มี	ซึ่งเป็นเสียงที่ 3	ในบันไดเสียง โด
วรรคที่ 3	ถูกต้องคือเสียง ซอล	ซึ่งเป็นเสียงที่ 5	ในบันไดเสียง โด

วรรคที่ 4	ลูกตกคือเสียง เร	ซึ่งเป็นเสียงที่ 2	โนบันไคเสียง โค
วรรคที่ 5	ลูกตกคือเสียง เร	ซึ่งเป็นเสียงที่ 2	โนบันไคเสียง โค
วรรคที่ 6	ลูกตกคือเสียง ซอล	ซึ่งเป็นเสียงที่ 5	โนบันไคเสียง โค
วรรคที่ 7	ลูกตกคือเสียง มี	ซึ่งเป็นเสียงที่ 3	โนบันไคเสียง โค
วรรคที่ 8	ลูกตกคือเสียง โค	ซึ่งเป็นเสียงที่ 1	โนบันไคเสียง โค

สร้อย

วรรคที่ 1	ลูกตกคือเสียง -	ซึ่งเป็นเสียงที่ -	โนบันไคเสียง -
วรรคที่ 2	ลูกตกคือเสียง มี	ซึ่งเป็นเสียงที่ 3	โนบันไคเสียง โค
วรรคที่ 3	ลูกตกคือเสียง -	ซึ่งเป็นเสียงที่ -	โนบันไคเสียง โค
วรรคที่ 4	ลูกตกคือเสียง โค	ซึ่งเป็นเสียงที่ 1	โนบันไคเสียง โค
วรรคที่ 5	ลูกตกคือเสียง -	ซึ่งเป็นเสียงที่ -	โนบันไคเสียง โค
วรรคที่ 6	ลูกตกคือเสียง มี	ซึ่งเป็นเสียงที่ 3	โนบันไคเสียง โค
วรรคที่ 7	ลูกตกคือเสียง -	ซึ่งเป็นเสียงที่ -	โนบันไคเสียง โค
วรรคที่ 8	ลูกตกคือเสียง โค	ซึ่งเป็นเสียงที่ 1	โนบันไคเสียง โค
วรรคที่ 9	ลูกตกคือเสียง ลา	ซึ่งเป็นเสียงที่ 6	โนบันไคเสียง โค
วรรคที่ 10	ลูกตกคือเสียง ซอล	ซึ่งเป็นเสียงที่ 5	โนบันไคเสียง โค
วรรคที่ 11	ลูกตกคือเสียง มี	ซึ่งเป็นเสียงที่ 3	โนบันไคเสียง โค
วรรคที่ 12	ลูกตกคือเสียง เร	ซึ่งเป็นเสียงที่ 2	โนบันไคเสียง โค
วรรคที่ 13	ลูกตกคือเสียง เร	ซึ่งเป็นเสียงที่ 2	โนบันไคเสียง โค
วรรคที่ 14	ลูกตกคือเสียง ซอล	ซึ่งเป็นเสียงที่ 5	โนบันไคเสียง โค
วรรคที่ 15	ลูกตกคือเสียง มี	ซึ่งเป็นเสียงที่ 3	โนบันไคเสียง โค
วรรคที่ 16	ลูกตกคือเสียง ลา	ซึ่งเป็นเสียงที่ 6	โนบันไคเสียง โค

จากการสรุปลูกตกต่างๆ ทางฆ้องวงใหญ่เพลงแป๊ะ 3 ชั้น ข้างต้นจะพบว่าลูกตกทั้งหมดมีเพียงเสียง โค เร มี ซอล และลา เท่านั้นซึ่งไม่มีการใช้เสียง ฟา และ ที ซึ่งเป็นเสียงจรของบันไดเสียง เป็นลูกตกแต่อย่างใด แต่พบเสียงจรได้เพียงตำแหน่งเดียวคือ เสียง ฟา ในห้องที่ 4 วรรคที่ 1 ท่อน 1 เท่านั้น หากแต่เป็นเพียงเสียงที่เกิดจากการสับัดเท่านั้น มิได้เป็นลูกตก ดังนั้นเพลงแป๊ะ 3 ชั้น ทางฆ้องวงใหญ่นี้จึงเป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง โค โดยแท้จริง

1.2 กระสวนจังหวะ

การแสดงรูปแบบของกระสวนจังหวะ ได้แบ่งออกตามวรรคเพลงดังนี้

ท่อน 1

วรรคที่

ทำนองเพลง

1	---ช	-ช-ช	-ม--	ฟชล-คั
2	--มริ	มคัรล	คัลรคั	รลคัช
3	-รคัล	คัลชม	-ร-ม	ลช-ล
4	--คัล	คัชลม	ชมลช	ลมชร
5	-ล-ช	ชช-ล	ลล-คั	คัค-ริ
6	--มริ	มคัรล	คัลรคั	รลคัช
7	-รคัล	คัลชม	-ร-ม	ลช-ล
8	--คัล	คัชลม	ชมลช	ลมชร
9	---ม	-ม-ม	-ช-ม	-ริ-คั
10	-ล-ช	ชช-คั	คัค-ริ	รริ-ม
11	-ล-ม	-ช-ล	-คั-ล	-ช-ม
12	-ช-คั	-ริ-ม	-ช-ม	-ริ-คั

กระสวนจังหวะ

---X	-X-X	-X--	XXX-X
--XX	XXXX	XXXX	XXXX
-XXX	XXXX	-X-X	XX-X
--XX	XXXX	XXXX	XXXX
-X-X	XX-X	XX-X	XX-X
--XX	XXXX	XXXX	XXXX
-XXX	XXXX	-X-X	XX-X
--XX	XXXX	XXXX	XXXX
---X	-X-X	-X-X	-X-X
-X-X	XX-X	XX-X	XX-X
-XXX	-X-X	-X-X	-X-X
-X-X	-X-X	-X-X	-X-X

ท่อนที่ 2

วรรคที่

ทำนองเพลง

1	---ริ	-ม่มม	---ช	-ม่มม
2	---ริ	-ม่มม	-ริ-ม	-ม-ม
3	---คั	คัค-ริ	รริ-ม	ม่ม-ช
4	--คัล	คัชลม	ชมลช	ลมชร
5	-ล-ช	ชช-ล	ลล-คั	คัค-ริ
6	--มริ	มคัรล	คัลรคั	รลคัช
7	-ลชม	ชมรด	คัค-ริ	รริ-ม
8	-ช-คั	-ช-ม	ม่ม-ริ	รริ-คั

กระสวนจังหวะ

---X	-XXX	---X	-XXX
---X	-XXX	-X-X	-X-X
---X	XX-X	XX-X	XX-X
--XX	XXXX	XXXX	XXXX
-X-X	XX-X	XX-X	XX-X
--XX	XXXX	XXXX	XXXX
-XXX	XXXX	XX-X	XX-X
-X-X	-X-X	XX-X	XX-X

สร้อย

วรรคที่

ทำนองเพลง

กระสวนจังหวะ

1	----	----	----	----
2	- ม ช ล	ค ช ล ค	ช ล ค ร	ม ค ร ม
3	----	----	----	----
4	- ม ช ล	ช ล ค ร	ม ร ค ล	ค ร - ค
5	----	----	----	----
6	- ม ช ล	ค ช ล ค	ช ล ค ร	ม ค ร ม
7	----	----	----	----
8	- ม ช ล	ช ล ค ร	ม ร ค ล	ค ร - ค
9	----	----	ล ล ค ล	ช ล ค ล
10	----	----	ช ช ล ช	ม ช ล ช
11	----	----	ม ม ช ม	ร ม ช ม
12	----	----	ร ร ม ร	ค ร ม ร
13	-- ค ค	-- ร ร	-- ม ม	-- ร ร
14	-- ค ค	-- ร ร	-- ม ม	-- ช ช
15	- ค ร ม	- ช - ล	- ค - ล	- ช - ม
16	--- ร	--- ม	--- ช	--- ล

----	----	----	----
-XXX	XXXX	XXXX	XXXX
----	----	----	----
-XXX	XXXX	XXXX	XXXX
----	----	----	----
-XXX	XXXX	XXXX	XXXX
----	----	----	----
-XXX	XXXX	XXXX	XXXX
----	----	XXXX	XXXX
----	----	XXXX	XXXX
----	----	XXXX	XXXX
----	----	XXXX	XXXX
--XX	--XX	--XX	--XX
--XX	--XX	--XX	--XX
-XXX	-X-X	-X-X	-X-X
---X	---X	---X	---X

จากการวิเคราะห์รูปแบบของกระสวนทำนองจะพบว่ามีการใช้กระสวนจังหวะในแต่ละวรรคทั้งสิ้น 17 รูปแบบ มีจำนวนครั้งที่ใช้ ซึ่งอยู่ในวรรคแรกและวรรคหลัง ดังตารางต่อไปนี้

รูปแบบ ที่	รูปแบบกระสวนทำนอง				จำนวน ครั้ง	วรรค หน้า	วรรค หลัง
1	----	----	----	----	4	4	-
2	----	----	XXXX	XXXX	4	2	2
3	---X	---X	---X	---X	1	-	1
4	---X	-X-X	-X--	XXX-X	1	1	-
5	---X	-X-X	-X-X	-X-X	1	1	-
6	---X	-XXX	---X	-XXX	1	1	-
7	---X	-XXX	-X-X	-X-X	1	-	1

รูปแบบ ที่	รูปแบบกระสวนทำนอง				จำนวน ครั้ง	วรรค หน้า	วรรค หลัง
8	---X	XX-X	XX-X	XX-X	1	1	-
9	--XX	--XX	--XX	--XX	2	1	1
10	--XX	XXXX	XXXX	XXXX	6	-	6
11	-X-X	-X-X	-X-X	-X-X	1	-	1
12	-X-X	--XX	XX-X	XX-X	1	-	1
13	-X-X	XX-X	XX-X	XX-X	3	2	1
14	-XXX	-X-X	-X-X	-X-X	2	2	-
15	-XXX	XXXX	-X-X	XX-X	2	2	-
16	-XXX	XXXX	XX-X	XX-X	1	1	-
17	-XXX	XXXX	XXXX	XXXX	4	-	4

กระสวนจังหวะของทางฆ้องวงใหญ่เพลงเป๊าะ 3 ชั้น หากนำมาแยกออกเป็นกระสวนละ 2 ห้องเพลง จะพบว่ามียุรูปแบบทั้งสิ้นจำนวน 14 รูปแบบ ซึ่งมีอยู่ในสองห้องแรกของวรรคแรก สองห้องหลังของวรรคแรก สองห้องแรกของวรรคหลังและสองห้องหลังของวรรคหลังดังตารางต่อไปนี้

รูปแบบ ที่	รูปแบบกระสวน จังหวะ		จำนวน ครั้ง	สองห้อง แรกของวรรค หน้า	สองห้อง หลังของวรรค หน้า	สองห้อง แรกของวรรค หลัง	สองห้อง หลังของวรรค หลัง
1	----	----	12	6	4	2	-
2	---X	---X	2	-	-	1	1
3	---X	-X-X	2	2	-	-	-
4	---X	-XXX	3	1	1	1	-
5	---X	XX-X	1	1	-	-	-
6	-X--	XXX-X	1	-	1	-	-
7	--XX	--XX	4	1	1	1	-
8	--XX	XXXX	6	-	-	6	-
9	-X-X	-X-X	7	-	3	2	2
10	-X-X	XX-X	5	2	2	1	-

รูปแบบ ที่	รูปแบบกระสวน จังหวะ		จำนวน ครั้ง	สองห้อง แรกวรรค หน้า	สองห้อง หลังวรรค หน้า	สองห้อง แรกวรรค หลัง	สองห้อง หลังวรรค หลัง
11	-XXX	-X-X	2	2	-	-	-
12	-XXX	XXXX	7	3	-	4	-
13	XX-X	XX-X	6	-	4	-	2
14	XXXX	-XXX	14	-	2	-	12

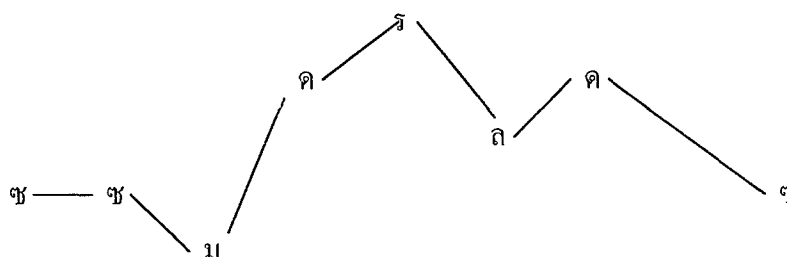
1.3 ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงและลูกตก

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงและลูกตก ทางฆ้องวงใหญ่เพลงเป๊าะ 3 ชั้น มีทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงและลูกตกโดยการวิเคราะห์เป็นรายประโยค ดังต่อไปนี้

ท่อน 1

ประโยคที่ 1	---ช	-ช-ช	-ม- -	ฟชล-ค้	--ม้	ม้ค้	ค้ลค้	ลค้ช
โครงสร้าง	ช	ช	ม	ค้	ม้	ล	ค้	ช

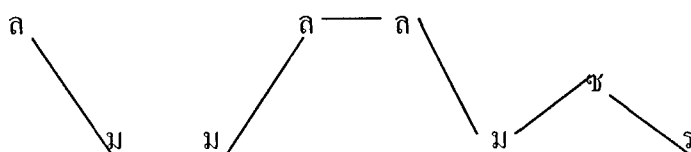
ประโยคที่ 1 เป็นประโยคเพลงที่ใช้เริ่มต้นท่อน 1 และเป็นทำนองเริ่มต้นของเพลงด้วย โดยที่ลูกตกในห้องเพลงต่างๆ ของประโยคที่ 1 นี้ มีเสียงหลักของบันไดเสียงโด ครบทั้ง 5 เสียง คือ โด เร มี ซอล และลา โดยเริ่มห้องที่ 1 ด้วยเสียงชั้นที่ 5 คือเสียง ซอล และไปสิ้นสุดวรรคเพลงด้วยเสียงโด ที่เป็นเสียงชั้นที่ 1 แต่เมื่อสิ้นสุดประโยคทำนองเพลงได้กลับมาใช้ลูกตกที่เป็นเสียงชั้นที่ 5 อีกครั้ง โดยมีเสียงชั้นที่ 2 3 และ 6 เป็นลูกตกที่ช่วยตกแต่งทำนองให้สละสลวย ซึ่งมีทิศทางการเคลื่อนที่ดังนี้

ท่อน 1

ประโยคที่ 2	-ลค้	ค้ลชม	-ร-ม	ลช-ล	--ค้	ค้ชลม	ชมลช	ลมชร
โครงสร้าง	ล	ม	ม	ล	ล	ม	ช	ร

ทำนองเพลงในประโยคที่ 2 ของท่อน 1 เป็นทำนองเพลงเริ่มต้นด้วยเสียงชั้น 6 คือเสียง ลา และกลับมาสู่เสียง มี ที่เป็นเสียงชั้นที่ 3 โดยมีลักษณะกลับไปกลับมา ระหว่างเสียงชั้นที่ 6 และ 3 อย่างนี้ถึง 3 ครั้ง ก่อนที่จะเปลี่ยนไปเป็นเสียง ซอล และ เร ในตอนท้ายของประโยค แต่ทั้งนี้ยังเป็นการเคลื่อนไหวไปมาในเสียงที่เป็นคู่ 4 เช่นเดิม เพียงแต่ย้ายทำนองจาก 6 → 3 มาเป็น 5 → 2 ดังต่อไปนี้

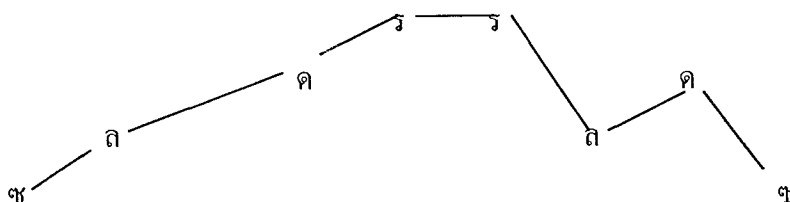
ท่อน 1

ประโยคที่ 3

โครงสร้าง

-ล-ซ	ซซ-ล	ลล-ค	คค-ร	--มร	มค-ล	ลค-ค	รค-ซ
ซ	ล	ค	ร	ร	ล	ค	ซ

วรรคหลังของประโยคที่ 3 เป็นทำนองเพลงที่เหมือนกับวรรคหลังของประโยคที่ 1 ซึ่งในประโยคนี้อาจแตกต่างจากประโยคที่ 1 เพียงวรรคแรกเท่านั้นที่มีลูกตกเป็นเสียงชั้นที่ 5 6 1 และ 2 โดยวรรคแรกของประโยคที่ 1 นั้นเป็นเสียงชั้นที่ 1 ในห้องที่ 4 สำหรับทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงและลูกตกของประโยคที่ 3 เป็นไปดังนี้

ท่อน 1

ประโยคที่ 4

โครงสร้าง

-รค	คค-ม	-ร-ม	ลซ-ล	--คค	คค-ล	ซม-ล	ลม-ซ
ล	ม	ม	ล	ล	ม	ซ	ร

ทำนองเพลงในประโยคที่ 4 นี้มีลักษณะเหมือนกับประโยคที่ 2 ทุกประการ ซึ่งเป็นไปในลักษณะบรรเลงซ้ำหรือการขอยืมทำนองจากประโยคอื่นมาใช้จึงทำให้ทิศทางการเคลื่อนที่เหมือนกันดังนี้คือ

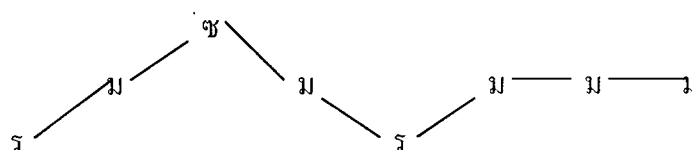
ท่อน 2

ประโยคที่ 1

โครงสร้าง

---ร	-ม่ม่ม	---ซ	-ม่ม่ม	---ร	-ม่ม่ม	-ร-ม	-ม-ม
ร	ม	ซ	ม	ร	ม	ม	ม

ประโยคที่ 1 ของท่อน 2 เป็นทำนองเริ่มต้นที่ใช้ทำนองเท่า โดยใช้เสียง มี เป็นหลัก ดังจะพบว่าในวรรคหน้า มีการใช้เสียง มี เป็นลูกตกในท้องที่ 4 และวรรคหลังก็ยังใช้เสียง มี อีก แต่ได้มีการตกแต่งทำนองไม่ให้ซ้ำกัน โดยมีทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงดังนี้

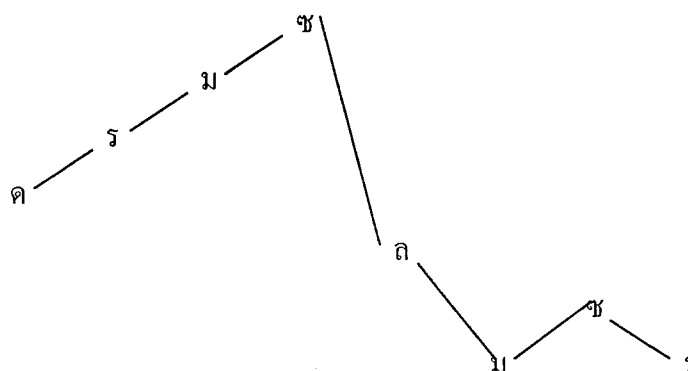
ท่อน 2

ประโยคที่ 2

โครงสร้าง

---ค	คค-ร	ร-ร-ม	ม่ม-ซ	--คค	คชลม	ชมลช	ลมชร
ค	ร	ม	ซ	ค	ม	ช	ร

วรรคหน้าของประโยคที่ 2 ท่อน 2 เป็นทำนองที่ทิศทางขึ้นตามขึ้นเสียงในบันไดเสียง โค คือเริ่มจาก โค เร มี และ ซอล ตามลำดับ สำหรับในวรรคหลังเป็นการยืมทำนองจากวรรคหลังของประโยคที่ 2 ท่อน 1 มาใช้ โดยทั้งประโยคนี้อาศัยทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงดังนี้

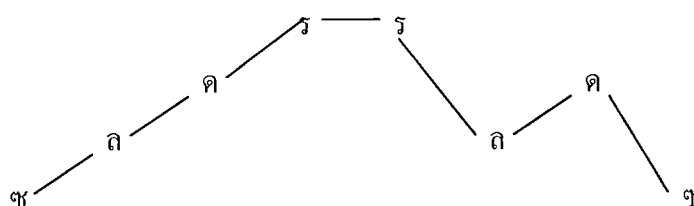
ท่อน 2

ประโยคที่ 3

โครงสร้าง

-ล-ช	ชช-ล	ลล-คิ	คิ-ริ	--มิ-ริ	มิ-ริล	คิ-ริคิ	ริ-ลคิ
ช	ล	คิ	ริ	ริ	ล	คิ	ช

ประโยคที่ 3 ของท่อน 2 เป็นทำนองเพลงที่เหมือนกันกับประโยคที่ 3 ของท่อน 1 ทุกประการ และยังมีวรรคเพลงก่อนหน้าเหมือนกัน ตลอดจนทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองด้วย

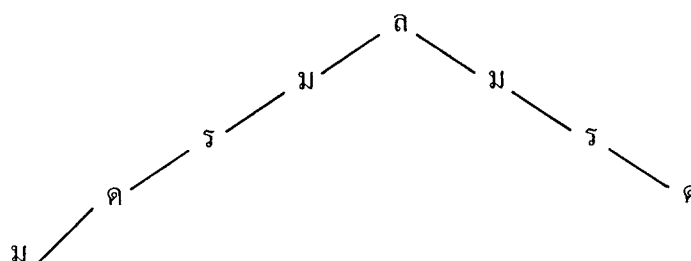
ท่อน 2

ประโยคที่ 4

โครงสร้าง

-ลชม	ชม-ริคิ	คิ-ริ	ริ-มิ	-ช-ลิ	-ช-มิ	มิ-ริ	ริ-คิ
ม	คิ	ริ	มิ	ลิ	มิ	ริ	คิ

ทำนองจบของท่อน 2 ในประโยคที่ 4 มีลักษณะคล้ายกับประโยคที่ 6 ของท่อน 1 เพราะเป็นการจบด้วยลูกตกชั้นที่ 3 ไปสู่ชั้นที่ 1 เหมือนกันคือลูกตกเสียง มีใน ห้องที่ 4 และห้องที่ 8 ที่เป็นเสียงโด ดังทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงดังนี้

สร้อย

ประโยคที่ 1

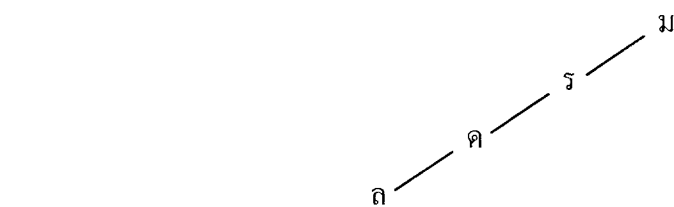
โครงสร้าง

ประโยคที่ 3

โครงสร้าง

----	----	----	----	-มชล	คฺชลคฺ	ชลคฺร	มฺคฺรํ
				ล	ค	ร	ม
----	----	----	----	-มชล	คฺชลคฺ	ชลคฺร	มฺคฺรํ
				ล	ค	ร	ม

ทำนองเพลงในประโยคที่ 1 และ 3 ของสร้อยเพลงแป๊ะ 3 ชั้น มีทำนองเหมือนกันอีกทั้งยังเป็นทำนองล้อ ซึ่งจะบรรเลงแต่ในวรรคหลังเท่านั้น ทั้งสองประโยคจึงมีทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงเหมือนกันดังนี้

สร้อย

ประโยคที่ 2

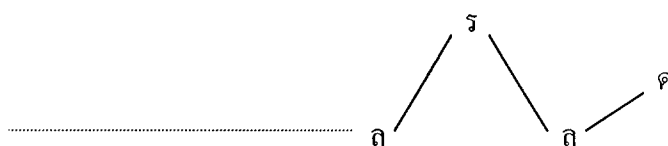
โครงสร้าง

ประโยคที่ 4

โครงสร้าง

----	----	----	----	-มชล	ชลคฺร	มฺรคฺล	คฺร-ค
				ล	ร	ล	ค
----	----	----	----	-มชล	ชลคฺร	มฺรคฺล	คฺร-ค
				ล	ร	ล	ค

ทำนองล้อของประโยคที่ 2 และ 4 เป็นทำนอง เหมือนกันโดยสลับกันกับประโยคที่ 1 และ 3 ซึ่งจะเห็นได้ว่าระหว่างประโยคที่ 1 กับประโยคที่ 2 และในห้องสุดท้ายของทั้ง 4 ประโยค จะเป็นการเคลื่อนที่ของทำนองจากเสียง มี ไปสู่เสียง โค ในห้องสุดท้ายของทั้ง 4 ประโยค ดังจะให้ได้จากทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงในประโยคที่ 2 และ 4 ดังนี้

สร้อย

ประโยคที่ 5

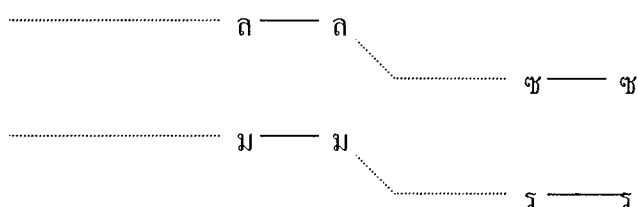
โครงสร้าง

ประโยคที่ 6

โครงสร้าง

----	----	กลดล	ชลล	----	----	ชชชช	มชชช
		ล	ล			ช	ช
----	----	มมชม	รมชม	----	----	รรมร	ครมร
		ม	ม			ร	ร

ประโยคที่ 5 และ 6 ของสร้อยเพลงแป๊ะ 3 ชั้น เป็นทำนองลื้อที่มีลักษณะเด่น ในการย้ายระดับเสียงในลื้อ ซึ่งจะเห็นได้ว่าวรรคหน้าของประโยคที่ 5 และ 6 และเปลี่ยนจากเสียง ซอล เป็นเสียง เร ในวรรคหลังของทั้ง 2 ประโยคเช่นกันดังการแสดงทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงดังนี้

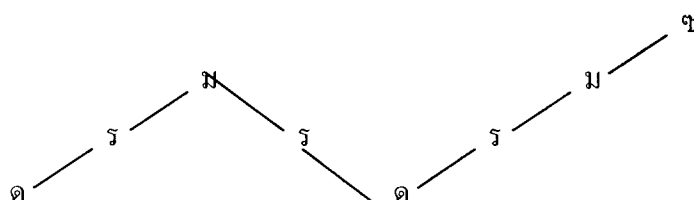
สร้อย

ประโยคที่ 7

โครงสร้าง

--คค	--รร	--มม	--รร	--คค	--รร	--มม	--ชช
ค	ร	ม	ร	ค	ร	ม	ช

ประโยคที่ 7 เป็นทำนองที่เกิดวรรค ตาม-ตอบอย่างชัดเจน เมื่อวรรคหน้าใช้ลูกตกที่เป็นเสียง โด เร มี และ เร ตามลำดับ และวรรคหลังใช้ลูกตกเสียง โด เร มี และซอล ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนจากการแสดงทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงดังนี้

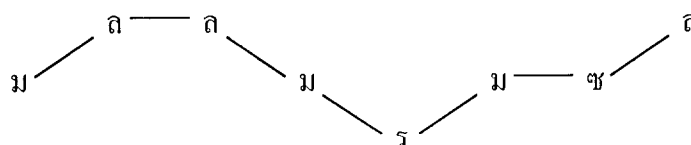
สร้อย

ประโยคที่ 8

โครงสร้าง

-กรรม	-ช-ถ	-ค-ถ	-ช-ม	---ร	---ม	---ช	---ถ
ม	ถ	ถ	ม	ร	ม	ช	ถ

ประโยคสุดท้ายของสร้อย ซึ่งเป็นประโยคสุดท้ายของเพลงด้วย มีความแตกต่างไปจากประโยคสุดท้ายของท่อน 1 และท่อน 2 ที่มีการเคลื่อนที่ของทำนองจาก เสียง มี ไปสู่เสียง โด โดยประโยคที่ 8 ของสร้อยมีลูกตกในช่อง 4 เป็นเสียง มี แต่มีลูกตกสุดท้ายเป็นเสียง ลา คือจากเสียงชั้นที่ 3 ไปสู่เสียงชั้นที่ 6 ดังทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงดังต่อไปนี้

2. ศึกษาเปรียบเทียบทาง้องวงใหญ่กับทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้น

ท่อน 1

ประโยคที่ 1	---ช	-ช-ช	-ม--	ฟชล-ค	--มรี	มค้รล	ค้ลรค้	ร้ลค้ช
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	---ช	ชชช	ลชมช	-ล-ค	ช้ม-ร	-ค-ล	-ร้มรี	ค้ล-ช
	ชมชช	ชลชช	ทลชล	ทค้รค้	มรีชฟ	มรีค้ล	ทค้ทรี	ค้ทลช
2 ครูตำราญ เกิดผล	---ช	ชชชช	ลชมช	-ล-ค	ร้ค้มรี	มค้รล	ค้ลรค้	ร้ลค้ช
	ชक्रम	ฟชลม	ชลค้ร	ช้มรีค้	มรีค้ช	ลชค้ล	ค้ร้มม	ชมลช
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	---ช	ชชชช	ลชมช	-ล-ค	--มรี	มค้รล	ค้ลรค้	ค้ทลช
	ชมชช	ชลชช	ค้ลค้ค้	ค้รค้ค้	ร้ค้มรี	มค้รล	ค้ลรค้	ร้ลค้ช
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	---ช	ชชชช	ลชมช	-ล-ค	--มรี	มค้รล	ค้ลรค้	ร้ลค้ช
	ชมชช	ชลชช	ค้ลค้ค้	ค้รค้ค้	ชลทค้	ฟ้รค้ท	ลชฟท	ค้ทลช
5 พ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร	---ช	ชชชช	ลชมช	-ล-ค	ร้รค้มรี	มค้รล	ค้ค้ลรค้	ร้ลค้ช
	ชมรม	ชลชช	ค้ลชล	ค้รค้ค้	ชลค้ร	มรีค้ล	ค้ร้มรี	ค้ทลช
6 ผศ. สงบศึก ธรรมวิหาร	ชมชช	ชลชช	ค้ลค้ค้	ค้รค้ค้	ร้ค้มรี	มค้รล	ค้ลรค้	ร้ลค้ช
	ชมชช	ชลชช	ค้ลค้ค้	ค้รค้ค้	ร้ค้มรี	มค้รล	ค้ลรค้	ร้ลค้ช
7 ครูเพชญ กองโชค	ชมชช	ชลชช	ค้ลค้ค้	ค้รค้ค้	ร้ค้มรี	มค้รล	ค้ร้มค้	ร้ลค้ช
	ชมชล	มชชช	ค้ลค้ร	ลค้ค้ค้	ร้ค้มรี	มค้รล	ทค้ทรี	ค้ทลช
8 ร.อ. กิตติ เกตุราร.น.	ชมชช	ชลชช	ค้ลค้ค้	ค้รค้ค้	ร้ค้มรี	มค้รล	ค้ลรค้	ร้ลค้ช
	ชมรม	ชลชช	ค้ลชล	ค้รค้ค้	ร้ค้มรี	มค้รล	ค้ลรค้	ร้ลค้ช
9 ครูณัฐพงษ์ โสวัตร	---ช	ชชชช	ลชมช	-ล-ค	ร้ค้มรี	มค้รล	ค้ลรค้	ร้ลค้ช
	มรคร	ค้ทลช	ทลชล	ทค้รค้	ร้ค้มรี	มค้รล	ค้ลรค้	ร้ลค้ช
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	ชมชช	ชลชช	ค้ลค้ค้	ค้รค้ค้	ชลค้ร	มรีค้ล	ทค้ทรี	ค้ทลช
	ชมรม	ชลชช	ค้ลชล	ค้มรีค้	ชลค้ร	มรีค้ล	ค้ร้มรี	ค้ทลช
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	ชมชช	ชลชช	ค้ลค้ค้	ค้รค้ค้	ร้ค้มรี	มค้รล	ค้ลรค้	ร้ลค้ช
	ชมรม	ชลชช	ค้ลชล	ค้รค้ค้	ร้ค้มรี	มค้รล	ค้ลรค้	ร้ลค้ช

ท่อน 1

ประโยคที่ 2	-ร้ดัล	คัลชม	-ร-ม	ลช-ล	--คัล	คัลชม	ชมลช	ลมชร
1 ครูเชื้อ ดนตรีรต	-ร้ดัล	คัลชม	รครม	รมชล	รมฟช	คัลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
	ม้ร้คัช	คัลชม	รครม	รมชล	รมฟช	คัลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
2 ครูตำราญ เกิดผล	ค้ร้คัล	คัลชม	รครม	รมชล	ชฟมฟ	ชรมฟ	ครมฟ	ชฟมร
	ร้คัล	คัลชม	ชรชม	ลชคัล	คัลฟลช	ลมชฟ	ชรฟม	ฟคมร
3 ครูหิรัญ กัณ्हอม	ค้ร้คัล	คัลชม	รครม	รมชล	ร้คัลช	คัลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
	ค้ร้ม้ร	คัลชม	รครม	รมชล	ร้คัลช	ฟลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	ค้ร้คัล	คัลชม	รครม	รมชล	รมฟช	คัลชฟ	มรคฟ	ชฟมร
	ร้คัลม้ร	คัลชม	รครม	รมชล	รมฟช	คัลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
5 พ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร	ค้ม้ร้คัล	คัลชม	มรครม	รมชล	ร้คัลชคัล	คัลชม	ลชมลช	ลมชร
	ม้ร้คัช	คัลชม	ครม	รมชล	รมฟช	คัลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
6 ผศ. สงบศึก ธรรมวิหาร	ค้ร้คัล	คัลชม	รครม	รมชล	คัลชคัล	คัลชม	ชมลช	ลมชร
	ค้ร้คัล	คัลชม	รครม	รมชล	คัลชคัล	คัลชม	ชมลช	ลมชร
7 ครูเพชญ กองโชค	ค้ร้คัช	คัลชม	รครม	รมชล	ร้คัลช	คัลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
	ค้ร้คัช	คัลชม	รครม	รมชล	ร้คัลช	คัลชฟ	มรคช	ลทคร
8 ร.อ. กิตติ เกตุราร.น.	ค้ร้คัล	คัลชม	รครม	รมชล	รมฟช	คัลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
	ม้ร้คัล	คัลชม	รครม	รมชล	รมฟช	คัลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
9 ครุณัฐพงษ์ โสวัตร	ค้ร้คัล	คัลชม	รครม	รมชล	ชฟมฟ	ชรมฟ	ครมฟ	ชฟมร
	ค้ร้คัล	คัลชม	รครม	รมชล	ชฟมฟ	ชรมฟ	ครมฟ	ชฟมร
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	ม้ร้คัช	คัลชม	รครม	รมชล	รมฟช	คัลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
	ร้คัลช	คัลชม	รครม	รมชล	คัลชฟ	ชรมฟ	ครมฟ	ชฟมร
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	ค้ร้คัล	คัลชม	รครม	รมชล	รมฟช	ฟลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
	ม้ร้คัช	คัลชม	รครม	รมชล	ชฟมฟ	ชรมฟ	ครมฟ	ชฟมร

พ่อน 1

ประโยคที่ 3	-ล-ช	ชช—ล	กล-ด	ค้ด-ร	--มร	ม้ดรล	ค้ดลค	ร้ดคช
1 ครูเชื้อ คนดรีรต	ชรมร	ชฟมร	ดรมฟ	ชฟมร	มลชร	มรดล	ดรมค	รมฟช
	ชรมร	ชฟมร	ดรมฟ	ชฟมร	มลชร	มรดล	ดรมค	รมฟช
2 ครูตำราญ เกิดผล	ดรมช	รมชล	มชลค	ชลค้ร	ม้ดมร	ม้ดรล	ค้ดลค	ร้ดคช
	ดรมช	รมชล	มชลค	ชลค้ร	ม้รค้ช	ลชค้ล	ค้ดลค	ร้ดคช
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร	มรชฟ	มรดล	ดรมค	รมฟช
	ชรชฟ	มรดท	ลชลท	ดรมร	ลทคร	มรดล	ดรมค	รมฟช
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	ลชมช	รมชล	ร้ค้ลค	ชลค้ร	ม้ดมร	ม้ดรล	ทค้ทร	ค้ทลช
	ลชมช	รมชล	ร้ค้ลค	ชลค้ร	ชลค้ฟ	ม้รค้ท	ค้ชลท	ค้ทลช
5 พ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร	ลชชชช	รมชล	ร้ค้ค้ค้	ชลค้ร	ม้รค้มร	ม้ดรล	ร้ค้ลค	ร้ดคช
	ดรมช	รมชล	มชลค	ชลค้ร	ม้ดมร	ม้ดรล	ม้รค้ค	ร้ค้ลช
6 ผศ. สงบศึก ธรรมวิหาร	ชลชช	รมชล	ค้รค้ค	ชลค้ร	ม้ดมร	ม้ดรล	ค้ดลค	ร้ดคช
	ชลชช	รมชล	ค้รค้ค	ชลค้ร	ม้ดมร	ม้ดรล	ค้ดลค	ร้ดคช
7 ครูเพชญ กองโชค	ดรมช	รมชล	มชลค	ชลค้ร	ม้ดมร	ม้ดรล	ทค้ทร	ค้ทลช
	ดรมช	ลมชล	ค้ชลค	ร้ดค้ร	ม้ดมร	ม้ดรล	ทค้ทร	ค้ทลช
8 ร.อ. กิตติ เกตุรา ร.น.	ดรมช	รมชล	มชลค	ชลค้ร	ม้ดมร	ม้ดรล	ทค้ทร	ค้ทลช
	ดรมช	รมชล	มชลค	ชลค้ร	ม้ดมร	ม้ดรล	ค้ดลค	ร้ดคช
9 ครูนัฐพงษ์ โตวัตร	ดรมช	รมชล	มชลค	ชลค้ร	ม้ดมร	ม้ดรล	ค้ดลค	ร้ดคช
	ดรมช	รมชล	มชลค	ชลค้ร	ม้ดมร	ม้ดรล	ค้ดลค	ร้ดคช
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	ลชมช	รมชล	ร้ค้ลค	ชลค้ร	ม้ดมร	ม้ดรล	ค้ดลค	ร้ดคช
	ดรมม	รมชล	ชลทช	ลทค้ร	ชลค้ร	ม้รค้ล	ค้รค้ร	ค้ทลช
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	ลชมช	รมชล	ร้ค้ลค	ชลค้ร	ม้ดมร	ม้ดรล	ทค้ทร	ค้ทลช
	ดรมช	รมชล	มชลค	ชลค้ร	ม้ดมร	ม้ดรล	ทค้ทร	ค้ทลช

ท่อน 1

ประโยคที่ 4	-ร้ดัล	คัลชม	-ร-ม	ลช-ล	--คัล	คัลชม	ชมลช	ลมชร
1 ครูเชื้อ คนตรีรต	ค้ร้คัล	คัลชม	รครม	รมชล	รมฟช	ฟลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
	ค้ร้คัล	คัลชม	รครม	รมชล	รมฟช	ฟลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
2 ครูตำราญ เกิดผล	ค้ร้คัล	คัลชม	รครม	รมชล	ค้ชคัล	คัลชม	ชมลช	ลมชร
	ค้ร้คัล	คัลชม	รครม	รมชล	รมฟช	คัลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
3 ครูหิริญ กลั่นหอม	ม้ร้ค้ช	คัลชม	รครม	รมชล	รมฟช	คัลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
	ค้ร้คัล	คัลชม	รครม	รมชล	รมฟช	คัลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
4 ครูพินิจ นายสุวรรณ	ค้ร้คัล	คัลชม	รครม	รมชล	รมฟช	คัลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
	ค้ร้คัล	คัลชม	รครม	รมชล	รมฟช	คัลชฟ	มรดฟ	ชฟมร
5 พ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร	ค้ร้คัล	คัลชม	รครม	รมชล	ม้ร้ค้ช	คัลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
	ค้ร้ม้ร	คัลชม	ชครม	รมชล	ชฟมฟ	ชรมฟ	ครมฟ	ชฟมร
6 ผศ. สงบศึก ธรรมวิหาร	ม้ร้คัล	คัลชม	รครม	รมชล	ค้ชคัล	คัลชม	ชมลช	ลมชร
	ม้ร้คัล	คัลชม	รครม	รมชล	ค้ชคัล	คัลชม	ชมลช	ลมชร
7 ครูเพชฌ กองโชค	ค้ร้ค้ช	คัลชม	รครม	รมชล	ร้คัลช	คัลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
	ม้ร้ค้ช	คัลชม	รครม	รมชล	ร้คัลช	คัลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
8 ร.อ. กิตติ เกตุรา ร.น.	ม้ร้ค้ช	คัลชม	รครม	รมชล	รมฟช	ฟมฟล	ชฟมฟ	ชฟมร
	ค้ร้คัล	คัลชม	รครม	รมชล	รมฟช	คัลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
9 ครูณัฐพงษ์ ไธวัตร	ค้ร้คัล	คัลชม	รครม	รมชล	ชฟมฟ	ชรมฟ	ครมฟ	ชฟมร
	ค้ร้คัล	คัลชม	รครม	รมชล	ชฟมฟ	ชรมฟ	ครมฟ	ชฟมร
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	ค้ร้ค้ช	คัลชม	รครม	รมชล	รมฟช	คัลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
	ม้ร้ค้ช	คัลชม	รครม	รมชล	รมฟช	ฟมฟล	ชฟมฟ	ชฟมร
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	ม้ร้ค้ช	คัลชม	รครม	รมชล	ชฟมฟ	ชรมฟ	ครมฟ	ชฟมร
	ค้ร้คัล	คัลชม	รครม	รมชล	รมฟช	คัลชฟ	ครมฟ	ชฟมร

ท่อน 1

ประโยคที่ 6	-क्रम	-च-ल	-द्वि-ल	-च-म	-च-द्वि	-रि-म	-च-म	-रि-द्वि
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	क्रम	रमचल	तद्वि-ल	तलचम	रमफच	लमचल	द्वि-रि-म	च-म-रि-द्वि
	क्रम	रमचल	तद्वि-ल	तलचम	रमफच	लमचल	तलच-ล	ด-ม-ริ-ด
2 ครูตำราญ เกิดผล	क्रम	रमचल	तलचล	तक्रम	रि-ด-ล	ด-ล-ช	ล-ช-ม	ช-ม-ร
	च-र	ल-च	ด-वि-ल	तल-ช	रि-ด-ล	ม-ร-ด	ล-ท-ด	ช-ม-ร
3 ครูหิรัญ กลิ่นหอม	क्रम	रमचल	तद्वि-ล	तल-ช	ช-ล-ท	तล-ช	ด-ร-ม	ช-ม-ร
	क्रम	रमचल	तद्वि-ล	तล-ช	ช-ล-ท	त-ด-ริ-ม	ด-ริ-ล	ด-ม-ริ-ด
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	क्रम	रमचल	तद्वि-ล	तล-ช	रमฟच	ล-ม-ช	त-ช-ล	ด-ม-ริ-ด
	क्रम	रमचल	तद्वि-ล	तล-ช	रमฟच	ล-ม-ช	त-ช-ล	ด-ม-ริ-ด
5 พ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร	क्रम	रमचल	ด-ริ-ด	ด-ล-ช	रि-ด-ล	ด-ล-ช	ล-ช-ม	ช-ม-ร
	क्रम	रमचल	तद्वि-ล	तล-ช	ช-ม-ร	ช-ด-ร	ช-ล-ช	ช-ม-ร
6 ผศ. สงบศึก ธรรมวิหาร	ร-ด	रमचल	ด-ริ-ด	ด-ล-ช	ช-ล-ท	त-ด-ริ-ม	ด-ริ-ล	ด-ม-ริ-ด
	ร-ด	रमचल	ด-ริ-ด	ด-ล-ช	ช-ล-ท	त-ด-ริ-ม	ด-ริ-ล	ด-ม-ริ-ด
7 ครูเชษฐ กองโชค	क्रम	रमचल	ท-ม-ริ-ด	तल-ช	रमฟच	ล-ม-ช	त-ช-ล	ด-ม-ริ-ด
	क्रम	रमचल	ม-ริ-ด	ด-ล-ช	-ช-ช-ด	-ริ-ม	ช-ล-ช	-ร-ด
8 ร.อ. กิตติ เกตุรา ร.น.	ร-ด	ช-ล-ท	ริ-ม-ริ-ด	तल-ช	रि-ด-ล	ม-ร-ด	ล-ท-ด	ช-ม-ร
	ช-ร	ล-ม-ช	त-ด-ริ-ด	तल-ช	र-ม-ล	ม-ร-ด	ล-ท-ด	ช-ม-ร
9 ครูณัฐพงษ์ โสวัตร	ร-ด	रमचल	तद्वि-ล	तล-ช	ช-ล-ท	त-ด-ริ-ม	ด-ริ-ล	ด-ม-ริ-ด
	ร-ด	रमचल	ด-ริ-ด	-ช-ม	-ช-ช-ด	-ริ-ม	ช-ด-ช-ม	-ริ-ด
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	ร-ด	रमचल	तद्वि-ล	तล-ช	रम-ล	ช-ด-ริ	ม-ริ-ด	ด-ม-ริ-ด
	ด-ร	रमचल	तद्वि-ล	तล-ช	रम-ล	ช-ด-ริ	ม-ริ-ด	ล-ช-ด
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	ร-ด	रमचल	तद्वि-ล	तล-ช	ช-ล-ท	तล-ช	ฟ-ช-ล	ฟ-ม-ร
	ด-ร	ล-ม-ช	त-ด-ริ-ด	तล-ช	र-ม-ฟ	ล-ม-ช	ด-ริ-ม	ด-ล-ด

พ่อน 2

ประโยชน์ที่ 1	---ร	-ม่ม่ม	---ซ	-ม่ม่ม	---ร	-ม-ม	-ร-ม	-ม-ม
1 ครูเชื้อ ดนตรีรส	---ร	ม่ม่ม่ม	---ซ	ม่ม่ม่ม	ทชลท	ค่ม්ර	ทล්ර	ทลชม
	ชลทค	ร่ม่ม่ม	รค้ทล	ชมมม	ดลท	คมรค	ทลชล	ทครม
2 ครูตำราญ เกิดผล	---ร	ม่ม่ม่ม	---ซ	ม่ม่ม่ม	ค่ม්ර	รค้ทล	ทค්้ර	ทลชม
	ทชลท	ค้ทค	ร้ทค้	มค්้ර	ค่ม්ර	รค้ทล	ทค්้ර	ทลชม
3 ครูทริญ กลั่นหอม	---ร	ม่ม่ม่ม	---ซ	ม่ม่ม่ม	ชลทค	ทค้คค	ม්රค้ล	ชมมม
	ชชชช	ชชชม	คค้ค้	ชชชม	รชช	ทค්้ර	ทล්ර	ทลชม
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	ชลทค	ร่ม่ม่ม	รค้ทล	ชมมม	รชลท	ค่ม්ර	ทล්ර	ทลชม
	ชลทค	ร่ม่ม่ม	รค้ทล	ชมมม	รชช	ทค้คค	ทค්้ර	ทลชม
5 พ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร	รชลท	คลทค	รทค	มครม	ทชลท	ค้ทค	ร่ม්ර	ทลชม
	ทชลท	คลทค	รทค	มครม	ชลทค	รค้ทค	ร้ทค้	มค්้ර
6 ผศ. สงบศึก ธรรมวิหาร	--- ร	ม่ม่ม่ม	--- ซ	ม่ม่ม่ม	ชลทค	ทค้คค	ทค්้ර	ทลชม
	ชลทค	ร่ม่ม่ม	รค้ทล	ชมมม	รชช	ทค้คค	ทค්้ර	ทลชม
7 ครูเพชญ กองโชค	--- ร	ม่ม่ม่ม	---ซ	ม่ม่ม่ม	--- ร	ม่ม่ม่ม	-ร - ซ	ม่ม่ม่ม
	รชลท	ค่ม්ර	ทล්ර	ทลชม	ฟชช	ฟมรค	ทลชล	ทครม
8 ร.อ. กิตติ เกตุรา ร.น.	รชช	ค่ม්ර	ทค්้ර	ทลชม	ฟชช	ฟมรค	ทลชล	ทครม
	ทชลท	คลทค	รทค	มครม	ลชค้	ชมรค	รชช	มครม
9 ครูนัฐพงษ์ โสวัตร	--- ร	ม่ม่ม่ม	---ซ	ม่ม่ม่ม	ค้ลช	ชมรค	ทลชล	ทครม
	ทลช	ชลทค	ร่ม්ර	ทลชม	ฟชช	ฟมรค	ทลชล	ทครม
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	--- ร	ม่ม่ม่ม	---ซ	ม่ม่ม่ม	ค่ม්ර	ม්රค้ล	รค้ลช	ค้ลชม
	ทชลท	คลทค	รทค	มครม	รชลท	ค่ม්ර	ทล්ර	ทลชม
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	--- ร	ม่ม่ม่ม	---ซ	ม่ม่ม่ม	ทชลท	ค่ม්ර	ทค්้ර	ทลชม
	ชลทค	ร่ม่ม่ม	รค้ทล	ชมมม	รชช	ทค้คค	ทค්้ර	ทลชม

ท่อน 2

ประโยคที่ 2	--- คั	คั-ร	ร-มี	มี-ซ	-- คั	คัช	ชม	มช
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	ชมรค	ชครม	ฟชฟม	ฟชฟล	ชฟมฟ	ชรมฟ	ครมฟ	ชฟมร
	ชมรค	ลชฟม	รคชค	รมฟล	ชฟมฟ	ชรมฟ	ครมฟ	ชฟมร
2 ครูตำราญ เกิดผล	ชมรค	ลชฟค	มรฟม	ชฟลช	คัทลช	มีรคัช	ทลคัท	รคัมี
	ฟชลม	ฟชลร	มฟชค	รมฟช	ลทคัช	ลทรค	ทคัรค	คัมี
3 ครูหิรัญ กลิ่นหอม	ชมรค	ชครม	ลชฟค	รมฟช	รมฟช	คัลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
	ชมรค	ชครม	ลชฟค	รมฟช	รมฟช	คัลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	ลมฟช	ลชฟม	รครม	รมฟค	ลชฟท	ชฟมล	ชฟมฟ	ชฟมร
	ฟชรม	ฟครม	ฟมลม	ฟชลช	ฟชลค	ลชฟล	ชฟมฟ	ชฟมร
5 พ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร	ลมฟช	ลชฟม	รคชค	รมฟช	คัลชฟ	ชรมฟ	ครมฟ	ชฟมร
	คัมี	รคัมี	คัลชม	ครมช	ลชฟม	ฟชฟล	ชฟมฟ	ชฟมร
6 ผศ. สงบศึก ธรรมวิหาร	ครคค	รมรร	มชมม	ชลชช	ลชคค	คัช	ชม	ลม
	ครคค	รมรร	มชมม	ชลชช	ลชคค	คัช	ชม	ลม
7 ครูเชษฐ กองโชค	คัมี	ชลคั	มี	รคัลช	รคัลช	คัลชฟ	มรคช	ลทคร
	คชคค	รมรร	มชมม	ชลชช	รคัลช	คัลชฟ	มรคช	ลทคร
8 ร.อ. กิตติ เกตุรา ร.น.	ชมรค	ชครม	ฟชลร	คัทลช	รมฟช	คัลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
	รมฟช	ลชฟค	คัคั	คัทลช	รมฟช	คัลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
9 ครุณัฐพงษ์ โตวัตร	ชมรค	ชครม	ฟชฟม	รมฟล	ชฟมฟ	ชรมฟ	ครมฟ	ชฟมร
	ชมรค	ชครม	ฟชฟม	รมฟล	ชฟมฟ	ชรมฟ	ครมฟ	ชฟมร
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	ฟชลม	ฟชรม	ฟชฟม	รมฟล	ชฟมฟ	ชรมฟ	ครมฟ	ชฟมร
	ชมรค	ลชฟม	รคชค	รมฟช	รมฟช	คัลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	ชมรค	ชครม	ฟชฟม	รมฟช	รมฟช	ฟลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
	ชมรค	ลชฟม	รคชค	รมฟล	ชฟมฟ	ชรมฟ	ครมฟ	ชฟมร

ท่อน 2

ประโยคที่ 3	-ล-ช	ชช-ล	ลล-ค้	ค้ค้-ร้	-- ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช
1 ครูเชื้อ คนดรีรต	ดรมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้	ช้ม้ร้ค้	ม้ร้ค้ล	ทค้ทร้	ค้ทลช
	ลชมช	รมชล	ร้ค้ลค้	ชลค้ร้	ช้ร้ช้ฟ้	ม้ร้ค้ล	ทค้ฟ้ร้	ค้ทลช
2 ครูตำราญ เกิดผล	ลทค้ร้	ม้ร้ค้ท	ลชลท	ลทค้ร้	ม้ค้ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ทค้ร้	ค้ทลช
	ชลทช	ลร้ลท	ค้ร้ม้ท	ม้ทค้ร้	ม้ร้ค้ช	ลชค้ล	ค้ลร้ค้	รลคช
3 ครูหิรัญ กัถนหอม	ลชมช	รมชล	ร้ค้ลค้	ชลค้ร้	ม้ค้ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช
	ดรมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้	ม้ค้ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช
4 ครูพินิจ นายสุวรรณ	ลชมช	รมชล	ร้ค้ลค้	ชลค้ร้	ชลค้ฟ้	ม้ร้ค้ท	ค้ชลท	ค้ทลช
	ลชมช	รมชล	ร้ค้ลค้	ชลค้ร้	ชลค้ฟ้	ม้ร้ค้ท	ค้ชลท	ค้ทลช
5 พ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร	ดรมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้	ม้ค้ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช
	ชมรค	มรคล	ทลคท	รคมร	ชครม	ฟชรม	ฟลอม	ฟชลช
6 ผศ. สงบศึก ธรรมวิหาร	ดรมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้	ม้ค้ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช
	ดรมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้	ม้ค้ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช
7 ครูเพชฌ กองโชค	ดรมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้	ม้ค้ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ทค้ทร้	ค้ทลช
	ดรมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้	ม้ค้ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ร้ม้ร้	ค้ทลช
8 ร.อ. กิตติ เกตุราร.น.	ดรมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้	ม้ค้ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช
	ลชมช	รมชล	รคคค้	ชลค้ร้	ม้ค้ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช
9 ครุณัฐพงษ์ โสวัตร	ดรมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้	ม้ค้ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช
	ดรมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้	ม้ค้ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	ดรมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้	ชลค้ร้	ม้ร้ค้ล	ค้ร้ม้ร้	ค้ทลช
	ดรมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้	ม้ร้ค้ร้	ม้ร้ค้ล	ร้ค้ลค้	ร้ค้ลช
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	ดรมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้	ม้ค้ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช
	ดรมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้	ม้ค้ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ทค้ทร้	ค้ทลช

ท่อน 2

ประโยคที่ 4	-ถชม	ชมรด	คัค-ร	รริ-ม	-ซ-ล	-ซ-ม	มม-ร	รริ-ค
1 ครูเชื้อ คนดรีรต	ทถชม	ชมรด	รรมฟช	ลชฟม	รรมชล	ชลคัร	มรืลท	คัมรืค
	ทถชม	ชมรด	รรมฟช	ลชฟม	รรมชล	ชลคัร	มรืคค	-ค--
2 ครูสำราญ เกิดผล	ทถชม	ชมรด	ชลทค	ทครม	รรมชล	ชลคัร	มรืคค	คัมรืค
	คัถชม	ชมรด	ชลทค	ทครม	รรมชล	ชลคัร	มรืคค	คัมรืค
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	รืคัชล	คคชค	มรดค	มรชม	ชลทค	ทถชม	ครมค	ชมรด
	คัถชม	ชมรด	ทถชล	ทครม	รรมชล	ชลคัร	มรืคค	คัมรืค
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	ทชลท	คัมรืค	ทลรืค	ทถชม	รรมฟช	ลมชล	ทชลท	คัมรืค
	ทชลท	คัมรืค	ทลรืค	ทถชค	รรมฟช	ลมชล	มรืคค	-ค--
5 พ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร	คัถชม	ชมรด	ชลทค	ทครม	รรมชล	คัถชม	ลชมร	ชมรด
	รชลท	คัมรืค	ทถชล	ทครม	รืคัช	คัถชม	ชลชม	คค--
6 ผศ. สงบศึก ธรรมวิหาร	คัถชม	ชมรด	ทถชล	ทครม	รรมชล	ชคัรืม	คัรืลท	คัมรืค
	คัถชม	ชมรด	ทถชล	ทครม	รรมชล	ชคัรืม	คัรืลท	คัมรืค
7 ครูเผชญ กองโชค	คัชคค	ชมรด	ทถชล	ทครม	ชลรืค	ทถชม	ฟชลช	ฟมรด
	คัถชร	ชมรด	ทถชล	ทครม	ชลรืค	ทถชม	ฟชลช	ฟมรด
8 ร.อ. กิตติ เกตุราร.น.	คัถชม	ชมรด	ทถชล	ทครม	ชลรืค	ทถชม	ฟชลช	ฟมรด
	คัถชม	ชมรด	ทถชล	ทครม	ชลคค	ชมชร	มรดค	-ค--
9 ครูณัฐพงษ์ ไสวัตร	คัถชม	ชมรด	ทถชล	ทครม	รรมชล	ชคัรืม	คัรืลท	คัมรืค
	คัถชม	ชมรด	ทถชล	ทครม	รรมชล	ชคัรืม	คัรืลท	คัมรืค
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	คัถชร	ชมรด	ทถชล	ทครม	ชลชฟ	มรดช	ทคค	ชมรด
	คัถชม	ชมรด	ทถชล	ทครม	คครม	ฟชลช	ทถชล	ทคัร ค
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	ทถชร	ชมรด	ทถชล	ทครม	รรมชล	ชลคัร	มรืคค	คัมรืค
	ทถชม	ชมรด	ทถชล	ทครม	ชลทค	ทถชม	ฟชลช	ฟมรด

สร้อย

ประโยชน์ที่ 1					-มชล	ค้ชลดค้	ชลดค้	มค้ค้
1 ครูเชื้อ ดนตรีรส	รมชล	ค้ชลดค้	ชลดค้	มค้ค้				
2 ครูตำราญ เกิดผล	ชมชล	ค้ชลดค้	ชลดค้	มค้ค้				
3 ครูหิรัญ กลิ่นหอม	ทชลด	ค้ชลดค้	รค้ค้	มค้ค้				
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	มค้ค้	รค้ค้	รค้ค้	มค้ค้				
5 พ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร	รมชล	ค้ชลดค้	ชลดค้	มค้ค้				
6 ผศ. สงบศึก ธรรมวิหาร	รมชล	ค้ชลดค้	ชลดค้	มค้ค้				
7 ครูเพ็ญ กองโชค	รมชล	ค้ชลดค้	ชลดค้	มค้ค้				
8 ร.อ. กิตติ เกตุรา ร.น.	รมชล	ค้ชลดค้	ชลดค้	มค้ค้				
9 ครูนัฐพงษ์ โตวัตร	ชรชม	รชม	รค้ค้	รมชม				
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	รมชล	ค้ชลดค้	ชลดค้	มค้ค้				
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	รมชล	ค้ชลดค้	ชลดค้	มค้ค้				

สร้อย

ประโยชน์ 2					-มชล	ชลดัร	มรดัล	ดรั-ด
1 ครูเชื้อ ดนตรีรส	รมชล	ชลดัร	มรดัล	ลช-ด				
2 ครูตำราญ เกิดผล	รมชล	ชลดัร	มรดัล	ดมรด				
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	รมชล	ชลดัร	มรดัล	ดมรด				
4 ครูพินิจ นายสุวรรณ	รมชล	ชลดัร	มรดัล	ดมรด				
5 พ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร	รมชล	ชลดัร	มรดัล	ดมรด				
6 ผศ. สงบศึก ธรรมวิหาร	รมชล	ชลดัร	มรดัล	ดมรด				
7 ครูเผชิญ กองโชค	รมชล	ชลดัร	มรดัล	ดมรด				
8 ร.อ. กิตติ เกตุรา ร.น.	รมชล	ชลดัร	มรดัล	ดมรด				
9 ครูนัฐพงษ์ โตวัตร	รมชล	ชลดัร	มรดัล	ดมรด				
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	รมชล	ชลดัร	มรดัล	ดมรด				
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	รมชล	ชลดัร	มรดัล	ดมรด				

สร้อย

ประโยคที่ 3					-มชช	คชชค	ชชคค	มคคค
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	มชช	คชชค	ชชคค	มคคค				
2 ครูตำราญ เกิดผล	ทชชท	คคทค	รทคค	มคคค				
3 ครูทริญ กลั่นหอม	ทชชท	คคทค	รทคค	มคคค				
4 ครูพินิจ ลายสุวรรณ	ทชชท	คคทค	รทคค	มคคค				
5 พ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร	มชช	คชชค	ชชคค	มคคค				
6 ผศ. สงบศึก ธรรมวิหาร	มชช	คชชค	ชชคค	มคคค				
7 ครูเพชฌ กองโชค	มชช	คชชค	ชชคค	มคคค				
8 ร.อ. กิตติ เกตุรา.น.	ทชชท	คคทค	รทคค	มคคค				
9 ครูนัฐพงษ์ โตวัตร	ทชชท	คคทค	รทคค	มคคค				
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	ทชชท	คคทค	รทคค	มคคค				
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	ทชชท	คคทค	รทคค	มคคค				

สร้อย

ประโยคที่ 4					-มชก	ชกคํ์	มํ์คํ์	คํ์-คํ์
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	รมชก	ชกคํ์	มํ์คํ์	คํ์มํ์คํ์				
2 ครูตำราญ เกิดผล	ชกชม	ชกชร	มรดค	คมรด				
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	รมชก	ชกคํ์	มํ์คํ์	คํ์มํ์คํ์				
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	รมชก	ชกคํ์	มํ์คํ์	คํ์มํ์คํ์				
5 พ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร	รมชก	ชกคํ์	มํ์คํ์	คํ์มํ์คํ์				
6 ผศ. สงบสีก ธรรมวิหาร	รมชก	ชกคํ์	มํ์คํ์	คํ์มํ์คํ์				
7 ครูเฟชัญ กองโชค	รมชก	ชกคํ์	มํ์คํ์	คํ์-คํ์				
8 ร.อ. กิตติ เกตราร.น.	ชกชม	ชกชร	มรดค	คมรด				
9 ครูนัฐพงษ์ ไธวัตร	รมชก	ชกคํ์	มํ์คํ์	คํ์มํ์คํ์				
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	ชกชม	ชกชร	มรดค	คมรด				
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	รมชก	ชกคํ์	มํ์คํ์	คํ์มํ์คํ์				

สร้อย

ประโยชน์ 5			ลดค้ล	ชลดค้ล			ชชลช	มชลช
1 ครูเชื้อ ดนตรีรต	ลดค้ล	ชลดค้ล			ชชลช	มชลช		
2 ครูสำราญ เกิดผล	ลดค้ล	ชลดค้ล			ชชลช	มชลช		
3 ครูหิรัญ กลิ่นหอม	ลดค้ล	ค้ลค้ล			ชชลช	ลชลช		
4 ครูพินิจ นายสุวรรณ	ลดค้ล	คลดค้ล			ชชลช	ลชลช		
5 พ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร	ลดค้ล	ค้ลค้ล			ชชลช	ลชลช		
6 ผศ. ธงบศึก ธรรมวิหาร	ลดค้ล	ค้ลค้ล			ชชลช	ลชลช		
7 ครูเผชิญ กองโชค	ลดค้ล	ค้ลค้ล			ชชลช	ลชลช		
8 ร.อ. กิตติ เกตุราร.น.	ลดค้ล	ค้ลค้ล			ชชลช	ลชลช		
9 ครูรัฐพงษ์ โตวัตร	ลดค้ล	ชลดค้ล			ชชลช	มชลช		
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	ลดค้ล	ชลดค้ล			ชชลช	มชลช		
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	ลดค้ล	ค้ลค้ล			ชชลช	ลชลช		

สร้อย

ประโยชน์ 6			มมชม	รมชม			รรมร	ครมร
1 ครูเชื้อ ดนตรีรต	มมชม	รมชม			รรมร	ครมร		
2 ครูสำราญ เกิดผล	มมชม	รมชม			รรมร	ครมร		
3 ครูหิรัญ กลิ่นหอม	มมชม	ชมชม			รรมร	มรมร		
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	มมชม	ชมชม			รรมร	มรมร		
5 พ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร	มมชม	ชมชม			รรมร	มรมร		
6 ศส. สงบศึก ธรรมวิหาร	มมชม	ชมชม			รรมร	มรมร		
7 ครูเพชญ์ กองโชค	มมชม	ชมชม			รรมร	มรมร		
8 ร.อ. กิตติ เกตุรา ร.น.	มมชม	ชมชม			รรมร	มรมร		
9 ครูนัฐพงษ์ ไธวัตร	มมชม	รมชม			รรมร	ครมร		
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	มมชม	รมชม			รรมร	ครมร		
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	มมชม	ชมชม			รรมร	มรมร		

สร้อย

ประโยคที่ 7	--คค	--รร	--มม	--รร	--คค	--รร	--มม	--ซซ
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	คคคค	-ร--	มมมม	-ร--	คคคค	-ร--	มมมม	-ซ--
2 ครูตำราญ เกิดผล	คคคค	-ร--	มมมม	-ร--	คคคค	-ร--	มมมม	-ซ--
3 ครูหิรัญ กลิ่นหอม	คคคค	-ร--	มมมม	-ร--	คคคค	-ร--	มมมม	-ซ--
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	คคคค	-ร--	มมมม	-ร--	คคคค	-ร--	มมมม	-ซ--
5 พ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร	คคคค	-ร--	มมมม	-ร--	คคคค	-ร--	มมมม	-ซ--
6 ศศ. สงบศึก ธรรมวิหาร	คคคค	-ร--	มมมม	-ร--	คคคค	-ร--	มมมม	-ซ--
7 ครูเพชฌ กองโชค	คคคค	-ร--	มมมม	-ร--	คคคค	-ร--	มมมม	-ซ--
8 ร.อ. กิตติ เกตุรา ร.น.	คคคค	-ร--	มมมม	-ร--	คคคค	-ร--	มมมม	-ซ--
9 ครุฑพวงษ์ โสวัตร	คคคค	-ร--	มมมม	-ร--	คคคค	-ร--	มมมม	-ซ--
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	คคคค	-ร--	มมมม	-ร--	คคคค	-ร--	มมมม	-ซ--
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	คคคค	-ร--	มมมม	-ร--	คคคค	-ร--	มมมม	-ซ--

สร้อย

ประโยคที่ 8	-क्रम	-च-ल	-दं-ल	-च-म	---र	---म	---च	---ल
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	क्रम	रमचल	तलचम	चर-म	-र-र	---म	--लच	मच-ल
2 ครูตำราญ เกิดผล	क्रम	रमचल	मरदं	चर-म	-र-र	---म	-तलच	मच-ल
3 ครูหิรัญ กลิ่นหอม	क्रम	रमचल	मरदं	-च-म	-चलत	-र-म	-ल-च	मच-ल
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	क्रम	रमचल	तलचप	मर-म	-र-र	---म	---च	मच-ल
5 พ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร	มक्रम	रमचल	दं-दं	-च-म	-र-र	---म	---च	---ल
6 ผศ. สงบศึก ธรรมวิหาร	มक्रम	रमचल	दं-ดं	ดลชม	-र-र	---म	---च	---ल
7 ครูเพชฌ กองโชค	มक्रम	रमचल	मरदं	-च-म	-र-र	---म	-ล-च	मच-ल
8 ร.อ. กิตติ เกตุรา ร.น.	มक्रम	रमचल	दं-ดं	-च-म	-र-र	---म	-तलच	मच-ल
9 ครูรัฐพงษ์ ไธวัตร	มक्रम	रमचल	दं-ดं	-च-म	-र-र	---म	-ล-च	मच-ल
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	क्रम	रमचल	मरदं	चर-ม	-र-र	---म	-ล-च	मच-ล
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	รक्रम	रमचल	मरदं	-च-म	---र	---म	---च	---ल

วิเคราะห์ทางระนาบเอกประโยคต่างๆ

ท่อน 1

ประโยคที่ 1

ครูเชื้อ คนตรีรส

- - - ซ	- ซ - ซ	- ม - -	ฟซล-ค้	- - มรี	มค้รล	ค้ลรค้	รลค้ซ
- - - ซ	ซซซซ	ลซมซ	- ล - ค้	ซ มรี	- ค้ - ล	- ร่มรี	ค้ล-ซ
ซมซซ	ซลซซ	ทลซล	ทค้รค้	มรีซฟ	มรีค้ล	ทค้ทรี	ค้ทลซ

จากทำนองข้างต้นจะพบว่าทางฆ้องวงใหญ่ การเคลื่อนที่ของทำนองไปในทิศทางขึ้น และทำนองบรรเลงของระนาบเอก ทั้งสองวรรคก็มีทิศทางขึ้นเช่นเดียวกัน โดยทางระนาบเอกในเที่ยวแรกนี้เป็นทำนองเก็บข้างกรอข้าง ทั้งนี้เพราะวรรคดังกล่าวเป็นวรรคเริ่มต้นของเพลง สำหรับทางระนาบเอกในกลับนั้น เป็นการบรรเลงเก็บโดยตลอด ซึ่งมีความสอดคล้องกับวรรคต่อไปที่ใช้ทำนองเก็บเช่นเดียวกัน และลูกตกของทางระนาบเอกทั้งวรรคนั้นเป็นเสียงเดียวกันกับทางฆ้องวงใหญ่ ยกเว้นลูกตกในห้องที่ 3 เท่านั้น

ท่อน 1

ประโยคที่ 1

ครูสำราญ เกิดผล

- - - ซ	- ซ - ซ	- ม - -	ฟซล-ค้	- - มรี	มค้รล	ค้ลรค้	รลค้ซ
- - - ซ	ซซซซ	ลซมซ	- ล - ค้	รค้มรี	มค้รล	ค้ลรค้	รลค้ซ
ซกรรม	ฟซลม	ซลค้	ซ่มรีค้	มรีค้ซ	ลซค้ล	ค้ร่มม	ซมลซ

ทางระนาบเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้น ท่อน 1 ประโยคที่ 1 ของครูสำราญ เกิดผล ในเที่ยวแรก วรรคหน้าเป็นทำนองแ่งที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นวรรคขึ้นต้นเพลงอย่างชัดเจน และต่อด้วยวรรคหลังที่มีทำนองเก็บคล้ายกับทางฆ้องวงใหญ่สำหรับครูสำราญ ได้ใช้ระนาบเอกที่บรรเลงตลอดผืน คือเริ่มต้นด้วยเสียง ซอล ซึ่งเป็นเสียงต่ำสุด จนถึงเสียงสูงสุดคือเสียงซอลในห้องที่ 4 และจุดที่น่าสนใจคือ ครูสำราญได้ใช้การตีที่ข้ามเสียงเป็นคู่แปล จากเสียงสูงไปเสียงต่ำของเสียงมี ในห้องที่ 7 ซึ่งนับว่าเป็นลีลาที่โดดเด่นมาก

ท่อน 1

ประโยคที่ 1	- - - -	- ช - ช	- ม - -	ฟชล-คั	- - มัร	มัครัก	คักรัก	รัก คัช
ครูหิรัญ กลั่นหอม	- - - ช	ชชชช	ลชมช	- ล - คั	- - มัร	มัครัก	คัรมัร	คัทลช
	ชมชช	ชลชช	คัคคัค	คัรคัค	รักมัร	มัครัก	คักรัก	รัก คัช

ทางระนาดเอกประโยคที่ 1 ของครูหิรัญ กลั่นหอมได้ใช้ทางบรรเลงที่มีลักษณะของความ เป็นทำนองเริ่มต้นเพลงในวรรคหน้าของเที่ยวแรก และกระสวนจังหวะเหมือนกันทางฆ้องวงใหญ่ ในวรรคหลัง แต่ทำนองในเที่ยวกลับเป็นทำนองเก็บทั้งหมด ทั้งนี้เพราะทำนองในประโยคก่อน หน้า และประโยคถัดไปเป็นทำนองเก็บเช่นเดียวกัน

ท่อน 1

ประโยคที่ 1	- - - -	- ช - ช	- ม - -	ฟชล-คั	- - มัร	มัครัก	คักรัก	รักคัช
ครูพินิจ	- - - ช	ชชชช	ลชมช	- ล - คั	- - มัร	มัครัก	คักรัก	รักคัช
นายสุวรรณ	ชมชช	ชลชช	คัคคัค	คัรคัค	ชลทคั	พัรคัท	ลชฟท	คัทลช

ครูพินิจ นายสุวรรณ ได้ใช้ทำนองการเริ่มต้นเพลงเช่นเดียวกับครูท่านอื่น เช่น ครูหิรัญ กลั่นหอม ครูตำราญ เกิดผล เป็นต้น ซึ่งทำนองดังกล่าวได้ต่อท้ายด้วยวรรคหลังที่เป็นทำนองเก็บ เหมือนกับทองฆ้อง แต่มีการใช้ทำนองเก็บประโยคอีกครั้งในเที่ยวกลับ

ท่อน 1

ประโยคที่ 1	- - - -	- ช - ช	- ม - -	ฟชล-คั	- - มัร	มัครัก	คักรัก	รักคัช
พันโทเสนาะ	- - - ช	ชชชช	ลชมช	- ล - คั	รักมัร	มัครัก	คัคักรัก	รักคัช
หลวงสุนทร	ชมรม	ชลชช	คัลชล	คัรคัค	ชลคัร	มัรคัล	คัรมัร	คัทลช

ทางระนาดเอกของพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ประโยคที่ 1 เที่ยวแรกนั้นเป็นทำนองที่มีความโดดเด่นด้วยการใช้เทคนิคสับ 2 เสียง ในห้องที่ 5 และห้องที่ 7 ซึ่งนับว่าเป็นลีลาที่เป็นจุดเด่นของทำนองเริ่มต้นเพลง สำหรับในเที่ยวกลับพันโทเสนาะใช้ทำนองเก็บทั้งประโยคเช่นเดียวกับครูท่านอื่นๆ

ท่อน 1

ประโยคที่ 1

ผ.ศ.สงบศึก

ธรรมวิหาร

----	- ช - ช	- ม --	ฟชล-ค	-- มริ	มคร์ล	คลร์ค	รลคช
ชมชช	ชลชช	คคคค	คร์คค	รค่มริ	มคร์ล	คลร์ค	รลคช
ชมชช	ชลชช	คคคค	คร์คค	รค่มริ	มคร์ล	คลร์ค	รลคช

ทางระนาบเอกของ ผ.ศ. สงบศึก ธรรมวิหาร ประโยคที่ 1 ทั้งเที่ยวแรก และเที่ยวที่ 2 เหมือนกัน โดยใช้เป็นทำนองเก็บทั้งสองเที่ยว ซึ่งทำนองของทางระนาบจะยึดทางฆ้องวงใหญ่เป็นหลักคือ ทำนองฆ้องวงใหญ่เคลื่อนที่ขึ้นทางระนาบก็จะเคลื่อนที่ขึ้นตาม และในวรรคที่ 2 ของประโยคนี้ทางระนาบมีลักษณะเก็บคล้ายกับทางของฆ้องวงใหญ่

ท่อน 1

ประโยคที่ 1

ครูเผชิญ

กองโชค

----	- ช - ช	- ม --	ฟชล-ค	-- มริ	มคร์ล	คลร์ค	รลคช
ชมชช	ชลชช	คคคค	คร์คค	รค่มริ	มคร์ล	คลร์ค	รลคช
ชมชล	มชชช	คคคค	ลคคค	รค่มริ	มคร์ล	ทคทริ	คทลช

ทางระนาบเอก เพลงแป๊ะ 3 ชั้น ท่อน 1 ประโยคที่ 1 ของครูเผชิญ กองโชค เป็นทำนอง 2 เที่ยว ทำนองดังกล่าวมีความแตกต่างกันออกไป ในรายละเอียดซึ่งชี้ให้เห็นถึงความหลากหลายของการแปรทำนองที่แม้จะมีกรอบบังคับไว้ด้วยทำนองหลัก แต่สามารถแปรทำนองออกไปได้ หลากหลายลักษณะโดยกลุ่มเสียงที่ครูเผชิญใช้ในการบรรเลงประโยคข้างต้นยังเป็นเสียงที่อยู่ในบันไดเสียง โด ทั้ง 2 เที่ยว

ท่อน 1

ประโยคที่ 1

ร.อ.กิตติ

เกตรา ร.น.

----	- ช - ช	- ม --	ฟชล-ค	-- มริ	มคร์ล	คลร์ค	รลคช
ชมชช	ชลชช	คคคค	คร์คค	รค่มริ	มคร์ล	คลร์ค	รลคช
ชมรม	ชลชช	คคชล	คร์คค	รค่มริ	มคร์ล	คลร์ค	รลคช

เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น. ได้เริ่มต้นเพลงในประโยคที่ 1 นี้ด้วยทำนองเก็บทั้งหมด ซึ่งมีวรรคหลังใกล้เคียงกับทางฆ้องวงใหญ่ ทั้ง 2 เที่ยว แต่มีความแตกต่างกันที่วรรคหน้าซึ่งใช้ทำนองเก็บเช่นเดียวกันแต่มีความแตกต่างกันบ้างเช่นตกในห้อยที่ 1 และ 3 ทั้งนี้กลุ่มเสียงที่ใช้ในการบรรเลงประโยคที่ 1 ของเรือเอกกิตติ ยังเป็นเสียงที่อยู่ในบันไดเสียง โด เช่นเดียวกับทางฆ้องวงใหญ่

ท่อน 1

ประโยคที่ 1	----	- ซ - ซ	- ม --	ฟซล-คั	-- มัร	มิดรัล	คัลรัค	รัลคัซ
ครูณัฐพงษ์	-- -ซ	ซซซซ	ลซมซ	- ล - คั	รคัมรั	มิดรัล	คัลรัค	รัลคัซ
โสวัตร	มัรคัร	คัทลซ	ทลซล	ทคัรคั	รคัมรั	มิดรัล	คัลรัค	รัลคัซ

ครูณัฐพงษ์ โสวัตร ได้ใช้การแปรทำนองที่ต่างกันในช่วงแรกและท่อนกลับซึ่งท่อนแรกได้ใช้ทำนองที่แสดงถึงการเริ่มต้นเพลงในวรรคหน้าและใช้ทำนองเก็บในวรรคหลังที่ใกล้เคียงกับทางฆ้องวงใหญ่ แต่เมื่อบรรเลงท่อนกลับได้ใช้ทำนองเก็บที่มีทิศทางจากเสียงสูงลงสู่ต่อเสียงต่ำ โดยเริ่มจากเสียง มี มามีลูกตกวรรคหน้าที่เสียง โด และจบวรรคหลัง ด้วยเสียง ซอล ซึ่งกลุ่มที่ใช้ยังเป็นบันไดเสียง โด เช่นเดิม

ท่อน 1

ประโยคที่ 1	----	-ซ-ซ	-ม--	ฟซล-คั	--มัร	มิดรัล	คัลรัค	รัลคัซ
ครูพัฒน บัวทั้ง	ซมซซ	ซลซซ	คัลคัค	คัรคัค	ซลคัร	มิดรัล	ทคัทร	คัทลซ
	ซมรม	ซลซซ	คัลซล	คัมรัค	ซลคัร	มิดรัล	คัรมัร	คัทลซ

ทางระนาดเอกของครูพัฒน บัวทั้ง ได้ใช้ทำนองเก็บตลอดทั้งประโยค โดยทั้ง 2 วรรคมีความแตกต่างกันบ้างเช่น ลูกตกในห้องที่ 1 และกลอนระนาดในห้องที่ 7 แต่กลอนระนาดดังกล่าวยังเป็นกลอนที่ดำเนินอยู่บนบันไดเสียง โด ทั้ง 2 ท่อน ซึ่งจะเห็นได้ว่าลูกตกของแต่ละห้องจะแตกต่างกันออกไป แต่คงมีเฉพาะเสียง โด เร มี ซอล และ ลา เท่านั้น

ท่อน 1

ประโยคที่ 1	----	-ซ-ซ	-ม--	ฟซล-คั	--มัร	มิดรัล	คัลรัค	รัลคัซ
ครูชัยยะ ทางมีศรี	ซมซซ	ซลซซ	คัลคัค	คัรคัค	รคัมรั	มิดรัล	คัลรัค	รัลคัซ
	ซมรม	ซลซซ	คัลซล	คัรคัค	รคัมรั	มิดรัล	คัลรัค	รัลคัซ

จากการแปรทำนองของครูชัยยะ ทางมีศรีจะพบว่าประโยคที่ 1 ของทั้งท่อนแรก และท่อนกลับนั้นมีความสอดคล้องกัน โดยวรรคหลังมีทำนองที่เหมือนกัน แต่ได้มีการตกแต่งวรรคหน้า ให้แตกต่างกัน ยึดทำนองท่อนแรกแต่เปลี่ยนทำนองในห้องที่ 1 และ 3 และคงเดิมไว้ในห้องที่ 2 และ 4 ทั้งนี้การแปรทำนองดังกล่าวยังเป็นการแปรทำนองที่อยู่ในบันไดเสียง โด เหมือนกันทั้ง 2 ท่อน

ท่อน 1

ประโยคที่ 2

ครู เชื้อ คนตรีรส

-รึด	คึดชม	-ร-ม	ลช-ล	--คึด	คึดชม	ชมลช	ลมชร
-รึด	คึดชม	รกรม	รชล	รฟช	คึดชฟ	กรมฟ	ชฟมร
มรึด	คึดชม	รกรม	รชล	รฟช	คึดชฟ	กรมฟ	ชฟมร

ทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้น ท่อน 1 ประโยคที่ 2 ของครูเชื้อ คนตรีรส ในเที่ยวแรก วรรคหน้ามีทำนองเกือบคล้ายกับทำนองหลัก คงยังทำนองหลักมาแปรเป็นทางระนาดเอก ส่วนใน วรรคหลังของเที่ยวแรกนั้นได้นำเสียง ฟา เข้ามาช่วยเสริมทำนองให้โดดเด่นมากยิ่งขึ้น โดยที่ บันไดเสียงยังคงเป็นบันไดเสียง โด เหมือนเดิม

ในประโยคที่ 2 เที่ยวหลัง ในวรรคหน้า ยังคงยึดทำนองหลักของฆ้องวงใหญ่ มาบรรเลง คล้ายในเที่ยวแรก ส่วนในวรรคหลัง จะบรรเลงเหมือนกับเที่ยวแรกทุกประการ

ท่อน 1

ประโยคที่ 2

ครูตำราญ เกิดผล

-รึด	คึดชม	-ร-ม	ลช-ล	--คึด	คึดชม	ชมลช	ลมชร
คึด	คึดชม	รกรม	รชล	ชฟมฟ	ชมรฟ	กรมฟ	ชฟมร
รึด	คึดชม	ชมร	ลชคึด	คึดฟช	ลมชฟ	ชมรฟ	ฟกรม

ทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้น ท่อน 1 วรรค 2 ของครูตำราญ เกิดผล ในเที่ยวแรก วรรค หน้า นั้นบรรเลงคล้ายกับทำนองหลัก โดยถูกตกในแต่ละห้องจะตรงกับถูกตกของทำนองหลักทุก ห้อง ในวรรคหลัง นั้นจะนำโน้ตเสียง ฟา ซึ่งเป็นโน้ตจรในบันไดเสียง โด มาช่วยเพิ่มความโดดเด่นให้ไพเราะน่าฟังยิ่งขึ้น ซึ่งเมื่อบรรเลงวรรคหน้าหมดจะจบด้วยเสียงลา ซึ่งอยู่ในชั้นเสียงที่ 6 ของบันไดเสียง และเมื่อบรรเลงวรรคหลังต่อได้นำขึ้นเสียงที่ 5 มาบรรเลงต่อจึงทำให้ทำนองฟังดูกลมกลืน

ในห้องที่ 2 ในการบรรเลงได้เพิ่มความซับซ้อนของบทกลอนให้มากขึ้นกว่าเที่ยวแรกอีก โดยในวรรคหน้าของเที่ยวหลังยังคงยึดถูกตกในแต่ละห้องเหมือนทำนองหลักทุกประการ โดยมีการเชื่อมวรรคระหว่างวรรคหน้ากับวรรคหลัง โดยโน้ตตัวที่ 3 ของทุกห้องเริ่มตั้งแต่ห้องที่ 3 ได้นำมาเป็นเสียงแรกของห้องต่อไป

ท่อน 1

ประโยคที่ 2

ครุหิรัญ

กลั่นหอม

-ร้ดัล	ดัลชม	-ร-ม	ลช-ล	--ดัล	ดัลชม	ชมลช	ลมชร
ดัลร้ดัล	ดัลชม	รดรม	รมชล	ร้ดัลช	ดัลชฟ	ดรมฟ	ชฟมร
ดัลม้ร	ดัลชม	รดรม	รมชล	ร้ดัลช	ฟลชฟ	ดรมฟ	ชฟมร

ทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้นของครุหิรัญ กลั่นหอม ในเที่ยวแรกวรรคนำนันยังคงยืน ทำนองหลักจากฆ้องวงใหญ่มาแปรทำนองเป็นทางระนาดเอก โดยจะเห็นจากทิศทางของกลอน เป็นไปตามทำนองหลักและลูกตกในแต่ละห้องเพลงก็เหมือนกันทุกห้อง ในวรรคหลัง ได้นำเสียง ฟา ซึ่งเป็นโน้ตขั้นที่ 4 ของบันไดเสียง โด มาเป็นโน้ตจร เพื่อให้ทำนองมีจุดเด่นโดยเกิดจากเสียง ฟา

ในเที่ยวหลัง ก็ยังคงยึดแบบในตัวบรรเลงเหมือนในเที่ยวแรก แต่มีการปรับแต่งทางระนาด ให้แตกต่างจากเที่ยวแรกนิดหน่อย เพื่อมิให้ซ้ำกับการบรรเลงในเที่ยวแรก แต่ลูกตกในทุกๆ ห้อง ยังคงเหมือนกับในเที่ยวแรกอยู่

ท่อน 1

ประโยคที่ 2

ครุพิณิจ

นายสุวรรณ

-ร้ดัล	ดัลชม	-ร-ม	ลช-ล	--ดัล	ดัลชม	ชมลช	ลมชร
ดัลร้ดัล	ดัลชม	รดรม	รมชล	รมฟช	ดัลชฟ	มรดฟ	ชฟมร
ร้ดัลม้ร	ดัลชม	รดรม	รมชล	รมฟช	ดัลชฟ	ดรมฟ	ชฟมร

ทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้นของครุพิณิจ นายสุวรรณ ในเที่ยวแรก วรรคนำก็ยังยึดรูปแบบการบรรเลงเหมือนทำนองหลัก ดังจะเห็นจากลูกตกของแต่ละห้อง และทิศทางการเคลื่อนที่ยังคงเป็นไปตามทำนองหลักทุกอย่าง ส่วนในวรรคหลังนั้นก็ได้นำเสียง ฟา มาเพิ่มสีสันทันให้น่าฟังยิ่งขึ้น แต่ลูกตกในท้ายวรรคก็ยังคงตกตามทำนองหลักอยู่

วรรคนำของเที่ยวที่ 2 นั้น ได้มีการตกแต่งทำนองให้แตกต่างจากเที่ยวแรกนิดหน่อย ในห้องที่ 1 ของเที่ยวแรกเสียงตกยังคงเหมือนทำนองหลักคือ ตกในขึ้นเสียงที่ 5 คือ เสียง ลา แต่ในห้องที่ 1 ของเที่ยวที่ 2 ได้เปลี่ยนเสียงตกในห้องแรก เป็นขึ้นเสียงที่ 2 ซึ่งเป็นการเชื่อมกลอนระหว่างห้องแรกซึ่งตกเสียง เร และ เสียงแรกในห้องที่ 2 คือ เสียง โด ทำให้ฟังดูต่อเนื่อง ส่วนในวรรคหลังนั้นยังคงเป็นทางเก็บเหมือนเที่ยวแรก เพียงแต่ตกแต่งทำนองการเคลื่อนไหวที่ในห้องที่ 3 ให้แตกต่างจากเที่ยวแรกเพียงแห่งเดียว

ท่อน 1

ประโยคที่ 2	-รํัดล	คํลชม	-ร-ม	ลช-ล	--คํล	คํชลม	ชมลช	ลมชร
พ.ท.เสนาะ	คํมํรํคํล	คํลชม	มรครม	รмชล	รํคํชคํล	คํชลม	ลชมลช	ลมชร
หลวงสุนทร	มํรํคํช	คํลชม	ครม	รмชล	รмฟช	คํลชฟ	ครมฟ	ชฟมร

ทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้นของพ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร เป็นการบรรเลงเก็บและสอดแทรกการสับัด 3 เสียง โดยในห้องแรกของวรรคแรกสับัด 3 เสียง ในเสียงสูง และในห้องที่ 3 วรรคแรกเป็นการสับัด 3 เสียงในเสียงต่ำ แต่เป็นเสียงเดียวกันกับในห้องที่ 1 วรรคหลังในเที่ยวแรกก็ยังมีกรสับัด 3 เสียงอยู่ แต่เป็นการสับัดข้ามเสียง คือ ในห้องแรกของวรรคหลัง เป็นการสับัดในเสียงชั้นที่ 2 1 5 และในห้องที่ 3 แต่ถูกตกในแต่ละห้องก็ยังคงตกตามทำนองหลักอยู่ทุกห้อง

ในประโยคที่ 2 เที่ยวหลัง การบรรเลงเริ่มเป็นทางเก็บพื้นในวรรคหน้าคงยึดทำนองหลักของฆ้องวงใหญ่มาแปรเป็นทางระนาดเอก แต่ในห้องที่ 1 วรรคหน้า ถูกตกจะแตกต่างจากทำนองหลัก คือในทำนองหลักห้องแรกจะเป็นลูกตกชั้นเสียงที่ 6 คือเสียงลา แต่ พ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร ได้แปรทางหลักเป็นระนาดเอก ตกในชั้นเสียง 5 คือ เสียง ซอล ในวรรคหลังได้นำเสียง ฟา ซึ่งเป็นโน้ตจรในบันไดเสียง โด มาบรรเลงเพื่อให้เกิดความโดดเด่นมากยิ่งขึ้น

ท่อน 1

ประโยคที่ 2	-รํัดล	คํลชม	-ร-ม	ลช-ล	--คํล	คํชลม	ชมลช	ลมชร
ผ.ศ.สงบศึก	คํรํคํล	คํลชม	ครม	รмชล	คํชคํล	คํชลม	ชมลช	ลมชร
ธรรมวิหาร	คํรํคํล	คํลชม	ครม	รмชล	คํชคํล	คํชลม	ชมลช	ลมชร

ทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้นของ ผ.ศ. สงบศึก ธรรมวิหาร ทั้งประโยคที่ 2 ในเที่ยวแรก และเที่ยวหลังจะบรรเลงเหมือนกัน โดยยึดทำนองหลักมาแปรเป็นทางระนาด โดยทิศทางและลูกตกทุกห้องเหมือนทำนองหลักทุกห้อง และมีไดโน้ตนอกบันไดเสียงมาบรรเลงเลยแม้แต่เสียงเดียว

ท่อน 1

ประโยคที่ 2	-รํัดล	คํลชม	-ร-ม	ลช-ล	--คํล	คํชลม	ชมลช	ลมชร
ครูเพชฌัญญู	คํรํคํช	คํลชม	ครม	รмชล	รํคํลช	คํลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
กองโชค	คํรํคํช	คํลชม	ครม	รмชล	รํคํลช	คํลชฟ	มรคช	ลทค

ทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้นของ ครูเผชิญ กองโชค ในวรรคหน้าของเที่ยวแรกนั้นก็ยังคงยึดทำนองหลักมาแปรเป็นทางระนาดเอก แต่มีในห้องแรกที่เสียงตกไม่ตรงกับเนื้อทำนองหลัก ส่วนในวรรคหลังได้เริ่มนำโน้ตจรรโนบันไดเสียง โด มาบรรเลง คือ เสียง ฟา เพื่อให้เกิดจุดเด่นของกลอน

ในเที่ยวที่ 2 วรรคหน้าบรรเลงเหมือนกับเที่ยวแรก และวรรคหลังในเที่ยวที่ 2 บรรเลงคล้ายกับในเที่ยวแรก แต่ 2 ห้องหลังจะบรรเลงลงมาเสียง ซอล ต่อ และเดินทางกลับไปยังลูกตกเดิม แสดงให้เห็นถึงการเคลื่อนที่ของกลอนที่แตกต่างไปจากเที่ยวแรก

ท่อน 1

ประโยคที่ 2	-รึดล	คึดชม	-ร-ม	ลช-ล	--คึด	คึดชม	ชมลช	ลมชร
ร.อ. กิตติ เกตรา	คึดคึด	คึดชม	รกรรม	รมชล	รมฟช	คึดชฟ	กรรมฟ	ชฟมร
ร.น.	มึดคึด	คึดชม	รกรรม	รมชล	รมฟช	คึดชฟ	กรรมฟ	ชฟมร

ทางระนาดเอกของ ร.อ. กิตติ เกตรา ร.น. เพลงแป๊ะ 3 ชั้น ทั้งเที่ยวแรกและเที่ยวที่สอง บรรเลงคล้ายกัน คือได้มีการเปลี่ยนชั้นเสียงในโน้ตตัวที่ 1 ในห้องเพลงที่ 1 คือ ในเที่ยวแรกขึ้นด้วยเสียงที่ 1 คือ เสียง โด แต่เที่ยวที่ 2 เป็นชั้นเสียงที่เป็นขั้นที่ 3 คือ เสียงมี แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างบ้างเล็กน้อย ส่วนในวรรคหลังของทั้งสองเที่ยวก็ได้้นำเสียง ฟา ซึ่งเป็นโน้ตจรรโนบันไดเสียง โด มาใช้เพื่อให้เกิดจุดเด่นของบทกลอน

ท่อน 1

ประโยคที่ 2	-รึดล	คึดชม	-ร-ม	ลช-ล	--คึด	คึดชม	ชมลช	ลมชร
ครูรัฐพงษ์	คึดคึด	คึดชม	รกรรม	รมชล	ชฟมฟ	ชมรมฟ	กรรมฟ	ชฟมร
โสวัตร	คึดคึด	คึดชม	รกรรม	รมชล	ชฟมฟ	ชมรมฟ	กรรมฟ	ชฟมร

ทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้น ของครูรัฐพงษ์ โสวัตร ทั้งเที่ยวแรกและเที่ยวที่ 2 บรรเลงเหมือนกัน โดยวรรคหน้านั้นก็ยังคงยึดทำนองหลักจากฆ้องวงใหญ่มาแปรเป็นทางระนาดเอก โดยที่ทิศทางการเคลื่อนที่และลูกตกทุกห้องของวรรคหน้า เป็นลูกตกเดียวกับทำนองหลัก

ส่วนในวรรคหลังของทั้งสองเที่ยว นั้นก็นำโน้ตเสียง ฟา ซึ่งเป็นโน้ตจรรโนบันไดเสียง โด มาช่วยเพิ่มจุดเด่นให้ฟังดูแล้วมีจุดเด่นมากขึ้น แต่ก็ยังคงเป็นบันไดเสียง โด อยู่

ท่อน 1

ประโยคที่ 2

ครูพัฒน บัวทั้ง

-ร้ดัล	ดัลชม	-ร-ม	ลช-ล	--ดัล	ดัลชม	ชมลช	ลมชร
ม้ร้ดัล	ดัลชม	รครม	รชชล	รคฟช	ดัลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
ร้ดัลช	ดัลชม	รครม	รชชล	ดัลชฟ	ชรคฟ	ครมฟ	ชฟมร

ทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้น ของครูพัฒน บัวทั้ง ในเที่ยวแรก วรรคหน้า นั้นจะยึดทำนองหลักมาแปรเป็นทางระนาดเอก แต่เสียงตกในห้องแรกนั้นในทำนองหลักตกเสียง ลา แต่ได้มีการแปรทำนองให้ตกเสียง ซอล ซึ่งก็ยังอยู่ในบันไดเสียง โด อยู่ ในวรรคหลังของเที่ยวแรกได้นำเสียงฟาซึ่งเป็นโน้ต จร มาบรรเลงเพื่อให้เกิดความโดดเด่น

ในเที่ยวที่ 2 ในวรรคหน้า ห้องแรกเริ่มต้นด้วยเสียงที่ 2 ในบันไดเสียง โด คือ เสียง เร มีทิศทางการเคลื่อนที่ลงลูกตกท้ายห้องในห้องที่ 1 วรรคหน้า ยังคงเหมือนในเที่ยวแรกอยู่ ส่วนในวรรคหลังนั้นได้มีการตกแต่งกลอนให้แตกต่างจากเที่ยวแรก แต่ก็ยังคงให้โน้ต ฟา ซึ่งเป็นโน้ตจร เข้ามาช่วยเสริมกลอนให้โดดเด่นขึ้น

ท่อน 1

ประโยคที่ 2

ครูชัยยะ ทางมีศรี

-ร้ดัล	ดัลชม	-ร-ม	ลช-ล	--ดัล	ดัลชม	ชมลช	ลมชร
ค้ร้ดัล	ดัลชม	รครม	รชชล	รคฟช	ฟลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
ม้ร้ดัล	ดัลชม	รครม	รชชล	ชฟคฟ	ชรคฟ	ครมฟ	ชฟมร

ทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้น ของครูชัยยะ ทางมีศรี ในวรรคหน้า ในเที่ยวแรก ได้นำทำนองหลักของฆ้องวงใหญ่มาแปรเป็นทางระนาดเอก ซึ่งทิศทางและลูกตกตรงกับทำนองหลักทุกห้อง ในวรรคหลังก็ได้นำโน้ตเสียง ฟา ซึ่งเป็นโน้ตจรในบันไดเสียง โด มาช่วยเสริมความเด่นของกลอนระนาด ซึ่งเมื่อบรรเลงร่วมกันแล้วเสียงของโน้ตจรถับบรรเลงโดยระนาดเอกก็จะเด่นขึ้นมาจากทำนองหลักอย่างชัดเจน

ในเที่ยวที่ 2 วรรคหน้าก็ยังยึดรูปแบบของเที่ยวแรกอยู่แต่ได้มีการตกแต่งโน้ตในห้องที่ 1 ให้มีความแตกต่างจากเที่ยวแรก ในวรรคหลังก็จะเริ่มตกแต่งทำนองให้แตกต่างจากเที่ยวแรก แต่ก็ยังคงนำเสียง ฟา มาร่วมอยู่ในบันไดเสียงนี้ด้วย

ท่อน 1

ประโยคที่ 3

ครูเชื้อ ดนตรีรส

-ล-ช	ชช-ล	กล-ค้	ค้-ร้	--ม้ร้	ม้ค้ร้	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช
ชรมร	ชฟมร	ครมฟ	ชฟมร	มลชร	มรคล	ครมค	รมฟช
ชรมร	ชฟมร	ครมฟ	ชฟมร	มลชร	มรคล	ครมค	รมฟช

ทำนองเพลงในประโยคที่ 3 ครูเชื้อ ดนตรีรสได้แปรทำนองไว้เหมือนกันทั้ง 2 เที้ยว โดยได้มีการนำเสียงที่เป็นเสียงจร ของบันไดเสียง โด คือเสียง ฟา มาใช้เพื่อให้เกิดความโดดเด่นใน ห้องที่ 2 3 4 และ 8 แต่ทั้งนี้มีเพียงห้องที่ 3 เพียงห้องเดียวที่ใช้เสียง ฟา เป็นลูกตก สำหรับการเคลื่อนที่ของทำนองได้เกิดการเคลื่อนที่ขึ้นไปในระดับเสียงสูงที่วรรคหลัง ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับประโยคต่อไป ที่จะแปรทำนองจากระดับเสียงสูงลงสู่เสียงต่ำ

ท่อน 1

ประโยคที่ 3

ครูตำรวจ เกิดผล

-ล-ช	ชช-ล	กล-ค้	ค้-ร้	--ม้ร้	ม้ค้ร้	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช
ครมช	รมชค	มชคค้	ชคค้	ม้ค้ม้	ม้ร้คค	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช
ครมช	รมชค	มชคค้	ชคค้	ม้ค้ช	ลชคค	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช

การแปรทำนองของครูตำรวจ เกิดผลในประโยคที่ 3 มีความใกล้เคียงกันทั้ง 2 เที้ยว โดยมีการเคลื่อนที่จากลูกตกเสียง ซอล ไป เสียง เร ในวรรคหน้าและกลับสู่เสียง ซอล อีกครั้งในวรรคหลัง ทั้งนี้มีเพียง ห้องที่ 5 และ 6 เท่านั้นที่แปรทำนองต่างกันระหว่างเที้ยวแรกและเที้ยวกลับ โดยที่ห้องที่ 6 แม้จะมีการแปรทำนองต่างกันแต่ยังคงมีลูกตกเช่นเดิม สำหรับบันไดเสียงของทางระนาดเอก ยังคงเป็นบันไดเสียง โด

ท่อน 1

ประโยคที่ 3

ครูหิรัญ

กลั่นหอม

-ล-ช	ชช-ล	กล-ค้	ค้-ร้	--ม้ร้	ม้ค้ร้	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช
ลทคร	มรคท	ลชลท	ลทคร	มรชฟ	มรคค	ครมค	รมฟช
ชรชฟ	มรคท	ลชลท	ครมร	ลทคร	มรคค	ครมค	รมฟช

ทางระนาดเอกของครูหิรัญ กลั่นหอมได้เกิดการเปลี่ยนบันไดเสียงจากบันไดเสียง โด ในประโยคที่ 2 มาเป็นบันไดเสียง ซอล ในวรรคหน้าของประโยคที่ 3 ของทั้ง 2 เที้ยว แต่เป็นการเปลี่ยนบันไดเสียงเพียงวรรคเดียว ก่อนที่จะกลับมาอยู่ในบันไดเสียง โด อีกครั้งในวรรคหลัง ทั้งนี้เป็นการเปลี่ยนบันไดเสียงเพียงตำแหน่งเดียว ในการแปรทำนองของครูหิรัญ กลั่นหอม

ท่อน 1

ประโยคที่ 3

ครูพินิจ

ฉายสุวรรณ

-ล-ช	ชช-ล	ลล-ค	คค-ร	--มร	มค-ร	คค-ร	รค-ช
ลชมช	รชชล	รคคค	ชลคค	มค-ม	มค-ม	ทค-ร	คทลช
ลชมช	รชชล	รคคค	ชลคค	ชลคค	มค-ร	คชลท	คทลช

ประโยคที่ 3 ของครูพินิจ ฉายสุวรรณ มีทำนองในวรรคหน้าเหมือนกันทั้ง 2 เที้ยว แต่วรรคหลังได้มีการประดิษฐ์ทำนองที่แตกต่างกันออกไป โดยวรรคหลังเที้ยวแรกมีทำนองเก็บที่ใกล้เคียงกับทางฆ้องวงใหญ่ แต่ในเที้ยวกลับวรรคหลังมีการแปรทำนองลักษณะกระโดดโดยข้าม 3 เสียงจากเสียง โด ไปเสียง ฟา ที่ห้องที่ 5 เพื่อดำเนินทำนองจากเสียงสูงลงมาเสียงต่ำ คือเสียงซอลในห้องที่ 8

ท่อน 1

ประโยคที่ 3

พ.ท.เสนาะ

หลวงสุนทร

-ล-ช	ชช-ล	ลล-ค	คค-ร	--มร	มค-ร	คค-ร	รค-ช
ลชชชช	รชชล	รคคคค	ชลคค	มค-ม	มค-ร	รคคค	รคคช
คชชช	รชชล	มชลค	ชลคค	มค-ม	มค-ร	มรคค	รคคช

พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้แปรทำนอง ประโยคที่ 3 ไว้แตกต่างกันโดยเที้ยวแรกมีเทคนิคการ สะดะ และสับัด ซึ่งทำให้เกิดความโดดเด่นขึ้น โดยสาดะเสียงซอลในห้องที่ 1 และสาดะเสียง โด ในห้องที่ 3 สะบัด 3 เสียง คือ มี เร โด ในห้องที่ 5 และสับัดเสียง เร โด ลา ในห้องที่ 7 แต่การบรรเลงในเที้ยวกลับพันโทเสนาะ ใช้กลอนระนาดที่เป็นทำนองเก็บตลอด ซึ่งเป็นที่น่าสนใจยิ่งคือ ลูกตกของทั้ง 2 เที้ยวที่ตรงกันทุกห้อง

ท่อน 1

ประโยคที่ 3

ผ.ศ.สงบศึก

ธรรมวิหาร

-ล-ช	ชช-ล	ลล-ค	คค-ร	--มร	มค-ร	คค-ร	รค-ช
ชลชช	รชชล	คคคค	ชลคค	มค-ม	มค-ร	คค-ร	รคคช
ชลชช	รชชล	คคคค	ชลคค	มค-ม	มค-ร	คค-ร	รคคช

ทางระนาดเอกของผู้ช่วยศาสตราจารย์ สงบศึก ธรรมวิหาร เป็นทางที่มีความเรียบร้อยอยู่ในตัวเองไม่มีการข้ามเสียงเกิน 3 เสียง โดยบรรเลงเหมือนกันทั้ง 2 เที้ยว และมีการใช้เสียงต่างๆ ที่เป็นเสียงที่อยู่ในบันไดเสียง โด ทั้งสิ้น โดยไม่ใช้เสียงจรแม้แต่ครั้งเดียว

ท่อน 1

ประโยคที่ 3

ครูพริ้ง กองโชค

-ล-ช	ชช-ล	ลล-ค	คค-ร	--มร	มค-ร	คค-ร	รค-ช
ครมช	รชชล	มชลค	ชลคค	มค-ม	มค-ร	คค-ร	คค-ช
ครมช	ลชชล	คชลค	รคคค	มค-ม	มค-ร	คค-ร	คค-ช

ครูพริ้ง กองโชค ได้แปรทำนองในประโยคที่ 3 ใกล้เคียงกันทั้ง 2 เที้ยว มีความแตกต่างกันเพียงท่อนที่ 2 3 และ 4 เท่านั้น แต่ถูกตกในแต่ท่อนห้อง เป็นลูกตกที่มีเสียงเดียวกันทุกห้อง โดยทำนองเพลงอยู่ในบันไดเสียง โด ซึ่งมีการใช้เสียงที่เป็นเสียงจรเพียงเสียงเดียวคือ เสียง ที ในห้องที่ 7 และ 8 แต่มิได้เป็นลูกตกแต่อย่างใด

ท่อน 1

ประโยคที่ 3

ร.อ. กิตติ

เกตุรา ร.น.

-ล-ช	ชช-ล	ลล-ค	คค-ร	--มร	มค-ร	คค-ร	รค-ช
ครมช	รชชล	มชลค	ชลคค	มค-ม	มค-ร	คค-ร	คค-ช
ครมช	รชชล	มชลค	ชลคค	มค-ม	มค-ร	คค-ร	รค-ช

การแปรทำนองของเรือเอกกิตติ เกตุรา เป็นทำนองเก็บตลอดทั้งประโยคและมีความใกล้เคียงกันมากทั้ง 2 เที้ยว โดยแตกต่างกันเพียงทำนองในห้องที่ 7 และ 8 เท่านั้น แต่ทำนองเพลงอยู่ในบันไดเสียง โด ทั้ง 2 เที้ยว จะมีการใช้เสียงจร คือเสียง ที ในห้องที่ 7 และ 8 ของเที้ยวแรกเท่านั้น ซึ่งมิได้เป็นลูกตก

ท่อน 1

ประโยคที่ 3

ครูณัฐพงษ์

โสวัตร

-ล-ช	ชช-ล	ลล-ค	คค-ร	--มร	มค-ร	คค-ร	รค-ช
ครมช	รชชล	มชลค	ชลคค	มค-ม	มค-ร	คค-ร	รค-ช
ครมช	รชชล	มชลค	ชลคค	มค-ม	มค-ร	คค-ร	รค-ช

ครูณัฐพงษ์ โสวัตร ได้แปรทำนองในประโยคที่ 3 ไว้เหมือนกันทั้ง 2 เที้ยว และทำนองยังอยู่ในบันไดเสียง โด อย่างชัดเจน โดยไม่ได้ใช้เสียงจร แม้แต่เสียงเดียว ทิศทางการเคลื่อนที่เป็น การที่จากต่ำไปสูง ในวรรคหน้าและสูงมาต่ำในวรรคหลัง

ท่อน 1

ประโยคที่ 3

ครูพัฒนา บัวทั้ง

-ล-ช	ชช-ล	กล-ค้	ค้-ร	--มร	มค้-ร	ค้-รค้	รค้-ช
ลชมช	รชช	รค้ค้	ชค้-ร	มค้-มร	มค้-ร	ค้-รค้	รค้-ช
ครคม	รชช	ชค้-ช	ลค้-ร	ชค้-ร	มค้-ค้	ค้-มร	ค้-ลช

การแปรทำนองในประโยคที่ 3 ของครูพัฒนา บัวทั้ง เป็นทำนองที่อยู่ในบันไดเสียง โด โดยมีการใช้เสียงจรบ้างในบางห้อง คือเสียง ที ในห้องที่ 3 4 และ 8 ของเทียวกลับ และยังมีการใช้กลอนที่สอดคล้องกัน ในห้อง 1-2 กับห้องที่ 3-4 ของวรรณหน้าเทียวกลับโดยใช้กลอนที่เหมือนกัน แต่ได้เปลี่ยนระดับเสียงให้สูงขึ้น เพื่อให้ถูกตกเป็นเสียง เร ตรงกับทางฆ้องวงใหญ่

ท่อน 1

ประโยคที่ 3

ครูชัยยะ

ทางมีศรี

-ล-ช	ชช-ล	กล-ค้	ค้-ร	--มร	มค้-ร	ค้-รค้	รค้-ช
ลชมช	รชช	รค้ค้	ชค้-ร	มค้-มร	มค้-ร	ค้-ลช	ค้-ลช
ครมช	รชช	มชค้	ชค้-ร	มค้-มร	มค้-ร	ค้-ลช	ค้-ลช

เสียงถูกตกในการแปรทำนองของครูชัยยะ ทางมีศรี เป็นถูกตกที่มีเสียงตรงกันทั้ง 2 เที้ยว คือ ซอล ลา โด เร ในวรรณหน้าและ เร ลา เร ซอล ในวรรณหลัง แต่ทั้งนี้ในวรรณหน้าแม้จะมีถูกตกที่เป็นเสียงเดียวกัน แต่มีทำนองที่ต่างกันออกไป ประการหนึ่งที่เหมือนกันคือบันไดเสียงที่เป็นบันไดเสียง โด ทั้ง 2 เที้ยว

ท่อน 1

ประโยคที่ 4

ครูเชื้อ คนตรีรส

-รค้	ค้-ลช	-ร-ม	ลช-ล	--ค้	ค้-ลช	ชม-ลช	ลช-ม
ค้-ค้	ค้-ลช	รค้-ม	รช-ล	ร-ลช	ลช-ล	ค้-ลช	ลช-ม
ค้-ค้	ค้-ลช	รค้-ม	รช-ล	ร-ลช	ลช-ล	ค้-ลช	ลช-ม

ครูเชื้อ คนตรีรส ได้แปรทำนองในประโยคที่ 4 ท่อน 1 ไว้เหมือนกัน ทั้ง 2 เที้ยว โดยทำนองในวรรณหน้ามีเสียงที่ใช้ในการแปรทำนอง เหมือนกับทางฆ้องวงใหญ่ คือเสียง โด เร มี ซอล และลา แต่ในวรรณหลังมีการทำเสียงจรคือเสียงฟา มาใช้เพื่อให้เกิดสีสัน และทำนองที่สละสลวย แต่ทั้งนี้ ทำนองทั้งสองเที้ยวของประโยคที่ 4 ยังคงเป็นทำนองอยู่ในบันไดเสียง โด

ท่อน 1

ประโยคที่ 4

ครูสำราญ เกิดผล

-รึด	คึดชม	-ร-ม	ลช-ล	--คึด	คึดชม	ชมลช	ลมชร
คึดคึด	คึดชม	รครม	รмชล	คึดคึด	คึดชม	ชมลช	ลมชร
คึดคึด	คึดชม	รครม	รмชล	รмฟช	คึดชฟ	ครมฟ	ชฟมร

ทางระนาดเอก ประโยคที่ 4 ท่อน 1 ของครูสำราญ เกิดผล เทียบแรกเป็นการแปรทำนองที่อยู่ในบันไดเสียงโคตตลอด ไม่มีเสียงจรมมาใช้ในการแปรทำนองเลย แต่ในเที่ยวกลับวรรคหลังมีการนำเสียง ฟา ซึ่งเป็นเสียงจรม ของบันไดเสียง โค มาใช้ด้วยเหตุผลเดียวกับครูท่านอื่น คือต้องการความสละสลวยแต่ยังคงเป็นทำนองเพลง ที่อยู่ในบันไดเสียง โค เช่นเดิม

ท่อน 1

ประโยคที่ 4

ครูหิรัญ

กลิ่นหอม

-รึด	คึดชม	-ร-ม	ลช-ล	--คึด	คึดชม	ชมลช	ลมชร
มึดคึด	คึดชม	รครม	รмชล	รмฟช	คึดชฟ	ครมฟ	ชฟมร
คึดคึด	คึดชม	รครม	รмชล	รмฟช	คึดชฟ	ครมฟ	ชฟมร

ครูหิรัญ กลิ่นหอม แปรทำนองประโยคที่ 4 ท่อน 1 ไว้ใกล้เคียงกันทั้งสองเที่ยว มีเพียงห้องที่ 2 เท่านั้นที่มีความแตกต่างกัน โดยทำนองดังกล่าวยังเป็นการดำเนินทำนองในบันไดเสียงโค ถึงแม้จะมีการใช้เสียง ฟาในบางห้อง แต่มิได้ทำให้บันไดเสียงเปลี่ยนไปแต่อย่างใด

ท่อน 1

ประโยคที่ 4

ครูพินิจ

นายสุวรรณ

-รึด	คึดชม	-ร-ม	ลช-ล	--คึด	คึดชม	ชมลช	ลมชร
คึดคึด	คึดชม	รครม	รмชล	รмฟช	คึดชฟ	ครมฟ	ชฟมร
คึดคึด	คึดชม	รครม	รмชล	รмฟช	คึดชฟ	มรดฟ	ชฟมร

ครูพินิจ นายสุวรรณ ใช้กลอนระนาดเอกในประโยคที่ 4 ท่อน 1 นี้ ด้วยกลอนที่ใกล้เคียงกันมากจะแตกต่างกันอยู่บ้างก็เพียงห้องที่ 7 เท่านั้น ที่เที่ยวแรกใช้เสียง โค เร มี และฟา แต่ในเที่ยวกลับใช้เสียง มี เร โค ฟา ซึ่งเป็นเพียงการสลับ ตำแหน่งเท่านั้น แต่เสียงที่ใช้ยังคงเดิมและเป็นการดำเนินทำนองในบันไดเสียง โค ตลอดทั้งประโยค

ท่อน 1

ประโยคที่ 4	-รํัดล	คํลขม	-ร-ม	ลข-ล	--คํล	คํลขม	ขมลข	ลมขร
พ.ท.เสนาะ	คํรํคํล	คํลขม	รครม	รมขล	มํรํคํข	คํลขฟ	ครมฟ	ขฟมร
หลวงสุนทร	คํรํคํล	คํลขม	รครม	รมขล	ขฟมฟ	ขรมฟ	ครมฟ	ขฟมร

ทำนองในประโยคที่ 4 ท่อน 1 ที่แปรทำนองโดย พ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร เป็นทำนองที่แตกต่างกันออกไป แต่มีลูกตกใกล้เคียงกันมาก แตกต่างกันเพียงห้องที่ 1 ที่เที่ยวแรกเป็นเสียง ลา แต่เที่ยวกลับเป็นเสียง เร และห้องที่ 5 ที่เที่ยวแรกเป็นเสียง ซอล แต่เที่ยวกลับเป็นเสียง ฟา และจุดเด่นที่สำคัญของการแปรทำนองในประโยคนี้นี้ คือ การเชื่อมต่อห้องที่ 4 และห้องที่ 5 ด้วยเสียงที่เชื่อมต่อกันคือ เสียง ลา ซอล และฟา ทำให้เกิดความกลมกลืนระหว่างวรรคเพลงดังกล่าว

ท่อน 1

ประโยคที่ 4	-รํัดล	คํลขม	-ร-ม	ลข-ล	--คํล	คํลขม	ขมลข	ลมขร
ผ.ศ.สงบศึก	มํรํคํล	คํลขม	รครม	รมขล	คํลคํล	คํลขม	ขมลข	ลมขร
ธรรมวิหาร	มํรํคํล	คํลขม	รครม	รมขล	คํลคํล	คํลขม	ขมลข	ลมขร

การแปรทำนอง ของ ผ.ศ. สงบศึก ธรรมวิหาร ได้แปรทำนองในประโยคที่ 4 ของท่อน 1 ไว้ ตรงกัน ทั้งเที่ยวแรกและเที่ยวกลับ โดยการแปรทำนองดังกล่าวได้ใช้เสียงต่างๆ ในการบรรเลง เฉพาะเสียงที่เป็นเสียงหลักในบันไดเสียง โด เท่านั้น ซึ่งทำนองดังกล่าวในวรรคหลัง ของทั้งสอง เที่ยวเป็นทำนองที่ใกล้เคียงกับทางฆ้องวงใหญ่

ท่อน 1

ประโยคที่ 4	-รํัดล	คํลขม	-ร-ม	ลข-ล	--คํล	คํลขม	ขมลข	ลมขร
ครูเผชิญ กองโชค	คํรํคํข	คํลขม	รครม	รมขล	รํคํลข	คํลขฟ	ครมฟ	ขฟมร
	มํรํคํข	คํลขม	รครม	รมขล	รํคํลข	คํลขฟ	ครมฟ	ขฟมร

จากการแปรทำนองในประโยคที่ 4 ท่อน 1 ของครูเผชิญ กองโชค จะพบว่ามีความใกล้เคียงกันทั้งสองเที่ยวโดยแตกต่างกันเฉพาะเสียงแรกในห้องที่ 1 ที่เที่ยวแรกใช้เสียง โด และเที่ยวกลับใช้เสียง มี และอีกสิ่งหนึ่งที่พบคือ วรรคหน้าของทั้งสองเที่ยวเป็นการแปรทำนองที่ใช้เฉพาะเสียงที่เป็นเสียงหลักในบันไดเสียง โด เท่านั้น

ท่อน 1

ประโยคที่ 4	-ร้ดล	ดลชม	-ร-ม	ลช-ล	--ดล	ดลชม	ชมลช	ลมชร
ร.อ.กิตติ	ม้ร้ดล	ดลชม	รครม	รมชล	รมฟช	ฟมฟล	ชฟมฟ	ชฟมร
เกตรา ร.น.	ด้ร้ดล	ดลชม	รครม	รมชล	รมฟช	ดลชฟ	ครมฟ	ชฟมร

เรือเอก กิตติ เกตรา ร.น. ได้แปรทำนองในประโยคทั้ง 4 ไว้ มีความแตกต่างกัน ระหว่างเที่ยวแรกและเที่ยวกลับ แต่มีลูกตกที่ใกล้เคียงกัน จะมีความแตกต่างกันเฉพาะลูกตกในห้องที่ 1 และห้องที่ 6 ลักษณะกลอนระนาดที่น่าสนใจและเป็นสัดันในประโยคนี้ คือการแปรทำนองในลักษณะกลอนฝากในห้องที่ 6-7 โดยเสียงลูกตกในห้องที่ 6 ได้เปลี่ยนจากเสียง ฟา เป็นเสียง ลา ทำให้เกิดความสอดคล้องกับห้องที่ 7 เป็นอย่างดี

ท่อน 1

ประโยคที่ 4	-ร้ดล	ดลชม	-ร-ม	ลช-ล	--ดล	ดลชม	ชมลช	ลมชร
ครุณัฐพงษ์	ด้ร้ดล	ดลชม	รครม	รมชล	ชฟมฟ	ชรมฟ	ครมฟ	ชฟมร
โสวัตร	ด้ร้ดล	ดลชม	รครม	รมชล	ชฟมฟ	ชรมฟ	ครมฟ	ชฟมร

การแปรทำนอง ที่เหมือนกันของครุณัฐพงษ์ โสวัตร ในประโยคที่ 4 ท่อน 1 นี้ มีความใกล้เคียงกับทางฆ้อง เพียงวรรคหน้าเท่านั้น แต่ในวรรคหลังได้มีการนำเสียง ฟา ที่เป็นเสียงจรในบันไดเสียง โด มาใช้ตกแต่งทำนอง ทำให้เกิดความสละสลวยมากขึ้น

ท่อน 1

ประโยคที่ 4	-ร้ดล	ดลชม	- ร - ม	ลช-ล	- - ดล	ดลชม	ชมลช	ลมชร
ครูพัฒน บัวทั้ง	ด้ร้ดล	ดลชม	รครม	รมชล	รมฟช	ดลชฟ	ครมฟ	ชฟมร
	ม้ร้ดล	ดลชม	รครม	รมชล	รมฟช	ฟมฟล	ชฟมฟ	ชฟมร

ประโยคที่ 4 ท่อน 1 ครูพัฒน บัวทั้ง ได้ใช้กลอนระนาดที่โดดเด่นในห้องที่ 6-7 ของเที่ยวกลับเพื่อตกแต่งทำนองมิให้ซ้ำกันกับเที่ยวแรก ด้วยการใช้กลอนฝาก ซึ่งทำให้กลอนมีลักษณะใกล้เคียงกัน เป็นกลอนที่แตกต่างกันออกไปและน่าสนใจมากขึ้น

ท่อน 1

ประโยคที่ 4	- รัดล	ดัลชม	- ร- ม	ลช-ล	- - ดัล	ดัลชม	ชมลช	ลมชร
ครูชัยยะ	มรดัล	ดัลชม	รกรม	รมชล	ชฟมฟ	ชรมฟ	ดรมฟ	ชฟมร
ทางมีศรี	ดัลล	ดัลชม	รกรม	รมชล	รมฟช	ดัลชฟ	ดรมฟ	ชฟมร

ครูชัยยะ ทางมีศรี ได้ใช้กลอน ระบายเอกที่มีความใกล้เคียงกัน แต่ได้ตกแต่งทำนองในห้องที่ 5 และ 6 ของเที่ยวกลับทำให้เกิดความแตกต่างกันระหว่างการแปรทำนองในเที่ยวแรกและเที่ยวกลับอย่างเห็นได้ชัดและทำนองดังกล่าวยังเป็นทำนองที่อยู่ในบันไดเสียง โด ถึงแม้จะมีการใช้เสียงจระบ่อครั้ง หากแต่เป็นเพียงการใช้เพื่อให้เกิดความสละสลวยของกลอนระนาดเท่านั้น

ท่อน 1

ประโยคที่ 5	- - - มี	- มี- มี	- ช- มี	- ร- ดัล	- ล- ช	ชช-ดัล	ดัล-ร	ร-มี
ครูเชื้อ ดนตรีรส	ชลทล	รมีมี	ดัลท	ดัลมรดัล	ทลชร	ชมรด	ทลชล	ทกรม
	ทลชล	ทกรม	ฟชลช	ฟมรด	ทชลท	ดลทด	รทกร	มกรม

ทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้น ของครูเชื้อ ดนตรีรส ในวรรคหน้าของเที่ยวแรกจะยึดทำนองหลักนำมาแปรเป็นทางระนาดเอก โดยเริ่มจากขึ้นเสียงที่ 5 คือ เสียง ซอล แล้วเคลื่อนที่ขึ้นไปหาเสียง มี ซึ่งเป็นลูกตกในห้องที่ 2 ก็หักทางลงในเสียงขึ้นที่ 1 ของลูกตกในห้องที่ 4 ตามทำนองหลัก ส่วนในวรรคหลังได้มีการแปรทำนองหลักมาเป็นทางระนาดเอก แต่ทิศทางของระนาดเอกจะลงต่ำ ซึ่งจะตรงข้ามกับทำนองหลักที่ทิศทางจะวิ่งขึ้นสูง เที่ยวที่ 2 วรรคแรกได้เริ่มวรรคเพลงที่เสียง ต่ำ คือเสียง จากโน้ตจร คือเสียง ที เนื่องได้บรรเลงต่อมาจากประโยคที่ 4 ซึ่งลูกตกท้ายประโยคจบที่เสียง เร ต่ำ เพื่อให้เห็นว่าประโยคที่ 5 กับประโยคที่ 4 สัมพันธ์กัน จึงเริ่มบรรเลงประโยคที่ 5 ด้วยเสียงต่ำ และได้นำเสียง ที ซึ่งเป็นโน้ตจร ในบันไดเสียง โด มาร่วมใช้เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและเป็นเสียงเชื่อมที่ช่วยให้กลอนขึ้นไปยังเสียงของลูกตกในท้ายประโยคได้

ท่อน 1

ประโยคที่ 5	- - - มี	- มี- มี	- ช- มี	- ร- ดัล	- ล- ช	ชช-ดัล	ดัล-ร	ร-มี
ครูสำราญ เกิดผล	ชลทล	ทลมี	ทลชม	ชมรด	ทลชม	ชมรด	ทลชล	ทกรม
	ลทชล	มชมรม	ดลท	ดมรด	ลชทล	ดทรด	รทรด	มชมรม

ทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้น ของครุตำราญ เกิดผล ในการแปรทำนองได้นำทำนองหลักมาแปรเป็นทางระนาดในเที่ยวแรกวรรคหน้า ทำนองหลักเสียงตกอยู่ที่เสียงขั้นที่ 1 คือ เสียงโดสูง แต่ทางระนาดที่แปรออกมาได้หักกลับลงมายังเสียง โด ต่ำ ในขั้นคู่ 8 ของทำนองหลัก และในเที่ยวหลังก็ยังคงนำทำนองในวรรคหน้า (2 ห้องหลังของวรรคหน้า) มาบรรเลงเชื่อมวรรคหลังอีก 2 ห้องเพื่อที่จะพาไปยังถูกตกท้ายประโยคคือ เสียง มี จึงทำให้มีลักษณะของวรรคหน้า เหมือนกับกลอนที่จบประโยคของวรรคหลัง และกลอนที่หมดวรรคหน้ากับกลอนที่ขึ้นต้นวรรคหลัง

ในเที่ยวที่ 2 กลอนระนาดจะวิ่งลงต่ำในวรรคหน้า เพื่อที่จะทำให้กลอนในวรรคหลังนั้นวิ่งย้อนกลับขึ้นมาเสียงสูง คือเป็นกลอนที่สับลงและขากลับกับสับขึ้น ทำให้เห็นถึงรูปแบบ

ท่อน 1

ประโยคที่ 5	--- มี	- มี -มี	- ช้ -มี	- ร้ - ค้	- ถ -ช	ชช -ค้	ค้ค้ -ร้	ร้ร้ -มี
ครุหิรัญ	ชมรด	ชดรม	ชดค้	ชมรด	ทชถท	คถทค	รทคธ	มคธม
กลั่นหอม	ชมรด	ชดรม	ชดค้	ชมรด	ทชถท	คถทค	รทคธ	มคธม

ทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้น ของครุหิรัญ กลั่นหอม ทั้งเที่ยวที่ 1 และเที่ยวที่ 2 บรรเลงเหมือนกัน ในวรรคหน้านั้นการแปรทำนองคงยึดบันไดเสียงเดียวกับทำนองหลักอยู่ (บันไดเสียงโด) จะไม่นำโน้ตจรเข้ามาร่วมด้วยเลย ถูกตกในแต่ละห้องนั้นจะมีถูกตกที่ตรงกับทำนองหลักเฉพาะในห้องที่ 2 4 และเท่านั้นในวรรคหลังได้มีการนำเอาโน้ตจร ในบันไดเสียง โด คือ เสียง ทีเข้ามาช่วยเชื่อมวรรคของกลอนในแต่ละห้องให้มีความต่อเนื่อง

ท่อน 1

ประโยคที่ 5	--- มี	- มี -มี	- ช้ -มี	- ร้ - ค้	- ถ -ช	ชช -ค้	ค้ค้ -ร้	ร้ร้ -มี
ครุพินิจ	ชลทค้	ร้มีมี	ค้ร้ท	ค้มีร้ค้	ทลชม	ชลทค้	ร้มีร้ค้	ทลชม
ฉายสุวรรณ	ทลชล	ทค้มี	ค้ร้ท	ค้มีร้ค้	ทลชม	ชลทค้	ร้มีร้ค้	ทลชม

ทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้น ของครุ พินิจ ฉายสุวรรณ ในเที่ยวแรก วรรคหน้า ได้แปรทำนองจากทำนองหลักให้มีเสียงตกท้ายห้องที่ 4 คือเสียงขั้นที่ 1 (เสียง โด) ตรงกับทำนองหลัก ส่วนในวรรคหลังทำนองหลักมีกระสวนทำนองวิ่งขึ้น แต่ครุพินิจ ได้แปรทำนองเป็นทางระนาดเอกให้มีการเคลื่อนที่วิ่งลง เพื่อที่จะเชื่อมประโยคที่ 5 กับประโยคที่ 6 ซึ่งเริ่มวรรคด้วยเสียงโดต่ำ ทำให้สะดวกแก่การบรรเลงในวรรคต่อไป

ส่วนในท่อนที่ 2 นั้นได้มีการเปลี่ยนลีลาใน 2 ห้องแรก ให้แตกต่างจากท่อนแรกเพื่อไม่
เห็นว่าบรรเลงซ้ำของเดิมแต่ตอนท้ายก็ได้้นำทางในท่อนแรกกลับมาบรรเลงเหมือนเดิมอีก

ท่อน 1

ประโยคที่ 5	--- มี	- มี -มี	- ช้ -มี	- รี่ - คั	- ถ -ช	ชช -คั	คัคั -รี่	รี่ -มี
พ.ท.เสนาะ	ชลทคั	ทลชม	ลชมร	ชมรด	ทชลท	คคทค	รทคร	มครม
หลวงสุนทร	ชลรค	มรชม	ลชคัค	ชมรด	ทชลท	คคทค	รทคร	มครม

ทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้น ประโยคที่ 5 ของ พ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร ในวรรคหน้า มี
รูปแบบการเคลื่อนที่วิ่งขึ้นในห้องเพลงที่ 1 และเคลื่อนที่ลงในห้องเพลงที่ 2 3 4 ในวรรคหลัง
ทำนองหลักมีการเคลื่อนที่วิ่งขึ้น ก็ได้มีการแปรทำนองให้มีลักษณะวิ่งขึ้นเหมือนทำนองหลัก แต่
บรรเลงในเสียงต่ำของทางระนาดเป็นไปแบบติดกัน แบบถูกใจ

ในท่อนที่ 2 วรรคหน้าก็ได้้นำเอาวรรคในท่อนแรกมาตกแต่งใหม่ โดยตัดโน้ตจร คือเสียง
ที่ ออก เพื่อแสดงให้เห็นว่าเป็นบันไดเสียง โด อย่างชัดเจน ส่วนในวรรคหลังนั้นยังคงนำวรรคหลัง
ของท่อนแรกมาบรรเลงต่อเช่นเดิม

ท่อน 1

ประโยคที่ 5	--- มี	- มี -มี	- ช้ -มี	- รี่ - คั	- ถ -ช	ชช -คั	คัคั -รี่	รี่ -มี
ผ.ศ.สงบศึก	ชมมม	ชมมม	ชลชม	ชมรด	ทชลท	คคทค	รทคร	มครม
ธรรมวิหาร	ชมมม	ชมมม	ชลชม	ชมรด	ทชลท	คคทค	รทคร	มครม

ทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้น ของ ผ.ศ. สงบศึก ธรรมวิหาร ได้แปรทำนองหลักเป็น
ทำนองระนาดเอก ทั้ง 2 ท่อนเหมือนกัน ในวรรคหน้าเสียงลูกตกในการแปรทำนองจะตรงกับ
เสียงของลูกตกในทำนองหลักทุกห้องเพลง ในวรรคนี้ จะใช้โน้ตในบันไดเสียง โด มาบรรเลงทั้ง
สิ้น จะไม่มีเสียงโน้ตนอกบันไดเสียงเลย ในวรรคหลังจึงได้เริ่มนำโน้ตจร ในบันไดเสียง โด คือ
เสียง ที เข้ามาช่วยเชื่อมวรรคเพลงให้มีความต่อเนื่อง และยังช่วงทำให้การเคลื่อนที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง
โดยไม่ข้ามเสียงเลย ส่วนเสียงของลูกตกในการแปรทำนอง ในวรรคหลัง จะตรงกับทำนอง
หลักในห้องที่ 2 3 4 ส่วนในห้องที่ 1 ของวรรคหลัง เสียงของลูกตกจะไม่ตรงกับทำนองหลัก แต่
เพื่อให้ทำนองระหว่างห้องที่ 1 กับห้องที่ 2 เชื่อมกัน จึงจำเป็นต้องให้ลูกตกในห้องที่ 1 เป็นเสียง
ของโน้ตจร คือเสียง ที

ท่อน 1

ประโยคที่ 5

ครูเผชิญ กองโชค

--- มี่	- มี่ - มี่	- ช้ - มี่	- รี่ - คี่	- ถ - ช	ชช - คี่	คี่คี่ - รี่	รี่รี่ - มี่
ทลชถ	ทดรม	ฟชลช	ฟมรด	ทชถท	ดลทด	รทดร	มดรม
ทลชถ	ทดรม	ฟชลช	ฟมรด	ทดรล	ทดรด	มรมด	รรมม

ทางระนาดเอกเพลงเป๊าะ 3 ชั้น ของครูเผชิญ กองโชค ในวรรคหน้าของเที่ยวแรกเริ่มวรรคหน้าด้วยเสียงต่ำ โดยวิ่งจากเสียงต่ำมายังลูกตกห้องที่ 2 แล้วจึงวิ่งย้อยลงมาเสียงต่ำจากห้องที่ 3 มายังห้องที่ 4 ลักษณะการเคลื่อนที่จะเคลื่อนที่แบบไม่ข้ามเสียงเลย การเคลื่อนที่เป็นแบบวงกลม โดยนำโน้ตจรในบันไดเสียง โด คือ เสียง ฟา ที มาเชื่อมในการเคลื่อนที่ ในวรรคหลังก็ยังคงใช้เสียงจร คือเสียงที่ มา ช่วยในการเคลื่อนที่ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ท่อน 1

ประโยคที่ 5

ร.อ.กิตติ

เกตุรา ร.น.

--- มี่	- มี่ - มี่	- ช้ - มี่	- รี่ - คี่	- ถ - ช	ชช - คี่	คี่คี่ - รี่	รี่รี่ - มี่
ชลรด	มรฟม	ชฟลช	ฟมรด	ทชถท	ดมรด	มชมร	มลชม
ชลทด	ทลชม	ดรมช	ฟมรด	ทชถท	ดลทด	รทดร	มดรม

ทางระนาดเอกเพลงเป๊าะ 3 ชั้น ของ ร.อ. กิตติ เกตุรา ร.น. ในวรรคหน้าของเที่ยวที่ 1 มีลักษณะการเคลื่อนที่เริ่มจากเสียง ซอล ต่ำ แล้วเคลื่อนที่ขึ้นแบบสับฟันปลา จากห้องที่ 1-3 แล้วจึงเคลื่อนที่ลงในห้องที่ 4 ในวรรคหน้านี้ได้นำเสียง ฟา ซึ่งเป็นโน้ตจรเข้ามาช่วย ส่วนในห้องที่ 2-4 ในวรรคหลังจะเห็นได้ว่าเริ่มกลับเข้ามาสู่บันไดเสียงโด ก็จะไม่มีการนำโน้ตจรเข้ามาเลย การเคลื่อนที่จะเคลื่อนที่ม้วนขึ้น 4

ในเที่ยวที่ 2 ก็ได้นำวรรคเพลงในเที่ยวแรกมาดัดแปลงให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชนิดหน่วย ในวรรคหลังก็มีลักษณะคล้ายกับเที่ยวแรก และยังคงนำโน้ตจรมาช่วยเชื่อมวรรคเพลงเหมือนเที่ยวแรก

ท่อน 1

ประโยคที่ 5

ครูณัฐพงษ์

โสวัตร

--- มี่	- มี่ - มี่	- ช้ - มี่	- รี่ - คี่	- ถ - ช	ชช - คี่	คี่คี่ - รี่	รี่รี่ - มี่
ดรมช	รมชถ	ทลชถ	ทคี่รคี่	ทลชร	ชมรด	ทลชถ	ทดรม
ทลชถ	ทดรม	รชถท	คี่มี่รคี่	ทลชร	ชมรด	ทลชถ	ทดรม

ลักษณะทางระนาบเอกซึ่งแปรมาจากทำนองหลัก จะมีลักษณะเคลื่อนที่ขึ้นไปยังลูกในชั้นเสียงที่ 1 คือเสียง โด ส่วนในวรรคหลัง จะมีลักษณะการเคลื่อนที่ลงในห้องที่ 1 2 และห้องที่ 3 4 จึงเคลื่อนที่ขึ้น กลับมายังลูกตกของทำนองหลักคือ เสียง มี ในห้องเพลงที่ 4 ในเที่ยวแรกนี้ ได้นำโน้ตจอร์โนบันไดเสียง โด คือ เสียง ที มาช่วยเชื่อมวรรคเพลงให้มีความกลมกลืน ลูกตกที่ตกตรงกับทำนองหลักมีห้องที่ 4 6 8

ในเที่ยวที่ 2 วรรคหน้าลักษณะการเคลื่อนที่ก็ยังคงเคลื่อนที่ขึ้น แต่ลูกตกในห้องที่ 2 จะตรงกับลูกตกในทำนองหลัก ส่วนในวรรคหลัง นั้นจะบรรเลงเหมือนในเที่ยวแรก

ท่อน 1

ประโยคที่ 5

ครูพัฒน บัวทั้ง

--- มี	- มี -มี	- ช้ -มี	- ร้ - ค้	- ถ -ช	ชช-ค้	ค้ค้-ร้	ร้ร้-มี
ชลทค	ทครม	ฟชลช	ฟมรด	ทชลท	คคทค	รทคค	มครม
ทลชค	ทค้รมี	ค้รลท	ค้มีรค้	ทชลท	คคทค	รทคค	มครม

การแปรทำนองหลักมาเป็นทางระนาบเอกของครูพัฒน บัวทั้ง จะยึดแบบการเคลื่อนที่ของทำนองหลัก เป็นเกณฑ์ และเริ่มประโยคที่ 5 จากเสียงต่ำ เนื่องจากลูกตกในวรรคที่ 4 นั้น ได้จบลงที่เสียง โด ต่ำ ในวรรคหลังก็ดำเนินทางจากเสียงต่ำที่ต่อจากวรรคหน้า โดยใช้โน้ตเสียง ที่เป็นโน้ตเชื่อมวรรคหน้ากับวรรคหลัง ส่วนโน้ตจอร์โนทั้งเสียง ฟา ที เข้ามาช่วยให้ทำนองระนาบดำเนินไปอย่างน่าฟังและเกิดจุดเด่น ของกลอนมากขึ้นด้วย

ในเที่ยวที่ 2 การแปรทำนองก็ยังยึดแบบในเที่ยวแรกอยู่ ในวรรคหน้าได้มีการตกแต่งกลอนให้ไม่ซ้ำกับการบรรเลงในเที่ยวแรก และได้ตัดโน้ตจอร์โน คือ โน้ตเสียง ฟา ออก และในวรรคหลังจึงบรรเลงเหมือนกับวรรคหลังในเที่ยวแรก

ท่อน 1

ประโยคที่ 5

ครูชัยยะ

ทางมีศรี

--- มี	- มี -มี	- ช้ -มี	- ร้ - ค้	- ถ -ช	ชช-ค้	ค้ค้-ร้	ร้ร้-มี
ทลชค	ทครม	ฟชลช	ฟมรด	ทชลท	คคทค	รทคค	มครม
ชลทค	ทครม	ฟชลช	ฟมรด	ทชลท	คคทค	ทลชค	ทครม

การแปรทำนองของครูชัยยะ ทางมีศรี ในเที่ยวแรก วรรคแรก เริ่มดำเนินทางจากเสียงต่ำ โดยโน้ตจอร์โนบันไดเสียง โด คือ เสียง ที เชื่อมระหว่างประโยคที่ 4 และ 5 ให้เชื่อมกัน และเป็นวรรคหลัง ก็เริ่มดำเนินทางจากเสียงที ซึ่งต่อจากเสียงที่จบในวรรคหน้าคือ เสียง โด ซึ่งเสียง ที ที่เริ่มนั้นเป็นโน้ตจอร์โนบันไดเสียง โด

ท่อน 1

ประโยคที่ 6

ครูเชื้อ คนตรีรส

- ธรรม	- ช-ล	- ค-ล	- ช-ม	- ช-ค	- ร-ม	- ช-ม	- ร-ค
ครคม	รมชล	ทคร์ค	ทลชค	รมฟช	ลมชล	ครมร์	ชมร์ค
ครคม	รมชล	ทคร์ค	ทลชค	รมฟช	ลมชล	ทลชท	คมร์ค

การแปรทำนองของครูเชื้อ คนตรีรส เป็นการแปรทำนอง ตามลักษณะทำนองหลัก คือ ลักษณะของการเคลื่อนที่ ซึ่งทางระนาบเอกจะเคลื่อนที่ตามทำนองหลักทุวรรค ทั้งวรรคหน้า และวรรคหลัง การใช้โน้ตจรั ก็คงมีคือนำโน้ตเสียง ที ฟา เข้ามาช่วยในการเชื่อมประโยค ถูกตกของวรรคหน้าในห้องที่ 4 จะไม่ตรงกับทำนองหลัก เพราะในวรรคนี้เอง ครูเชื้อ คนตรีรสได้คิดทำนองที่เรียกว่า ลูกฝากเพื่อเชื่อมวรรคหน้า กับวรรคหลังให้ฟังดูว่า เป็นวรรคเพลงที่ติดกัน

ในท่อนที่ 2 ก็ยังคงใช้กลอนระนาบเหมือนท่อนแรก แต่มีการเปลี่ยนในห้องเพลงที่ 7 8 โดยนำเสียง ที มาช่วย แสดงให้เห็นว่าเป็นวรรคเพลงที่หมดวรรคแล้ว

ท่อน 1

ประโยคที่ 6

ครูสำราญ เกิดผล

- ธรรม	- ช-ล	- ค-ล	- ช-ม	- ช-ค	- ร-ม	- ช-ม	- ร-ค
ครมช	รมชล	ทลชล	ทคร์ม	รคิลช	คิลชม	ลชมร	ชมรค
ชรชม	ลชทล	คทร์ค	ทลชม	รคิลช	มรคช	ลทคร	ชมรค

การแปรทำนองของครูสำราญ เกิดผล ในท่อนแรกลักษณะของกลอนระนาบ ในวรรคหน้า จะมีลักษณะเคลื่อนที่ขึ้นและในวรรคหลังจะมีลักษณะเคลื่อนที่ลง จะมีเสียงจรั คือเสียง ที มาช่วยเชื่อมวรรคเพลงในห้องที่ 3 4

ในท่อนที่ 2 ในวรรคแรกจะมีลักษณะสับฟันปลา ห้องเพลงที่ 1 2 3 จะมีลักษณะเคลื่อนที่ขึ้นในห้องที่ 4 จะเคลื่อนที่ลง ในวรรคหลังในห้องเพลงที่ 2 แสดงให้เห็นถึงการข้ามเสียงถึง 3 เสียง เพื่อจะบรรเลงเสียง ซอล (ต่ำ) ให้ต่อเนื่องมายังห้องเพลงที่ 3 แสดงถึงการหมดวรรคในห้องที่ 4

ท่อน 1

ประโยคที่ 6

ครูหิรัญ

กลิ่นหอม

- ธรรม	- ช-ล	- ค-ล	- ช-ม	- ช-ค	- ร-ม	- ช-ม	- ร-ค
ครคม	รมชล	ทคร์ค	ทลชม	ชลทค	ทลชม	ครมล	ชมรค
ครคม	รมชล	ทคร์ค	ทลชม	ชลทค	ทคร์ม	คร์ลท	คมร์ค

การแปรทำนองของครุหิรัญ กลั่นหอม ในเที่ยวแรก วรรคหน้า การเคลื่อนที่เป็นไปตามทำนองหลักทุกประการ ได้นำโน้ตจรเข้ามาช่วยดำเนินทำนองให้ติดต่อ ส่วนในวรรคหลังนั้นแสดงให้เห็นในห้องที่ 1 3 การเคลื่อนที่จะขึ้น และในห้องที่ 2 4 การเคลื่อนที่จะเคลื่อนที่ลง จะแสดงให้เห็นว่ากลอนระนาดนั้นจะบรรเลงเป็นคู่ๆ

ส่วนในเที่ยวที่ 2 ในวรรคแรกยังคงนำทางระนาดในเที่ยวที่ 1 มาบรรเลงทั้ง วรรค ส่วนวรรคหลังได้มีการตกแต่งทำนองในห้องที่ 2 4 ให้แตกต่างจากเที่ยวแรก แต่บันไดเสียงยังคงเป็นบันไดเสียง โด

ท่อน 1

ประโยคที่ 6

ครุ หิ นิจ ฉาย
สุวรรณ

-ดรม	-ช-ล	-ค-ล	-ช-ม	-ช-ค	-ร-มี	-ช-มี	-ร-ค
ดรม	รมชล	ทคร์ค	ทลชค	รมฟช	ลมชล	ทลชช	คมีร์ค
ดรม	รมชล	ทคร์ค	ทลชค	รมฟช	ลมชล	ทลชช	คมีร์ค

การแปรทำนองของครุหิณิจ ฉายสุวรรณ การแปรทำนองยังคงยึดการเคลื่อนที่ตามทำนองหลักอยู่ ได้มีการฝากวรรคเพลงไว้ในห้องที่ 4 ของวรรคแรก ให้สัมพันธ์กับห้องที่ 1 ของวรรคหลัง การใช้เสียงจรคือเสียง ฟา และเสียง ที นำมาใช้ในการเชื่อมระหว่างโน้ตในบันไดเสียงกันให้ฟังดูสนิทสนม

ในเที่ยวที่ 2 นั้นได้บรรเลงเหมือนกับในเที่ยวแรกทุกประการ

ท่อน 1

ประโยคที่ 6

พ.ท.เสนาะ
หลวงสุนทร

- ดรม	- ช -ล	- ค -ล	-ช-ม	-ช-ค	-ร-มี	-ช-มี	-ร-ค
ดรมช	รมชล	คร์คค	คคชม	รคคช	คคชม	ลชมร	ชมรด
ดรม	รมชล	ทคร์ค	ทลชม	ชมรด	ชดรม	ชลชม	ชมรด

การแปรทำนองของ พ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร ในวรรคแรก เป็นการเคลื่อนที่ของทำนองยังคงเป็นไปตามทำนองหลักทุกประการ ส่วนในวรรคหลังนั้นได้มีการแปรทำนองให้เคลื่อนที่ลง มาสู่ลูกตกชั้นที่ 1 คือเสียง โด เสียงที่ใช้ในการแปรทำนองจะอยู่ในบันไดเสียง โด ทั้งหมด ไม่มีเสียงจรเลย

ในเที่ยวที่ 2 นั้นวรรคแรกก็ยังคงเหมือนในเที่ยวแรก แต่มีการตกแต่งทำนองโดยการนำเสียง ที ซึ่งเป็นโน้ตจรมาให้โดดเด่นมากยิ่งขึ้น ในวรรคหลังคงใช้แต่เสียงที่อยู่ในบันไดเสียงโดเท่านั้นและห้องที่ 3 4 ยังแสดงให้เห็นถึงการจบอย่างสมบูรณ์

ท่อน 1

ประโยคที่ 6

ผ.ศ.สงบศึก

ธรรมวิหาร

-ดรม	-ช-ถ	-ค้-ถ	-ช-ม	-ช-ค้	-ร้-มี	-ช้-มี	-ร้-ค้
รดรม	รมชถ	ค้ร้ค้ถ	ค้ถชม	ชถทค้	ทค้ร้มี	ค้ร้ถท	ค้มีร้ค้
รดรม	รมชถ	ค้ร้ค้ถ	ค้ถชม	ชถทค้	ทค้ร้มี	ค้ร้ถท	ค้มีร้ค้

การแปรทำนองของ ผ.ศ. สงบศึก ธรรมวิหาร เป็นการแปรทำนองที่เหมือนกันทั้งสองเที่ยว โดยในวรรคหน้า เป็นการแปรทำนองที่ใช้เพียง เสียง โด เร มี ซอล และลา ที่เป็นเสียงโด ต่อเมื่อแปรทำนองไปถึงวรรคหลัง จึงมีการใช้เสียง ที ซึ่งเป็นเสียงจรของบันไดเสียง โด มาเป็นส่วนประกอบของการแปรทำนอง แต่การแปรทำนองดังกล่าว ยังเป็นทำนองเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง โด เช่นเดิม

ท่อน 1

ประโยคที่ 6

ครูเผชิญ

กองโชค

-ดรม	-ช-ถ	-ค้-ถ	-ช-ม	-ช-ค้	-ร้-มี	-ช้-มี	-ร้-ค้
ดรม	รมชถ	ทมีร้ค้	ทถชค	รมฟช	ถมชถ	ทถชท	ค้มีร้ค้
ดรม	รมชถ	มีร้ค้ช	ค้ถชม	ชช-ค้	-ร้-มี	ช้ล้ชมี	-ร้-ค้

ครูเผชิญ กองโชค ได้แปรทำนองในประโยคที่ 6 ทั้งเที่ยวแรกและเที่ยวกลับที่มีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงโดยเที่ยวแรก ครูเผชิญได้ใช้การตีข้ามเสียง 3 เสียง ในลักษณะกลอนกระโดดจากเสียง ที ไปเสียง มี ในห้องที่ 3 และยังมีการฝากลูกตก จากเสียงมีในทางฆ้องวงใหญ่ เป็นเสียง โด ในห้องที่ 4 สำหรับการแปรทำนองในเที่ยวกลับ เป็นการบรรเลงในลักษณะกรอ เพื่อสะดวกแก่การถอนจังหวะและเป็นการแสดงถึงการจบท่อนเพลง

ท่อน 1

ประโยคที่ 6

ร.อ.กิตติ

เกตรา ร.น.

-ดรม	-ช-ถ	-ค้-ถ	-ช-ม	-ช-ค้	-ร้-มี	-ช้-มี	-ร้-ค้
รดรม	ชถทค้	มีมีร้ค้	ทถชม	ร้ค้ถช	มรดช	ถทค้	ชมรด
ชรมช	ถมชถ	ทค้ร้ค้	ทถชค	รมลช	มรดช	ถทค้	ชมรด

การแปรทำนองเรือเอกกิตติ เกตรา ร.น. ในประโยคที่ 6 ได้เกิดการบรรเลงลักษณะกลอนฝาก ในหลายตำแหน่ง ที่ชัดเจนที่สุดคือห้องที่ 4 ของการบรรเลงเที่ยวกลับที่เปลี่ยนจากลูกตกเสียงมีของฆ้องวงใหญ่ เป็นเสียง โด และยังมีการฝากเพื่อดำเนินทำนองขึ้นจากเสียงต่ำขึ้นมาเสียงสูงในห้องที่ 6-7 ของทั้งสองเที่ยวอีกด้วย

ท่อน 1

ประโยคที่ 6

ครูณัฐพงษ์

โต้วตร

-กรม	-ช-ล	-ค-ล	-ช-ม	-ช-ค	-ร-ม	-ช-ม	-ร-ค
รกรม	รชล	ทคร์ค	ทลชม	ชลทค	ทคร์ม	คร์ลท	ค่มรค
รกรม	รชล	คร์คค	-ช-ม	-ชชค	-ร-ม	ชค่ม	-ร-ค

ครูณัฐพงษ์ โต้วตร ได้แปรทำนองในประโยคที่ 6 ท่อน 1 ไว้อย่างสมบูรณ์ คือเที่ยวแรกเป็นทำนองเก็บทั้งประโยค ที่มีทิศทางเป็นทิศทางขึ้น และเที่ยวกลับเป็นการบรรเลงที่ถอนจังหวะด้วยการกรอในวรรคหลังซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงการจบท่อนอย่างชัดเจน

ท่อน 1

ประโยคที่ 6

ครูพัฒน์ บัวท่ง

-กรม	-ช-ล	-ค-ล	-ช-ม	-ช-ค	-ร-ม	-ช-ม	-ร-ค
รกรม	รชล	ทคร์ค	ทลชม	รชล	ชลคร์	มรคค	ค่มรค
กรมช	รชล	ทคร์ค	ทลชม	รชล	ชลคร์	มรคค	ลช-ค

การแปรทำนองของครูพัฒน์ บัวท่ง ในประโยคที่ 6 เป็นการแปรทำนองที่ใกล้เคียงกันมาก โดยแตกต่างกันเพียงห้องที่ 1 2 และ 8 และที่สำคัญในห้องที่ 8 ของเที่ยวกลับนั้น ได้ใช้เทคนิคการบรรเลงยกจังหวะ เพื่อเป็นการแสดงถึงความเป็นประโยคสุดท้ายและจะมีการบรรเลงต่อได้อย่างชัดเจน

ท่อน 1

ประโยคที่ 6

ครูชัยยะ ทางมีศรี

-กรม	-ช-ล	-ค-ล	-ช-ม	-ช-ค	-ร-ม	-ช-ม	-ร-ค
รกรม	รชล	ทคร์ค	ทลชม	ชลทค	ทลชม	ฟชลช	ฟมรค
กรมช	ลชล	ทคร์ค	ทลชค	รฟช	ลชล	คร์มร	คค-ค

ครูชัยยะ ทางมีศรี ได้ใช้กลอนระนาดเอกเป็นประโยคที่ 6 ที่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน แต่ที่โดดเด่นมากที่สุดคือการยกจังหวะในห้องที่ 8 ของเที่ยวกลับ สำหรับการแปรทำนองในประโยคนี้ยังคงเป็นทำนองเพลงที่อยู่ในบันไดเสียงโด เช่นเดิม

ท่อน 2

ประโยคที่ 1

ครูเชื้อ คนตรีรส

---ร้	-ม่ม่ม	---ซ้	-ม่ม่ม	---ร้	-ม่-ม่	-ร้-ม่	-ม่-ม่
---ร้	ม่ม่ม่ม	---ซ้	ม่ม่ม่ม	ทชลท	ค่ม්ර្	ทล්ර្	ทลชม
ชลทค้	ร่ม่ม่ม	ร้ค้ทล	ชมมม	ดลทท	คมรด	ทลชล	ทดรม

การแปรทำนองของครูเชื้อ คนตรีรสในวรรคแรกของท่อนแรก นั้นยึดหลักการขึ้นต้น โดยยึดทำนองหลักเป็นสำคัญ แต่จะเพิ่มพยางค์ในท้องที่ 2 4 ให้มีมากกว่าทำนองหลัก 1 ตัวโน้ต ในวรรคหลังนั้นได้นำโน้ตจรในบันไดเสียง โด มาช่วยพาให้ทำนองเคลื่อนที่ไปยังเสียงของลูกตก ในทำนองหลักการเคลื่อนที่จะเคลื่อนที่ขึ้นสูงแต่ทำนองซึ่งแปรแล้วจะเคลื่อนที่ลงเสียงต่ำ เพื่อที่จะทำการเชื่อมกับวรรคต่อไป

เที่ยวที่ 2 วรรคหน้ายังคงยึดลูกตกในท้องที่ 2 4 โดย 2 ห้องแรกมีการแปรทำนองให้ทำนองมีลักษณะเคลื่อนที่ขึ้น แต่ 2 ห้อง หลังทำนองจะมีลักษณะเคลื่อนที่ลง ส่วนในวรรคหลังจะดำเนินทำนองในช่วงเสียงต่ำทั้งหมด เพราะเนื่องมาจากวรรคหน้าที่เสียงตกได้ลงมาตกยังเสียงต่ำ ในเที่ยวนี้ก็ยังคงนำโน้ตจร (ท) มาช่วยเชื่อมเสียงในบันไดเสียง (โด)

ท่อน 2

ประโยคที่ 1

ครูตำราญ เกิดผล

---ร้	-ม่ม่ม	---ซ้	-ม่ม่ม	---ร้	-ม่-ม่	-ร้-ม่	-ม่-ม่
---ร้	ม่ม่ม่ม	---ซ้	ม่ม่ม่ม	ค่ม්ර្	ร้ค้ทล	ทค්ර្	ทลชม
ทชลท	ค้ลทค้	ร้ทค්ර្	ม้ค්ර่ม	ค่ม්ර្	ร้ค้ทล	ทค්ර្	ทลชม

การแปรทำนองของครูตำราญ เกิดผล ในเที่ยวแรก วรรคหน้าคงให้เป็นถึงวรรคขึ้นต้น เพลงที่บรรเลง คล้ายกับทางฆ้อง ส่วนในวรรคหน้านั้นถึงแม้ทำนองหลักจะเคลื่อนที่ขึ้นเสียงสูงก็ตาม แต่การแปรทำนองในที่นี้มีการเคลื่อนที่ลงเพื่อได้เสียงต่อไปของประโยคที่ 2 จะได้บรรเลงต่อไปได้อย่างกลมกลืน

เที่ยวที่ 2 ได้ทำเป็นทางเก็บทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ในวรรคหน้านั้นทำนองจะเคลื่อนที่ขึ้น เช่นเดียวกับทำนองหลัก ส่วนในวรรคหลังนั้นจะคล้ายกับในเที่ยวแรก

การนำโน้ตจรมาใช้นั้นมีโน้ตเสียง ที ที่เข้ามาทำหน้าที่เพิ่มความสมบูรณ์ของประโยคให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ท่อน 2

ประโยคที่ 1

ครูหิรัญ

กลั่นหอม

---รื	-มืมื	---ซื	-มืมื	---รื	-มื-มื	-รื-มื	-มื-มื
---รื	มืมืมื	---ซื	มืมืมื	ซลทคื	ทคืคืคื	มืรืคืคื	ซมมม
ซซซซ	ซซซซ	คืคืคื	ซซซซ	รรมซ	ทคืรืคื	ทลรืคื	ทลซม

การแปรทำนองของครูหิรัญ กลั่นหอม ในวรรคหน้าของเที่ยวแรกยังคงยึดทำนองหลักในการแปรทำนอง ในวรรคหลังนั้นจะใช้เสียง ที ซึ่งเป็นโน้ตจรัสเป็นเสียงเชื่อมเสียงอื่น ในห้องที่ 2 และในห้องที่ 3 4 ทำนองจะเคลื่อนที่ลงต่างจากการเคลื่อนที่ของทำนองหลัก ก็เพื่อความสลับพันซ์ ในการที่จะบรรเลงในวรรคต่อไป คือเสียง ซอล (กลาง)

ในเที่ยวที่ 2 เที่ยวแรกได้มีการแปรทำนองโดยในห้องที่ 1 จะขึ้นเสียง ซอล 3 ครั้งแล้วตกเสียง เร ห้องที่ 2 ก็ยังขึ้นเสียง ซอล อีก แต่เป็นเสียงตกเป็น มี ในห้องที่ 3 ซึ่งเปลี่ยนเสียงขึ้น คือจะขึ้นเสียง โด แล้วกลับมาตกเสียง เร เหมือนห้องแรก และห้องที่ 4 จะบรรเลงเหมือนห้องที่ 2 ในวรรคหลัง นำทำนองในเที่ยวแรกมาตกแต่ แต่ลักษณะการเคลื่อนที่ขยับเหมือนเดิม

ท่อน 2

ประโยคที่ 1

ครูพินิจ

ฉายสุวรรณ

---รื	-มืมื	---ซื	-มืมื	---รื	-มื-มื	-รื - มื	-มื-มื
ซลทคื	รืมืมื	รืคืทล	ซมมม	รซลท	คืมืรืคื	ทลรืคื	ทลซม
ซลทคื	รืมืมื	รืคืทล	ซมมม	รรมซ	ทคืคืคื	ทลรืคื	ทลซม

การแปรทำนองของครูพินิจ ฉายสุวรรณ ในวรรคหน้าจะเป็นการบรรเลงเก็บโดยจะยึดเสียงตกในห้องที่ 2 4 ตามทำนองหลัก ทิศทางการเคลื่อนที่ที่จะเคลื่อนที่ขึ้นใน 2 ห้องแรก และเคลื่อนที่ลงใน 2 ห้องหลัง ในวรรคหลังก็ยังคงนำทำนองในวรรคหน้ามาตกแต่

เที่ยวที่ 2 การแปรทำนองยังคงนำรูปแบบการแปรทำนองในเที่ยวแรกมาตกแต่ทั้งประโยคทั้งทิศทางการเคลื่อนที่ และเสียง ในประโยคนี้ครูพินิจ ได้นำเสียงจรัสในบันไดเสียง โด คือเสียง ที มาช่วยเชื่อมตัวโน้ตในบันไดเสียง โด ให้เกิดความโดดเด่น เช่นในห้องที่ 2 ของวรรคหลัง เที่ยวหลังจะใช้โน้ตเสียง ที เชื่อมไปยังเสียง โด

ท่อน 2

ประโยคที่ 1

พันโทเสนาะ

หลวงสุนทร

---รื	-มืมื	---ซื	-มืมื	---รื	-มื-มื	-รื-มื	-มื-มื
ทซลท	คลทค	รทค	มค	ทซลท	คืลทค	รืมืรืคื	ทลซม
ทซลท	คืลทค	รืทค	มค	ซลทค	รืลทค	รืทค	มค

การแปรทำนองของ พ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร ในเที่ยวที่ 1 วรรคหน้าเป็นการเคลื่อนที่จากต่ำไปสูง โดยเคลื่อนเป็นกลอนพ่น และในวรรคหลัง ก็ดำเนินทำนองเดียวกับวรรคหน้าแต่บรรเลงในระดับเสียงที่สูงกว่าชั้น คู่ 8

ในเที่ยวที่ 2 ก็ดำเนินทำนองเช่นเดียวกับเที่ยวแรก แต่ในห้องเพลงที่ 5 ของเที่ยวหลังได้มีการตกแต่งทำนองเล็กน้อย

บันไดเสียงที่ใช้ก็คงเป็นบันไดเสียง โด แต่ได้มีการนำโน้ตจรรในบันไดเสียง มาช่วยในการเชื่อมโน้ตในบันไดเสียงโดให้มีความสมบูรณ์ของบทกลอนยิ่งขึ้น

ท่อน 2

ประโยคที่ 1	---ริ	-มิมมี	---ซ้	-มิมมี	---ริ	-มิ-มิ	-ริ-มิ	-มิ-มิ
ผ.ศ.สงบศึก	---ริ	มิมมี	---ซ้	มิมมี	ชลทค	ทคคค	ทคคค	ทลชม
ธรรมวิหาร	ชลทค	ริมมี	รคคค	ชมมม	รมชล	ทคคค	ทคคค	ทลชม

การแปรทำนองของ ผ.ศ. สงบศึก ธรรมวิหาร ในเที่ยวแรก วรรคหน้า ยังคงยึดทำนองหลักในการแปรทำนองอยู่ ส่วนในวรรคหลัง ได้มีการแปรทำนองเป็นทางเก็บ โดยใช้เสียง ที เป็นโน้ตจรรมาช่วยเชื่อมเสียงไปยังเสียง โด ในห้องที่ 1 2 3 และใช้เสียง ที เชื่อมเสียง ลา ในห้องที่ 4

เที่ยวที่ 2 วรรคหลังได้แปรทำนองเป็นทางเก็บ ซึ่งทิศทางการเคลื่อนที่จะแตกต่างจากทำนองหลัก โดยทำนองที่แปรแล้ว จะเคลื่อนที่ลง เสียง มี เพื่อจะทำให้การบรรเลงในวรรคหลังที่เริ่มด้วยเสียง เร นั้นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ส่วนในวรรคหลังนั้นก็ได้ออกทำนองจากเที่ยวแรก คือในห้องที่ 1 ให้เริ่มด้วยเสียงเร คือ ต่อจากลูกตกของวรรคแรกนั่นเอง

ท่อน 2

ประโยคที่ 1	---ริ	-มิมมี	---ซ้	-มิมมี	---ริ	-มิ-มิ	-ริ-มิ	-มิ-มิ
ครูเชษฐ กงโซค	---ริ	มิมมี	---ซ้	มิมมี	---ริ	มิมมี	-ริ-ซ้	มิมมี
รชลท	คคคค	คคคค	คคคค	คคคค	คคคค	คคคค	คคคค	คคคค

การแปรทำนองของครูเชษฐ กงโซค เริ่มต้นประโยคที่ 1 เที่ยวแรก ด้วยการบรรเลงลักษณะที่เป็นวรรคขึ้นต้น โดยยึดทำนองหลักมาบรรเลง ในวรรคหลังก็ยังคงยึดทำนองหลักมาแปรทำนองโดยเพิ่มเสียง ซอล ในห้องที่ 3 เพิ่มจากทำนองหลัก ในเที่ยวนี้ไม่ได้มีการนำโน้ตจรรมาช่วยอยู่ด้วยเลย

ส่วนในเที่ยวที่ 2 วรรคแรก แสดงถึงการแปรทำนองโดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองที่แตกต่างไปจากทำนองหลัก คือ ทำนองซึ่งแปรแล้วจะเคลื่อนที่ลง ในวรรคหลัง ก็ยังคงเป็นการที่ทำนองยังคงเคลื่อนที่ลง ในห้องที่ 1 2 ส่วนในห้องที่ 3 4 เริ่มที่จะเคลื่อนที่กลับแล้ว

จุดสนใจของประโยคนี้คือ การบรรเลงทำนองที่เรียกว่า การบรรเลงทั่วพื้น คือ ระดับเสียงสูงสุดที่บรรเลงคือ (ในห้องที่ 2) และเสียงต่ำสุดคือเสียง ซอล (ในห้องที่ 7) การบรรเลงจะเป็นการบรรเลงแบบเรียงเสียงเป็นส่วนมาก ในที่นี้ได้นำโน้ตจรัสทั้งเสียง ฟา ที มาช่วยทำให้ประโยคสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ท่อน 2

ประโยคที่ 1

เรือเอกกิตติ

เกตรา

--- รี่	- ม่ม่ม	--- ซี่	- ม่ม่ม	--- รี่	- มี่ - มี่	- รี่ - มี่	- มี่ - มี่
รมชล	ค่ม්ර្	ทค්ර្	ทลชม	ฟชลช	ฟมรด	ทลชล	ทดรม
ทชลท	คตทค	รทดร	มดรม	ลชคค	ชมรด	รมชร	มดรม

การแปรทำนองของ ร.อ. กิตติ เกตรา ร.น. ในเที่ยวจะคล้ายกับการแปรทำนองของครูเผชญ กองโชคในเที่ยวที่ 2 ซึ่งจะแตกต่างเพียงบางแห่งของวรรคหน้า ส่วนวรรคหลังนั้นเหมือนกัน

ในเที่ยวที่ 2 จะเริ่มบรรเลงจากเสียง ที เนื่องด้วยเสียงตกของประโยคที่ 4 นั้นตกเสียงโดต่ำ จึงจำเป็นที่โน้ตตัวแรกของประโยคที่ 1 ในเที่ยวที่ 2 นั้นต้องอยู่ในระดับเสียงที่ใกล้เคียงกัน

ท่อน 2

ประโยคที่ 1

ครูณัฐพงษ์

โสวัตร

--- รี่	- ม่ม่ม	--- ซี่	- ม่ม่ม	--- รี่	- มี่ - มี่	- รี่ - มี่	- มี่ - มี่
--- รี่	ม่ม่ม่ม	--- ซี่	ม่ม่ม่ม	ค้ลชร	ชมรด	ทลชล	ทดรม
ทลชร	ชลทค	ร่ม්ර្	ทลชม	ฟชลช	ฟมรด	ทลชล	ทดรม

การแปรทำนองของครูณัฐพงษ์ โสวัตร เริ่มด้วยรูปแบบของการขึ้นต้นเพลงโดยจะมีรูปแบบต่าง ๆ ลักษณะคล้ายทางฆ้อง (ทำนองหลัก) ในวรรคหลังนั้น เริ่มแปลทำนองเป็นทางเก็บ โดยยึดบันไดเสียง โด เป็นหลักแต่ได้นำโน้ตจรัสคือ โน้ตเสียง ที มาช่วยเชื่อมระหว่างเสียง ในห้องที่ 3 และ 4

เที่ยวที่ 2 นั้น ครูณัฐพงษ์ได้แปรทำนอง ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับการแปรทำนองของครูเผชญ กองโชคและ ร.อ. กิตติ เกตรา ร.น.

ท่อน 2

ประโยคที่ 1

ครูพัฒนา บัวทั้ง

--- ร	- ม่ม่ม	--- ช	- ม่ม่ม	--- ร	- ม -ม	- ร -ม	- ม -ม
--- ร	ม่ม่ม	--- ช	ม่ม่ม	ค่มรค	มรคค	รคคช	คคชม
ทชทท	คคทค	รทคค	มคคค	รชทท	ค่มรค	ทคคค	ทคชม

การแปรทำนองของครูพัฒนา บัวทั้ง การบรรเลงลักษณะขึ้นต้นวรรคเพลง โดยการบรรเลงที่มีลักษณะคล้ายทางฆ้อง ส่วนในวรรคหลังนั้นเริ่มแปรเป็นทำนองเก็บ ซึ่งในที่นี้จะสังเกตได้ว่าครูพัฒนา มิได้ใช้โน้ตจรเข้ามาร่วมด้วยเลย ซึ่งจะแตกต่างจากครูท่านอื่น

แต่ส่วนในท่อนที่ 2 เริ่มมีการนำโน้ตจรเข้ามาร่วม เพื่อช่วยให้ทำนองในท่อนที่ 2 นี้เปลี่ยนแปลงไปจากทำนองในท่อนแรก

ท่อน 2

ประโยคที่ 1

ครูชัยยะ

ทางมีศรี

--- ร	- ม่ม่ม	--- ช	- ม่ม่ม	--- ร	- ม -ม	- ร -ม	- ม -ม
--- ร	ม่ม่ม	--- ช	ม่ม่ม	ทชทท	ค่มรค	ทคคค	ทคชม
ชคคค	ร่ม่ม	รคคค	ชคคค	คคคค	คคคค	ทคคค	ทคชม

การแปรทำนองของครูชัยยะ ทางมีศรี ในท่อนแรก วรรคหน้า แสดงให้เห็นถึงวรรคขึ้นเพลงอย่างเห็นได้ชัด โดยยึดรูปแบบทำนองหลัก ส่วนวรรคหลังนั้นเริ่มเป็นทำนองเก็บที่เคลื่อนที่ลงต่ำ เพื่อที่จะเชื่อมกับประโยคต่อไป

ในท่อนที่ 2 เป็นการขึ้นเสียงตามลักษณะลูกเต๋าของทำนองหลักคือ เสียงมีซึ่งในท่อนที่ 2 จะตกเสียง มี สูง และในท่อนที่ 4 จะตกเสียง มี ต่ำ และในวรรคหลัง 2 ห้องแรกก็ยังคง ขึ้นเสียงลักษณะลูกเต๋าเหมือนในวรรคหน้า แต่ได้เป็นเสียงเป็นเสียง โค และใน 2 ห้องหลังก็ได้มีการเปลี่ยนลักษณะของการเคลื่อนที่ลงมาเพื่อหาลูกตกเดียวกับทำนองหลัก

ท่อน 2

ประโยคที่ 2

ครู เชื้อ ดนตรีรส

--- ค	ค ค-ร	ร ร -ม	ม ม-ช	-- คค	คคคค	คคคค	คคคค
คคคค	คคคค	คคคค	คคคค	คคคค	คคคค	คคคค	คคคค
คคคค	คคคค	คคคค	คคคค	คคคค	คคคค	คคคค	คคคค

การแปรทำนองของครูเชื้อ ดนตรีรส ในท่อนแรกวรรคหน้าในห้องแรกนั้นมีการเคลื่อนที่ลงในท่อนที่ 2 เริ่มเคลื่อนที่ขึ้นในห้องที่ 3 4 เป็นลักษณะของกลอนฝาก คือมีลักษณะที่จะต้อง

บรรเลงต่อไปอีกก็จะให้ความรู้สึกที่จบ สัมผัสจากวรรคหน้าถูกตกในแต่ละห้องตั้งแต่ห้องที่ 1
2 3 จะตกที่โน้ตเสียงจทั้งหมด แล้วจึงกลับมาตกเสียงเดียวกับทำนองหลักในห้องที่ 4

ในเที่ยวที่ 2 นั้นยังยึดทำนองและการเคลื่อนที่เหมือนเที่ยวแรก แต่มีการแตกต่างวรรคหน้า
ให้แตกต่างจากเที่ยวแรก และยังมีลักษณะของกลอนฝากเหมือนเที่ยวแรก

ท่อน 2

ประโยคที่ 2	--- คํ	คํ คํ-รํ	รํ รํ-มํ	มํ มํ-ซํ	-- คํล	คํชลม	ชมลช	ลมชร
ครุตำราญ เกิดผล	ชมรด	ลชฟค	มรฟม	ชฟลช	คํทลช	มํรํคํช	ทลคํท	รํคํมํ
	ฟชลม	ฟชกร	มฟชค	รмฟช	ลทคํช	ลทรํล	ทคํรํท	คํรํมํ

การแปรทำนองของครุตำราญ เกิดผล ในเที่ยวแรก วรรคหน้า และวรรคหลังเป็นลักษณะ
ของการถามตอบ ในลักษณะดับ คือกระสวนของการเคลื่อนที่ในวรรคหน้ากับวรรคหลังคล้ายกัน

ในเที่ยวที่ 2 เป็นลักษณะเหมือนเที่ยวแรก แต่รูปแบบของทำนองได้มีการเปลี่ยน คือ เป็น
ลักษณะของกลอนพัน ทั้งในวรรคหน้าและวรรคหลัง

บันไดเสียงที่ใช้ยังคงเป็นบันไดเสียง โด แต่ได้นำเสียงจในบันไดเสียง โด มาใช้ทั้ง 2
เสียง เพื่อให้เกิดเป็นลักษณะของกลอนแบบถามตอบโดยสมบูรณ์

ท่อน 2

ประโยคที่ 2	--- คํ	คํคํ-รํ	รํรํ-มํ	มํมํ-ซํ	-- คํล	คํชลม	ชมลช	ลมชร
ครุ หิรัญ	ชมรด	ชจรม	ลชฟค	รмฟช	รмฟช	คํลชฟ	จรมฟ	ชฟมร
กลั่นหอม	ชมรด	ชจรม	ลชฟค	รмฟช	รмฟช	คํลชฟ	จรมฟ	ชฟมร

เที่ยวแรกของประโยคที่ 2 ของการแปรทำนองของครุหิรัญ กลั่นหอม ได้ยึดรูปแบบการ
เคลื่อนที่ของทำนองหลักมาแปรทำนอง โดยทำนองมีการเคลื่อนที่ขึ้น เมื่อมีการแปรทำนองที่มีทิศ
ทางการเคลื่อนที่ขึ้น ถูกตกสำคัญในห้องที่ 4 ยังคงตกตามทำนองหลัก ในวรรคหลังได้แปรทำนอง
เป็นลักษณะเคลื่อนที่ขึ้นเคลื่อนที่ลง คือในห้องที่ 1 3 จะมีทิศทางการเคลื่อนที่ขึ้น และในห้องที่ 2 4
จะเคลื่อนที่ลง

ในเที่ยวที่ 2 ครุหิรัญ ใช้ทำนองเดิม การใช้โน้ตจ ครุหิรัญ ใช้เพียงเสียง ฟา เสียงเดียวใน
การช่วยเสริมวรรคเพลงให้สมบูรณ์

ท่อน 2

ประโยคที่ 2	--- คํ	คํ-ร	รํ-ม	มํ-ซ	-- คํ	คํล	ลช	ลช
ครู พินิจ	ลช	ลช	รช	รช	ลช	ลช	ลช	ลช
นายสุวรรณ	ลช	ลช	ลช	ลช	ลช	ลช	ลช	ลช

การแปรทำนองของครูพินิจ นายสุวรรณ ในวรรคหน้าและวรรคหลัง แสดงให้เห็นถึงการแปรทำนองที่เรียกว่า ฝาก คือในท้องเพลงที่ 4 เสียงที่ตกจะไม่ตรงกับทำนองหลัก ในท่อนนี้ ลูกตกแต่ละห้องที่ตกเสียงเดียวกับทำนองหลักคือ 3 8 ในวรรคหลังของท่อนแรกเป็นกลอนที่มีลักษณะม้วนลงมาหาลูกตกในห้องที่ 8

ในท่อนที่ 2 วรรคหน้าลูกตกใน 3 ห้องแรก ตรงกันหมด คือ เสียง มี และในห้องที่ 4 ลูกตกตกตามทำนองหลัก ส่วนในวรรคหลัง จะมีลักษณะคล้ายกับท่อนแรก แต่มีการตกแต่งเล็กน้อยในห้องที่ 1 และ 2

บันไดเสียงก็ยังคงเหมือนกับครูท่านอื่นๆ ที่นำโน้ตจอร์ (ฟา ที) มาช่วยทำให้ทำนองดูโดดเด่นมากขึ้น

ท่อน 2

ประโยคที่ 2	--- คํ	คํ-ร	รํ-ม	มํ-ซ	-- คํ	คํล	ลช	ลช
พ.ท. เสนาะ	ลช	ลช	รช	รช	ลช	ลช	ลช	ลช
หลวงสุนทร	ลช	ลช	ลช	ลช	ลช	ลช	ลช	ลช

พ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร ได้แปรทำนองในวรรคหน้าให้มีลักษณะการเคลื่อนที่เหมือนกับทำนองหลัก คือเคลื่อนที่ขึ้น โดยใช้เสียง ฟา มาช่วยเชื่อมเสียงให้มีความต่อเนื่อง ในวรรคหลังก็มีลักษณะคล้ายกับวรรคหน้า

ท่อนที่ 2 วรรคหน้า พ.ท. เสนาะ ได้ใช้โน้ตในบันไดเสียง มาแปรทำนองเท่านั้น มิได้ใช้โน้ตจอร์เลย ส่วนในวรรคหลังจึงได้นำโน้ตจอร์มาช่วยแปรทำนองให้มีลักษณะคล้ายท่อนแรก

ท่อน 2

ประโยคที่ 2	--- คํ	คํ-ร	รํ-ม	มํ-ซ	-- คํ	คํล	ลช	ลช
ผ.ศ.สงบบีก	ลช	ลช	ลช	ลช	ลช	ลช	ลช	ลช
ธรรมวิหาร	ลช	ลช	ลช	ลช	ลช	ลช	ลช	ลช

การแปรทำนองของ ผ.ศ. สงบศึก ธรรมวิหาร ทั้ง 2 เทียบเหมือนกัน และการแปรทำนองก็ยึดทำนองหลักเป็นสำคัญ ดังทิศทางการเคลื่อนที่เหมือนทำนองหลักทุกประการ ถูกตกในทุกๆ ห้องตรงกับลูกตกของทำนองหลัก และบันไดเสียงที่ใช้แปรทำนองคือบันไดเสียง โด มิได้ใช้โน้ตจรมาแปรทำนองเลย

ท่อน 2

ประโยคที่ 2	- - - คํ	คํ-รํ	รํ-มํ	มํ-ซํ	- - คํ	คํชฌม	ชฌมช	มช
ครูเผชิญ	คํรํคํ	ชฌคํ	มํรํคํ	รํคํช	รํคํช	คํชฟ	มรคช	กทคร
กองโชค	คชคค	รฌรร	มชฌม	ชฌชช	รํคํช	คํชฟ	มรคช	กทคร

การแปรทำนองของ ครูเผชิญ กองโชค ในเที่ยวแรก วรรคหน้า ไม่มีโน้ตจรมเลย แต่ทิศทางการเคลื่อนที่ไม่ตรงกับทำนองฆ้อง ในวรรคหลังนั้นก็คงใช้เสียงโน้ตในบันไดเสียง โด มาแปรทำนองเกือบทั้งหมด มีเพียง ห้องที่ 2 ที่มีโน้ตจรม คือเสียง ฟา มาร่วมอยู่เพียงตัวเดียวที่เดียวเท่านั้น

ในเที่ยวที่ 2 วรรคหน้าได้มีการตกแต่ง ทำนองให้มีลักษณะการเคลื่อนที่เหมือนทำนองหลัก และลูกตกก็เหมือนทำนองหลักทุกห้อง ส่วนในวรรคหลังจะเหมือนในเที่ยวแรก

ท่อน 2

ประโยคที่ 2	- - - คํ	คํ-รํ	รํ-มํ	มํ-ซํ	- - คํ	คํชฌม	ชฌมช	มช
ร.อ. กิตติ	ชฌมรค	ชฌรฌ	ฟชฌร	คํทช	รฌฟช	คํชฟ	คฌรฌ	ชฟฌร
เกตุรา ร.น.	รฌฟช	ลชฟค	คํทคํ	คํทช	รฌฟช	คํชฟ	คฌรฌ	ชฟฌร

การแปรทำนองของ ร.อ. กิตติ เกตุรา ร.น. ในเที่ยวแรกวรรคหน้า ได้มีการหักทางในห้องที่ 3 คือทิศทางการเคลื่อนที่ขึ้นจนถึงเสียง เร ในห้องที่ 3 แล้วจึงกลับลงมาถึงเสียง ซอลในวรรคหลัง ยังคงเป็นทำนอง ที่เคลื่อนที่ขึ้นเคลื่อนที่ลง คือในห้องที่ 1 3 จะเคลื่อนที่ขึ้น และในห้องที่ 2 4 จะเคลื่อนที่ลง

ในเที่ยวที่ 2 มีจุดน่าสนใจคือการบรรเลง ซึ่งเสียงในชั้นคู่แปดคือโน้ตท้ายห้องที่ 2 ตกเสียง โด ต่ำและโน้ตตัวแรกในห้องที่ 3 คือ โด สูง เป็นการบรรเลงที่แสดงถึงจุดเด่นที่บรรเลงเสียงต่ำแล้วโด้ไปบรรเลงเสียงสูงในเสียงเดียวกันแต่ระดับเสียงต่างกัน ในวรรคหลังคงใช้ทำนองในเที่ยวแรกบรรเลง

ท่อน 2

ประโยคที่ 2

ครุฑพวงษ์

โสวัตร

--- คั	คัค-ร	รริ-ม	มมี-ซ	-- คั	คัชฌ	ชฌลช	ลฌชร
ชฌรค	ชฌรฌ	ฟชฟฌ	รฌฟล	ชฟฌฟ	ชฌรฌ	คฌรฌ	ชฟฌร
ชฌรค	ชฌรฌ	ฟชฟฌ	รฌฟล	ชฟฌฟ	ชฌรฌ	คฌรฌ	ชฟฌร

การแปรทำนอง ของครุฑพวงษ์ โสวัตร ในเที่ยวแรกและเที่ยวหลังใช้การแปรทำนองเหมือนกันลักษณะทำนองในประโยคนี้ของ ครุฑพวงษ์ มีลักษณะเหมือนกับการแปรทำนองในประโยคที่ 2 เที่ยวแรกของครูเชื้อ ดนตรีรส ทุกประการ

ท่อน 2

ประโยคที่ 2

ครุพัฒน์ บัวทั้ง

--- คั	คัค-ร	รริ-ม	มมี-ซ	-- คั	คัชฌ	ชฌลช	ลฌชร
ฟชฌม	ฟชรฌ	ฟชฟฌ	รฌฟล	ชฟฌฟ	ชฌรฌ	คฌรฌ	ชฟฌร
ชฌรค	ลชฟฌ	รคชค	รฌฟช	รฌฟช	คัลชฟ	คฌรฌ	ชฟฌร

ในการแปรทำนองของครุพัฒน์ บัวทั้ง ในเที่ยวแรก มีลักษณะเป็นกลอนฝากซึ่งมีลักษณะคล้ายกับครูเชื้อ ดนตรีรส แต่ได้มีข้อแตกต่างที่ วรรคแรก ห้องเพลงที่ 1 2 3 มีลูกตกเสียงเดียวกันตลอด ในห้องเพลงที่ 4 ที่แสดงให้เห็นถึงการฝาก ลูกตกจะไม่ตกตามทำนองหลัก

ในเที่ยวที่ 2 ซึ่งครุพัฒน์ ได้นำเสียงจรในบันไดเสียง โด (คือเสียง ฟา) มาช่วยในการแปรทำนองโดยใช้เชื่อมโน้ต ซอล มีให้เป็นลักษณะของกลอนที่สมบูรณ์

จะสังเกตได้ว่าโน้ตจรรนั้นจะใช้เชื่อมโน้ตที่อยู่ใกล้กับโน้ตจรเสียเป็นส่วนใหญ่

ท่อน 2

ประโยคที่ 2

ครุชัยยะ ทางมีศรี

--- คั	คัค-ร	รริ-ม	มมี-ซ	-- คั	คัชฌ	ชฌลช	ลฌชร
ชฌรค	ชฌรฌ	ฟชฟฌ	รฌฟช	รฌฟช	ฟลชฟ	คฌรฌ	ชฟฌร
ชฌรค	ลชฟฌ	รคชค	รฌฟล	ชฟฌฟ	ชฌรฌ	คฌรฌ	ชฟฌร

ครุชัยยะ ทางมีศรีได้แปรทำนองในเที่ยวแรกและเที่ยวหลังไว้ให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างชัดเจน ซึ่งทำนองทั้งสองเที่ยวนั้นมีลักษณะคล้ายกัน แต่ในเที่ยวแรกครุชัยยะได้แปรทำนองแบบธรรมดา และในเที่ยวที่ 2 ครุชัยยะ ได้แปรทำนองให้มีลักษณะเป็นกลอนฝาก เหมือนกับครูเชื้อ ดนตรีรส เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างเที่ยวที่ 1 กับเที่ยวที่ 2

ท่อน 2

ประโยคที่ 3

ครูเชื้อ ดนตรีรส

- ล -ช	ชช -ล	ลล -คั	คัคั -รื	- - มืรื	มืคัรืล	คัลรืคั	รืลคัช
ดรมช	รมชล	มชลคั	ชลคัรื	ชัมืรืคั	มืรืคัล	คัลคัรื	คัลช
ลชมช	รมชล	รืคัลคั	ชลคัรื	ชัรืมืฟั	มืรืคัล	คัลคัฟั	คัลช

การแปรทำนองของครูเชื้อ ดนตรีรส ในท่อนที่ 1 วรรคหน้านั้น ลักษณะการเคลื่อนที่เหมือนทำนองหลักทุกประการ พร้อมทั้งถูกตกในห้องเพลงทุกห้องตกตามทำนองหลักทุกห้อง ส่วนในวรรคหลังก็มีทิศทางเคลื่อนที่เหมือนทำนองหลัก คือ เคลื่อนที่ลง ในวรรคหลังนี้ครูเชื้อ ได้มีการนำเสียงที่เป็นเสียงจรของบันไดเสียงมาบรรเลงในห้องที่ 3 4

ท่อนที่ 2 ได้มีการนำเอาทำนองในท่อนแรกมาตกแต่งให้แตกต่างจากท่อนแรก และในวรรคหลังก็เช่นเดียวกัน แต่ได้มีการนำเสียง ฟา มาเพิ่มในห้องที่ 3 ทำให้งานมีจุดเด่นมากขึ้น เพราะเสียงที่เกิดขึ้นนั้นไม่ได้อยู่ในบันไดเสียงที่บรรเลงมาในข้างต้นเลย

ท่อน 2

ประโยคที่ 3

ครูสำราญ เกิดผล

- ล -ช	ชช -ล	ลล -คั	คัคั -รื	- - มืรื	มืคัรืล	คัลรืคั	รืลคัช
ลทคัรื	มืรืคัท	ลชลท	ลทคัรื	มืคัมืรื	มืคัรืล	คัลคัรื	คัลช
ชลทช	ลรืลท	คัรืมืท	มืทคัรื	มืรืคัช	ลชคัล	คัลคัล	รืลคัช

การแปรทำนองของครูสำราญ เกิดผลในท่อนที่ 1 วรรคแรกนั้น ครูสำราญ ได้นำเสียง ที่เป็นไมโซเสียงหลักในบันไดเสียง โด มาช่วยในการแปรทำนองหลายที่มาก จึงทำให้ฟังดูว่าได้เป็นบันไดเสียง ไปเป็นบันไดเสียง ซอล ในวรรคหลังนั้นครูสำราญ ยังยึดทำนองหลักมาแปรเป็นทำนองระนาด โดยตกแต่งทำนองในห้องที่ 3 4 ให้สอดคล้องกับวรรคแรก

ในท่อนที่ 2 ได้ตกแต่งทำนองจากท่อนแรกให้มีความแตกต่างไปจากเดิม โดยจุดเด่นอยู่ที่ห้องที่ 4 ซึ่งโน้ต 2 พยางค์แรก ซึ่งบรรเลงซ้ำจากโน้ต 2 พยางค์หลัง ในวรรคหลังนี้ครูสำราญ มิได้ใช้โน้ตเสียงจรเลย คงยึดแบบทำนองหลักในการแปรทำนอง

ท่อน 2

ประโยคที่ 3

ครูหิรัญ

กลิ่นหอม

- ล -ช	ชช -ล	ลล -คั	คัคั -รื	- - มืรื	มืคัรืล	คัลรืคั	รืลคัช
ลชมช	รมชล	รืคัลคั	ชลคัรื	มืคัมืรื	มืคัรืล	คัลคัล	รืลคัช
ดรมช	รมชล	มชลคั	ชลคัรื	มืคัมืรื	มืคัรืล	คัลคัล	รืลคัช

ครูหิรัญ กลับหอมได้แปรทำนองโดยยึดทำนองหลักเป็นเกณฑ์ ทิศทางการเคลื่อนที่และ
ลูกตกส่วนมาก จะเหมือนกับทำนองหลัก

ในเที่ยวที่ 2 วรรคหน้าจะมีการตกแต่งทำนองเล็กน้อย แต่ก็ยังคงอยู่ในรูปเดิม

ท่อน 2

ประโยคที่ 3	- ช-ช	ชช-ล	ลล-คํ	คํ-รํ	-- มํ	มํ-รํ	คํ-ลํ	ลํ-คํ
ครูพินิจ	ลชมช	รชชล	รํคํคํ	ชลคํ	ชลคํ	มํคํ	คํชล	คํลช
นายสุวรรณ	ลชมช	รชชล	รํคํคํ	ชลคํ	ชลคํ	มํคํ	คํชล	คํลช

การแปรทำนองของครูพินิจ นายสุวรรณ ทั้ง 2 เที่ยวเหมือนกัน คือ วรรคหน้าทิศทางการ
เคลื่อนที่จะเหมือนทำนองหลัก ส่วนลูกตกจะมีลูกตกเหมือนทำนองหลักในห้องที่ 1 2 3 4 ส่วนใน
วรรคหลัง ได้นำโน้ตจรในบันไดเสียง โค คือเสียง ฟา ที มาช่วยเสริม ทำให้เกิดจุดเด่น ในห้อง
เพลงที่ 1 2 3

ท่อน 2

ประโยคที่ 3	-ล -ช	ชช-ล	ลล -คํ	คํ-รํ	-- มํ	มํ-รํ	คํ-ลํ	ลํ-คํ
พ.ท. เสนาะ	ดรมช	รชชล	มชลคํ	ชลคํ	มํคํ	มํคํ	คํลํ	ลํคํ
หลวงสุนทร	ชมรด	มรดล	ทลคท	รคมร	ชดรม	ฟชรม	ฟมลม	ฟชลช

พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้แปรทำนอง ในเที่ยวที่ 1 วรรคหน้า และวรรคหลังโดยยึด
แบบทำนองหลังทุกประการ โดยมีทิศทางการเคลื่อนที่ และลูกตกเหมือนกับทำนองหลัก

เที่ยวที่ 2 วรรคแรกได้ทำการแปรทำนองเป็นลักษณะกลอนดัดในห้องที่ 3 4 โดยใช้เสียง
ที ซึ่งเป็นโน้ตจรเข้ามาเป็นโน้ตเชื่อมระหว่างโน้ต ลา กับ โค ให้สอดคล้องกัน ในวรรคหลัง ลูกตก
ในห้องที่ 1 2 3 จะคงยืนอยู่ที่เสียง มี โดยใช้โน้ตเสียง ฟา และมี เป็นตัวสอดแทรกแล้วจึงกลับมาคง
ลูกตกเหมือนทำนองหลักในห้องที่ 4

ท่อน 2

ประโยคที่ 3	-ล -ช	ชช-ล	ลล -คํ	คํ-รํ	-- มํ	มํ-รํ	คํ-ลํ	ลํ-คํ
ผ.ศ.สงบศึก	ดรมช	รชชล	มชลคํ	ชลคํ	มํคํ	มํคํ	คํลํ	ลํคํ
ธรรมวิหาร	ดรมช	รชชล	มชลคํ	ชลคํ	มํคํ	มํคํ	คํลํ	ลํคํ

ผ.ศ. สงบศึก ธรรมวิหาร ยึดทำนองหลักเป็นเกณฑ์ในการแปรทำนอง โดยทิศทางและถูกตกเหมือนทำนองหลักทุกประการ และในเที่ยวที่ 2 ผ.ศ. สงบศึก ใช้ทำนองเดิมในเที่ยวแรก ในการแปรทำนองของประโยคนี้ ผ.ศ. สงบศึก ไม่ได้ใช้โน้ตจร มาช่วยในการแปรทำนองเลย

ท่อน 2

ประโยคที่ 3

ครูพศิณ กงโชค

-ล-ช	ชช-ล	ลล-ค้	ค้ค้-ร้	- - ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช
ดรมช	รมชล	มชลค	ชลค้ร้	ม้ค้ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ลร้	ค้ลช
ดรมช	รมชล	มชลค	ชลค้ร้	ม้ค้ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ลร้ม้ร้	ค้ลช

การบรรเลงของครูพศิณ กงโชค ทั้ง 2 เที่ยวมีลักษณะคล้ายกัน แตกต่างกันเพียงในห้องที่ 7 เท่านั้น วรรคหน้ามีการเคลื่อนที่เหมือนทำนองหลังคือ เคลื่อนที่ขึ้น และถูกตกทุกห้องตกตามทำนองหลังทุกห้อง ส่วนในวรรคหลังนั้นก็ยังยึดทำนองหลักในการแปรทำนอง ได้มีการเพิ่มเสียง ที ซึ่งเป็นโน้ตจร มาช่วยเสริมทำให้กลอนมีจุดเด่นมากขึ้น

ท่อน 2

ประโยคที่ 3

ร.อ. กิตติ

เกตุรา ร.น.

-ล-ช	ชช-ล	ลล-ค้	ค้ค้-ร้	- - ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช
ดรมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้	ม้ค้ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช
ลชมช	รมชล	ร้ค้ลค้	ชลค้ร้	ม้ค้ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช

การแปรทำนองของเรือเอกกิตติ เกตุรา ร.น. เที่ยวแรกวรรคแรกการแปรทำนองก็ยังคงยึดทำนองหลัก คือการเคลื่อนที่จะเคลื่อนที่ขึ้น ถูกตกในแต่ละห้องจะตรงกับทำนองหลักทุกห้อง วรรคหลังจะใช้ทำนองหลักมาแปรทำนอง โดยเพิ่มพยางค์ 2 พยางค์ในห้องแรก 2 คือ มี โค แล้วจึงใช้ทำนองหลักบรรเลงต่อจนครบวรรค

เที่ยวที่ 2 วรรคหน้าก็ยังยึดหลักในเที่ยวแรกมาตกแต่ง ในห้องที่ 1 2 กับห้องที่ 3 4 จะมีกระบวนการเคลื่อนที่เหมือนกัน

ท่อน 2

ประโยคที่ 3

ครูรัฐพงษ์

โต้วตร

-ล-ช	ชช-ล	ลล-ค้	ค้ค้-ร้	- - ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช
ดรมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้	ม้ค้ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช
ดรมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้	ม้ค้ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช

ประโยคนี้ ครูณัฐพงษ์ โสวัตร ใช้การแปรทำนองในท่อนแรก และท่อนที่ 2 เหมือนกัน โดยยึดทำนองหลักเป็นเกณฑ์ ทิศทางการเคลื่อนที่เหมือนทำนองหลักทั้งวรรคหน้า และวรรคหลัง ถูกตกในแต่ละห้องเหมือนกับทำนองหลักทุกห้อง

ท่อน 2

ประโยคที่ 3

ครูพัฒน บัวทั้ง

-ล-ช	ชช-ล	ลล-ค้	ค้ค้-ร้	- - ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช
ดรมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้	ชลค้ร้	ม้ร้ค้ล	ค้ร้ม้ร้	ค้ทลช
ดรมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้	มรค้ร้	ม้ร้ค้ล	ร้ค้ลค้	ร้ค้ลช

การแปรทำนองของครูพัฒน บัวทั้ง มีลักษณะคล้ายกับการแปรทำนองของ อ.ณัฐพงษ์ โสวัตร แต่ในท่อนแรกห้องที่ 7-8 จะมีการตกแต่งทำนองเล็กน้อย โดยการทำเสียง ที ซึ่งเป็นโน้ตจรัสในบันไดเสียงมาเพิ่มความเด่นให้เกิดขึ้นในประโยคนี้

ท่อน 2

ประโยคที่ 3

ครูชัยยะ

ทางมีศรี

-ล-ช	ชช-ล	ลล-ค้	ค้ค้-ร้	- - ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช
ดรมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้	ม้ค้ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช
ดรมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้	ม้ค้ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ทค้ทร้	ค้ทลช

การแปรทำนองของครูชัยยะ ทางมีศรี ท่อนแรกวรรคหน้า ได้แปรทำนองเป็นทางเก็บ โดยมีทิศทางการเคลื่อนที่เหมือนกับทำนองหลัก ถูกตกในแต่ละห้องก็เหมือนถูกตกในทำนองหลัก วรรคหลังก็นำเอาทำนองหลักมาแตกต่างโดยการเพิ่มพยางค์หนักในห้องแรก อีก 2 พยางค์ คือ เสียง มี โด แล้วบรรเลงทำนองหลักต่อท้ายได้เลย

ท่อนที่ 2 ก็ยังคงยึดท่อนแรกเป็นแบบอยู่แต่ได้มีการแตกต่างทำนองทั้งในวรรคหน้าและวรรคหลัง โดยในวรรคหลังได้นำเอาเสียง ที มาช่วยเพิ่มจุดเด่นของทำนองให้เด่นขึ้น และให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างท่อนแรกกับท่อนที่ 2

ท่อน 2

ประโยคที่ 4

ครูเชื้อ คนตรีรส

-ลชม	ชมรด	ค้ค้-ร้	ร้ร้ - ม้	- ช้ - ล้	- ช้ - ม้	ม้ม้-ร้	ร้ร้ - ค้
ทลชม	ชมรด	รมฟช	ลชฟม	รมชล	ชลค้ร้	ม้ร้ลท	ค้ม้ร้ค้
ทลชม	ชมรด	รมฟช	ลชฟม	รมชล	ชลค้ร้	ม้ร้ค้ล	- ค้ - -

ในประโยคที่ 4 ครูเชื้อ คนตรีรส ทำการแปรทำนองในวรรคแรกของเที้ยวแรกโดยใช้เสียง ที ซึ่งเป็นโน้ตจอร์โนบันไดเสียง โด มาเริ่มวรรคเพลง และในห้องที่ 3 4 ก็ยังใช้เสียง ฟา มาช่วยเชื่อมโน้ตเสียง ซอล มี การเคลื่อนที่ในห้องที่ 1 2 4 มีลักษณะการเคลื่อนที่ลงในห้องที่ 3 จะมีลักษณะการเคลื่อนที่ขึ้น วรรคหลังเช่นเดียวกัน โน้ตในห้องที่ 1 2 จะมีลักษณะการเคลื่อนที่ขึ้น และห้องที่ 3 4 จะมีลักษณะการเคลื่อนที่ลง และยังแสดงให้เห็นว่าเป็นการหมดวรรคอีกด้วย

ในเที้ยวที่ 2 วรรคแรกมีการแปรทำนองเหมือนในเที้ยวแรก ส่วนในเที้ยวหลังได้มีการแสดงถึงการหมดประโยค โดยการบรรเลงหมดก่อนทำนองหลัก 2 พยางค์ คือ จะสิ้นสุดการบรรเลงในพยางค์ที่ 2 ของห้องสุดท้าย

ท่อน 2

ประโยคที่ 4	-ลขม	ขมรด	คัค-ร	รร์-ม	-ซ้-ถ	-ซ้-ม	ม่ม-ร	รร์-ค
ครูตำราญ เกิดผล	ทลขม	ขมรด	ซลทค	ทครม	รมซล	ซลคัร	มรรคค	คัมรรค
	คคขม	ขมรด	ซลทค	ทครม	รมซล	ซลคัร	มรรคค	คัมรรค

การแปรทำนองของครูตำราญ เกิดผล ในเที้ยวแรก วรรคแรก เป็นการแปรทำนองด้วยการดำเนินทำนองให้เคลื่อนที่ขึ้น และในวรรคหลัง จะเป็นการดำเนินทำนองในลักษณะเคลื่อนที่ลง โดยการนำโน้ตจอร์ (โน้ตเสียง ที) มาช่วยเพิ่มความสมบูรณ์ของกลอนทั้ง 2 วรรค

เที้ยวที่ 2 วรรคแรก 2 ห้องแรก การเคลื่อนที่เป็นการเคลื่อนที่ลงสู่เสียงต่ำ ในห้องที่ 3 4 เริ่มจะเคลื่อนที่จากเสียงต่ำเพื่อจะกลับมายังเสียงสูง และในวรรคหลัง 2 ห้องแรก คือห้องที่ 1 2 เริ่มบรรเลงต่อเนื่องจาก 2 ห้องหลังของวรรคแรก ให้มีลักษณะการเคลื่อนที่ขึ้นต่อเนื่องตามลำดับ และแสดงการหมดวรรคใน 2 ห้องท้ายของวรรคหลัง

ท่อน 2

ประโยคที่ 4	-ลขม	ขมรด	คัค-ร	รร์-ม	-ซ้-ถ	-ซ้-ม	ม่ม-ร	รร์-ค
ครูหิรัญ	รคัซล	คคซค	มรรค	มรขม	ซลทค	ทลขม	ครมล	ขมรด
กลั่นหอม	คคขม	ขมรด	ทลซล	ทครม	รมซล	ซลคัร	มรรคค	คัมรรค

ครูหิรัญ กลั่นหอม ได้แปรทำนองในวรรคหน้าของเที้ยวแรกให้โน้ตทั้งหมดอยู่ในบันไดเสียง โด และในวรรคหลังของเที้ยวแรกได้มีการเพิ่มโน้ตจอร์ (ที) ช่วยเชื่อมโน้ต ระหว่างเสียง ลา โด กระสวนการเคลื่อนที่ในวรรคหน้า จะเคลื่อนที่ลง วรรคหลังห้องที่ 1 จะเคลื่อนที่ขึ้น และในห้องที่ 2 3 4 จะย้อนเคลื่อนที่ลง

ในเที่ยวที่ 2 การเคลื่อนที่จะเริ่มเคลื่อนที่ลงในวรรคหน้า และเคลื่อนที่ขึ้นในวรรคหลัง
ในเที่ยวที่ 2 ก็ได้นำเสียง ที่ มาช่วยเชื่อมเสียงในทำนองให้เกิดความสมบูรณ์และยังทำให้เกิดจุดเด่น

ท่อน 2

ประโยคที่ 4

ครุพินิจ

ฉายสุวรรณ

-ลชม	ชมรด	คัค-ร	รริ-ม	-ซ-ล	-ซ - ม	มม-ร	รริ-ค
ทชลท	คัมรค	ทลรค	ทลชม	รมฟช	ลมชล	ทชลท	คัมรค
ทชลท	คัมรค	ทลรค	ทลชด	รมฟช	ลมชล	มรคค	- ค - -

การแปรทำนองของครุพินิจ ฉายสุวรรณ เที่ยวแรก วรรคหน้าทิศทางการเคลื่อนที่ในท้องที่ 1 เคลื่อนที่ขึ้นแต่ในท้องที่ 2 3 4 ทำนองได้เปลี่ยนทางเป็นเคลื่อนที่ลง เมื่อทิศทางการเคลื่อนที่ลงแล้ว ในวรรคหลังครุพินิจจึงทำให้เคลื่อนที่ขึ้นขึ้น จุดเด่นคือ ทำนอง 2 ห้องแรก กับทำนองใน 2 ห้องสุดท้าย ของประโยคเหมือนกัน

เที่ยวที่ 2 วรรคแรก คล้ายกับเที่ยวแรกแต่ลูกตกในท้องที่ 4 เปลี่ยนจากเสียง มี เป็น เสียง โด เพื่อที่จะบรรเลงเป็นกลอนฝากไปยังวรรคหลัง และในท้องที่ 3 4 ของวรรคหลังก็ยังเป็นทำนองที่แสดงให้เห็นถึงการหมดประโยค

ท่อน 2

ประโยคที่ 4

พ.ท. เสนาะ

หลวงสุนทร

-ลชม	ชมรด	คัค-ร	รริ-ม	-ซ-ล	-ซ-ม	มม-ร	รริ-ค
คัลชม	ชมรด	ชลทด	ทดรม	รมชล	คัลชม	ลชมร	ชมรด
รชลท	คัมรค	ทลชล	ทคัม	รคัลช	คัลชม	ชลชม	รด - -

ประโยคสุดท้ายของพ.ท. เสนาะ หลวงสุนทร เป็นการแปรทำนองที่แตกต่างกันในเที่ยวแรกและเที่ยวกลับ โดยในเที่ยวแรกเป็นการแปรทำนองที่มีทิศทางจากเสียงสูงลงสู่เสียงต่ำ แต่เที่ยวกลับเป็นการแปรทำนองที่มีทิศทางจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง อีกทั้งยังมีการถอนจังหวะด้วยการกรอในห้องสุดท้ายเพื่อเป็นการบ่งบอกถึงการสิ้นสุดประโยคสุดท้ายด้วย

ท่อน 2

ประโยคที่ 4

ผ.ศ. สงบศึก

ธรรมวิหาร

-ลชม	ชมรด	คัค-ร	รริ-ม	-ซ-ล	-ซ-ม	มม-ร	รริ-ค
คัลชม	ชมรด	ทลชล	ทดรม	รมชล	ชคัม	คัลท	คัมรค
คัลชม	ชมรด	ทลชล	ทดรม	รมชล	ชคัม	คัลท	คัมรค

ผ.ศ. สงบศึก ธรรมวิหาร ได้แปรทำนองในประโยคไว้เหมือนกันทั้ง 2 เที้ยว โดยมีทิศทางจากสูงลงมาต่ำในวรรคหน้า ก่อนที่จะกลับขึ้นไปเสียงสูงอีกครั้งในวรรคหลัง และทำนองเพลงอยู่ในบันไดเสียง โด โดยตลอด แต่มีการใช้เสียง ที่ ที่เป็นเสียงจร ในการตกแต่งทำนองบ้านในบางส่วนคือ ในห้องที่ 3 4 และ 7

ท่อน 2

ประโยคที่ 4

ครูเผชิญ กองโชค

-ลขม	ชมรด	คัค-ร้	ร้-ม้	-ซ้-ถ้	-ซ้-ม้	ม้-ร้	ร้-ค้
คัคค	ชมรด	ทลชล	ทดรม	ชลร้ค้	ทลชม	ฟชลช	ฟมรด
คัคช	ชมรด	ทลชล	ทดรม	ชลร้ค้	ทลชม	ฟชลช	ฟมรด

การแปรทำนองในประโยคที่ 4 ของทั้ง 2 เที้ยว โดยครูเผชิญ กองโชค เป็นการแปรทำนองที่ใกล้เคียงกัน มีความแตกต่างกันเพียงห้องที่ 1 เท่านั้น และการแปรทำนองในประโยคดังกล่าวของครูเผชิญ ได้ใช้เสียงครบทั้ง 7 เสียง แต่หากพิจารณาแล้วจะพบว่าเสียง ฟา และที่ นั้นเป็นการใช้เพื่อให้เกิดกลอนระนาดที่มีเสียงเรียงชิดกันเท่านั้น แต่มิได้เป็นลูกตกแต่อย่างใด จึงทำทำนองเพลงในประโยคนี้อยู่ในบันไดเสียงโด

ท่อน 2

ประโยคที่ 4

ร.อ. กิตติ

เกตุรา ร.น.

-ลขม	ชมรด	คัค-ร้	ร้-ม้	-ซ้-ถ้	-ซ้-ม้	ม้-ร้	ร้-ค้
คัคชม	ชมรด	ทลชล	ทดรม	ชลร้ค้	ทลชม	ฟชลช	ฟมรด
คัคชม	ชมรด	ทลชล	ทดรม	ชลคัค	ชมช	มรดล	- ค - -

เรือเอก กิตติ เกตุรา ร.น. ได้แปรทำนองในประโยคทั้ง 4 ไว้แตกต่างกัน ระหว่างเที้ยวแรกและเที้ยวกลับ แต่มีทำนองเพลงในวรรคแรกเหมือนกันและมีทิศทางเคลื่อนที่ของทำนองเพลงจากเสียงสูงลงสู่เสียงต่ำ สำหรับทำนองเพลงในวรรคหลังแม้จะมีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงในการแปรทำนอง แต่ยังคงมีทิศทางเคลื่อนที่จากสูงลงต่ำเหมือนกัน และยังอยู่ในบันไดเสียง โด เหมือนกันด้วย

ท่อน 2

ประโยคที่ 4

ครูรัฐพงษ์

โสวัตร

-ลขม	ชมรด	คัค-ร้	ร้-ม้	-ซ้-ถ้	-ซ้-ม้	ม้-ร้	ร้-ค้
คัคชม	ชมรด	ทลชล	ทดรม	รชล	ชค้-ร้	ค้-รลท	ค้-ม้-ค้
คัคชม	ชมรด	ทลชล	ทดรม	รชล	ชค้-ร้	ค้-รลท	ค้-ม้-ค้

การแปรทำนอง ที่เหมือนกันทั้ง 2 เที้ยวของครูณัฐพงษ์ โสวัตร ในประโยคที่ 4 ท่อน 1 นี้ เป็นการแปรทำนองที่ยืดทำนองฆ้องวงใหญ่เป็นหลัก โดยมีลูกตกที่ตรงกันกับทางฆ้องวงใหญ่ 6 ห้อง มีเพียงห้องที่ 3 และ 7 เท่านั้นที่คลาดเคลื่อน ทั้งนี้เกิดจากลักษณะของกลอนระนาดที่บังคับให้ สอดคล้องกัน และทำนองในประโยคที่ 4 นี้เป็นทำนองที่อยู่ในบันไดเสียง โด แต่มีการใช้เสียง ที่ มาช่วยตกแต่งทำนองในห้องที่ 3 4 และ 7

ท่อน 2

ประโยคที่ 4

ครูพัฒน์ บัวท้ง

-ลชม	ชมรด	คัค-ร	รร-ม	-ซ-ล	-ซ-ม	มม-ร	รร-ค
คัลชร	ชมรด	ทลชล	ทดรม	ชลชฟ	มรดช	ลทดร	ชมรด
คัลชม	ชมรด	ทลชล	ทดรม	รดรม	ฟชลช	ทลชล	ทคร์ค

ครูพัฒน์ บัวท้งได้แปรทำนองในประโยคที่ 4 ท่อน 2 ไว้โดยมีทิศทางการเคลื่อนที่ จากสูง-ต่ำ และสูง-ต่ำ ก่อนที่จะกลับไปสูงอีกครั้ง ในเที้ยวแรกและเที้ยวกลับตามลำดับ ทำนองที่โดดเด่น ได้แก่ห้องที่ 6-7 ที่มีการข้ามเสียงจากเสียงโดไปเสียงซอล ในห้องที่ 6 เพื่อให้มีทิศทางและเสียง เรียงขึ้นมาถึงเสียง เร ในห้องที่ 7

ท่อน 2

ประโยคที่ 4

ครูชัยยะ ทางมีศรี

-ลชม	ชมรด	คัค-ร	รร-ม	-ซ-ล	-ซ-ม	มม-ร	รร-ค
ทลชร	ชมรด	ทลชล	ทดรม	รมชล	ชลคร์	มร์คค	คัมร์ค
ทลชร	ชมรด	ทลชล	ทดรม	ชลทค	ทลชม	ฟชลช	ฟมรด

ทำนองเพลงจากการแปรทำนองของครูชัยยะ ทางมีศรี มีทิศทางและการแปรทำนองที่ใกล้เคียงกันมาก ในวรรคหน้าของทั้ง 2 เที้ยวแต่มีความแตกต่างกัน การแปรทำนองและทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองในวรรคหลัง โดยเที้ยวแรกมีทิศทางจากต่ำไปสูง แต่เที้ยวกลับมีทิศทางจากสูงลงต่ำ

3. ศึกษาทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้นในวรรคที่มีเสียงลูกตกต่าง ๆ

ลูกตกเสียง โด

ท่อน 1 ประโยคที่ 1 วรรคหน้า

	--- ซ	- ซ - ซ	- ม - -	ฟชล-คั
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	--- ซ	ซซซซ	ลซมซ	- ล - คั
	ซมซซ	ซลซซ	ทลซล	ทคัคั
2 ครูตำราญ เกิดผล	--- ซ	ซซซซ	ลซมซ	- ล - คั
	ซครม	ฟชลม	ซลคั	ซมคั
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	--- ซ	ซซซซ	ลซมซ	- ล - คั
	ซมซซ	ซลซซ	คัคัคั	คัคัคั
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	--- ซ	ซซซซ	ลซมซ	- ล - คั
	ซมซซ	ซลซซ	คัคัคั	คัคัคั
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	--- ซ	ซซซซ	ลซมซ	- ล - คั
	ซมรรม	ซลซซ	คัลซล	คัคัคั
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	ซมซซ	ซลซซ	คัคัคั	คัคัคั
	ซมซซ	ซลซซ	คัคัคั	คัคัคั
7 ครูเผชญ กองโชค	ซมซซ	ซลซซ	คัคัคั	คัคัคั
	ซมซล	มซซซ	คัคั	ลคัคั
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	ซมซซ	ซลซซ	คัคัคั	คัคัคั
	ซมรรม	ซลซซ	คัลซล	คัคัคั
9 ครูณัฐพงษ์ โสวัตร	--- ซ	ซซซซ	ลซมซ	- ล - คั
	มรคร	คทลซ	ทลซล	ทคัคั
10 ครูพัฒน์ บัวท้ง	ซมซซ	ซลซซ	คัคัคั	คัคัคั
	ซมรรม	ซลซซ	คัลซล	คัคัคั
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	ซมซซ	ซลซซ	คัคัคั	คัคัคั
	ซมรรม	ซลซซ	คัลซล	คัคัคั

ลูกตกเสียง โด

ท่อน 1 ประโยคที่ 5 วรรคหน้า

	--- มี	- มี - มี	- ช้ - มี	- ร้ - ค้
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	ชลทค้	ร้มีมีมี	ค้ร้ลท	ค้มีร้ค้
	ทลชล	ทครม	ฟชลช	ฟมรด
2 ครูตำราญ เกิดผล	ชลทค้	ทค้ร้มี	ทลชม	ชมรด
	ลทชล	มชรม	คزلท	คมรด
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	ชมรด	ชครม	ชลค้ล	ชมรด
	ชมรด	ชครม	ชลค้ล	ชมรด
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	ชลทค้	ร้มีมีมี	ค้ร้ลท	ค้มีร้ค้
	ทลชล	ทค้ร้มี	ค้ร้ลท	ค้มีร้ค้
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	ชลทค้	ทลชม	ลชมร	ชมรด
	ชลรด	มรชม	ลชค้ล	ชมรด
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงปสิก ธรรมวิหาร	ชมมม	ชมมม	ชลชม	ชมรด
	ชมมม	ชมมม	ชลชม	ชมรด
7 ครูเผชญ์ กองโชค	ทลชล	ทครม	ฟชลช	ฟมรด
	ทลชล	ทครม	ฟชลช	ฟมรด
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	ชลรด	มรฟม	ชฟลช	ฟมรด
	ชลทค	ทลชม	ครมช	ฟมรด
9 ครูณัฐพงษ์ โสวัตร	ครมช	รมชล	ทลชล	ทค้ร้ค้
	ทลชล	ทครม	รชลท	คมรด
10 ครูพัฒน์ บัวท้ง	ชลทค	ทครม	ฟชลช	ฟมรด
	ทลชล	ทครม	คزلท	คมรด
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	ทลชล	ทครม	ฟชลช	ฟมรด
	ชลทค	ทครม	ฟชลช	ฟมรด

ลูกตกเสียง โด

ท่อน 1 ประโยคที่ 6 วรรคหลัง

ทางซ้อง	-ซ-คั	-ร้-มี	-ซ้-มี	-ร้-คั
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	รมฟซ	ลมชล	คัร้มี	ซ้มีร้คั
	รมฟซ	ลมชล	ทชลท	คัมีร้คั
2 ครูสำราญ เกิดผล	ร้คัลซ	คัลซม	ลซมร	ซมรด
	ร้คัลซ	มรดซ	ลทคร	ซมรด
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	ชลทคั	ทลซม	ครมล	ซมรด
	ชลทคั	ทคัร้มี	คัร้ลท	คัมีร้คั
4 ครูพินิจ ภายหลังวรรณ	รมฟซ	ลมชล	ทชลท	คัมีร้คั
	รมฟซ	ลมชล	ทชลท	คัมีร้คั
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	ร้คัลซ	คัลซม	ลซมร	ซมรด
	ซมรด	ซครม	ซลซม	ซมรด
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	ชลทคั	ทคัร้มี	คัร้ลท	คัมีร้คั
	ชลทคั	ทคัร้มี	คัร้ลท	คัมีร้คั
7 ครูเพชฌิ กอชโค	รมฟซ	ลมชล	ทชลท	คัมีร้คั
	-ซซคั	- ร้- มี	ซ้ล้ซ้มี	-ร้- คั
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	ร้คัลซ	มรดซ	ลทคร	ซมรด
	รมลซ	มรดซ	ลทคร	ซมรด
9 ครูณัฐพงษ์ ไส้วัตร	ชลทคั	ทคัร้มี	คัร้ลท	คัมีร้คั
	-ซซคั	- ร้- มี	ซ้ล้ซ้มี	- ร้- คั
10 ครูพัฒน์ บัวท้ง	รมชล	ซลคัร้	มีร้คัล	คัมีร้คั
	รมชล	ซลคัร้	มีร้คัท	ลซ-คั
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	ชลทคั	ทลซม	ฟชลซ	ฟมรด
	รมฟซ	ลมชล	คัร้มี	คัล -คั

ลูกตกเสียง โด

ท่อน 2 ประโยคที่ 4 วรรคหลัง

	-ซ้-ถ้	-ซ้-ม่	ม่ม่-ร้	ร้ร้-ด้
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	รมชล	ชลดร์	ม่ร้ลท	ด้ม่ร้ด้
	รมชล	ชลดร	ม่ร้ด้ล	- ด้ - -
2 ครูถ้ำารญ เกิดผล	รมชล	ชลดร์	ม่ร้ด้ล	ด้ม่ร้ด้
	รมชล	ชลดร์	ม่ร้ด้ล	ด้ม่ร้ด้
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	ชลทด้	ทลชม	ดรมล	ชมรด
	รมชล	ชลดร์	ม่ร้ด้ล	ด้ม่ร้ด้
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	รมฟช	ลมชล	ทชลท	ด้ม่ร้ด้
	รมฟช	ลมชล	ม่ร้ด้ล	- ด้ - -
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	รมชล	ด้ลชม	ลชมร	ชมรด
	ร้ด้ลช	ด้ลชม	ชลชม	รด - -
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	รมชล	ชดร์ม่	ดร์ลท	ด้ม่ร้ด้
	รมชล	ชดร์ม่	ดร์ลท	ด้ม่ร้ด้
7 ครูเผชญ์ กองโชค	ชลร้ด้	ทลชม	ฟชลช	ฟมรด
	ชลร้ด้	ทลชม	ฟชลช	ฟมรด
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	ชลร้ด้	ทลชม	ฟชลช	ฟมรด
	ชลด้ล	ชมชร	มรดล	- ด - -
9 ครูนัฏพงษ์ โสวัตร	รมชล	ชดร์ม่	ดร์ลท	ด้ม่ร้ด้
	รมชล	ชดร์ม่	ดร์ลท	ด้ม่ร้ด้
10 ครูพัฒน์ บัวท้ง	ชลชฟ	มรดช	ททด	ชมรด
	รดรม	ฟชลช	ทลชล	ทดร์ด้
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	รมชล	ชลดร์	ม่ร้ด้ล	ด้ม่ร้ด้
	ชลทด้	ทลชม	ฟชลช	ฟมรด

ถูกตกเสียง โด

สร้อย ประโยคที่ 2, 4 วรรคหน้า

	-มชก	ชกคั้ว	มัวคัล	คั้ว-คั
1 ครูเชื้อ คนตึรืรต	รมชก	ชกคั้ว	มัวคัล	กช-คั
	รมชก	ชกคั้ว	มัวคัล	คั่มัวคั
2 ครูตำราญ เกิดผล	รมชก	ชกคั้ว	มัวคัล	คั่มัวคั
	ชกชม	ชกชร	มรดก	คมรด
3 ครูหิรัญ กลันหอม	รมชก	ชกคั้ว	มัวคัล	คั่มัวคั
	รมชก	ชกคั้ว	มัวคัล	คั่มัวคั
4 ครูพินิจ นายสุวรรณ	รมชก	ชกคั้ว	มัวคัล	คั่มัวคั
	รมชก	ชกคั้ว	มัวคัล	คั่มัวคั
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	รมชก	ชกคั้ว	มัวคัล	คั่มัวคั
	รมชก	ชกคั้ว	มัวคัล	คั่มัวคั
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	รมชก	ชกคั้ว	มัวคัล	คั่มัวคั
	รมชก	ชกคั้ว	มัวคัล	คั่มัวคั
7 ครูเพชญ์ กองโชค	รมชก	ชกคั้ว	มัวคัล	คั่มัวคั
	รมชก	ชกคั้ว	มัวคัล	คั้ว-คั
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	รมชก	ชกคั้ว	มัวคัล	คั่มัวคั
	ชกชม	ชกชร	มรดก	คมรด
9 ครูรัฐพงษ์ ไสวัตร	รมชก	ชกคั้ว	มัวคัล	คั่มัวคั
	รมชก	ชกคั้ว	มัวคัล	คั่มัวคั
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	รมชก	ชกคั้ว	มัวคัล	คั่มัวคั
	ชกชม	ชกชร	มรดก	คมรด
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	รมชก	ชกคั้ว	มัวคัล	คั่มัวคั
	รมชก	ชกคั้ว	มัวคัล	คั่มัวคั

ถูกดกเสียง เร

ท่อน 1 ประโยคที่ 2 วรรคหลัง

	--คัล	คัลลม	ชมลช	ลมชร
1 ครูเชื้อ คนศรีรส	รณฟช	คัลชฟ	ดรมฟ	ชฟมร
	รณฟช	คัลชฟ	ดรมฟ	ชฟมร
2 ครูสำราญ เกิดผล	ชฟมฟ	ชรมฟ	ดรมฟ	ชฟมร
	ดฟลช	ลมชฟ	ชรฟม	ฟดมร
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	รคัลช	คัลชฟ	ดรมฟ	ชฟมร
	รคัลช	ฟลชฟ	ดรมฟ	ชฟมร
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	รณฟช	คัลชฟ	มรดฟ	ชฟมร
	รณฟช	คัลชฟ	ดรมฟ	ชฟมร
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	รคัลชค	คัลลม	ชมลช	ลมชร
	รณฟช	คัลชฟ	ดรมฟ	ชฟมร
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	คัลคัล	คัลลม	ชมลช	ลมชร
	รคัลช	คัลชฟ	ดรมฟ	ชฟมร
7 ครูเผชิญ กองโชค	รคัลช	คัลชฟ	ดรมฟ	ชฟมร
	รคัลช	คัลชฟ	มรดช	ลทคร
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	รณฟช	คัลชฟ	ดรมฟ	ชฟมร
	รณฟช	คัลชฟ	ดรมฟ	ชฟมร
9 ครูนัฐพงษ์ โสวัตร	ชฟมฟ	ชรมฟ	ดรมฟ	ชฟมร
	ชฟมฟ	ชรมฟ	ดรมฟ	ชฟมร
10 ครูพัฒน์ บัวทอง	รณฟช	คัลชฟ	ดรมฟ	ชฟมร
	คัลชฟ	ชรมฟ	ดรมฟ	ชฟมร
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	รณฟช	ฟลชฟ	ดรมฟ	ชฟมร
	ชฟมฟ	ชรมฟ	ดรมฟ	ชฟมร

ถูกตกเลี้ยง เร

ท่อน 1 ประโยคที่ 3 วรรคแรก

	-ล-ช	ชช-ล	กล-ค้	ค้-ร้
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	ชรมร	ชฟมร	ครมฟ	ชฟมร
	ชรมร	ชฟมร	ครมฟ	ชฟมร
2 ครุดำราย เกิดผล	ครมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้
	ครมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	ลทคร	มรดท	ลชลท	ลทคร
	ชรชฟ	มรดท	ลชลท	ครมร
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	ลชมช	รมชล	รคคค	ชลคคร
	ลชมช	รมชล	รคคค	ชลคคร
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	ลชชชช	รมชล	รคคคค	ชลค้ร้
	ครมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	ชลชช	รมชล	ค้ร้คค	ชลค้ร้
7 ครูเผชิญ กองโชค	ครมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้
	ครมช	ลมชล	ค้ชลค้	ร้ลค้ร้
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	ครมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้
	ครมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้
9 ครุณัฐพงษ์ โสวัตร	ครมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้
	ครมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้
10 ครูพัฒน์ บัวท้ง	ลชมช	รมชล	ร้คคค	ชลค้ร้
	ครคม	รมชล	ชลทช	ลทค้ร้
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	ลชมช	รมชล	ร้คคค	ชลค้ร้
	ครมช	รมชล	มชลค้	ชลค้ร้

ถูกตกลีง เร

ท่อน 1 ประโยคที่ 4 วรรคหลัง

	--คัล	คัลลม	ลมลล	ลมลล
1 ครุเชื้อ คณตรีรล	รลลล	ลลลล	ลลลล	ลลลล
	รลลล	ลลลล	ลลลล	ลลลล
2 ครุลลลลล ลลลลล	คัลลล	คัลลล	ลมลล	ลมลล
	รลลล	คัลลล	ลลลล	ลลลล
3 ครุหีรลล ลลลลล	รลลล	คัลลล	ลลลล	ลลลล
	รลลล	คัลลล	ลลลล	ลลลล
4 ครุลลลล ลลลลลลล	รลลล	คัลลล	ลลลล	ลลลล
	รลลล	คัลลล	ลลลล	ลลลล
5 ลลลลลลลล ลลลลลลล	ลลลลล	ลลลล	ลลลล	ลลลล
	ลลลลล	ลลลล	ลลลล	ลลลล
6 ลลลลลลลลลลลลลลลลลลลลล	คัลลล	คัลลล	ลมลล	ลมลล
	ลลลล	คัลลล	ลลลล	ลลลล
7 ครุลลลลล ลลลลล	ลลลล	คัลลล	ลลลล	ลลลล
	ลลลล	คัลลล	ลลลล	ลลลล
8 ลลลลลลลลลล ลลลลล	รลลล	ลลลล	ลลลล	ลลลล
	รลลล	คัลลล	ลลลล	ลลลล
9 ครุลลลลลลล ลลลลล	ลลลลล	ลลลล	ลลลล	ลลลล
	ลลลลล	ลลลล	ลลลล	ลลลล
10 ครุลลลลล ลลลลล	รลลล	คัลลล	ลลลล	ลลลล
	รลลล	ลลลล	ลลลล	ลลลล
11 ครุลลลลล ลลลลลลล	ลลลลล	ลลลล	ลลลล	ลลลล
	รลลล	ลลลล	ลลลล	ลลลล

ถูกตลกเสียง เร

ท่อน 2 ประโยคที่ 2 วรรคหลัง

	- - คัด	คัชลม	ชมลช	ลมชว
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	ชฟมฟ	ชรมฟ	क्रमฟ	ชฟมร
	ชฟมฟ	ชรมฟ	क्रमฟ	ชฟมร
2 ครูสำราญ เกิดผล	คัทลช	มัวคัช	ทลคัท	รคัมมิ
	ลทลช	ลทลล	ทลครัท	คัมมิ
3 ครูหิรัญ ถิ่นหอม	รมฟช	คัลชฟ	क्रमฟ	ชฟมร
	รมฟช	คัลชฟ	क्रमฟ	ชฟมร
4 ครูพินิจ ทยสุวรรณ	ลชฟท	ชฟมล	ชฟมฟ	ชฟมร
	ฟชลคั	ลชฟล	ชฟมฟ	ชฟมร
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	คัลชฟ	ชรมฟ	क्रमฟ	ชฟมร
	ลชฟม	ฟชฟล	ชฟมฟ	ชฟมร
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	ลชคัล	คัชลม	ชมลช	ลมชว
	ลชคัล	คัชลม	ชมลช	ลมชว
7 ครูเผชิญ กองโชค	รคลช	คัลชฟ	มรคช	ลทลคร
	รคลช	คัลชฟ	มรคช	ลทลคร
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	รมฟช	คัลชฟ	क्रमฟ	ชฟมร
	รมฟช	คัลชฟ	क्रमฟ	ชฟมร
9 ครูรัฐพงษ์ โสวัตร	ชฟมฟ	ชรมฟ	क्रमฟ	ชฟมร
	ชฟมฟ	ชรมฟ	क्रमฟ	ชฟมร
10 ครูพัฒน์ บัวทอง	ชฟมฟ	ชรมฟ	क्रमฟ	ชฟมร
	รมฟช	คัลชฟ	क्रमฟ	ชฟมร
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	รมฟช	ฟลชฟ	क्रमฟ	ชฟมร
	ชฟมฟ	ชรมฟ	क्रमฟ	ชฟมร

ลูกตกเลี้ยง เร

ท่อน 1 ประโยคที่ 3 วรรคแรก

	-ล-ช	ชช-ล	ลล-ค	คค-ร
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	ดรมช	รมชล	มชลค	ชลคร
	ลชมช	รมชล	รคคค	ชลคร
2 ครูสำราญ เกิดผล	ลทคร	มรคท	ลชลท	ลทคร
	ชลทช	ลรคท	ครมท	มทคร
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	ลชมช	รมชล	รคคค	ชลคร
	ดรมช	รมชล	มชลค	ชลคร
4 ครูพินิจ นายสุวรรณ	ลชมช	รมชล	รคคค	ชลคร
	ลชมช	รมชล	รคคค	ชลคร
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	ดรมช	รมชล	มชลค	ชลคร
	ชมรด	มรดล	ทลคท	รคมร
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	ดรมช	รมชล	มชลค	ชลคร
	ดรมช	รมชล	มชลค	ชลคร
7 ครูเผชิญ กองโชค	ดรมช	รมชล	มชลค	ชลคร
	ดรมช	รมชล	มชลค	ชลคร
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	ดรมช	รมชล	มชลค	ชลคร
	ลชมช	รมชล	รคคค	ชลคร
9 ครูรัฐพงษ์ โสวัตร	ดรมช	รมชล	มชลค	ชลคร
	ดรมช	รมชล	มชลค	ชลคร
10 ครูพัฒน์ บัวท่ง	ดรมช	รมชล	มชลค	ชลคร
	ดรมช	รมชล	มชลค	ชลคร
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	ลชมช	รมชล	รคคค	ชลคร
	ดรมช	รมชล	มชลค	ชลคร

ลูกตกเสียง เร

สร้อย ประโยคที่ 6 วรรคหลัง

	----	----	รรมร	ดรมร
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	รรมร	ดรมร	----	----
2 ครูตำราญ เกิดผล	รรมร	ดรมร	----	----
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	รรมร	มรมร	----	----
4 ครูพินิจ นาสสุวรรณ	รรมร	มรมร	----	----
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	รรมร	มรมร	----	----
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	รรมร	มรมร	----	----
7 ครูเพชฌ กงโชค	รรมร	มรมร	----	----
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	รรมร	มรมร	----	----
9 ครูรัฐพงษ์ โสวัตร	รรมร	ดรมร	----	----
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	รรมร	ดรมร	----	----
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	รรมร	มรมร	----	----

ลูกตกเสียง เร

สร้อย ประโยคที่ 7 วรรคหลัง

	--คค	-ร--	--มม	--รร
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	คคคค	-ร--	มมมม	-ร--
2 ครูตำราญ เกิดผล	คคคค	-ร--	มมมม	-ร--
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	คคคค	-ร--	มมมม	-ร--
4 ครูพินิจ นาสสุวรรณ	คคคค	-ร--	มมมม	-ร--
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	คคคค	-ร--	มมมม	-ร--
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	คคคค	-ร--	มมมม	-ร-
7 ครูเพชฌ กงโชค	คคคค	-ร--	มมมม	-ร--
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	คคคค	-ร--	มมมม	-ร--
9 ครูรัฐพงษ์ โสวัตร	คคคค	-ร--	มมมม	-ร--
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	คคคค	-ร--	มมมม	-ร--
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	คคคค	-ร--	มมมม	-ร--

ลูกตกเลี้ยง มี

ท่อน 1 ประโยคที่ 5 วรรคที่ 2

	-ล-ช	ชช-ค	คค์-ร	รร์-ม
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	ทลชช	ชมรด	ทลชล	ทดรม
	ทชลท	คตทค	รทคร	มดรม
2 ครูสำราญ เกิดผล	ทลชช	ชมรด	ทลชล	ทดรม
	ลชทล	คทรค	รทรค	มรชช
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	ทชลท	คตทค	รทคร	มดรม
	ทชลท	คตทค	รทคร	มดรม
4 ครูพินิจ นายสุวรรณ	ทลชช	ชลทค	ร്മร์ค	ทลชช
	ทลชช	ชลทค	ร്മร์ค	ทลชช
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	ทชลท	คตทค	รทคร	มดรม
	ทชลท	คตทค	รทคร	มดรม
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	ทชลท	คตทค	รทคร	มดรม
	ทชลท	คตทค	รทคร	มดรม
7 ครูเผชิญ กองโชค	ทชลท	คตทค	รทคร	มดรม
	ทครด	ทครด	มรมค	มรมม
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	ทชลท	คมรด	มชมร	มลชช
	ทชลท	คตทค	รทคร	มดรม
9 ครูณัฐพงษ์ ไส้วัตร	ทลชช	ชมรด	ทลชล	ทดรม
	ทลชช	ชมรด	ทลชล	ทดรม
10 ครูพัฒน์ บัวท้ง	ทชลท	คตทค	รทคร	มดรม
	ทชลท	คตทค	รทคร	มดรม
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	ทชลท	คตทค	รทคร	มดรม
	ทชลท	คมรด	ทลชล	ทดรม

ถูกตกเสียง มี

ท่อน 1 ประโยคที่ 6 วรรคที่ 1

	-क्रम	-च-ल	-द्वि-ल	-च-म
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	क्रम	रमचल	तद्वि-ल	तलचम
	क्रम	रमचल	तद्वि-ल	तलचम
2 ครูตำราญ เกิดผล	क्रम	रमचल	तलचल	तद्वि-ม
	चरचम	लชतล	ด्वि-ล	तลชม
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	क्रम	रमचल	तद्वि-ล	तลชม
	क्रम	रमचल	तद्वि-ล	तลชม
4 ครูพินิจ นายสุวรรณ	क्रम	रमचल	तद्वि-ล	तลชด
	क्रम	रमचल	तद्वि-ล	तลชด
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	क्रम	रमचल	ด्वि-ล	ดลชม
	क्रम	रमचल	तद्वि-ล	तลชม
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	क्रम	रमचल	ด्वि-ล	ดลชม
	क्रम	रमचल	ด्वิ-ล	ดลชม
7 ครูเพชฌ กองโชค	क्रम	रमचल	ทวิ-ล	तลชด
	क्रम	रमचल	มวิ-ล	ดลชม
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	क्रम	ชลทล	มวิ-ล	तลชม
	चरच	ลมชล	तद्वि-ล	तลชด
9 ครูณัฐพงษ์ โสวัตร	क्रम	रमचल	तद्वि-ล	तลชม
	क्रम	रमचल	ด्वิ-ล	-ช-ม
10 ครูพัฒน์ บัวทอง	क्रम	रमचल	तद्वि-ล	तลชม
	क्रम	रमचल	तद्वิ-ล	तลชม
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	क्रम	रमचल	तद्वि-ล	तลชม

ลูกตกเสียง มี

ท่อน 2 ประโยคที่ 1 วรรคที่ 1

	---รื	-มืมืมื	---ซื	-มืมืมื
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	---รื	-มืมืมื	---ซื	-มืมืมื
	ชลทคื	รืมืมืมื	รืคืทล	ชมมม
2 ครูตำราญ เกิดผล	---รื	มืมืมืมื	---ซื	มืมืมืมื
	ทชลท	คืลทคื	รืทคืรื	มืคืรืมื
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	---รื	มืมืมืมื	---ซื	มืมืมืมื
	ชชชช	ชชชช	คืคืคืรื	ชชชช
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	ชลทคื	รืมืมืมื	รืคืทล	ชมมม
	ชลทคื	รืมืมืมื	รืคืทล	ชมมม
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	รชลท	คลทค	รทค	มค
	ทชลท	คลทค	รทค	มค
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	---รื	มืมืมืมื	---ซื	มืมืมืมื
	ชลทคื	รืมืมืมื	รืคืทล	ชมมม
7 ครูเผชิญ กองโชค	---รื	มืมืมืมื	---ซื	มืมืมืมื
	รชลท	คืมืรืคื	ทลรืคื	ทลชช
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	รชล	คืมืรืคื	ทคืรืคื	ทลชช
	ทชลท	คลทค	รทค	มค
9 ครูณัฐพงษ์ โสวัตร	---รื	มืมืมืมื	---ซื	มืมืมืมื
	ทลช	ชลทคื	รืมืรืคื	ทมชช
10 ครูพัฒน์ บัวท้ง	---รื	มืมืมืมื	---ซื	มืมืมืมื
	ทชลท	คลทค	รทค	มค
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	---รื	มืมืมืมื	---ซื	มืมืมืมื
	ชลทคื	รืมืมืมื	รืคืทล	ชมมม

ถูกตกลงเสียง มี

ท่อน 2 ประโยคที่ 1 วรรคที่ 2

	---รื	-มืมืมื	-รื-มื	-มื-มื
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	ทชลท	คืมืรืคื	ทลรืคื	ทลชม
	ดรลท	คมรด	ทลชล	ทดรม
2 ครูสำราญ เกิดผล	คืมืรืคื	รืคืทล	ทคืรืคื	ทลชม
	รืมืรืคื	รืคืทล	ทคืรืคื	ทลชม
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	ชลทคื	ทคืคืคื	มืรืคืล	ชมมม
	รมชล	ทคืรืคื	ทลรืคื	ทลชม
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	รชลท	คืมืรืคื	ทลรืคื	ทลชม
	รมชล	ทคืคืคื	ทคืรืคื	ทลชม
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	ทชลท	คืลทคื	รืมืรืคื	ทลชม
	ชลทคื	รืลทคื	รืทคืรื	มืคืรืมื
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	ชลทคื	ทคืคืคื	ทคืรืคื	ทลชม
	รมชล	ทคืคืคื	ทคืรืคื	ทลชม
7 ครูเชษุณ กองโชค	---รื	มืมืมืมื	-รื-ชื	มืมืมืมื
	ฟชลช	ฟมรด	ทลชล	ทดรม
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	ฟชลช	ฟมรด	ทลชล	ทดรม
	ลชคืล	ชมรด	รมชร	มดรม
9 ครูนัฐพงษ์ ไสวัตร	คืลชร	ชมรด	ทลชล	ทดรม
	ฟชลช	ฟมรด	ทลชล	ทดรม
10 ครูพัฒน์ บัวท้ง	คืมืรืคื	มืรืคืล	รืคืลช	คืลชม
	รชลท	คืมืรืคื	ทคืรืคื	ทลชม
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	ทชลท	คืมืรืคื	ทคืรืคื	ทลชม
	รมชล	ทคืคืคื	ทคืรืคื	ทลชม

ลูกตกเลี้ยง มี

ท่อน 2 ประโยคที่ 3 วรรคที่ 1

	-ถชม	ชมรด	คำ-ร	ร-มี
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	ทลชม	ชมรด	รมฟช	ลชฟม
	ทลชม	ชมรด	รมฟช	ลชฟม
2 ครูสำราญ เกิดผล	ทลชม	ชมรด	ชลทค	ทดรม
	คัลชม	ชมรด	ชลทค	ทดรม
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	รค์ชล	คัลชค	มรดร	มรชม
	คัลชม	ชมรด	ทลชล	ทดรม
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	ทชลท	คัมรค์	ทลรค์	ทลชม
	ทชลท	คัมรค์	ทลรค์	ทลชค
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	คัลชม	ชมรด	ชลทค	ทดรม
	รชลท	คมรด	ทลชล	ทดรม
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงศักดิ์ ธรรมวิhar	คัลชม	ชมรด	ทลชล	ทดรม
	คัลชม	ชมรด	ทลชล	ทดรม
7 ครูเพชฌิ กองโชค	คัลชค	ชมรด	ทลชล	ทดรม
	คัลชร	ชมรด	ทลชล	ทดรม
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	คัลชม	ชมรด	ทลชล	ทดรม
	คัลชม	ชมรด	ทลชล	ทดรม
9 ครูนัฐพงษ์ ไสวัตร	ทลชร	ชลทค	รัมรค์	ทลชม
	คัลชม	ชมรด	ทลชล	ทดรม
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	คัลชร	ชมรด	ทลชล	ทดรม
	คัลชม	ชมรด	ทลชล	ทดรม
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	ทลชร	ชมรด	ทลชล	ทดรม
	ทลชม	ชมรด	ทลชล	ทดรม

ลูกตกเลี้ยง มี

สร้อย ประโยคที่ 1 วรรคที่ 1

	-มชล	ค้ชลค้	ชลค้ร้	ม่ค้ร้ม่
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	รมชล	ค้ชลค้	ชลทค้	ร้ม่ม่ม่
2 ครูตำราญ เกิดผล	รมชล	ค้ชลค้	ชลค้ร้	ม่ค้ร้ม่
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	ทชลท	ค้ลทค้	ร้ทค้ร้	ม่ค้ร้ม่
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	มครม	รครม	รครม	รมมม
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	รมชล	ค้ชลค้	ชลค้ร้	ม่ค้ร้ม่
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	รมชล	ค้ชลค้	ชลค้ร้	ม่ค้ร้ม่
7 ครูเผชิญ กองโชค	รมชล	ค้ชลค้	ชลค้ร้	ม่ค้ร้ม่
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	รมชล	ค้ชลค้	ชลค้ร้	ม่ค้ร้ม่
9 ครุณัฐพงษ์ โสวัตร	ชรชม	รชรม	รครม	รมชม
10 ครูพัฒน์ บัวท้ง	รมชล	ค้ชลค้	ชลค้ร้	ม่ค้ร้ม่
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	รมชล	ค้ชลค้	ชลค้ร้	ม่ค้ร้ม่

ลูกตกเลี้ยง มี

สร้อย ประโยคที่ 3 วรรคที่ 1

	-มชล	ค้ชลค้	ชลค้ร้	ม่ค้ร้ม่
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	รมชล	ค้ชลค้	ชลค้ร้	ม่ค้ร้ม่
2 ครูตำราญ เกิดผล	ทชลท	ค้ลทค้	ร้ทค้ร้	ม่ค้ร้ม่
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	ทชลท	ค้ลทค้	ร้ทค้ร้	ม่ค้ร้ม่
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	ทชลท	ค้ลทค้	ร้ทค้ร้	ม่ค้ร้ม่
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	รมชล	ค้ชลค้	ชลค้ร้	ม่ค้ร้ม่
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	รมชล	ค้ชลค้	ชลค้ร้	ม่ค้ร้ม่
7 ครูเผชิญ กองโชค	รมชล	ค้ชลค้	ชลค้ร้	ม่ค้ร้ม่
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	ทชลท	ค้ลทค้	ร้ทค้ร้	ม่ค้ร้ม่
9 ครุณัฐพงษ์ โสวัตร	ทชลท	ค้ลทค้	ร้ทค้ร้	ม่ค้ร้ม่
10 ครูพัฒน์ บัวท้ง	ทชลท	ค้ลทค้	ร้ทค้ร้	ม่ค้ร้ม่
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	ทชลท	ค้ลทค้	ร้ทค้ร้	ม่ค้ร้ม่

ถูกตกเสียง มี

สร้อย ประโยคที่ 6 วรรคที่ 1

			มมชม	รมชม
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	มมชม	รมชม		
2 ครูตำราญ เกิดผล	มมชม	รมชม		
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	มมชม	ชมชม		
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	มมชม	ชมชม		
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	มมชม	ชมชม		
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	มมชม	ชมชม		
7 ครูเผชญ์ กองโชค	มมชม	ชมชม		
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	มมชม	ชมชม		
9 ครุณัฐพงษ์ โสวัตร	มมชม	รมชม		
10 ครูพัฒน์ บัวท้ง	มมชม	รมชม		
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	มมชม	ชมชม		

ถูกตกเสียง มี

สร้อย ประโยคที่ 3 วรรคที่ 1

	-ดรม	-ช-ถ	-ค-ถ	-ช-ม
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	ดรม	รมชถ	ทลชม	ชร-ม
2 ครูตำราญ เกิดผล	ดรม	รมชถ	มรค์ถ	ชร-ม
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	ดรม	รมชถ	มรค์ถ	-ช-ม
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	ดรม	รมชถ	ทลชฟ	มร-ม
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	มดรม	รมชถ	คร์คถ	-ช-ม
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	มดรม	รมชถ	คร์คถ	คถชม
7 ครูเผชญ์ กองโชค	มดรม	รมชถ	มรค์ถ	-ช-ม
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	มดรม	รมชถ	คร์คถ	-ช-ม
9 ครุณัฐพงษ์ โสวัตร	มดรม	รมชถ	คร์คถ	-ช-ม
10 ครูพัฒน์ บัวท้ง	ดรม	รมชถ	มรค์ถ	ชร-ม
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	ดรม	รมชถ	มรค์ถ	-ช-ม

ถูกตกเสียง ขอ

ท่อน 1 ประโยคที่ 1 วรรคหลัง

	--มีร์	มีร์ล	คัลร์ค	รัลคซ
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	ซมี-ร	-ค-ล	-รมีร์	คัล-ซ
	มีร์ซฟ	มีร์คัล	ทคัพ	คัลซ
2 ครูสำราญ เกิดผล	รคัมมีร์	มีร์ล	คัลร์ค	รัลคซ
	มีร์คซ	ลซคัล	คัมมีร์	ซมลซ
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	--มีร์	มีร์ล	คัมมีร์	คัลซ
	รคัมมีร์	มีร์ล	คัลร์ค	รัลคซ
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	--มีร์	มีร์ล	คัลร์ค	รัลคซ
	ซลทค	ฟิรคัพ	ฟซลท	คัลซ
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	รคัมมีร์	มีร์ล	คัลคัลร์ค	รัลคซ
	ซลคัม	มีร์คัล	คัมมีร์	คัลซ
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	รคัมมีร์	มีร์ล	คัลร์ค	รัลคซ
	รคัมมีร์	มีร์ล	คัลร์ค	รัลคซ
7 ครูเผชิญ กองโชค	รคัมมีร์	มีร์ล	คัมมีร์	รัลคซ
	รคัมมีร์	มีร์ล	ทคัพ	คัลซ
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	รคัมมีร์	มีร์ล	คัลร์ค	รัลคซ
	รคัมมีร์	มีร์ล	คัลร์ค	รัลคซ
9 ครูณัฐพงษ์ ไสวัตร	รคัมมีร์	มีร์ล	คัลร์ค	รัลคซ
	รคัมมีร์	มีร์ล	คัลร์ค	รัลคซ
10 ครูพัฒน์ บัวทอง	ซลคัม	มีร์คัล	ทคัพ	คัลซ
	ซลคัม	มีร์คัล	คัมมีร์	คัลซ
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	รคัมมีร์	มีร์ล	คัลร์ค	รัลคซ
	รคัมมีร์	มีร์ล	คัลร์ค	รัลคซ

ลูกตกเลี้ยง ซอล

ท่อน 1 ประโยคที่ 3 วรรคหลัง

	--มีร์	มีร์รล	คัลร์ค	รลคซ
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	มลขร	มรดล	ดรมด	รมฟซ
	มลขร	มรดล	ดรมด	รมฟซ
2 ครูตำราญ เกิดผล	มีร์มีร์	มีร์รล	คัลร์ค	รลคซ
	มีร์คซ	ลขคัล	คัลร์ค	รลคซ
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	มรขฟ	มรดล	ดรมด	รมฟซ
	ลทดร	มรดล	ดรมด	รมฟซ
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	มีร์มีร์	มีร์รล	ทคัทร	คัทลซ
	ซลคัฟ	มีร์คัท	คัซลท	คัทลซ
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	มีร์คัมมีร์	มีร์รล	รคัลร์ค	รลคซ
	มีร์มีร์	มีร์รล	มีร์มีค	รลคซ
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	มีร์มีร์	มีร์รล	คัลร์ค	รลคซ
	มีร์มีร์	มีร์รล	คัลร์ค	รลคซ
7 ครูเพชฌิ กองโชค	มีร์มีร์	มีร์รล	ทคัทร	คัทลซ
	มีร์มีร์	มีร์รล	ทคัทร	คัทลซ
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	มีร์มีร์	มีร์รล	ทคัทร	รลคซ
	มีร์มีร์	มีร์รล	คัลร์ค	รลคซ
9 ครูนัฐพงษ์ โสวัตร	มีร์มีร์	มีร์รล	คัลร์ค	รลคซ
	มีร์มีร์	มีร์รล	คัลร์ค	รลคซ
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	มีร์มีร์	มีร์รล	คัลร์ค	รลคซ
	ซลคัร	มีร์คัล	คัรมีร์	คัทลซ
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	มีร์มีร์	มีร์รล	ทคัทร	คัทลซ
	มีร์มีร์	มีร์รล	ทคัทร	คัทลซ

ลูกตกเสียง ซอล

ท่อน 2 ประโยคที่ 2 วรรคหน้า

	---คั	คัค-รึ	รึรึ-มึ	มึมึ-ซึ
1 ครูเชื้อ คนตรีรต	ชมรค	ชครม	ฟชฟม	ฟชฟล
	ชมรค	ลชฟม	รคชค	รมฟล
2 ครูตำราญ เกิดผล	ชมรค	ลชฟค	มรฟม	ชฟลช
	ฟชลม	ฟชลร	มฟชค	รมฟช
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	ชมรค	ชครม	ลฟชค	รมฟช
	ชมรค	ชครม	ลชฟค	รมฟช
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	ลมฟช	ลชฟม	รครม	รมฟคั
	ฟชรม	ฟครม	ฟมลม	ฟชลช
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	ลมฟช	ลชฟม	รคชค	รมฟช
	คัรึมคั	รึคัมรึ	คัลชม	ครมช
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	คคคค	รมรร	มชมม	ชลชช
	คคคค	รมรร	มชมม	ชลชช
7 ครูเผชิญ กองโชค	คัรึคัคั	ชลคัรึ	มึรึมคั	รึคัลช
	คชคค	รมรร	มชมม	ชลชช
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	ชมรค	ชครม	ฟชลรึ	คัทลช
	รมฟช	ลชฟค	คัฟคัรึ	คัทลช
9 ครูณัฐพงษ์ ไส้วัตร	ชมรค	ชครม	ฟชฟม	รมฟล
	ชมรค	ชครม	ฟชฟม	รมฟล
10 ครูพัฒน์ บัวท้ง	ฟชลม	ฟชรม	ฟชฟม	รมฟล
	ชมรค	ลชฟม	รคชค	รมฟช
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	ชมรค	ชครม	ฟชฟม	รมฟช
	ชมรค	ลชฟม	รคชค	รมฟล

ลูกตกเลี้ยง ซอล

ท่อน 2 ประโยคที่ 3 วรรคหลัง

	--มีร์	มีร์รล	คัลร์ค	รลคช
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	ซมีร์ค	มีร์คล	ทคัทร	คัทลช
	ซรัซฟ	มีร์คล	ทคัฟร	คัทลช
2 ครูตำราญ เกิดผล	มีคัมมีร์	มีร์รล	คัทคัร	คัทลช
	มีร์คช	ลชคัล	คัลร์ค	รลคช
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	มีคัมมีร์	มีร์รล	คัลร์ค	รลคช
	มีคัมมีร์	มีร์รล	คัลร์ค	รลคช
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	ชลคัฟ	มีร์คท	คัชลท	คัทลช
	ชลคัฟ	มีร์คท	คัชลท	คัทลช
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	มีคัมมีร์	มีร์รล	คัลร์ค	รลคช
	ชดรม	ฟชรม	ฟมลม	ฟชลช
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	มีคัมมีร์	มีร์รล	คัลร์ค	รลคช
	มีคัมมีร์	มีร์รล	คัลร์ค	รลคช
7 ครูเผชิญ กองโชค	มีคัมมีร์	มีร์รล	ทคัทร	คัทลช
	มีคัมมีร์	มีร์รล	คัรมีร์	คัทลช
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	มีคัมมีร์	มีร์รล	คัลร์ค	รลคช
	มีคัมมีร์	มีร์รล	คัลร์ค	รลคช
9 ครูณัฐพงษ์ ไสวัตร	มีคัมมีร์	มีร์รล	คัลร์ค	รลคช
	มีคัมมีร์	มีร์รล	คัลร์ค	รลคช
10 ครูพัฒน์ บัวท้ง	ชลคัร	มีร์คล	คัรมีร์	คัทลช
	มีร์คัร	มีร์คล	รคัลค	รคัลช
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	มีคัมมีร์	มีร์รล	คัลร์ค	รลคช
	มีคัมมีร์	มีร์รล	ทคัทร	คัทลช

ถูกตกเสียง ซอล

สร้อย ประโยคที่ 5 วรรคหลัง

	----	----	ซซลซ	มซลซ
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	ซซลซ	มซลซ	----	----
2 ครูตำราญ เกิดผล	ซซลซ	มซลซ	----	----
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	ซซลซ	ลซลซ	----	----
4 ครูพินิจ นายสุวรรณ	ซซลซ	ลซลซ	----	----
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	ซซลซ	ลซลซ	----	----
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	ซซลซ	ลซลซ	----	----
7 ครูเผชญ กองโชค	ซซลซ	ลซลซ	----	----
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	ซซลซ	ลซลซ	----	----
9 ครุณัฐพงษ์ โสวัตร	ซซลซ	มซลซ	----	----
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	ซซลซ	มซลซ	----	----
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	ซลซซ	มซลซ	----	----

ถูกตกเสียง ซอล

สร้อย ประโยคที่ 7 วรรคหลัง

	--คค	--รร	--มม	--ซซ
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	คคคค	-ร--	มมมม	-ซ--
2 ครูตำราญ เกิดผล	คคคค	-ร--	มมมม	-ซ--
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	คคคค	-ร--	มมมม	-ซ--
4 ครูพินิจ นายสุวรรณ	คคคค	-ร--	มมมม	-ซ--
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	คคคค	-ร--	มมมม	-ซ--
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	คคคค	-ร--	มมมม	-ซ--
7 ครูเผชญ กองโชค	คคคค	-ร--	มมมม	-ซ--
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	คคคค	-ร--	มมมม	-ซ--
9 ครุณัฐพงษ์ โสวัตร	คคคค	-ร--	มมมม	-ซ--
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	คคคค	-ร--	มมมม	-ซ--
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	คคคค	-ร--	มมมม	-ซ--

ลูกตกเลี้ยง ลา

ท่อน 1 ประโยคที่ 2 วรรคแรก

	- รัดคัล	คัลชม	-ร - ม	ลช-ล
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	- รัดคัล	คัลชม	รครม	รมชล
	มรดช	คัลชม	รครม	รมชล
2 ครูตำราญ เกิดผล	คัลคัล	คัลชม	รครม	รมชล
	รัดคัล	คัลชม	ชชชม	ลชคัล
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	คัลคัล	คัลชม	รครม	รมชล
	คัลมัล	คัลชม	รครม	รมชล
4 ครูพินิจ นายสุวรรณ	คัลคัล	คัลชม	รครม	รมชล
	รัดคัล	คัลชม	รครม	รมชล
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	คัลมัลคัล	คัลชม	มรดครม	รมชล
	มัลคัล	คัลชม	คคครม	รมชล
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	คัลคัล	คัลชม	รครม	รมชล
7 ครูเชิญ กองโชค	คัลคัล	คัลชม	รครม	รมชล
	คัลคัล	คัลชม	รครม	รมชล
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	คัลคัล	คัลชม	รครม	รมชล
	มัลคัล	คัลชม	รครม	รมชล
9 ครูณัฐพงษ์ ไสวัตร	คัลคัล	คัลชม	รครม	รมชล
	คัลคัล	คัลชม	รครม	รมชล
10 ครูพัฒน์ บัวทอง	มัลคัล	คัลชม	รครม	รมชล
	รัดคัล	คัลชม	รครม	รมชล
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	คัลคัล	คัลชม	รครม	รมชล
	มัลคัล	คัลชม	รครม	รมชล

ลูกตกเลี้ยง ลา

ท่อน 1 ประโยคที่ 4 วรรคแรก

	-รํัดัด	คัดชม	-ร -ม	ลช-ล
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	คํัดัด	คัดชม	รครม	รมชล
	คํัดัด	คัดชม	รครม	รมชล
2 ครูสำราญ เกิดผล	คํัดัด	คัดชม	รครม	รมชล
	คํัดัด	คัดชม	รครม	รมชล
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	มํัดัด	คัดชม	รครม	รมชล
	คํัดัด	คัดชม	รครม	รมชล
4 ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	คํัดัด	คัดชม	รครม	รมชล
	คํัดัด	คัดชม	รครม	รมชล
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	คํัดัด	คัดชม	รครม	รมชล
	คํัดัด	คัดชม	รครม	รมชล
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	มํัดัด	คัดชม	รครม	รมชล
7 ครูเพชฌ กอชโค	คํัดัด	คัดชม	รครม	รมชล
	มํัดัด	คัดชม	รครม	รมชล
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	มํัดัด	คัดชม	รครม	รมชล
	คํัดัด	คัดชม	รครม	รมชล
9 ครูณัฐพงษ์ โสวัตร	คํัดัด	คัดชม	รครม	รมชล
	คํัดัด	คัดชม	รครม	รมชล
10 ครูพัฒน์ บัวท่ง	คํัดัด	คัดชม	รครม	รมชล
	มํัดัด	คัดชม	รครม	รมชล
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	มํัดัด	คัดชม	รครม	รมชล
	คํัดัด	คัดชม	รครม	รมชล

ลูกตกเสียง ลา

สร้อย ประโยคที่ 5 วรรคแรก

	----	----	กลดัล	ชลดัล
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	กลดัล	ชลดัล	----	----
2 ครูตำราญ เกิดผล	กลดัล	ชลดัล	----	----
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	กลดัล	ดัลดัล	----	----
4 ครูพินิจ นายสุวรรณ	กลดัล	ดัลดัล	----	----
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	กลดัล	ดัลดัล	----	----
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	กลดัล	ดัลดัล	----	----
7 ครูเผชิญ กองโชค	กลดัล	ดัลดัล	----	----
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	กลดัล	ดัลดัล	----	----
9 ครูนันทพงษ์ โสวัตร	กลดัล	ชลดัล	----	----
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	กลดัล	ชลดัล	----	----
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	กลดัล	ดัลดัล	----	----

ลูกตกเสียง ลา

สร้อย ประโยคที่ 8 วรรคหลัง

	---ร	---ม	---ช	---ล
1 ครูเชื้อ คนตรีรส	-ร -ร	---ม	- -ลช	มช-ล
2 ครูตำราญ เกิดผล	-ร -ร	---ม	-ทลช	มช-ล
3 ครูหิรัญ กลั่นหอม	-ชลท	-ร -ม	-ล-ช	มช-ล
4 ครูพินิจ นายสุวรรณ	-ร -ร	---ม	---ช	มช-ล
5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	-ร -ร	---ม	---ช	---ล
6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร	-ร -ร	---ม	---ช	---ล
7 ครูเผชิญ กองโชค	-ร -ร	---ม	-ล-ช	มช-ล
8 เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.	-ร -ร	---ม	-ทลช	มช-ล
9 ครูนันทพงษ์ โสวัตร	-ร -ร	---ม	-ล-ช	มช-ล
10 ครูพัฒน์ บัวทั้ง	-ร -ร	---ม	-ล-ช	มช-ล
11 ครูชัยยะ ทางมีศรี	---ร	---ม	---ช	---ล

บทที่ 5

สรุปผลการอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้น ที่ได้จากศิลปินทั้ง 11 ท่าน ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบองค์ประกอบและโครงสร้างที่สำคัญของเพลงแป๊ะ 3 ชั้น ตลอดจนการแปรทำนองของระนาดเอก ในส่วนต่างๆ ที่ผลการศึกษาครั้งนี้

ผลการวิเคราะห์

1. โครงสร้างทางฆ้องวงใหญ่ เพลงแป๊ะ 3 ชั้น

เพลงแป๊ะ 3 ชั้น เป็นเพลงที่เกิดขึ้นในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ สันนิษฐานว่า ได้เค้าโครงมาจากเพลงจีนที่คณะจิวบรรเลง แล้วนำมาประพันธ์เป็นเพลงไทย โดยพระประดิษฐไพเราะ (มี ดุริยางกูร) และยังทำนองดังกล่าวประพันธ์เป็นเพลงอื่นๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันอีกเช่น เพลงอาเฮีย เพลงภิรมย์สุรางค์ เพลงชมสวนสวรรค์ เป็นต้น ทางฆ้องวงใหญ่ เพลงแป๊ะ 3 ชั้น ที่ใช้บรรเลงในปัจจุบันมีอยู่ด้วยกันหลายสำนวน ผู้วิจัยได้สำรวจพบ 4 สำนวน คือ สำนวนของพระยาเสนาะ หลวงสุนทร (แหม่ม สุนทรวาทิน) จากครูเชื้อ คนตรีรส สำนวนครูจางวางทั่ว พาทยโกศล จากร้อยตำรวจตรีกาหลง ฟุ้งทองคำ สำนวนของครูน้ำว่า ร่มโพธิ์ทอง และสำนวนจากแถบบันทึกเสียงบทเพลงตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพดนตรีไทย ระดับ 4-6 ของทบวงมหาวิทยาลัยที่เป็นที่แพร่หลายมากที่สุดในการบรรเลงของนักดนตรีไทยทั่วไปในปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้สำนวนสุดท้ายในเกณฑ์ในการศึกษาค้นคว้า

1.1 โครงสร้างพื้นฐาน

1.1.1. เพลงแป๊ะ 3 ชั้น เป็นเพลงประเภทหน้าทับปรบไก่ที่มีความยาวทั้งสิ้น 9 จังหวะ แบ่งออกเป็น ท่อน 1 มี 3 จังหวะ ท่อน 2 มี 2 จังหวะ และสร้างมี 4 จังหวะ

1.1.2. เพลงแป๊ะ 3 ชั้น เป็นเพลงทางพื้นที่เหมาะสมแก่การแปรทำนอง

1.2 บันไดเสียงเพลงแป๊ะ 3 ชั้น เป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง โด ที่มีเสียง โด เร มี ซอล และลา เป็นหลัก ตลอดทั้งเพลงไม่มีการเปลี่ยนบันไดเสียง

1.3 ถูกดัดเนื่องจากเพลงแป๊ะ 3 ชั้น เป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียงโด ตลอดทั้งเพลงทำให้ถูกดัดต่างๆ เป็นเสียงที่อยู่ในบันไดเสียง โด ด้วย และจากการศึกษาพบว่า เพลงแป๊ะ 3 ชั้น มีลูกดกครบทั้ง 5 เสียง ที่เป็นเสียงหลักคือ โด เร มี ซอล และลา

2. การแปรทำนองของระนาดเอก เปรียบเทียบกับทางฆ้องวงใหญ่

2.1 ศิลปินผู้แปรทำนองประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญทางด้านระนาดเอก 11 ท่านคือ

2.1.1 ครูเชื้อ คนตรีรส

- 2.1.2 ครูตำราญ เกิดผล
- 2.1.3 ครูหิรัญ กลั่นหอม
- 2.1.4 ครูพนิจ ฉายสุวรรณ
- 2.1.5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร
- 2.1.6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร
- 2.1.7 ครูเพ็ญ กองโชค
- 2.1.8 เรือเอกกิตติ เกตวราร.น.
- 2.1.9 ครูณัฐพงษ์ ไสวัตร
- 2.1.10 ครูพัฒน์ บัวท้ง
- 2.1.11 ครูชัยยะ ทางมีศรี

2.2 การแปรทำนองของศิลปินทั้ง 11 ท่าน ได้แปรทำนองเพลงเป๊าะ 3 ชั้น ไว้ทั้ง 2 เที้ยว คือเที้ยวแรกและเที้ยวกลับในท่อน 1 และท่อน 2 สำหรับสร้อยได้แปรทำนองไว้เที้ยวเดียว

การแปรทำนองในวรรณคดีที่มีเสียงลูกตกต่างๆ

วรรณคดีที่มีลูกตกเสียง โด แปรทำนองได้ 53 รูปแบบ จากทำนองเพลง 5 ทำนอง
 วรรณคดีที่มีลูกตกเสียง เร แปรทำนองได้ 30 รูปแบบ จากทำนองเพลง 4 ทำนอง
 วรรณคดีที่มีลูกตกเสียง มี แปรทำนองได้ 67 รูปแบบ จากทำนองเพลง 8 ทำนอง
 วรรณคดีที่มีลูกตกเสียง ซอล แปรทำนองได้ 47 รูปแบบ จากทำนองเพลง 4 ทำนอง
 วรรณคดีที่มีลูกตกเสียง ลา แปรทำนองได้ 20 รูปแบบ จากทำนองเพลง 3 ทำนอง

การใช้เสียงจรในการแปรทำนอง

วรรณคดีที่มีลูกตกเสียง โด ใช้ทั้งเสียง ฟา และเสียง ที
 วรรณคดีที่มีลูกตกเสียง เร ใช้ทั้งเสียง ฟา และเสียง ที
 วรรณคดีที่มีลูกตกเสียง มี ใช้ทั้งเสียง ฟา และเสียง ที แต่ใช้เสียง ฟา น้อยมาก
 วรรณคดีที่มีลูกตกเสียง ซอล ใช้ทั้งเสียง ฟา และเสียง ที
 วรรณคดีที่มีลูกตกเสียง ลา ไม่พบการใช้เสียง ฟา และเสียง ที

2.3 ลูกตก ศิลปินทั้ง 11 ท่านได้แปรทำนองแตกต่างกันออกไปและมีความหลากหลายมาก แต่ทั้งนี้ยังมีลูกตกเป็นเสียงเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ และมีบางส่วนที่แตกต่างกันออกไปในกรณีที่ใช้กลอนฝากในห้องที่ 4 บางตำแหน่งท่านนั้นการใช้เสียงจริงเป็นลูกตกแต่ละห้องในแต่ละวรรคเพลง

วรรคเพลงที่มีลูกตกเสียง โด ใช้เสียง ที เพียงเสียงเดียว และอยู่ในห้องที่ 3 เท่านั้น

วรรคเพลงที่มีลูกตกเสียง เร ใช้เสียง ฟา และ ที

วรรคเพลงที่มีลูกตกเสียง มี ใช้เสียง ที เพียงเสียงเดียว และอยู่ในห้องที่ 1 เท่านั้น

วรรคเพลงที่มีลูกตกเสียง ซอล ใช้เสียง ฟา และ เสียง ที น้อยมาก โดยเสียง ฟา อยู่ในห้องที่ 1 เท่านั้น และเสียง ที อยู่ในห้องที่ 2 และ 3 เท่านั้น

วรรคเพลงที่มีลูกตกเสียง ลา ไม่พบการใช้เสียง ฟา และ เสียง ที

2.4 บันไดเสียง เนื่องจากทางฆ้องวงใหญ่ ใช้เป็นเกณฑ์ในการศึกษาอยู่ในบันไดเสียง โด จึงทำให้การแปรทำนองของศิลปินทั้ง 11 ท่านอยู่ในบันไดเสียง โด เป็นส่วนใหญ่ โดยมีเพียงครูเชื้อ ดนตรีรส ที่ใช้กลอนระนาดที่เปลี่ยนจากบันไดเสียง โด เป็นบันไดเสียง ที เพียง 2 ห้องเพลงในห้องที่ 7-8 ประโยคที่ 3 เที้ยวกลับ ท่อน 2 และครูหิรัญ กลั่นหอม ที่ใช้กลอนระนาดเอกที่เปลี่ยนจากบันไดเสียง โด เป็นบันไดเสียง ซอล ในวรรคหน้า ของประโยคที่ 3 ท่อน 1 ทั้งเที้ยวแรกและเที้ยวกลับ เท่านั้น

3. การแปรทำนองระนาดเอกในเสียงลูกตกต่างๆ จากการศึกษาพบว่าในเสียงลูกตกต่างๆ ของทางระนาดเอกที่บรรเลงโดยศิลปินทั้ง 11 ท่าน มีความหลากหลายและแตกต่างกันออกไปมาก แม้จะเป็นวรรคที่มีทางฆ้องวงใหญ่ที่เหมือนกันและเป็นผู้บรรเลงท่านเดียวกัน หากแต่ว่าเป็นการบรรเลงต่างเที้ยวกันระหว่างเที้ยวแรกและเที้ยวกลับ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้นที่บรรเลงโดยศิลปินท่านอื่นต่อไป
2. ควรมีการศึกษาทางระนาดเอกที่แปรทำนองจากเพลงแป๊ะ 3 ชั้น ทางฆ้องวงใหญ่จำนวนอื่นต่อไป
3. ควรมีการศึกษาถึงการแปรทำนองระนาดเอกที่ได้รับอิทธิพลจากลำดับชั้นของเสียงลูกตกในบันไดเสียงอื่นต่อไป
4. การทำวิจัยที่เกี่ยวกับดนตรีไทยจำเป็นต้องอาศัยภูมิปัญญาตลอดจนประสบการณ์สั่งสมของครูดนตรีไทยในอดีตและปัจจุบัน จึงควรที่จะยกย่องให้เกียรติแก่ศิลปินดนตรีไทยชั้นครูทุกท่าน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาหลง พึ่งทองคำ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรศักดิ์ จำนงค์สาร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านพัก
จังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2540.
- กิตติ เกตรา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรศักดิ์ จำนงค์สาร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่กองดุริยางค์ทหารเรือ
กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2541.
- ไพบสรวง สุขะวัฒนะ. สังคีตนิยมว่าด้วยดนตรีตะวันตก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
จำกัด, 2529.
- ชัยยะ ทางมีศรี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรศักดิ์ จำนงค์สาร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่กรมศิลปากร
กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2541.
- เชื้อ ดนตรีรส เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรศักดิ์ จำนงค์สาร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านพัก กรุงเทพฯ
เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2540.
- จิระพล น้อยนิคย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรศักดิ์ จำนงค์สาร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่กรมศิลปากร
กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2541.
- ณรงค์ชัย ปิฎกวิรัช. การวิเคราะห์ทาง้องเพลงสาธการ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534. ถ่ายเอกสาร.
- โดม สว่างอารมณ์. ศึกษาชีวิตประวัติและวิเคราะห์ผลงานการประพันธ์เพลงของจางวางทั่ว
พายโกศล. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.
- ถาวร ศรีห้อง. ศึกษาเพลงเรื่องเพลงยาว. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.
- _____. การแปรทำนองของระนาดเอกในเพลงสาธการ. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- ธานี คงอิม. วิเคราะห์หน้าทับตะโพน กลองทัด เพลงชุดโหมโรงเย็น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539. อัดสำเนา.
- นัฐพงศ์ โสวัตร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรศักดิ์ จำนงค์สาร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่กรมศิลปากร
กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2541.
- น้ำว่า ร่มโพธิ์ทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรศักดิ์ จำนงค์สาร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านพัก
จังหวัดลพบุรี เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2541.

นิกร จันทพร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรศักดิ์ จำนงค์สาร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ มศว ประสานมิตร
กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2540.

บุญช่วย โสวัตร. การวิเคราะห์เนื้อหานองหลักของเพลงแบกมอญบางขุนพรหม. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538. ถ่ายเอกสาร.

บุญเชิด พิณพาทย์. ศึกษาเพลงเดี่ยวกราวในสามชั้นทางระนาดเอก. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัลดำเนา

บุญสืบ บุญเกิด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรศักดิ์ จำนงค์สาร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านพัก
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2540.

เผชญ์ กองโชค เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรศักดิ์ จำนงค์สาร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านพัก
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2541.

พัฒน์ บัวท่ง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรศักดิ์ จำนงค์สาร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่กรมศิลปากร กรุงเทพฯ
เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2541.

พินิจ ฉายสุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรศักดิ์ จำนงค์สาร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านพัก กรุงเทพฯ
เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2541.

พูนพิศ อมาตยกุล. ดนตรีวิจิตร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัท สยามสมัย จำกัด, 2529.

มานพ วิสุทธีแพทย์. ดนตรีไทยวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2533.

_____. ทฤษฎีการบันทึกโน้ตเพลงไทย. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2535.

_____. หลักการประพันธ์เพลงไทยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2535.

นายไพฑูรย์ เฉยเจริญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรศักดิ์ จำนงค์สาร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่กรมศิลปากร
กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2541.

มนตรี ตราโมท. ดุริยางคศาสตร์ไทย ภาควิชาการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน. 2540.

ศรีศักร วัลลิโภดม. ดนตรีและนาฏศิลป์ของชาววัง. ธนาคารกรุงเทพฯ จำกัด, 2535.

ศิลปากร, กรม. ประวัติและบทร้องเพลงไทยบางบท. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาการพิมพ์,
2516.

สงบศึก ธรรมวิหาร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรศักดิ์ จำนงค์สาร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2541.

สัจด์ ภูเขาทอง. การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์,
2532.

_____. ประชุมบทความทางวิชาการดนตรี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, 2534.

- สมชาย คุริยประณีต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรศักดิ์ จำนงค์สาร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่มศว
ประสานมิตร กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2541.
- ตำราญ เกิดผล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรศักดิ์ จำนงค์สาร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านพัก
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2540.
- สำเนียง มณีกาญจน์และสมบัติ จำปาเงิน. ประชุมเพลงเถาของไทย. กรุงเทพฯ : บริษัท เลิฟ แอนด์
ลิฟ เพรส จำกัด. 2529.
- ศิริชัยชาญ ฝักจำรุญ. การเรียนการสอนและการแสดงดนตรีนาฏศิลป์ไทยจากอดีตถึงปัจจุบันและ
ทิศทางต่อไปในอนาคต. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาคนดนตรีนานาชาติ ครั้งที่ 3.
มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์, 2539.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. ร้องรำทำเพลง คนตรีและนาฏศิลป์ชาวสยาม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2532.
- สุมาลี นิมนานภาพ. ดนตรีวิจักขณ์ (ภาคดนตรีไทย). กรุงเทพฯ : บริษัทประชาชน จำกัด, 2534.
- เสนาะ หลวงสุนทร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรศักดิ์ จำนงค์สาร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านพัก
กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2540.
- หิรัญ กลั่นหอม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรศักดิ์ จำนงค์สาร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านพัก
จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2541.
- อรรวรรณ บรรจงศิลป์. รายงานผลการวิจัยพัฒนาการของเพลงไทยสมัยรัตนโกสินทร์. ม.ป.ท.,
2526.
- อานันท์ นาคคง. ดุริยางคศาสตร์ไทยภาควิชาการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2540.
- อุทิศ นาคสวัสดิ์. ทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีไทย ภาค 1. กรุงเทพฯ : เทพนมการพิมพ์, 2522.

ภาคผนวก

ถ่านวนที่ 1 : ทางฆ้องวงใหญ่เพลงแป๊ะ 3 ชั้น ครูเชื้อ คนตรีรส เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ที่,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2540

ท่อนที่ 1

---ช	-ช-ช	-ม--	ฟชล-ค้	--ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช
-ครม	-ช-ล	-ร้-ค้	-ล-ช	--ค้ล	ค้ชลม	ชมลช	ลมลช
ชรมร	ชฟมร	ครมร	ชฟมร	-มช	มรคล	รรมร	คคคช
-ร้ค้ล	ค้ลชม	-ร-ม	ลช-ล	--ค้ล	ค้ชลม	ชมลช	ลมลช
---ม้	-ม้-ม้	-ช้-ม้	-ร้-ค้	-ล-ช	ชช-ค้	ค้ค้-ร้	ร้ร้-ม้
-ครม	-ช-ล	-ร้ค้ล	-ช-ม	-ช-ค้	-ร้-ม้	-ช้-ม้	-ร้-ค้

ท่อนที่ 2

--รม	ชลชม	ชรชม	ชลชม	--รม	ชลทค้	--ร้ค้	ทลชม
--คค	--รร	--มม	--ชช	--ค้ล	ค้ชลม	ชมลช	ลมลช
-ล-ช	ชช-ล	ลล-ค้	ค้ค้-ร้	--ม้ร้	ม้ค้ร้ล	ค้ลร้ค้	ร้ลค้ช
-ลชม	ชมรค	ค้ค้-ร้	ร้ร้-ม้	-ช้-ล	-ช้-ม้	ม้ม้-ร้	ร้ร้-ค้

สร้อย

----	----	----	----	ร มชล	ค้ชลค้	ชลค้ร้	ม้ค้ร้ม้
----	----	----	----	ร มชล	ชลค้ร้	ม้ร้ค้ล	ค้ม้ร้ค้
----	----	----	----	ร มชล	ค้ชลค้	ชลค้ร้	ม้ค้ร้ม้
----	----	----	----	ร มชล	ชลค้ร้	ม้ร้ค้ล	ค้ม้ร้ค้
----	----	ลลค้ล	ชลค้ล	----	----	ชชลช	มชลช
----	----	มมชม	ร มชม	----	----	รรมร	ครมร
--คค	--รร	--มม	--รร	--คค	--รร	--มม	--ชช
-ครม	-ช-ล	-ร้ค้ล	-ช-ม	---ร	---ม	---ช	---ล

สำนวนที่ 2 : ทางห้องวงใหญ่เพลงเป๊าะ 3 ชั้น ครุฑน้ำว่า ร่มโพธิ์ทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์,
ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ ลพบุรี เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2540

ท่อนที่ 1

---ช	-ช-ช	-ม--	ฟชล-ค	--มร	มค รล	ค ล ร ค	ร ล ค ช
-ค ร ม	ร ม ช ล	ช ล ค ร	ค ล ค ช	--ค ล	ค ช ล ม	ช ม ล ช	ล ม ช ร
-ล-ช	ช ช-ล	ล ล-ค	ค ค-ร	--ม ร	ม ค ร ล	ค ล ร ค	ร ล ค ช
-ค ร ม	ร ม ช ล	ช ล ค ร	ค ล ค ช	--ค ล	ค ช ล ม	ช ม ล ช	ล ม ช ร
---ม	-ม-ม	-ช-ม	-ร-ค	-ล-ช	ช ช-ค	ค ค-ร	ร ร-ม
-ค ร ม	-ช-ล	-ร ค ล	-ช-ม	-ช-ค	-ร-ม	-ช-ม	-ร-ค

ท่อนที่ 2

---ร	-ม ม ม	---ช	-ม ม ม	---ร	-ม ม ม	-ร-ม	-ม-ม
---ค	ค ค-ร	ร ร-ม	ม ม-ช	--ค ล	ค ช ล ม	ช ม ล ช	ล ม ช ร
-ล-ช	ช ช-ล	ล ล-ค	ค ค-ร	-ม-ช	-ม-ร	ร ร-ค	ค ค-ล
-ล ช ม	ช ม ร ค	ค ค-ร	ร ร-ม	-ช-ค	-ช-ม	ม ม-ร	ร ร-ค

สร้อย

----	----	----	----	ร ม ช ล	ค ช ล ค	ช ล ค ร	ม ค ร ม
----	----	----	----	ร ม ช ล	ช ล ค ร	ม ร ค ล	ค ร-ค
----	----	----	----	ร ม ช ล	ค ช ล ค	ช ล ค ร	ม ค ร ม
----	----	----	----	ร ม ช ล	ช ล ค ร	ม ร ค ล	ค ร-ค
----	----	ล ล ค ล	ช ล ค ล	----	----	ช ช ล ช	ม ช ล ช
----	----	ม ม ช ม	ร ม ช ม	----	----	ร ร ม ร	ค ร ม ร
--ค ค	--ร ร	--ม ม	--ร ร	--ค ค	--ร ร	--ม ม	--ช ช
-ค ร ม	-ช-ล	-ร ค ล	-ช-ม	---ร	---ม	---ช	---ล

ถ่านวนที่ 3 : ทางม้องวงใหญ่เพลงเป๊ะ 3 ชั้น ร.ต.ต.กาหลง พึ่งทองคำ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์,
ที่บ้านพัก อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2541

ท่อนที่ 1

---ช	-ช-ช	-ม--	ฟชถ-คั	--ม็ร	ม็คัร็ถ	คัถร็คั	ร็ถคัช
-ครม	-ช-ถ	-ร็คัถ	-ช-ม	-มชช	มรคถ	-ช-ถ	รค-ร
-รมร	ชฟมร	ครมร	ชฟมร	-มชช	มรคถ	-ถ-ถ	ถถ-ช
-ฟ-ช	ถชฟม	รครม	ฟช-ช	-ถ-ช	ชช-ถ	ถถ-คั	คัคั-ร็
-ช-คั	--ร็ม	-ช-ม	-ร็-คั	ชถ-ช	ชช-คั	คัคั-ร็	ร็ร-ม
-ครม	-ช-ถ	-ร็คัถ	-ช-ม	-ช-คั	-ร็-ม	-ช-ม	-ร็-คั

ท่อนที่ 2

---ร็	-ม็ม็ม	---ช	-ม็ม็ม	---ร็	-ม็ม็ม	-ร็-ม	-ม-ม
--คัคั	--ร็ร	--ม็ม	--ชช	--คัถ	คัชถม	ชมถช	ถมชช
-รมร	ชฟมร	ครมร	ชฟมร	-มชช	มรคถ	-ถ-ถ	ถถ-ช
-ถชม	ชมรค	คัคั-ร็	ร็ร-ม	-ช-ถ	-ช-ม	ม็ม-ร	ร็ร-คั

สร้อย

----	----	----	----	ม็คัร็ม	ร็คัร็ม	ร็คัร็ม	ร็ม็ม
----	----	----	----	ชถคัร็	คัถคัร็	คัถคัร็	คัม็ร็คั
----	----	----	----	ม็คัร็ม	ร็คัร็ม	ร็คัร็ม	ร็ม็ม
----	----	----	----	ชถคัร็	คัถคัร็	คัถคัร็	คัม็ร็คั
----	----	ถถคัถ	คัถคัถ	----	----	ชชถช	ถชถช
----	----	มมชม	ชมชม	----	----	รรมร	มรมร
--คค	--รร	--มม	--รร	--คค	--รร	--มม	--ชช
-ครม	-ช-ถ	-ร็คัถ	-ช-ม	---ร	---ม	---ช	---ถ

สำนวนที่ 4 : ทางฆ้องวงใหญ่เพลงแป๊ะ 3 ชั้น จากแถบบันทึกเสียงที่ 2 ของทำนองหลักบทเพลง
ตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยระดับ 4 - 6 (ก่อนอุดมศึกษา) ปีการศึกษา 2540

ท่อนที่ 1

---ช	-ช-ช	-ม--	ฟชล-คํ	--มํรํ	มํคํรํล	คํลรํคํ	รํลคํช
-รํคํล	คํลชม	-ร-ม	ลช-ล	--คํล	คํชลม	ชมลช	ลมลชร
-ล-ช	ชช-ล	ลล-คํ	คํคํ-รํ	--มํรํ	มํคํรํล	คํลรํคํ	รํลคํช
-รํคํล	คํลชม	-ร-ม	ลช-ล	--คํล	คํชลม	ชมลช	ลมลชร
---มํ	-มํ-มํ	-ชํ-มํ	-รํ-คํ	-ล-ช	ชช-คํ	คํคํ-รํ	รํรํ-มํ
-ครม	-ช-ล	-คํ-ล	-ช-ม	-ช-คํ	-รํ-มํ	-ชํ-มํ	-รํ-คํ

ท่อนที่ 2

---รํ	-มํมํมํ	---ชํ	-มํมํมํ	---รํ	-มํมํมํ	-รํ-มํ	-มํ-มํ
---คํ	คํคํ-รํ	รํรํ-มํ	มํมํ-ชํ	--คํล	คํชลม	ชมลช	ลมลชร
-ล-ช	ชช-ล	ลล-ค	คํคํ-รํ	--มํรํ	มํคํรํล	คํลรํคํ	รํลคํช
-ลชม	ชมลค	คํคํ-รํ	รํรํ-มํ	-ชํ-ลํ	-ชํ-มํ	มํมํ-รํ	รํรํ-คํ

สร้อย

----	----	----	----	-มชล	คํชลคํ	ชลคํรํ	มํคํรํมํ
----	----	----	----	-มชล	ชลคํรํ	มํรํคํล	คํรํ-คํ
----	----	----	----	-มชล	คํชลคํ	ชลคํรํ	มํคํรํมํ
----	----	----	----	-มชล	ชลคํรํ	มํรํคํล	คํรํ-คํ
----	----	ลลคํล	ชลคํล	----	----	ชชลช	มชลช
----	----	มมชม	รมลม	----	----	รรมร	ครมร
--คค	--รร	--มม	--รร	--คค	--รร	--มม	--ชช
-ครม	-ช-ล	-คํ-ล	-ช-ม	---ร	---ม	---ช	---ล

เพลงแป๊ะ ๓ ชั้น

142

ทางน้องวงใหญ่

ครูเชอ คนตรีรต

ท่อน 1

ท่อน 2

สร้อย

เพลงแป๊ะ ๓ ชั้น

145

ทางห้องวงใหญ่

ครูน้ำว่า ร่มโพธิ์ทอง

ท่อน 1

ท่อน 2

Musical notation for 'ท่อน 2' (Part 2). The notation is written on five staves in treble clef. The first staff contains a melody starting on G4, moving up stepwise to A4, then B4, and ending on A4. The second staff continues the melody, starting on G4, moving up stepwise to A4, then B4, and ending on A4. The third staff continues the melody, starting on G4, moving up stepwise to A4, then B4, and ending on A4. The fourth staff continues the melody, starting on G4, moving up stepwise to A4, then B4, and ending on A4. The fifth staff continues the melody, starting on G4, moving up stepwise to A4, then B4, and ending on A4.

สร้อย

Musical notation for 'สร้อย' (Sroy). The notation is written on two staves in treble clef. The first staff contains a melody starting on G4, moving up stepwise to A4, then B4, and ending on A4. The second staff continues the melody, starting on G4, moving up stepwise to A4, then B4, and ending on A4.

เพลงแป๊ะ ๓ ชั้น

148

ทางฆ้องวงใหญ่

ร้อยตำรวจตรีกาหลง ฟังทองคำ

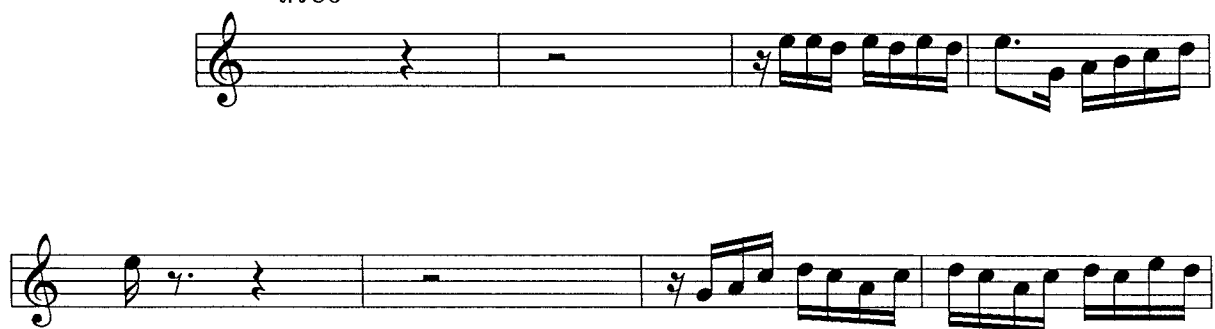
ท่อน 1

ท่อน 2

สร้อย

เพลงเป๊าะ ๓ ชั้น

151

ทางห้องวงใหญ่

เกณฑ์มาตรฐานทบวงมหาวิทยาลัย

ท่อน 1

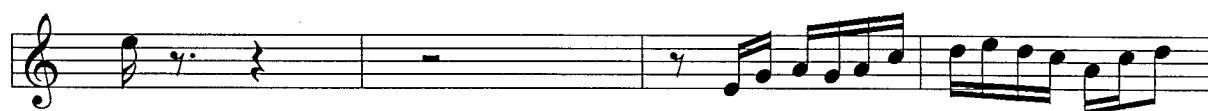
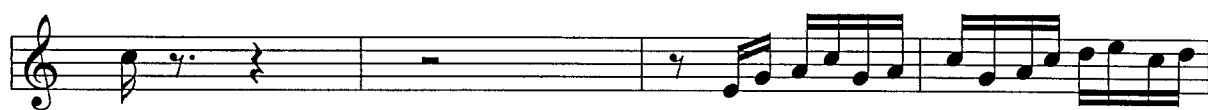

ท่อน 2

สร้อย

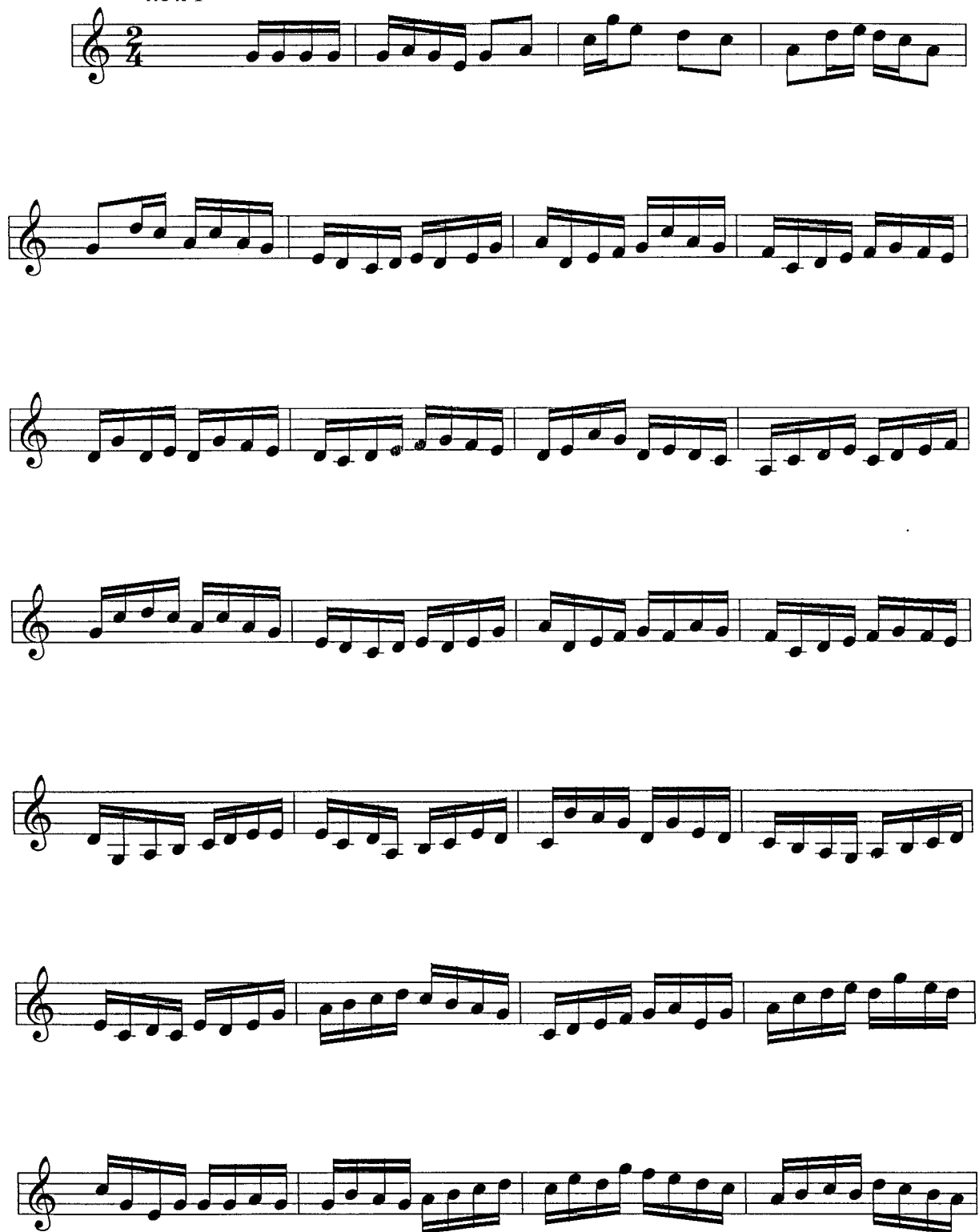
เพลงเป๊าะ ๓ ชั้น

154

ทางระนาดเอก

ครูเชื้อ คนตรีรส

ท่อน 1

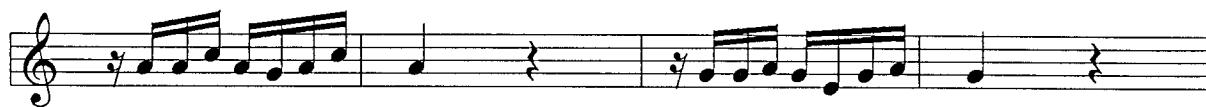
ท่อน 2

สร้อย

เพลงเป๊าะ ๓ ชั้น

158

ทางระนาดเอก

ครูตำราญ เกิดผล

ท่อน 1

ท่อน 2

เพลงแป๊ะ ๓ ชั้น

162

ทางระนาดเอก

ครูหิรัญ กลั่นหอม

ท่อน 1

ท่อน 2

สร้อย

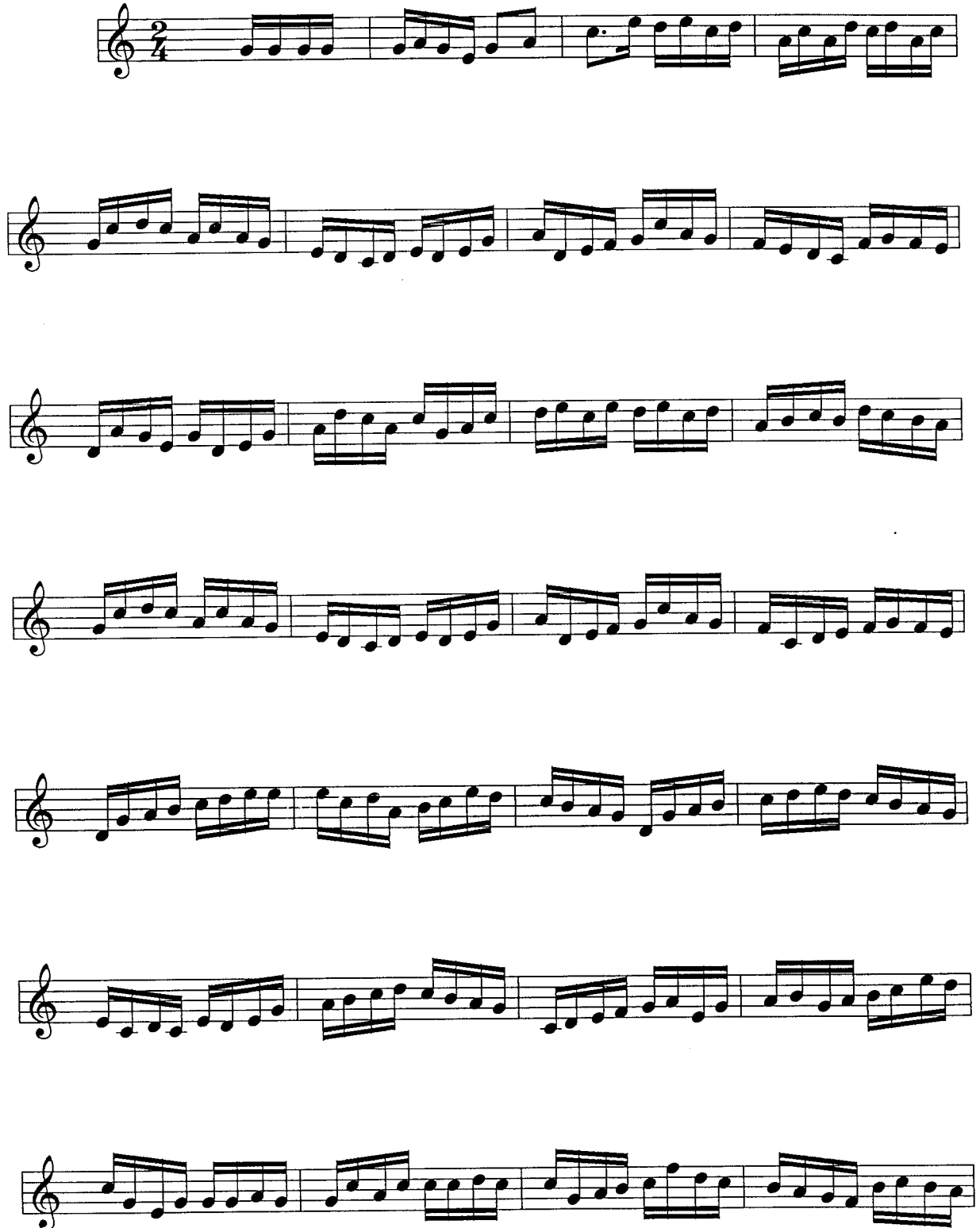
เพลงแป๊ะ ๓ ชั้น

166

ทางระนาดเอก

ครูพินิจ ฉายสุวรรณ

ท่อน 1

ท่อน 2

สร้อย

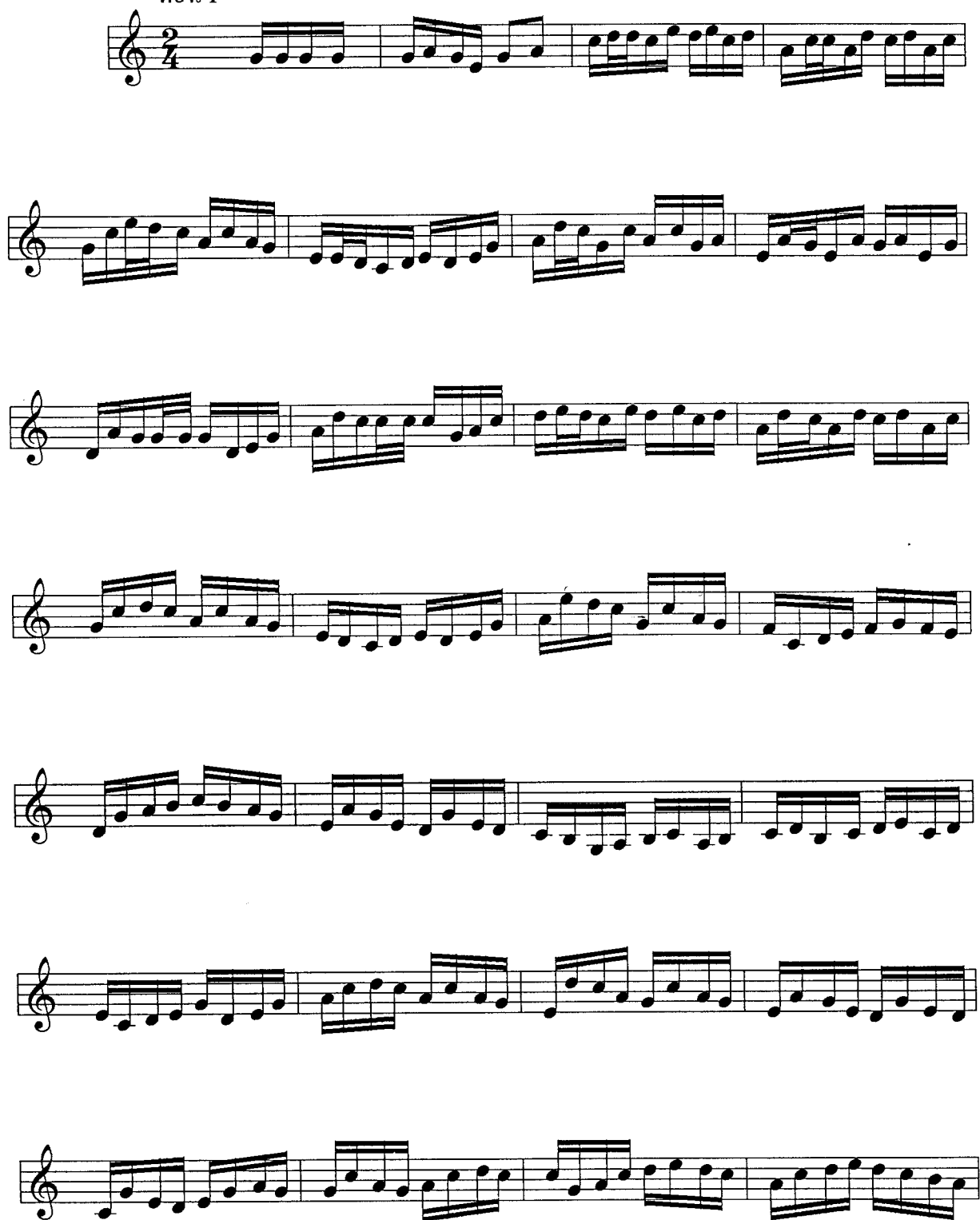
เพลงเป๊าะ ๓ ชั้น

170

ทางระนาดเอก

พันโทเสนาะ หลวงสุนทร

ท่อน 1

ท่อน 2

สร้อย

เพลงเป๊าะ ๓ ชั้น

174

ทางระนาดเอก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร

ท่อน 1

ท่อน 2

สร้อย

เพลงแป๊ะ ๓ ชั้น

178

ทางระนาดเอก

ครูเผชญ์ กองโชค

ท่อน 1

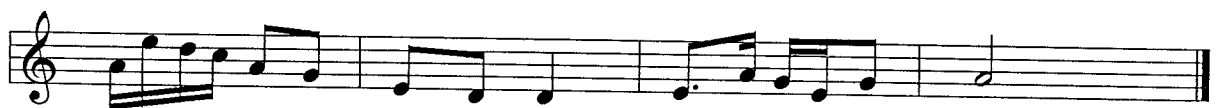

ท่อน 2

เพลงแป๊ะ ๓ ชั้น

182

ทางระนาดเอก

เรือเอกกิตติ เกตรา ร.น.

ท่อน 1

ท่อน 2

เพลงเป๊าะ ๓ ชั้น

186

ทางระนาดเอก

ครูณัฐพงษ์ โสวัตร

เพลงแป๊ะ ๓ ชั้น

190

ทางระนาดเอก

ครูพัฒน์ บัวทอง

ท่อน 1

ท่อน 2

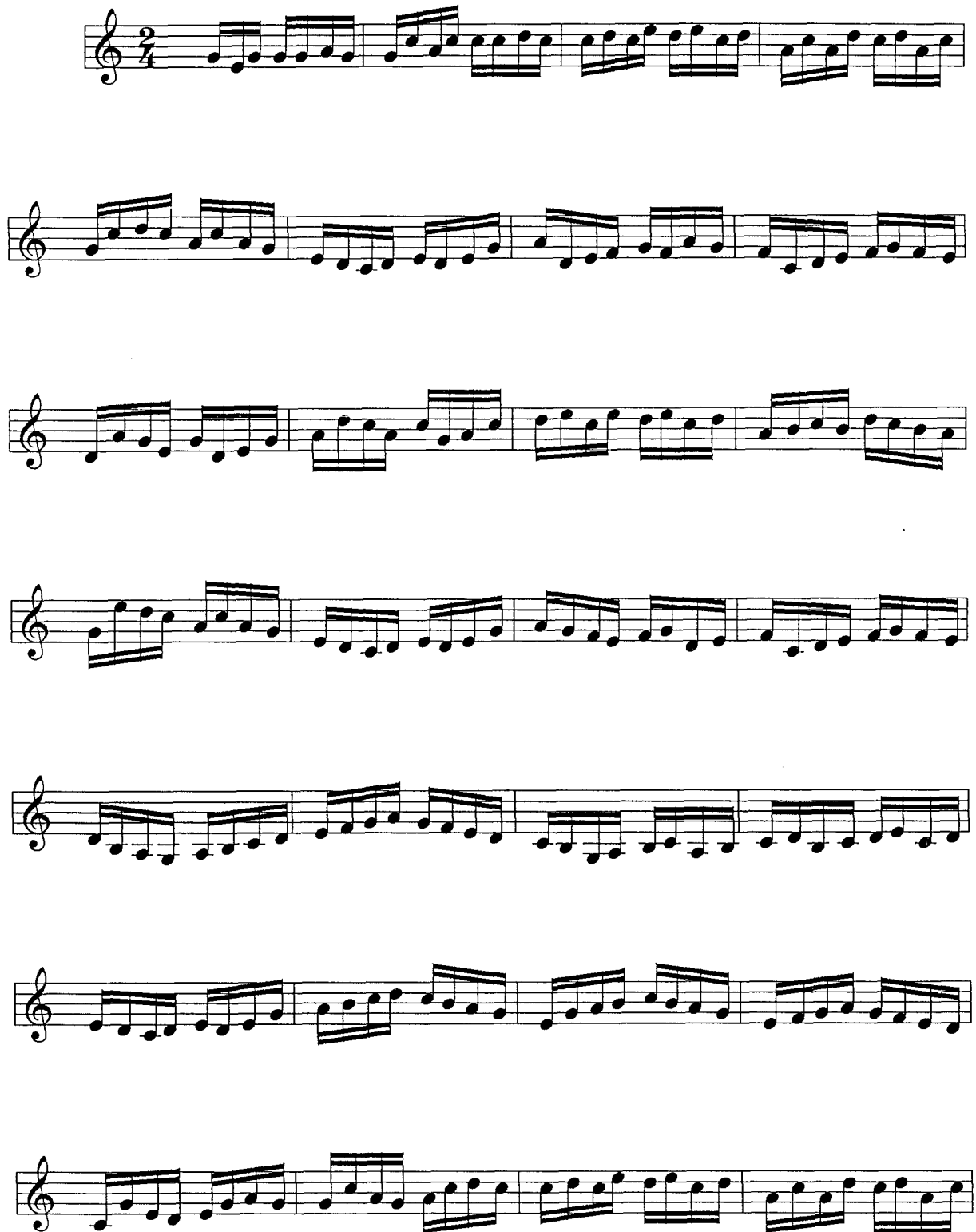
เพลงแป๊ะ ๓ ชั้น

194

ทางระนาดเอก

ครูชัยยะ ทางมีศรี

ท่อน 1

ท่อน 2

สร้อย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายสุรศักดิ์ จำนงค์สาร
ภูมิลำเนา	63/11 หมู่ที่ 3 ซอยหลังสถาบันราชภัฏ ถนนศรีสรรเพชญ์ ต.ประจักษ์ อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา
การศึกษา	พ.ศ. 2528 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนวัดโบสถ์ อนุถุลังฆกิจฯ จ.พระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2531 จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย จ. พระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2534 จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย จ. พระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2539 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี การศึกษบัณฑิต (กศ.บ.) คุรุศาสตร์ไทย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การศึกษาทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้น

บทคัดย่อ
ของ
สุรศักดิ์ จำนงค์สาร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกมานุษยวิทยามหิดล
พฤษภาคม 2542

วิจัยนี้มุ่งศึกษาโครงสร้างทาง้องวงใหญ่ และวิเคราะห์ทำนองแปรทางระนาดเอก เพลงแป๊ะ 3 ชั้น โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะทำการวิเคราะห์ใน 3 หัวข้อ ดังนี้คือ

1. วิเคราะห์โครงสร้างทาง้องวงใหญ่เพลงแป๊ะ 3 ชั้น
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบทาง้องวงใหญ่กับทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้น
3. วิเคราะห์ทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้น

วิธีดำเนินการวิจัยเริ่มด้วยการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับเพลงแป๊ะ 3 ชั้นจากผู้รู้ ซึ่งทาง้องวงใหญ่ได้มาจากแถบบันทึกเสียงที่ 2 ของทำนองหลักบทเพลงตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยระดับ 4-6 (ก่อนอุดมศึกษา) ปีการศึกษา 2540 และทางระนาดเอกได้จากศิลปินผู้มีความสามารถ 11 ท่าน เพื่อนำมาบันทึกเป็นโน้ตอักษรไทย และโน้ตสากลเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า

1. โครงสร้าง้องวงใหญ่เพลงแป๊ะ 3 ชั้น แบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ ท่อน 1 มี 3 จังหวะหน้าทับปรบไ้ ท่อน 2 มี 2 จังหวะ หน้าทับปรบไ้ และสร้อย มี 4 จังหวะ หน้าทับปรบไ้ ทำนองเพลงแบ่งออกเป็น 18 ประโยค และอยู่ในบันไดเสียงโด โดยมีลูกตกอยู่ในลำดับขั้นที่ 1 2 3 5 และ 6 ของบันไดเสียง
2. การเปรียบเทียบทาง้องวงใหญ่กับทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้น พบความสัมพันธ์ระหว่างบันไดเสียงของทางระนาดเอก และบันไดเสียงของทาง้องวงใหญ่ที่เป็นบันไดเสียงเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ และระนาดเอกจะบรรเลงโดยการเก็บ ยกเว้นสร้อยเท่านั้นที่บรรเลงลือกับทาง้องวงใหญ่
3. การวิเคราะห์ทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้น พบว่า ทางระนาดเอกในแต่ละวรรคของท่อน 1 และท่อน 2 ผู้บรรเลงส่วนใหญ่จะบรรเลงต่างกันในการบรรเลงเที่ยวแรก และเที่ยวหลัง เพื่อให้เกิดความหลากหลาย แต่ทั้งนี้ยังมีลูกตกและบันไดเสียงเหมือนกัน โดยในแต่ละลูกตกมีการแปรทำนองที่มีหลักและกฎเกณฑ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะแตกต่างกัน

A STUDY OF
RANARD EK VARIATIONS IN PLENG PAE SAM CHANAN

ABSTRACT
BY
SURASAK JAMNONGSARN

Presented in partial fulfillment of the requirement for the
Master of Arts degree in Ethnomusicology
at Srinakharinwirot University
May 1999

This research is to study the structure of Khong Wong Yai melody and to analyze the Ranard Ek variations in Pleng Pae Sam Chan . The objectives of this study are:

1. to study the structure of Khong Wong Yai melody of Pleng Pae Sam Chan
2. to compare the Khong Wong Yai melody to the Ranard Ek variations
3. to analyze the Ranard Ek variations

This research was initiated by studying the related works and documents and interviewed The senior Thai musicians . The Khong Wong Yai melody derived from the standard Melody Provided by the Ministry of University Affairs while the Ranard Ek variations were played by 11 professional Ranad Ek players. The recording were transcribed in to both western and Thai notation for the analysis

The study found that

1. The Khong Wong Yai melody of Pleng Pae Sam Chan is in Natap Prob Kai category. It has 3 main sections; Thon 1 , Thon 2, and Soi . There are 3 rounds, 2 rounds and 4 rounds of Natap Prob Kai in each section respectively. The whole melody is divided in to 18 phrases. The melody was compared in Do scale with the ending tones fall in the scale degree 1,2,3,5 and 6
2. The comparison of Khong Wong Yai melody and Ranad Ek variations found that they are mostly in the same scale with Geb style of playing was employed in Ranad Ek variations and Luk Lor - Luk Khat or cannon style was used in section 3.
3. Each Ranad Ek player played each section twice . Most player played different melodies each time . The Ranad Ek variations and Khong Wong Yai melody failed in the same ending tones and scale . There are various melodies of Ranad Ek variations in each scale degree of ending tone but each ending tone has specific ways rules for the variations.